38969

FLACĂRA

Nr. 5 SEPTEMBRIE 1952

85207

Începe școala! În familia stahanovistului Barbu Lascăr dela uzinele „Vulcan" se fac ultimele pregătiri...

FLACĂRA

1954

Nr. 5 Septembrie 1952

Proletari din toate țările, uniți-vă!

ANUL I

REVISTĂ LUNARĂ SOCIAL—POLITICĂ ȘI LITERAR—ARTISTICĂ

In tribuna oficială din Piața Generalissimul Stalin, la parada militară și demonstrația oamenilor muncii din Capitală cu prilejul zilei de 23 August: conducătorii partidului și ai guvernului, în frunte cu tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, tovarășul dr. Petru Groza și membrii delegațiilor din țările prietene, în frunte cu delegația sovietică, condusă de V. V. Kuznețov.

MĂREAȚA ȘI IUBITA SĂRBĂTOARE

23 August! Măreață și iubită zi, când întregul popor muncitor sărbătorește eliberarea patriei noastre de sub jugul fascist, de către glorioasa Armată Sovietică! Bucureștii au căpătat în ajun un aspect sărbătoresc: drapele roșii și tricolore, portrete uriașe ale marelui Stalin, portrete ale tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej și ale altor conducători ai partidului nostru împodobesc fațadele întreprinderilor, instituțiilor și caselor de locuit.

Gândurile tuturor oamenilor muncii se îndreaptă astăzi, pline de încredere și recunoștință, către marea Uniune Sovietică, eliberatoarea patriei noastre, care zi de zi ne acordă un neprețuit ajutor în toate sectoarele construcției socialiste; ele se îndreaptă cu dragoste și încredere către Partidul Muncitoresc Român sub a cărui conducere poporul nostru este hotărît să meargă înainte, pe drumul construirii socialismului.

Șuvoaie vesele de oameni ai muncii, uriașe fluvii însuflețite de cântece și lozinci, se îndreaptă din toate cele opt raioane ale Capitalei spre Piața Generalissimul Stalin. Alături de ei pășesc voioși țăranii muncitori veniți din satele regiunii București.

Strălucind în lumina razelor de soare, uriașa statuie a tovarășului Stalin domină întreaga piață unde va avea loc demonstrația. Tribunele sunt împodobite cu steaguri, portrete și ghirlande de flori.

In anul acesta au participat la marea sărbătoare a poporului nostru numeroase delegații din țările prietene. Cu ovații îndelungate, a fost salutată delegația guvernamentală sovietică având în frunte pe V. V. Kuznețov precum și delegațiile din celelalte țări frățești: R. P. Chineză, R. P. Polonă, R. Cehoslovacă, R. P. Ungară, R. P. Bulgaria, R. P. D. Coreeană, R. D. Vietnam, R. P. Mongolă, R.P. Albania, R.D. Germană.

In tribune se aflau membri ai C. C. al P. M. R., miniștri și conducători ai instituțiilor centrale, generali și ofițeri, reprezentanți ai organizațiilor de masă, oameni ai artei, culturii și științei, ziariști români și străini, activiști de partid și numeroși oameni ai muncii, stahanoviști și fruntași în producție. Au fost de față membri ai corpului diplomatic.

Aclamații puternice au întâmpinat urcarea în tribuna oficială a tovarășilor: Gh. Gheorghiu-Dej, dr. Petru Groza, V. V. Kuznețov, general-colonel F. I. Golikov, A. I. Lavrentiev, I. Chișinevschi, Van Iu-pin, Al. Moghioroș, W. Jarosinski, Miron Constantinescu, V. Kopecky, Gh. Apostol, Nagy Imre, Chivu Stoica, Kim Ik Sen, general de armată Emil Bodnăraș, general lt. K. S. Melnik, Heinrich Rau, Petre Borilă, Karlo Lukanov, Const. Pârvulescu, Nidenhughin Idamjab, Gh. Stoica, Nguyen Luong Bang, L. Răutu, V. Nathanaili, general lt. L. Sălăjan, general-maior N. Ceaușescu, Al. Drăghici. A luat loc deasemenea în tribuna oficială R. Palme Dutt, vicepreședinte al Comitetului Executiv al Partidului Comunist Englez.

Ora opt treizeci. Fanfara intonează «onorul la general». După ce trece în revistă trupele, tovarășul general de armată Emil Bodnăraș, ministrul Forțelor Armate ale R. P. R., rostește o cuvântare, salutând în numele Comitetului Central al partidului și în numele guvernului, pe ostașii, ofițerii, oamenii muncii și prietenii de peste hotare, prezenți la marea sărbătoare a poporului nostru.

Douăzeci de salve de tun anunță începerea paradei militare.

Cu vii aclamații, cu dragoste și mândrie sunt întâmpinați bravii ostași și ofițeri ai armatei noastre dragi, fii ai poporului muncitor. Rând pe rând prin fața tribunelor defilează detașamentele infanteriei, sprintenii vânători de munte, grănicerii, — neclintiți apărători ai frontierelor sacre ale patriei — cavaleria, artileria-moto, blindatele și alte unități ale Armatei noastre Populare. Ținuta lor ce exprimă vigoare și bărbăție, fețele lor pline de sănătate, precizia și vioiciunea mișcărilor, dau imaginea disciplinei de fier și a înaltei lor pregătiri de luptă. Pe chipurile lor citești neclintita hotărîre de a apăra cu orice preț cuceririle poporului muncitor, citești dragostea fierbinte față de Partidul Muncitoresc Român — făuritorul Armatei Populare. Ei sunt pavăza de neclintit a scumpei noastre patrii, sunt o pavăză a păcii, împotriva planurilor sângeroase ale imperialiștilor americani și englezi, și a slugilor lor titoiste.

In sunetele marșului partizanilor, trec apoi, ovaționate îndelung, găr-

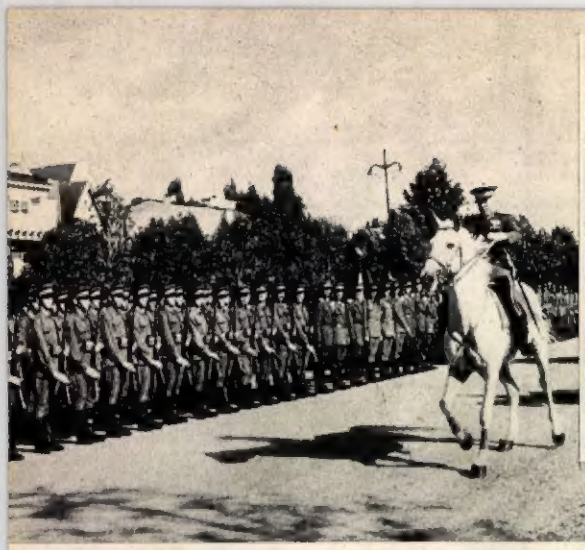

Tov. general de armată Emil Bodnăraș trece în revistă trupele.

Mineri, strungari, ingineri — acesta este gândul nostru de viitor! Pentru patrie, pentru partid, vom muncl și vom învăța!" — promit pionierii — conducătorilor dragi. „Și al meu va crește mare și luminat" — gândește mama care trece ovaționând fericită.

În fața tribunelor trec, într'o ținută exemplară, infanteriștii și tancliștii Armatei noastre Populare, mândria întregului popor.

Cu coșurile pline de roade, manifestând îndelung pentru partid și guvern, defilează țăranii muncitori din regiunea București. Ei raportează tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej succesele în construirea gospodăriilor colective cât și faptul că au îndeplinit până la 22 August planul de colectări.

zile muncitorești înarmate. Mulți dintre cei care defilează au făcut parte din formațiunile patriotice, care acum opt ani au luat parte la răsturnarea odiosului regim fascist antonescian, la luptele pentru eliberarea Capitalei. Astăzi mulți dintre ei sunt stahanoviști și fruntași și dau țării produse în contul anilor viitori.

Iată-i și pe pionieri! Trec sprinteni, voioși, cu brațele pline de flori, cu porumbei, alții purtând felurite unelte de muncă — simbol al viitoarelor lor profesiuni. Ei întruchipează viitorul și tinerețea patriei noastre, în care copiii duc o viață fericită, lipsită de griji. Ei ovaționează din tot sufletul, îndelung, fierbinte, partidul care le-a creeat această viață fericită, pe conducătorii acestuia, în frunte cu tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej.

Îmbrăcați în uniforme albastre demonstrează elevii școlilor Direcției Generale a Rezervelor de Muncă. Ei sunt viitoarele cadre ale industriei noastre socialiste— constructorii cincinalelor de mâine.

În rânduri strânse, purtând mii de steaguri, făcând să răsune văzduhul de aclamații și urale, încep apoi să se scurgă prin fața tribunelor sutele de mii de muncitori din toate fabricile, uzinele și șantierele Capitalei. Gândurile lor pline de recunoștință, se îndreaptă către măreața Uniune Sovietică, către glorioasa ei Armată, care acum opt ani a eliberat pentru totdeauna poporul nostru de sub cizma fascismului.

Trece apoi delegația oamenilor muncii din raioanele secuiești, reunite azi în Regiunea Autonomă Maghiară. În entuziasmul cu care ea salută pe conducătorii partidului și guvernului nostru, vezi bucuria populației maghiare hotărîrea de a munci cot la cot cu poporul român pentru înflorirea patriei lor comune: Republica Populară Română. Pe rând trec apoi reprezentanți ai populației muncitoare sârbe din Banat — trec în minunate costume delegați ai tuturor minorităților naționale din țara noastră.

Defilează coloanele oamenilor muncii dela sate. Mândria cu care colectiviștii poartă placarde ce anunță succesele muncii în colectiv, mândria cu care țăranii muncitori din regiunea București raportează că planul colectărilor a fost împlinit sunt dovezi ale întăririi alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare, dovezi ale dragostei lor pentru Partid, Guvern și Statul de democrație populară. Dar demonstranții n'au uitat de uneltirile dușmanului de clasă: placardele cu caricaturi pe temă luptei împotriva chiaburilor sunt grăitoare.

La sfârșitul parăzii defilează sportivii. Câtă vigoare, sănătate și dârzenie respiră din rândurile drepte care trec prin fața tribunei! Aspectul impresionant al coloanelor care apar ca un imens și multicolor zid de granit, simbolizează întregul edificiu măreț și plin de perspective al construcției socialiste, care se înalță pe fundamentul neuitatei zile de 23 August.

Peste oraș a căzut noaptea. Cerul brăzdat de reflectoare și focuri de artificii vestește că sărbătoarea continuă. Prin piețele și bulevardele Capitalei s'au încins hore, sute de echipe artistice dau spectacole în fața unor mulțimi uriașe, se închegă noi grupuri de manifestanți. Alții s'au organizat în rânduri ordonate și pășesc sub lumina torțelor. În București și în întreaga țară oamenii muncii și-au manifestat cu prilejul zilei de 23 August hotărîrea de a merge pe drumul trasat de partid, recunoștința lor fierbinte față de marea Uniune Sovietică, eliberatoarea și sprijinitoarea poporului român și față de cel mai bun prieten al poporului nostru, genialul stegar al păcii în întreaga lume — tovarășul Stalin.

„Slavă lui Stalin!" — răsună astăzi în gândurile și inimile milioanelor de oameni liberi și fericiți ai patriei noastre, care înalță un imn de slavă și recunoștință marelui lor eliberator și părinte.

Într'un iureș de tinerețe și voioșie trece tânăra generație, căreia îi sunt largi deschise porțile spre un viitor luminos și fericit.

În rânduri strânse, purtând chipul iubitului conducător, defilează muncitorii și tehnicienii de mâine: Rezervele de Muncă.

Umăr la umăr poporul român și minoritățile naționale și-au manifestat în această zi dragostea lor fierbinte pentru patria comună. Aspecte dela demonstrația din Târgu-Mureș (sus) și Timișoara (jos).

Sărbătoarea s'a prelungit până noaptea târziu. Aspect dela demonstrația cu torțe din Capitală.

Cu mâna pe armă, dârji și hotărîți, oamenii muncii demonstrează voința lor neclintită de a-și apăra cu orice preț cuceririle. Să ia aminte turbații imperialiști americani și englezi!

ADEVĂRUL CONSTITUȚIEI NOASTRE

Florica Matei, președintă de tribunal... Ea stă de veghe la respectarea legilor țării, împotriva dușmanilor poporului și ai păcii.

O discuție în fața uzinei

Pe un stâlp din fața porții uzinei «Armătura» este prins într'o ramă subțire un afiș cu textul proiectului de Constituție. In fiecare dimineață când trece pe lângă el, maistrul turnător Trifan Nicolae se oprește și privește printre rânduri. Acum știe atât de precis locul și aliniatul articolului ce-l interesează, încât îl ghicește de departe și când ajunge în dreptul stâlpului, se oprește să-l privească doar o clipă, apoi intră repede pe poarta uzinei.

In fiecare dimineață afișul îl întâmpină acolo parcă urându-i ziua bună. Și bătrânul s'a obișnuit atât de mult cu el, încât nu poate să nu-i arunce o privire prietenească de câte ori intră și iese pe poarta uzinei.

Dar azi, bătrânul a mai găsit pe cineva în fața afișului. Era Ștefan Bulucea, unul din tinerii brigăzilor lui. Căuta și el cu ochii printre rânduri. Bătrânul a zâmbit, mângâindu-și mustața.

— Aha, și-a zis el, iată încă unul care-și caută paragraful lui. In definitiv, fiecare are aici măcar câte un articol în care se vorbește de el.

Și bătrânul s'a oprit lângă băiat, l-a bătut pe umăr și a început să-i vorbească:

— De treizeci de ani, îi spunea bătrânul, trec pragul acestei uzine zi de zi. Treizeci de ani! Vezi tu, douăzeci și doi de ani din toți acești treizeci, eu i-am trecut cu mare silă. Nu mă aștepta nimic bun dincolo de această poartă. Mă aștepta, adică, Georgescu, o coadă de topor a patronului, care pe unde ne apuca ne suduia și ne bătea sdravăn. Mă aștepta la lună un plic galben lunguieț, pe spatele căruia erau înșirate reținerile: asigurări sociale, impozit, drumuri și, așa, o coloană întreagă din care nu te alegeai decât cu câțiva lei leafă. Mi-aduc aminte: în 1934, sufeream rău de reumatism și am stat înțepenit paisprezece zile în pat. A umblat nevastă-mea pe la asigurări dar fără nici un rezultat. Și după ce m'am întors în întreprindere, n'au mai vrut să mă primească decât după multe rugăminți.

Vezi tu, de aceea poate îmi este poarta asta atât de dragă acum. Asta am făcut-o noi, muncitorii, după ce uzina a devenit a noastră. Și acum, de câtva timp iată ce mă întâmpină în poarta uzinei unde eu mi-am lăsat treizeci de ani de muncă. Mă întâmpină acest articol care vorbește de bătrânețea mea asigurată. In fiecare dimineață mă uit la el. Dar... ce-ți spun eu ție? Nu poți ști ce înseamnă asta, ești prea tânăr.

Patronul nu te scotea la pensie. Și eu puteam să sufăr mult și bine de reumatism. Acum, uite ce spune articolul legii noi. Ți-a venit vremea de repaus? Apăi ia-ți dreptul tău după treizeci de ani de trudă și liniștește-te. Da'cum să-ți iei dreptul și să te liniștești, când abia ai prins gust de muncă adevărată și când mai simți că poți face încă multe? Am ieșit la pensie de un an și muncesc înainte. Cum să mă despart de uzina asta tocmai acum? Imi iau și pensia ce mi se cuvine și salariul pentru munca pe care o fac. Unde se pomenea asta în trecut? Ei, multe s'au făcut pentru noi și toate strânse aici, uite!

— Nea Trifane, dar cu reumatismul cum o mai duci? l-a întrebat grijuliu băiatul.

— Ce reumatism, care reumatism? De trei ani doar merg regulat la Herculane și fac băi calde. Mă simt ca nou născut. Și și-a îndreptat mândru spatele.

Poate ar mai fi continuat discuția dintre bătrânul maistru Trifan și ucenicul său dacă sirena uzinei n'ar fi sunat prelung și ascuțit sfertul de ceas dinaintea începerii lucrului. Cei doi s'au pierdut repede pe poartă. In urmă, a rămas să vegheze mai departe afișul de pe stâlp.

Maistrul Trifan Nicolae de vorbă cu ucenicul Bulucea Ștefan, în fața proiectului de Constituție afișat la intrarea în uzină.

Florica Matei — președintă de tribunal

— Imi aduc aminte de copilărie — începe Florica Matei. Mama, săraca, era îngrijorată de câte ori se năștea o fată; ea știa ce o așteaptă când va crește: muncă de corvoadă plătită la jumătate, lipsă de drepturi și umilințe destule. Grijile astea nu mai au nici un rost acum când proiectul de Constituție vine să consfințească o realitate vie din țara noastră: drepturile egale ale femeilor cu cele ale bărbaților.

In amintirea președintei Tribunalului Popular al raionului «1 Mai», revin întâmplările anilor din urmă:

— In timpul războiului lui Antonescu am fost dată afară din serviciu. Pe atunci nu aveau nevoie de mine, ci numai de bărbatul meu: carne de tun... După eliberare, în patruzeci și patru am intrat muncitoare la F. R. B. In același an am fost numită maistoriță. O singură tovarășă mai avea această funcțiune în fabrică; lucrase doisprezece ani până să fie numită maistoriță și dacă mai dura puterea patronilor putea să aștepte mult și bine. Era femeie... Astăzi la F.R.B. sunt multe maistorițe.

In patruzeci și nouă am fost aleasă asesoare populară la Tribunalul Ilfov, iar în cincizeci și unu, după absolvirea unei școli a Ministerului Justiției, am fost numită judecătoare. Dela 1 August sunt președintă de Tribunal Popular. Și doar știți bine câte femei ca mine ocupă funcții de stat!...

Pe lângă asta mai sunt și studentă. Adăugă veselă: «Nu-i nimic de mirare; o președintă de tribunal trebue să aibă neapărat cunoștințe juridice temeinice. Deaceea m'am înscris la facultate. Așa că acum învăț împreună cu copiii mei. Doi am: Ilie e la școala medie electrotehnică și Ecaterina la școala medie geologică. Precum vezi, eu și copiii mei am ajuns să ne bucurăm împreună de dreptul la învățătură».

Cineva bate la ușă. Președinta Florica Matei mă privește semnificativ: timpul e scurt și sarcinile multe.

Cuvânt liber

Sub pruni era așezată o masă de brad. Cei pe care-l căutam stătea acolo, sub umbrarul de frunze și citea. Când m'am apropiat de el a lăsat deschis pe masă romanul lui Amado: «Secerișul roșu» și s'a uitat întrebător la mine.

Pe Vasile Anghelescu îl cunoșteam mai de mult. Brigada lui stahanovistă fusese popularizată în ziare. Discuția s'a înfiripat repede și întrebarea mea referitoare la libertatea cuvântului, consfințită în proiectul de Constituție stârni un interes deosebit celui cu care vorbeam.

— In legătură cu acest paragraf din proiectul noii Constituții am o mică poveste a mea. In 1943 când am intrat ucenic strungar la fabrica «Parcomet» nici nu aș fi îndrăznit să mă gândesc că odată o să ajung să scriu articole la ziare. Nici eu, nici alții ca mine nu puteam să ne spunem în presă și cărți părerile noastre. Cât despre faptul că eu, fiul sobarului Anghelescu, voi scrie o carte, era un lucru la care nici nu visam.

Se sculă dela masă, intră în casă și se întoarse cu o carte. «Brigada noastră din nou fruntașă» — e titlul cărții, iar pe frontispiciul ei stă tipărit cu litere mari numele autorului: Vasile Anghelescu.

— Aici am povestit toată istoria brigăzii noastre de strungari. Când am ajuns fruntaşi ne tot gândeam cum am putea împărtăşi experienţa noastră şi altor brigăzi. Atunci a venit Editura Tineretului şi mi-a propus să scriu o carte. O carte, tipărită în zeci de mii de exemplare, care vor ajunge în mâinile strungarilor din toată ţara! Mă gândeam: ar fi un lucru foarte frumos, dar cum s'o scriu? N'am făcut niciodată aşa ceva, nu sunt meşter la cuvinte... Tovarăşii dela Editură mi-au dat însă curaj. Şi ajutor la redactare. Imi luasem o mare răspundere. Nu era un articol mic, — din astea mai scriseşem eu şi în ziare — ci o carte întreagă. M'au ajutat mult şi tovarăşii din brigadă; i-am adunat de câteva ori aici la mine, să-şi spună fiecare cuvântul. Şi fiecare şi-a adus aminte de-o întâmplare sau de-un fapt important care trebuia neapărat însemnat. Aşa s'a născut cartea. In ea sunt scrise greutăţile şi izbânzile noastre.

Vasile Anghelescu se opreşte mângâind cartea cu privirea, apoi zâmbind îmi spune:

—Vezi şi dumneata, cărticica aceasta, — care cuprinde viaţa unei brigăzi de tineri muncitori şi e scrisă de unul din ei,—vorbeşte în locul meu despre libertatea cuvântului...

Se lăsase noaptea când şeful brigăzii stahanoviste U.T.M. dela uzinele «Matyas Rakosi» m'a condus până în capătul străduţei lui liniştite.

Silviu PODINĂ

„A doua mamă a fiilor mei"

Convorbirea se depăna liniştită. Din când în când privirile mamei-eroine Dragomirescu Aurica se mai opreau în dreptul unui articol din proiect: «...Statul apără interesele mamei şi copilului...», «...Statul acordă ajutor mamelor cu mulţi copii...»

— Da, aici e vorba şi de noi unsprezece: copiii mei şi cu mine.

— Cum am putea să-i cunoaştem?

Bătrâna zâmbi. Drept răspuns deschise albumul de fotografii ce se afla pe masă şi începu să întindă una lângă alta pe faţa albă a mesei cele zece fotografii ale copiilor ei. Ii privi lung, parcă şi-ar fi numărat anii vieţii, parcă şi-ar fi adunat amintirile răscolite de înşiruirea chipurilor dragi.

— Uite, ăsta e cel mai mare. Are 44 de ani. Al doilea, Răducan, 42 de ani. Şi de aci încolo au venit pe lume din câte doi în doi ani.

Luând în mână o altă fotografie, Aurica Dragomirescu priveşte lung şi în glasul tremurat simţi o notă de mândrie:

Mama-eroină Aurica Dragomirescu

— E fiul meu, strungar destoinic, stahanovist. Ei! dela el am o nepoţică, frumoasă, pionieră. Acum e plecată într'o colonie în străinătate. Mi-a scris dela Budapesta că-i tare frumos pe acolo.

— ...Uite-l pe Constantin, e locotenent major la aviaţie.

Din fotografie zâmbeşte o faţă tânără, deschisă, doi ochi mari care au ceva din adâncimea privirilor mamei.

Iată şi poza care încheie coloana. E o fată cărnă, cârlionţată şi râde tare vesel.

— Asta e prâslea, e funcţionară la «Prodaliment»... Privi din nou şirul de fotografii.

Crezi că a fost uşor să-i cresc pe toţi? Sunt 10: 7 băeţi şi 3 fete. M'am chinuit mult. Inainte era tare greu pentru un om sărac să aibe copii, să-i dea la şcoală, la meserie. Acum am şi opt nepoţi. Toţi merg la şcoli...

Când îi strâng acum la câte o sărbătoare pe toţi, stau în capul mesei, îi privesc, şi-s tare fericită. Toţi muncesc, toţi au asigurată ziua de mâine. La ei toţi mă gândeam şi acum câteva seri când am stat de vorbă cu tovarăşul delegat de stradă despre noua Constituţie. Mi-a spus: «Abia acum e preţuită şi ajutată femeia care aduce pe lume copii». Şi mi-am amintit că sunt mamă-eroină:..

Bătrâna tăcu şi-şi strânse cu grije în album una câte una pozele copiilor ei.

— Ei, eu am crescut zece fii în greul anilor şi i-am dat ţării şi văd acum cum ţara are grije de ei ca o a doua mamă.

Elena ŞINCAN

★

Desbaterea proiectului noii Constituţii cuprinde mase tot mai largi de oameni ai muncii. Pe tot întinsul ţării, în uzine şi în instituţii, la sate, pe şantiere, la miile de puncte de agitaţie ce au luat fiinţă, se ţin numeroase adunări în cadrul cărora cetăţenii salută cu căldură şi desbat pe larg articolele ce consfinţesc cuceririle revoluţionare dobândite de poporul nostru sub conducerea partidului şi cu ajutorul frăţesc al Uniunii Sovietice. In foto: la punctul de agitaţie din comuna Hârman, regiunea Stalin, directorul căminului cultural discută cu ţăranii muncitori proiectul noii Constituţii.

★

PE ŢĂRM

de Virgil TEODORESCU

Pe ţărmul lin, cu valuri viorii,
Era o zi cum sânt atâtea alte
Când pe nisip ieşiră să se scalde
In marea caldă cârduri de copii.

Flori oacheşe culcate pe nisip:
Copii de muncitori şi de ţărani.
Iar soarele le zugrăvea pe chip
Lumina vie a acestor ani.

Ca mâine valul mării, pe Canal,
Se va'ntâlni cu Dunărea în spume...
Azi pentru voi se'nalţă aici, anume,
Grădini de apă clătinând spre mal.

* * *

Copii de muncitori şi de ţărani
I-a voastră apa dintre bolovani:
A ăstu-i băeţaş dintr'un sătuc
Din creştet până'n tălpi cât un coltuc
Şi a fetiţei rumenă de soare
Cu ochi în care ca'ntr'un strop de rouă
Luceşte fericită viaţa nouă
Căci maică-sa-i fruntaşă filatoare.

Să vă aducă astăzi vouă'n dar
Dantelele albastre şi subţiri
Şi ţărmu-acesta: uriaş porfir,
Părinţii voştri dus-au lupte lungi
Cu asuprirea, cu stăpânii cruzi,
Şi-au fost svârliţi sub gratii de închisoare
Acei ce apărau al vostru soare,
Eroii noştri au fost puşi la zid.

Iar darul făcut vouă de Partid, —
De bucurii un nesecat prilej —
Va sta înscris în noua Lege-a ţării
Scris chiar de mâna lui Gheorghiu-Dej.
Va scăpăra ca raza aurorii
Şi vieţii voastre despica-va drum.

Voi cei mai mici ai ţării muncitori
Să duceţi Legea noastră mai departe,
Să învăţaţi mereu ce scrie'n Carte,
Să creşteţi liberi, mângâiaţi de soare
Copii prea scumpi ai clasei muncitoare

Când mari veţi fi să fie aceste legi
Sădite-adânc în viaţa lumii'ntregi.

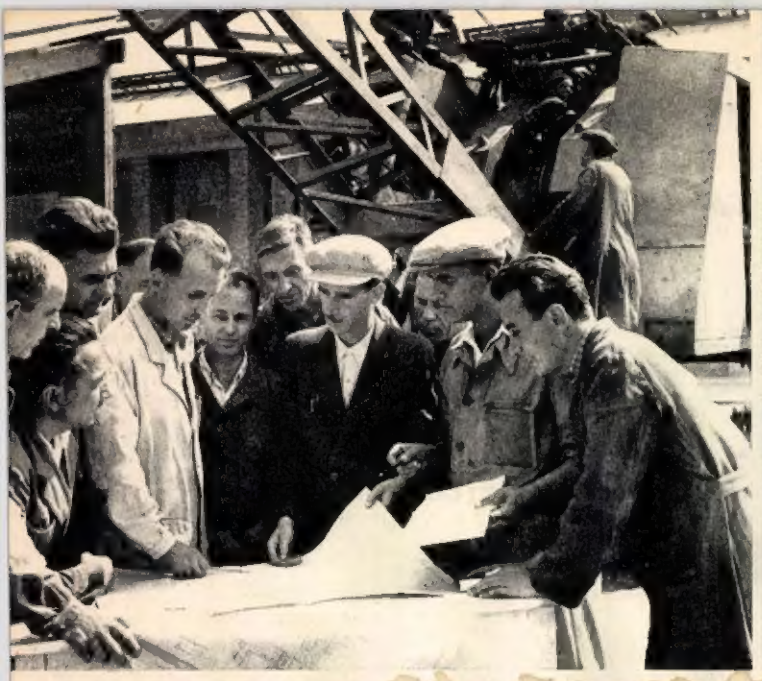

„Să dăm viață planului excavatorului!" — îi îndeamnă pe constructori, secretarul comitetului de partid.

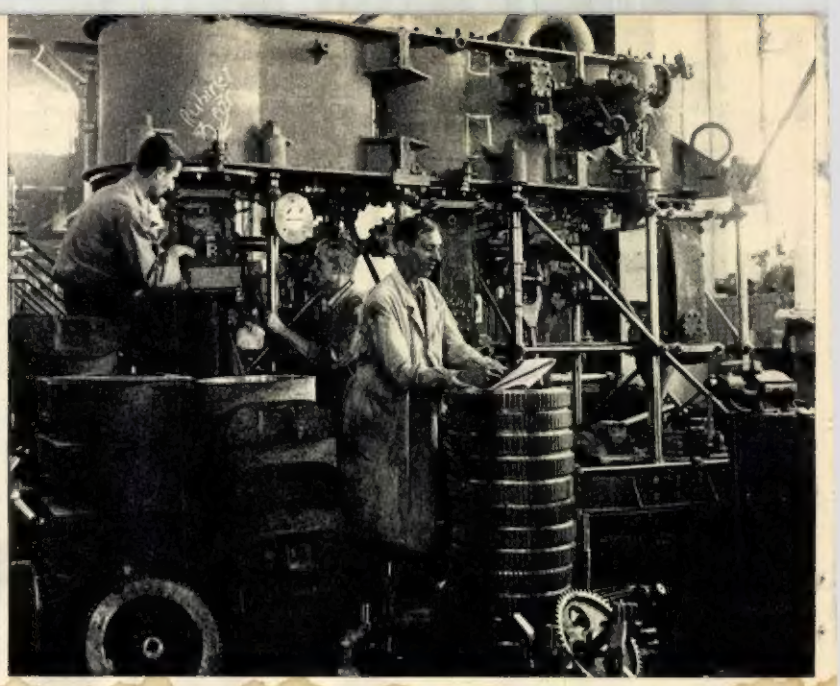

Ilie Damaschin (dreapta) și doi tovarăși ai săi, montează o nouă mașină cu aburi.

UZINA-INOVATOR

Acum 22 ani, marinarul Ilie Damaschin a părăsit pentru totdeauna vaporul și s'a hotărît să-și caute norocul pe uscat. A umblat el ce-a umblat și până la urmă l-a găsit: era adevărat noroc să câștigi o pâine pe vremurile acelea când capitaliștii aruncau în mare tone de grâu pentru a-i menține ridicat prețul. Pâinea, așa puțină și amară cum era, și-o găsi deci la «Franco-Română», un atelier mai mare de reparat locomotive, ce se înființase cu câțiva ani înainte pe un câmp din marginea Brăilei. Aci și-a dus viața peste două decenii. Despre prima parte a vieții sale petrecute în fabrică, monteurul Ilie Damaschin are multe și felurite amintiri, din care îi stăruie mai mult câteva: imaginea unui inginer pe nume Robert Cretè, care vorbea prost românește și care te trimetea frumos pe opt zile acasă dacă refuzai să plătești amendă pentru te miri ce vină inventată; apoi liota de comisari veniți la direcțiune după «ciubucuri», iernile grele în care strungarii lucrau cu zăpada până la genunchi, cimitirul dela podul Brăilei unde zac multe din victimele crivățului ce bătea prin hală ca pe Bărăgan. Apoi, alte crâmpeie ale trecutului: arestarea comuniștilor în 1939, carcerele colonelului Guță, omul nemților, gustul metalic al «apei industriale» pe care n'o beau decât muncitorii (pentru stăpâni și pentru oamenii lor se aducea apă potabilă cu sacalele).

A doua parte a vieții monteurului Damaschin cuprinde însă altfel de amintiri: și el și fabrica au încetat de mult să fie aceiași. Din fostul atelier de reparat locomotive al capitaliștilor francezi n'a mai rămas de fapt decât o hală cu ziduri cenușii-roșcate, o grămadă de fier vechi într'un colț întunecos și amintirile grele ale câtorva muncitori bătrâni. In jurul acestor mărturii ale trecutului s'a născut și a crescut, sub ochii lui Ilie Damaschin, uzina socialistă «Progresul»

Au venit din U.R.S.S. transporturi după transporturi: strunguri de mare capacitate, raboteze, mașini de rectificat, freze, carusele. Alte stive uriașe de lăzi nedesfăcute cu inscripții în limba rusă, cehă, poloneză, maghiară sau germană, stau în hale, în curte, și-ți vorbesc despre viața de mâine a acestei uzine ce crește dela o zi la alta.

Acestei uzine noi partidul și statul i-a încredințat nu numai un utilaj modern ci și sarcina de cinste de a creea noi tipuri de mașini românești, mașini care odinioară erau aduse de peste graniță. Și astfel, fosta «Franco-Română» a devenit o mare uzină inovator, care a început să dea țării produse nemai fabricate cândva la noi.

Iar în acest an s'a deschis o nouă pagină în istoria cetății de oțel de pe malul Dunării: i s'a dat sarcina construirii unor noi mașini românești destinate marilor șantiere ale socialismului: buldozere, gredere, screpere, rulouri compresoare și în special excavatoare.

Prin mâna harnică a monteurului Damaschin au trecut multe din noile mașini românești. Ele i-au adus titlul de stahanovist. Dela fiecare își amintește câte ceva: ține minte, cum, la pompele dela troliile de foraj a avut necaz la primele probe. A fost bătaie de cap: adună oameni, demontează, cercetează din nou planurile, de ici mai trebue luat, ici mai trebue pus... Greu, dar până la urmă tot a mers. Prima mașină cu aburi a făcut și ea nazuri; când a văzut-o că începe să meargă, lui Damaschin a început să-i bată inima, mai-mai să-i spargă pieptul. In primăvara asta uzina a început să fabrice o nouă mașină: o pompă care ridică mortarul până la 60 metri înălțime, înzestrată și cu aparate de șprițuit. Tot prin mâna lui Damaschin a trecut și această mașină minunată.

Sediul comitetului de partid se află chiar lângă intrarea în uzină. Alături de camera secretarului e o sală mică, luminoasă, în care sunt orânduite bănci de școală. La aceste pupitre se așează și discută însă oameni maturi, chiar cărunți: lăcătuși, ingineri, maiștri, contabili, sudori. In acest an sălița de lângă camera secretarului a adăpostit ședințe agitate și nu rareori lumina a stăruit la ferestre-

Cel dintâi excavator fabricat în țara noastră.

O muncă plină de devotament a depus stahanovistul Nedelcu Ianc

le ei până noaptea târziu. Uzina a dat un examen serios. Erau luni grele de început. Atenţia tuturor se concentra asupra celor două excavatoare: săpătorul şi macaraua, maşini complicate care cereau eforturi deosebite.

Venirea pe lume a primului excavator românesc a fost, cu deosebire, plină de episoade emoţionante: Martie era pe sfârşite, când planurile excavatorului au fost traduse din limba rusă şi adaptate la normele româneşti. Colectivul dela Bucureşti care lucrase la proiectare întârziase într'un mod îngrijorător: rămânea deci mai puţin de o lună pentru construirea excavatorului, care trebuia să fie gata de 1 Mai.

...Alte greutăţi se iviră. In cabinetul directorului, în şedinţele de partid şi de producţie se auzeau tot mai des critici în privinţa felului cum unele uzine din ţară îşi respectau obligaţiile de livrare a pieselor.

Dar aceste încercări scoaseră la iveală, chiar dela început, energii nebănuite: multă tărie sufletească şi spirit de sacrificiu. Oamenii înconjurau cu dragoste vlăstarul iubit ce se năştea în uzina lor.

— E mândria noastră, măi tovarăşi, se spunea în fiecare dimineaţă la şedinţele comuniştilor, dela colţul roşu al secţiei.

— E mândria noastră, răspundeau prin fapte strungarii şi turnătorii, frezorii şi monteurii, tinerii şi bătrânii. Şi începură zile furtunoase, pline de griji, de emoţii şi bucurii, zile de luptă cu îndoiala, cu motoarele, cu oţelul: era în Aprilie 1952.

* * *

Intr'una din aceste zile, inginerul Munteanu l-a privit lung în ochi pe maistrul comunist Igrişan:

— Pinioanele principale n'au venit nici acum şi freza noastră nu e adaptată pentru tăiat modulul 16. Inseamnă că nu-l mai facem?

Ochii ca cicoarea ai inginerului căutau întrebători, îngrijoraţi, la fiecare cută a feţei slăbuţe a maistrului. Igrişan se gândea.

Şi în noaptea care a urmat stătură amândoi lângă freză. Maşina a fost pusă de Igrişan să facă un lucru cu care nu era obişnuită: a tăiat, supusă, modulul de 16 în loc de 12 cât putuse ea până atunci. In zori, pinioanele principale ale excavatorului erau terminate.

Intr'un rând, strungarul Nedelcu a intrat în schimb sâmbătă dimineaţa şi n'a mai plecat până duminică seara. Când să plece a venit la el inginerul Munteanu. Inginerul avea o rugăminte: tot pleca în oraş, n'ar vrea să se ducă cu maşina să-i caute un strungar, că n'are cine să-i strunjească o piesă importantă. Cu toate că e duminică, poate că o găsi pe vreunul acasă. Nedelcu a cerut bonul de maşină şi piesa, şi i-a promis că o să găsească un strungar.

Inginerul i-a mulţumit şi s'a depărtat. După un ceas a trecut din nou pe acolo şi a dat, mirat, cu ochii de... Nedelcu. Lucra la strung.

— Cum, încă n'ai plecat?

— Păi, n'ai spus să-ţi găsesc un strungar? Uite-l! L-am găsit.

După ce a terminat piesa, comunistul Nedelcu a plecat însfârşit acasă. Stătuse la lucru patruzeci de ore.

Au venit apoi zilele hotărîtoare. Incepuse montajul excavatoarelor şi odată cu aceasta nopţile albe pentru monteurii Damaschin şi Niculae. Piesele separate începură să se reunească şi să formeze un tot pe care oamenii îl vedeau rotunjindu-se, întregindu-se, ceas de ceas.

Intre timp, screperul, buldozerul, grederul fuseseră terminate. Ruloul compresor îşi încercase puterile: nivelase terenul de fotbal al uzinei. Rămâneau excavatoarele. Vor fi gata de 1 Mai? Damaschin, Niculae, inginerii, maiştrii aproape nu mai aveau somn. Damaschin pleca acasă aproape de miezul nopţii şi se întorcea lângă excavator înainte de cântatul din zori al cocoşilor Brăiliţei. Roţile de angrenaj le dădeau tuturor de furcă: au trebuit scoase de câteva ori şi controlate după desene... Insfârşit fură montate săgeata, cupa, motoarele, cabina. Până la 1 Mai, Damaschin nu mai număra timpul cu zilele, ci cu orele, cu minutele...

...28 Aprilie, aproape de miezul nopţii...

In hala uzinei de pe malul Dunării, cincisute de oameni privesc cu răsuflarea tăiată, spre cabina excavatorului. Un duduit, nişte scrâşnete ascuţite, o comandă scurtă...

— Uitaţi-vă la el, a pornit!

„El" îşi plimbă săgeata îndrăzneaţă şi cupa, la dreapta, la stânga, în sus, în jos. Avea ceva şi din gingăşia puiului abia ieşit din găoace, dar şi din mândria unei făpturi puternice, conştiente de forţa şi măreţia ei. Asculta totuşi supus de mâna omului ca un elefant îmblânzit. Stătu aşa un timp, apoi se roti şi şenilele îl purtară huruind spre ieşire. Câteva clipe cei de faţă îi acoperiră glasul cu uralele lor. In urmă-i păşeau tăcuţi cu ochii strălucitori, doi oameni negri de unsoare...

* * *

...Zi fierbinte de August... Peste drum de hala cea veche, dela mecanică grea, priveliştea s'a schimbat: dealungul pereţilor se înşiră schelete mari de gredere; din loc în loc aproape la intervale egale, se văd, dese, siluetele masive, roşii, ale gaterelor. Niculae Constantin supraveghează cu atenţie montarea unuia din ele. Al câtelea o fi? Cum or merge cele plecate până acum la fabricile de cherestea din Moldova sau din munţii Buzăului? La celălalt capăt al halei, brigada păcii „Pablo Neruda" a terminat de montat încă o maşină cu aburi: responsabilul brigăzii, Damaschin nici nu se mai trudeşte să-şi amintească a câta e. Afară aşteaptă, gata terminată, o nouă serie de pompe de mortar. Dincolo, la mecanica uşoară se termină tot astăzi încă trei rulouri compresoare. In curte se văd corpuri greoaie de screpere.

...Aşa dar, emoţiile începutului au rămas, departe, în urmă. Au început alte griji, grijile fabricării în serie: atâtea bucăţi până la cutare dată! Atenţie, desigur, la calitate. In privirea liniştită a lui Ilie Damaschin, pe faţa hotărîtă a lui Igrişan, în ochii negri ai lui Niculae şi ai tuturor constructorilor de aci, numai citeşti azi decât calmul şi siguranţa unor făurari încercaţi: s'au obişnuit să vadă ieşind din mâinile lor zeci şi sute de maşini noi. Le cunosc acuma bine, nu mai au pentru ei secrete. Dar excavatoarele? Desigur, sunt maşini mai complicate, prototipurile trebuesc studiate piesă cu piesă. Asta cere timp, dar nicio grijă: până la sfârşitul anului vor ieşi uruind din hală alţi câţiva coloşi. Ce a fost greu cu ei a fost atunci în Aprilie.

Au trecut de atunci luni. Spre zările nemărginite ale ţării pornesc pe porţile uzinei maşini noi, mereu mai multe, mereu mai mândre şi puternice: pornesc să transforme viaţa patriei şi a oamenilor. Se duc să facă din pământul ţării o grădină înfloritoare, să-l facă mai frumos, mai roditor. Privirile muncitorilor urmăresc, pline de duioşie şi dragoste, maşinile făurite de ei. Şi ochii lor stărue mândri pe trupurile vânjoase de oţel ce poartă, toate, acelaş nume drag, aceleaşi iniţiale scumpe, săpate în aramă: «R.P.R.»

Matei IONESCU

O altă victorie a colectivului uzinei: prototipul screperului e gata.

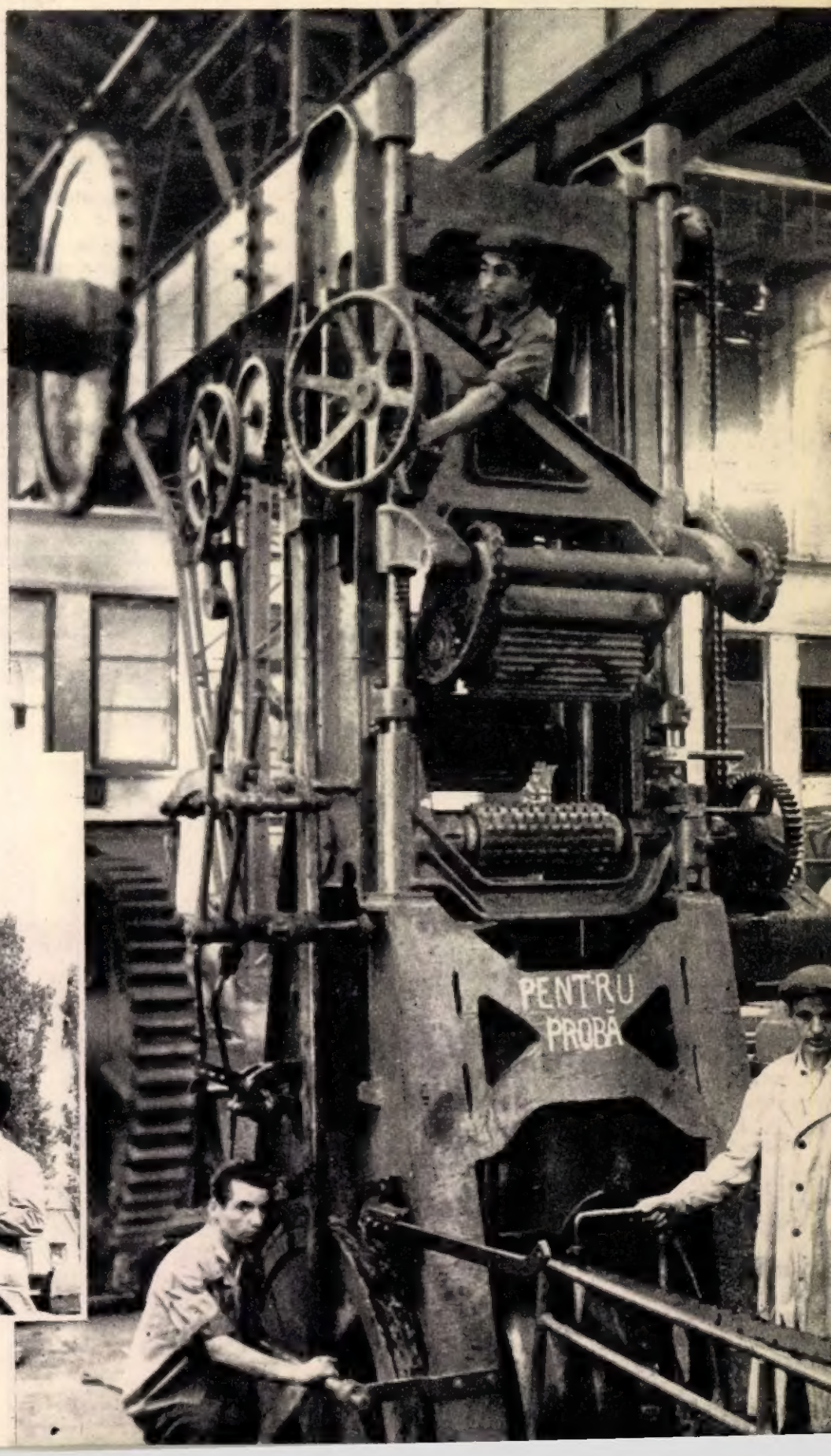

Ultima probă. Curând, şi acest gater va ieşi pe porţile uzinei. →

Marin Vipie povestește

Bătrânul e paznic la gospodăria colectivă. Îl cheamă Vipie. Marin Vipie. Are obrazul roșu de arșiță și vânt. Unde-ar trebui să-i fie mâna stângă, atârnă un ciot pe care abia-l bănuiești în mâneca sumeasă și înnodată.

Mă aflam la punctul de agitație al Frontului Democrației Populare, din sediul gospodăriei colective. Era într'amurg și din uliță s'auzea zvonul obișnuit al Înserării: scârțâit de cară, tălăngi și uruitul vreunei roți de fântână. În odaia împodobită a punctului de agitație erau câțiva tineri. Unul citea dintr'o broșură. Ceilalți vorbeau.

Atunci m'am trezit cu Marin Vipie lângă mine. Și glasul său răsună cald, cu voie bună:

— Se bucură tineretul... Sara s'adună la «punct». Stau tinerii ca la șezătoare, cu ceasurile. Abia se rup de-aici. Eu plec cel din urmă, că-s cu paza. Sting lampa, văd să nu fie mucuri aprinse pe jos, că dracii ăștia trag tutun mai abitir decât Beglerbeg pașa.

Bătrânul privi o vreme spre tineret, apoi continuă:

— Eh, acuma-i bine. Al'dată era aspru-rău. Acuma vezi și dumneatale, vine Proiectul și mă întreabă și pe mine:

— Marine, tovarășe, care articol nu-l pricepi? Care crezi că nu-i pe măsură croit?

În '948, la proiectul dintâi, e drept că și aveam un caz, vezi dumneata, cu nevastă-mea. I-am zis:

— De ce să fiu egal cu femeia?

Amu'să vezi, că doar nu eram reacționar. Eu, tovarășe drag, «m luat parte la răscoale în '907 și-am purtat placardă roșie la Iași în '917. Și-apoi, în '923 m'au ciomăgit jandarii și m'au stropit pompierii cu apă.

În '948, la proiectul dintâi însă, totul a pornit dela nevastă-mea. Pe scurt, asta a fost. Se înființase o întovărășire aici în Viișoara. Să arăm pământurile cu tractoarele semeteului. Eu aș fi intrat bucuros, dar baba, nimic. D'aia am spus la discuția ceia, că nu vreau să fiu egal cu femeia. S'au pus oamenii pe mine:

— Marine, geaba spui c'ai purtat placardă roșie la Iași, în '917. În '917, placardă roșie, iar în '948 vorbă de om înapoiat? Cum vine asta?

Am sucit-o eu atunci, că nu vreau să fiu egal cu o femeie care întoarce spatele întovărășirii cu pământul, dar până la urmă asta a fost înțelesul, că nu-i bine să înham calul în urma căruței și că trebue să lupt, dacă-i cazul așa, ca femeia mea să nu mai fie înapoiată și să priceapă bine alcătuirea și rostul vieții noi. Și zi... ai văzut anunțul pe ușă? L-ai văzut! L-a scris socotitorul. Are mână ușoară și literă frumoasă. Ce vrei? Eu, abia acu-s trei ani, l-am deprins pe «a» și pe «be». Zici c'ai văzut anunțul? „Tovarășul Marin Vipie va vorbi despre Constituția burgheză și despre proiectul noii Constituții a patriei noastre". Ce zici, tovarășe, să încep dela arsul satului? A ars — dacă-ți spun — dela tunuri, în '907! Dar lasă, nu-ți mai povestesc, să n'auzi de două ori. Eh, uite c'a venit și baba mea...

Omul s'a mai oprit în dreptul meu să mă întrebe dacă văd bine și dacă nu cumva doresc să viu mai în față. Apoi și-a așezat femeia într'un colț, și-a rotit privirile de vultur bătrân peste adunarea ce se adâncise într'o nemișcare de piatră și începu:

— Măi, tovarășilor, cei mai bătrâni care-s aici de față, știu de-a fir-a-păr povestea, fiindcă și ei, laolaltă cu mine și cu cei pieriți, au trăit-o. S'a pornit în '907, răscoala. Se săturaseră țăranii de vorbe și de sărăcie. Au ieșit la drumul luptei cu coasele desdoite, cu topoarele, cu parii și cu furcile. A ajuns răscoala și la noi în Viișoara. Era aci moșier și boier unul Nicolae Ralet, colonel de tunuri. El era la București în forturi. Am intrat pe nepusă masă în conac și oamenii boierului au prins a fugi ca potârnichile. Am deschis hambarele, am împărțit grânele și-am făcut la repezeală împărțeala pământului, că era primăvară și ziceam să ieșim cu plugurile pe țarini, legiuit. Am pus și primar pe unul de-ai noștri, om sărac. Se aflau, ce-i drept, printre noi și câțiva mai fricoși care ziceau:

— Mamă, ce-au să zică boierii!

— Ce să zică? Mai stăm noi la astfel de întrebări?

— Scrie în legea mare dela '64 că țăranii au drept la pământ? Scrie!

Bucuria n'a ținut nici o săptămână. Regele dăduse ordin să iasă armata din cazărmi și să plece cu puști și cu tunuri, asupra țării. La Viișoara, a venit cu o baterie chiar colonelul Ralet. A așezat tunurile în Dealul Turcului, ipre sat, și-a trimis vorbă să vie la el solia răsculaților, să se înțeleagă. În solia ceea m'am nimerit și eu. Nu știam că boerul n'avea gând să vorbească cu noi. Ne-a legat de obezile tunurilor. Credea că așa va înfricoșa pe oameni și va stinge răscoala. Atâta a întrebat:

— Predați satul?

— Cum să ne predăm lumina ochilor și viața?

— Păi ce vreți, zăluzilor?

— Libertate și pământ! Așa scrie în legea mare din '64!

— Cine v'a tâlmăcit voua legea?

Colonelul era foc de supărare. Și s'a pornit atunci, să care foc și tuci peste bordeiele noastre. Au ars bordeiele, pătulele și grajdurile până la pământ. Au ars și pomii din grădini. Au ars și oameni. Mulți fugeau pe uliște ca niște facle vii. N'am să-l uit niciodată pe Ralet cum urla, besmetic:

— Scrie în Constituție, pământ? Na! Vă dau pământ!

Asta a fost în '907. Până în '916 am stat la ocnă. Am tăiat sare. Apoi m'au scos și m'au trimis la front. Am nimerit în regimentul lui Ralet, că și eu făcusem armata la tunuri. M'a văzut într'o zi, s'a uitat lung, apoi a venit spre mine zâmbind:

— Tu ești dela mine de pe moșie? Da? Să nu mă faci de rușine și să lupți împotriva lui Mackensen, că Maiestatea Sa a promis țăranilor pământ!

N'a mai așteptat răspunsul meu și-a plecat. Am stupit într'o parte și-am închis ochii a scârbă. Un prietin, soldat ca și mine, îmi zice:

— Auziși, Marine, primim pământ!

— Ce să primim? Pământul l-om avea numai când l-om smulge noi din mâinile bogătanilor. Vine ea vremea să-l luăm, nu te teme, că aici în tranșee dospește aburul răscoalei!

La o săptămână cad rănit și în spital la Iași doctorii îmi taie brațul stâng. Și'n loc să mă trimită acasă, mă bagă ordonanță la un ciocoiaș de maior din itendență. Era tifus și foamete; neagră era biata Moldovă, dar ce-am văzut huzur în casa maiorului, nu mai uit: lăzi de conserve, saci cu posmagi, cafea, zahăr, făină, tutun, sare, orez, doftorii, pânză, mă rog, ca la negustorii cei mari. Atunci mi-am deschis ochii. Atunci am purtat pe ulițele Iașului placarda roșie și-am cerut să se curme războiul. Când s'a făcut pacea, iată că regele cu regina și cu boierii ne fac Constituție nouă. Ni s'a promis marea cu sarea. La reforma agrară, Ralet ne-a aruncat ca la câini, numai un oscior. Tot fără pământ am rămas. În '924 m'am urcat în tren cu alți invalizi și ne-am dădut jos la București. Am defilat în cârje, cu brațele câte unii orbi, alții loviți de schije, ca să cerem dreptate și pământ. Și parcă l-ar fi învățat Ralet, așa țipa la noi un ofițer de jandari: — Pământ vreți? Așa scrie în constituție? Na! Țineți! Și ne-a pus în față mașinile pompierilor și cai roșiorilor.

Au trecut ani de-atunci. Și n'am greșit când am spus ortacului meu din tranșee în '916, că pământul nu-l vom căpăta din mâna boierilor, ci îl vom smulge cu puterea. L-am smuls în '945. De asta își aduc aminte și tinerii. Așa-i? Fi-miu, Andrei, avea 16 ani atunci, și parcă-l văd cu brațul plin de țăruși mergând țanțoș în urma comisiei.

A fost luptă și-atunci. Chiaburii țineau isonul boierilor, iar boierii stăteau cu puștile de vânătoare la ochi. L-au ciuruit cu alice pe Ion Lăpușan! Și cine-i uită vorbele strigate atunci, înainte de-a muri, pe marginea tarlalei:

— Să nu dați îndărăt, fraților!... Au să duduie tractoarele noastre pe întinsul ogoarelor, iar boierii și burghezii au să-și sugă degetele la loc bun, acolo unde i-om pune noi...

Și îndărăt n'am dat. Veneau muncitorii cu camionul, duminica. Ne arătau calea. Ziceau:

— Faceți o colectivă. Lucrați pământul cu tractoarele.

Chiaburii săreau ca arși:

— Ce, mă? Învață oul pe găină? Ce știe un lăcătuș la agricultură?

Da, ne-au învățat strungarii și lăcătușii cum să trăim.

În trecut abia am putut înctopi două pogoane. Acuma, dacă mă'ntreabă careva: „Marine, tovarășe, cât pământ ai?" Știți ce-i răspund? Îi spun: șaptesute de pogoane! Că atâta pământ avem în gospodărie. Scrie în proiect că „pământul în Republica Populară Română aparține celor ce muncesc"? Nu numai în proiect, dar așa scrie și'n viață. Așa-i și la Viișoara. Mărie, cât rod am strâns anul trecut? La grâu, douămii cincisute de kilograme și la porumb trei mii! Bașca bani, zarzavaturi, cânepă, cartofi și pometuri. Zeci de cară am dus la centrul de colectare. Și-apoi Mărie, câte căruțe pline de rod ne-au intrat as'toamnă în ogradă? Zece! Așa-i? Mi-am cumpărat radio dela oraș. Și mașină de gătit.

Acum trei ani, chiaburii săngerau alergând în sus și'n jos să ne spună:

— Mă, vă duceți la cazan!

Când mi-am cumpărat mașina de gătit, cu patru ochiuri, mașină și cu tobă pentru copt dulciuri, numai ce-l văd pe Tase chiaburul și-i spun în batjocură:

— Bre, Tase, iacă mi-am cumpărat «cazan»!

Azi dimineață, când se crăpa de ziuă, vin eu la colectivă. Ca'n alte dăți, zăresc de departe scrisul de pe arcada porții: „Gospodăria Agricolă Colectivă 1907". Și ce credeți că mă gândesc? Zic eu în gând: ce-ar fi să învie Ralet, numai pentru două minute? Să-și rotească ochii pe-aici, să vadă ce mai e nou pe pământ, la Viișoara. Și eu să-i spun:

— Vezi, domnule colonel de tunuri? Vezi? Avem pământ, dar tot după cum am vroit noi, după Constituția noastră, nu după aceea a ciocoilor.

Petru VINTILĂ

VÂLKO CERVENKOV

Secretar general al C. C. al Partidului Comunist Bulgar

Marile construcții ale păcii sunt mărturii ale energiei creatoare a poporului bulgar

Într'o secție din marea filatură „Ernst Thälman" din Sofia.

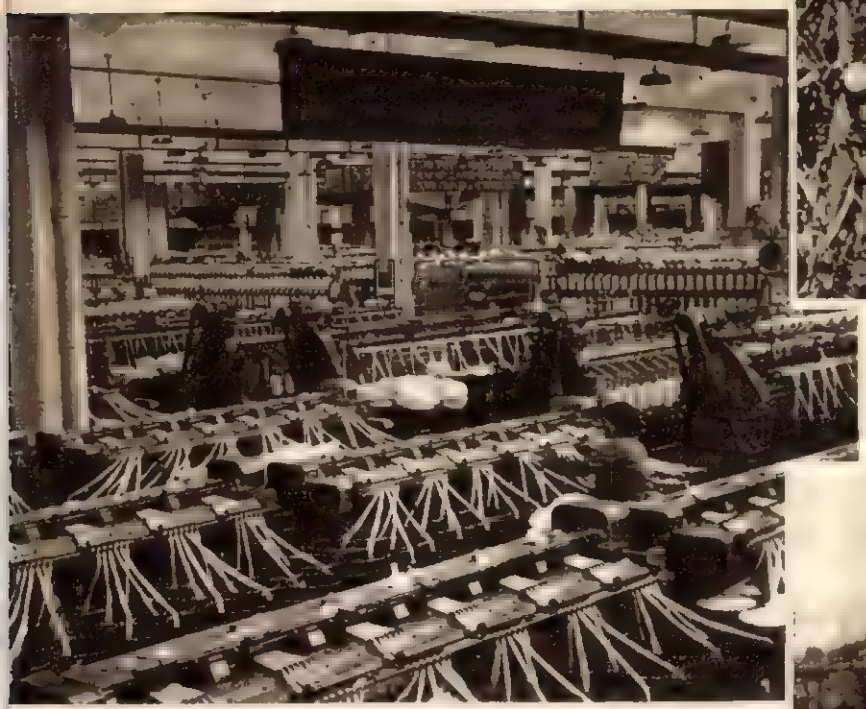

mărul S. M. T.-urilor a crescut la 140; peste 12.000 tractoare și combaine lucrează pe ogoarele Bulgariei. În foto: brigada „Tânăra Gardă" dela S. M. T. Spasovo.

În alianță și sub conducerea clasei muncitoare și urmând pilda colhoznicilor sovietici, țărănimea muncitoare bulgară își făurește o viață fericită. În foto: culesul legumelor la gospodăria agricolă cooperativă de muncă din com. Strajița:

Bulgaria populară își oferă stațiunile balneare sutelor de mii de oameni ai muncii. În foto: aspect din stațiunea Costenet, reg. „Ihtiman."

9 SEPTEMBRIE 1944

9 SEPTEMBRIE 1952

Acum 8 ani, la 9 Septembrie 1944, în condițiile create de ofensiva invincibilelor oști ale lui Stalin, care alungau din Balcani hoardele hitleriste, — forțele patriotice din Bulgaria, conduse de Partidul Comunist, au înfăptuit insurecția populară și au răsturnat dictatura fascistă.

Sângele eliberatorilor sovietici și al atâtor patrioți bulgari n'a fost vărsat în zadar: fostă colonie jefuită de imperialiști și de slugile lor din țară, Bulgaria este azi un stat al oamenilor muncii, o patrie liberă, independentă, din ce în ce mai puternică și care a făcut un uriaș salt înainte, spre socialism. Industria bulgară cunoaște o desvoltare fără precedent: construcția de mașini-unelte depășește de 90 ori nivelul dinainte de război, metalurgia de 15 ori, industria chimică — de 5 ori. Mărețele construcții ale păcii — combinatul „I. V. Stalin", hidrocentrala „Razlog", barajul „Gh. Dimitrov" ș. a.—sunt mărturii ale energiei creatoare a poporului bulgar și ale neclintitei sale voințe de pace. În agricultură, mai mult de jumătate din pământul cultivat aparține gospodăriilor agricole cooperative de muncă, al căror număr a trecut de 2.700. Însemnate succese au fost obținute în domeniul culturii; până la sfârșitul acestui an analfabetismul va fi lichidat.

Pentru toate succesele repurtate, poporul bulgar este adânc recunoscător marii Uniuni Sovietice, al cărei ajutor este și în R. P. Bulgaria chezășia succesului construcției socialiste. Poporul bulgar urmează cu încredere drumul spre o viață fericită, drum indicat — pe baza experienței sovietice — de Partidul Comunist Bulgar, în frunte cu tovarășul Vălko Cervenkov. Poporul bulgar este hotărît să zădărnicească orice uneltiri și provocări îndreptate împotriva sa de către imperialiștii americani și slugile lor dela Belgrad, Atena și Ankara.

La marea sărbătoare a poporului bulgar, poporul nostru participă din toată inima. Prietenia româno-bulgară se desvoltă neîncetat, pe baza faptului că urmăm același drum: drumul construirii socialismului și al apărării păcii, în alianță și colaborare cu marea Uniune Sovietică.

ÎN ORAȘUL LUI DIMITROV

La Dimitrovgrad primăvara sosise cu toate frumusețile ei. Combinatul chimic «Stalin» și centrala termo-electrică «Vălko Cervenkov» și-au dat jos schelele. Corpurile roșii ale clădirilor și turnurilor sfidează acum în bătaia soarelui. Coșurile înalte au început să fumege vestind că uriașul combinat chimic a intrat în funcțiune.

Primăvara din acest an a fost deosebită pentru oamenii din Dimitrovgrad. Ea le-a prilejuit visuri și gânduri noi.

* * *

Combinatul chimic «Stalin» funcționează de câteva luni. Dacă privești coșurile înalte ale atelierului de gaz-generator, ele îți amintesc de cele ale unui pachebot plecat într'o cursă lungă. Din turnurile de răcire, coloane de aburi se ridică domol spre cer în timp ce jos, la baza lor, apa clocotindă cade în milioane de picături fine, cu sgomot de cascadă.

Pretutindeni, ziua sau noaptea, răsună aici, în cea mai mare uzină din Republica Populară Bulgaria, clocotitoarea simfonie a muncii. Combinatul chimic, rod al ajutorului sovietic frățesc, este prima mare realizare a planului de cinci ani.

Munca zilnică, greutățile și izbânzile îi apropie pe oameni. Ei sunt mândri de acest combinat. Nenumărate au fost nopțile pe care le-au petrecut pe șantier când s'a construit combinatul. Înfruntând gerurile nelmblânzite ale iernii și zilele cu călduri toride ale verii, ei au înălțat cu brațele lor, acest combinat. Cu aceeași tenacitate lucrează ei și acum.

Sunt mai multe luni de când atelierul de acid sulfuric a dat Bulgariei primele cantități de produse chimice. Zilele acelea au însemnat o mare sărbătoare pentru toți. De atunci muncitorii au mai expediat sute de transporturi de produse chimice. O altă victorie a constituit-o și fabricarea primelor tone de îngrășăminte chimice. Oamenii se perindau pe dinaintea cuptoarelor și luau ca amintire câte un pumn de granule de nitrat de amoniu bulgăresc!

— Odată le vom arăta copiilor și nepoților noștri — spuneau muncitorii — și le vom povesti despre aceste boabe. Ele sunt primele rezultate ale muncii noastre încordate pentru industrializare și pentru transformarea socialistă a agriculturii.

* * *

Șaşo Kostov a terminat de citit dările de seamă asupra îndeplinirii planului de producție. Atelierele au realizat 1700 tone nitrat de amoniu peste plan. Această cifră simplă trezește în inima lui Șaşo vechi emoții...

Odată, prin luna lui Martie, s'a întrerupt curentul electric și aburul. Cauza: niște lucrări de lărgire a rețelei. Din această cauză munca a trebuit să se întrerupă în atelier. Repausul acesta silit îi era foarte neplăcut. Era tocmai în birou când cineva bătu ușor în ușă. O fetișcană tunsă băiețește apăru în prag.

— Vom avea astăzi abur, tovarășe?

— După amiază, poate...

— Ce bine ar fi! E atât de neplăcut să stai cu brațele încrucișate când ai atâta de lucru...

Fata plecă. Șaşo, neliniștit, o porni către laborator.

— Bună ziua, fetelor!

— Bună, tovarășe Kostov, îi răspunseră în cor muncitoarele.

— Se pare că vă odihniți...

Fetele se priviră lung.

— Ne lipsim de asemenea odihnă, spuse una. Noi avem nevoie de abur și de curent electric să putem lucra. Orele irosite nu ne aduc nici un folos. Stând astfel nu ne îndeplinim sarcinile de producție... și ne simțim prost.

Șaşo nu mai zăbovi în laborator. Dădu o raită prin secții să vadă cum mai stau lucrurile și pe urmă se urcă în turnul de granulație unde lucra tovarășa Mojaeva, una din cele mai cunoscute stahanoviste din Uniunea Sovietică, trimisă aici împreună cu alți muncitori și tehnicieni sovietici să ajute la punerea în funcțiune a combinatului. Șaşo stătea de multe ori de vorbă cu dânsa și totdeauna sfaturile ei îi erau de un mare ajutor.

Mojaeva îl întâmpină zâmbind.

— Cum merg lucrurile, tovarășe Kostov?

— Rău! Nu avem aburi, nu avem nici curent electric. Muncitorii sunt neliniștiți în ce privește îndeplinirea planului.

— Da, într'adevăr, e foarte rău că lipsește aburul și muncitorii sunt nevoiți să întrerupă lucrul. Dar e un semn bun că e'au neliniștit. Asta înseamnă că ei consideră uzina ca pe-o casă a lor și tot ce se petrece aici nu-i lasă indiferenți. Participarea aceasta din toată inima, neliniștea și grija lor, sunt un semn că planul de producție va putea fi îndeplinit și chiar depășit.

Așa s'a și întâmplat.

Toate acestea au trecut de mult în domeniul amintirii...

Furat de gânduri Șaşo Kostov nici nu băgă de seamă că inginerul Karadjov intrase în birou.

— La ce te gândești, Șaşo?... Nu-i timp de vise! Lasă gândurile! N'ai nici un motiv să fii îngândurat ori trist. Am produs 1.700 tone de salpetru peste plan.

— Ai dreptate.

Părăsiră biroul împreună și intrară în turnul de granulație. Karadjov, aplecat pe una din ferestruicile patrate ale turnului, se lăsă cu totul absorbit de procesul de fabricare a amoniacului.

— Cât ești de transportat, tovarășe inginer... S'ar zice că ai venit aici pentru prima dată.

— Ascultă, Șaşo! Tot ce vezi nu este un lucru oarecare. Privește granulele acestea! Știi bine câtă forță ascund. Ele sunt produse de muncitorii noștri care acum nu mai sunt cei de altădată. Ei pun o parte din inima lor în această muncă, sunt oamenii Bulgariei populare. Mi-aduc aminte de versurile lui Vaptarov despre construcția unei fabrici de ciment:

«Noi construim o uzină.
O imensă uzină; construim
O uzină din beton...

— Dar a noastră — a lăsat-o mult în urmă pe cea visată de poet..

* * *

Soarele abia s'a ridicat pe cer. Muncitorii dela antrepozitele combinatului au încărcat ultimul vagon cu salpetru. Este poate al o sutălea convoi, ori a douăzecea mie tonă de îngrășământ chimic ce pleacă de aici, ducând belșugul spre ogoarele țării. Acesta este un prețios ajutor dat țărănimii muncitoare bulgare, pornită și ea pe drumul socialismului.

— N'a trecut multă vreme, — spune un muncitor — de când așteptam aici materialele de construcție din toate colțurile Bulgariei. Acum combinatul nostru trimite patriei trenuri încărcate, rezultat al muncii pașnice a muncitorilor din orașul care poartă numele iubitului și neuitatului conducător, tovarășul Dimitrov.

Convoiul de vagoane se pierde în zare. Muncitorii îl urmăresc cu ochii până departe. Da, acesta e rodul muncii omului liber, care iubește viața și iubind-o cu ardoare, luptă tenace să o facă mai frumoasă și mai bună.

Ilya SLAVCEV

Dimitrovgrad, August 1952

Aspect dela combinatul chimic „I. V. Stalin" din Dimitrovgrad, gigant al industriei bulgare, rod al mărețului ajutor acordat de Uniunea Sovietică.

PENTRU MERITE DEOSEBITE ÎN MUNCĂ

De curând a avut loc la Prezidiul Marii Adunări Naale festivitatea înmânării «Ordinului Muncii» unor arăți pentru merite deosebite în munca de partid și stat, unor constructori ai termocentralelor dela Doicești Ovidiu II și unor stahaniviști și fruntași în producție industria minieră și industria carboniferă. În foto: arășul dr. Petru Groza, președintele Prezidiului Marii unări Naționale, înmânând decorațiile...

...minerului stahanovist Bartha Eugen dela Lupeni.

..tovarășei Gaier Elisabeta, maistru electrician la termocentrala dela Doicești.

..tovarășului Pârjol Tudor, dela uzina termoelectrică Ovidiu II.

foto flash

Strungarul stahanovist Constantin Vasilache dela uzinele „Gh. Gheorghiu-Dej" din Târgoviște a trecut să lucreze, la sfârșitul lunii August, în contul anului 1968.

RADIO ÎN CASELE COLECTIVIȘTILOR

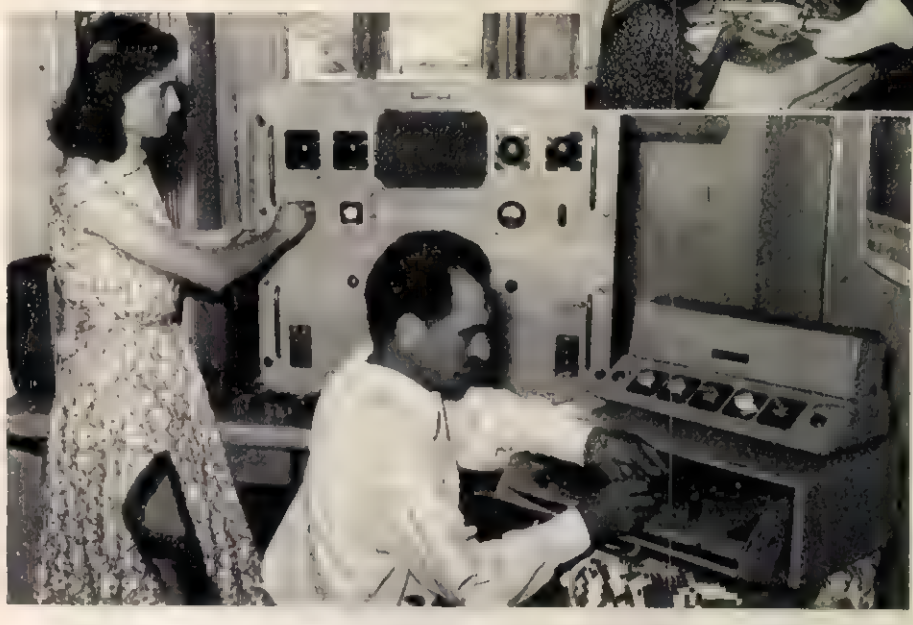

Odată cu belșugul, în casele colectiviștilor pătrund și binefacerile culturii. În cadrul revoluției culturale, opera de radioficare aduce o contribuție însemnată. În foto: familia colectivistului Isai Teodor din gospodăria colectivă „Steaua Roșie", comuna Mădăraș, reg. Bihor, ascultă în timpul prânzului emisiunea pregătită de Cosma Maria și Laczko Emeric, dela stațiunea de radioficare din comună.

ROADELE MUNCII ÎN COLECTIV

nul acesta gospodăriile agricole colective au obecolte îmbelșugate, rod al muncii în colectiv, cării metodelor agrotehnice sovietice, al sprineîncetat al clasei muncitoare, al partidului și ului. În cele peste 1.400 gospodării colective, aprind peste 117.000 familii de țărani muncitori, zile de mare bucurie, când s'au constatat în gospodării recolte de peste 2.000 kg. la hectar, majoritatea gospodăriilor colective recolte mai u 500-800 kg. la hectar decât cele realizate de lăriile individuale.

e acum se poate vedea că împărțirea veniturilor t an va fi o nouă dovadă convingătoare asupra rității marii agriculturi socialiste față de agri- practicată în micile gospodării individuale.

to: Colectivistul Chelmu Gheorghe, dela gos- colectivă «23 August», comuna Certești, raionul primește drept avans 1031 kg. grâu, 215 kg. , 179 kg. ovăz, 169 kg. orz, 58 kg. secară, cele 448 zile-muncă realizate împreună cu fa-

IN ÎNTÂMPINAREA UNUI EVENIMENT ISTORIC

Vestea convocării celui de al 19-lea Congres al Partidului Comunist (b) al Uniunii Sovietice a avut un puternic ecou în rândurile oamenilor muncii din țara noastră.

În foto: un grup de stahanoviști și fruntași în producție dela atelierele «Grivița Roșie» studiind materialele pentru Congresul al 19-lea al P.C. (b) al U.R.S.S.

ATLEȚII SATELOR

Pe stadionul Tineretului din Capitală s'au desfășurat recent fi Campionatului Republican sătesc de atletism pe anul 1952. Peste de tineri și tinere, cei mai buni din zecile de mii de atleți tine rani și țărance muncitoare — au luptat cu însuflețire, obținând rez valoroase; cei mai buni vor participa la campionatul de atleti R.P.R. — 1952.

SOLII STUDENȚIMII LUPTĂTOARE PENTRU PACE

Capitala țării noastre a găzduit, între 5—11 Septembrie, sesiunea Consiliului Uniunii Internaționale a Studenților, organizație ce cuprinde 5.300.000 membri din 70 țări.

Studenții și întreg tineretul muncitor din Republica Populară Română au întâmpinat cu dragoste solii studenților din întreaga lume; tinerii din numeroase întreprinderi și facultăți au înmânat daruri delegaților, s'au deschis expoziții în cinstea sesiunii, iar în cadrul a numeroase manifestări tineretul muncitor din țara noastră și-a exprimat solidaritatea cu lupta studenților iubitori de pace de pretutindeni. În foto:

1) Sosirea în București a grupului de activiști ai secretariatului U.I.S., care au participat la sesiunea Consiliului. În medalion: vorbește Paolo Pescetti, secretar general al U.I.S.

2) Cu multă dragoste au fost primiți solii studenților din R. P. Chineză.

3) Deschiderea taberei internaționale a studenților, dela Sinaia. În medalion: vorbește Constantin Tellalov, membru în Comitetul Executiv al U.I.S.

IOSIF RANGHEŢ

Din partea Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român şi a Consiliului de Miniştri al Republicii Populare Române

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Român şi Consiliul de Miniştri al Republicii Populare Române anunţă cu profundă durere partidul şi pe oamenii muncii că în ziua de 1 Septembrie 1952 a încetat din viaţă, după o boală îndelungată, tovarăşul IOSIF RANGHEŢ, membru supleant al Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, deputat al Marii Adunări Naţionale a R. P. R., fiu devotat al partidului, luptător neobosit pentru cauza poporului muncitor şi pentru întărirea statului de democraţie populară.

La 1 Septembrie a încetat din viaţă, după o lungă şi grea suferinţă, unul din vechii activişti ai partidului, luptător dârz, plin de abnegaţie şi devotament pentru măreaţa cauză a clasei muncitoare, membru supleant al Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, deputat al Marii Adunări Naţionale, tovarăşul Iosif Rangheţ.

Iosif Rangheţ s'a născut în anul 1904, în judeţul Arad, din părinţi ţărani săraci. Ca tânăr muncitor intră în 1920 în sindicat, participând la mai multe acţiuni greviste, organizate sub conducerea partidului.

În 1930 tov. I. Rangheţ este primit în rândurile Partidului Comunist din România. În anii grei de ilegalitate, oriunde îl trimite partidul, tov. Rangheţ îndeplineşte cu credinţă sarcini de răspundere. În 1931 este membru al Comitetului Judeţean Arad al Partidului Comunist din România, în 1932 secretar al Comitetului raional Oradea, în 1933-1934 secretar al Comitetului regional Cluj; mai târziu conduce Comitetul regional al partidului din Banat şi Valea Jiului.

În timpul războiului antisovietic I. Rangheţ duce o curajoasă muncă de organizare a acţiunilor de sabotare a criminalului război antisovietic.

În anul 1943 este cooptat în Comitetul Central al Partidului Comunist. În această calitate, tovarăşul Iosif Rangheţ ia parte activă la demascarea şi înlăturarea din partid a grupului de provocatori şi duşmani ai poporului Foriş-Cofler, munceşte activ pentru pregătirea lui 23 August 1944.

În perioada luptei ilegale a partidului, Iosif Rangheţ a fost de mai multe ori arestat, supus unor bătăi sălbatice, trimis la urmă de organele de siguranţă ale regimului burghezo-moşieresc. În toate împrejurările el a dat dovadă de un înalt spirit de clasă şi devotament nemărginit faţă de lupta partidului pentru libertatea şi fericirea poporului muncitor.

După eliberarea ţării noastre de către glorioasa Armată Sovietică, partidul încredinţează tovarăşului Iosif Rangheţ sarcini de răspundere pe linie de partid şi de stat.

La Conferinţa Naţională a P.C.R. din 1945, tov. Rangheţ este ales în C. C. al P. C. R. Timp de câţiva ani, până în anul 1948, el munceşte în funcţia de şef al Direcţiei Cadrelor a C.C. al partidului, luptând neobosit pentru puritatea rândurilor partidului.

Congresul Partidului Muncitoresc Român din 1948 alege pe I. Rangheţ în C. C. al P. M. R. Plenara Comitetului Central îl alege membru supleant al Biroului Politic.

În anii 1949-50, tovarăşul Rangheţ a muncit în funcţiunea de Preşedinte al Comisiei de Stat a Combustibililor.

Partidul şi guvernul au dat o înaltă preţuire meritelor tovarăşului Iosif Rangheţ în faţa poporului. El a fost decorat cu ordinele «Steaua R.P.R.», «Apărarea Patriei», «Ordinul Muncii»

Zeci de mii de oameni ai muncii au venit să-şi ia rămas bun dela devotatul fiu al partidului.

şi cu Medalia pentru Eliberarea de sub jugul fascist.

În tovarăşul Rangheţ partidul pierde un conducător de seamă, devotat trup şi suflet cauzei lui Lenin şi Stalin, un militant înfocat pentru ideia internaţionalismului proletar, un luptător de frunte pentru întărirea statului de democraţie populară, pentru socialism. Memoria lui va rămâne veşnică în inimile oamenilor muncii din patria noastră liberă.

În rotonda Ateneului R. P. R., la catafalcul tovarăşului Iosif Rangheţ, se află ultima gardă de onoare, din care fac parte tovarăşii Gheorghe Gheorghiu-Dej, Iosif Chişinevschi, Alexandru Moghioroş, Miron Constantinescu, Gheorghe Apostol şi Chivu Stoica.

Pe şantierele comunismului

Astăzi la Kahovka

de Ivan **DMITRIEV**
ministru adjunct al Centralelor electrice ale U. R. S. S.

Novaia Kahovka, pe Nipru. La marea construcţie a comunismului se folosesc cele mai moderne maşini. În primul plan, un aspirator de pământ care lucrează la construirea hidrocentralei.

F. Gnatovskaia, şefa brigăzii frontaşe de tencuitori, care execută ultimele lucrări în oraşul constructorilor hidrocentralei.

Din Uniunea Sovietică vin veşti noi despre progresele operei de înfăptuire a marelui plan stalinist de transformare a naturii. Aceste veşti bucură mult pe oamenii iubitori de pace de pretutindeni, care văd înfăptuindu-se în marea Ţară a Socialismului biruitor visuri de veacuri ale omenirii, printre care şi acela al supunerii naturii, al folosirii depline a tuturor bogăţiilor ei în slujba vieţii şi a fericirii omului. Pustiurile capătă viaţă, stepele arse de soare se vor îmbrăca în păduri dese, numeroase varietăţi de cereale şi pomi roditori vor putea creşte în ţinuturi altădată secetoase.

Opera de transformare a naturii necesită mari lucrări, fără precedent în istorie; este suficient să dăm ca exemplu faptul că nu mai puţin de trei miliarde metri cubi de pământ vor fi excavaţi în vederea construirii unor mari noduri hidrotehnice şi canale de irigaţie. Articolul şi fotografiile pe care le publicăm în aceste pagini—şi care sunt reproduse din revista „Uniunea Sovietică" oglindesc aspecte din munca constructorilor de pe marele şantier dela Kahovka, una din cele mai însemnate construcţii a cărei realizare va contribui la înfăptuirea planului stalinist de transformare a naturii.

Pe șantier se desfășoară din plin lucrările de terasament. În foto: unul din uriașele excavatoare care lucrează pe șantier, în sectorul viitorului baraj.

Prima lucrare de pe șantier a fost construirea locuințelor pentru muncitorii, inginerii și tehnicienii constructori ai centralei. În foto: Nikolai Telnik, șeful brigăzii stahanoviste de zidari.

Acum un an și jumătate s'a pus prima piatră a orașului celor care urmau să construiască nodul hidrotehnic dela Kahovka.

Prin clădirea de locuințe pentru constructori, începea realizarea uriașelor lucrări ale nodului hidrotehnic, care, alături de canalul din Ucraina de Sud și canalul din Crimeea de Nord va îngădui folosirea sporită a apelor Niprului și va transforma stepele secetoase din Sudul Ucrainei, precum și regiunile de Nord ale Crimeei în ținuturi înfloritoare.

Dela lacul de acumulare de pe râul Molocinaia până la Nagaisk, dela lacul de acumulare dela Kahovka până la Krasnoarmeisk și dela Djankoi până la Razdolnoie se vor întinde canale de irigare în lungime totală de câteva sute de kilometri.

În Sudul Ucrainei și în Nordul Crimeei vor fi alimentate cu apă 1.700.000 ha și irigate 1.500.000 ha de terenuri astăzi necultivate. Când întinsetele stepe din Sud se vor sătura de apă, ele vor produce de două ori mai multe cereale. Acolo se va cultiva bumbac, viță de vie, alune, vor apare culturi noi, azi încă necunoscute în acele locuri.

Guvernul sovietic a hotărît ca în 1956 să fie dată în exploatare centrala hidroelectrică dela Kahovka.

Ea va da țării, anual, peste un miliard de kilowați ore de energie electrică ieftină.

Numai pe șantierul de construcție a nodului hidrotehnic dela Kahovka, fără a socoti și lucrările de pe râul Molocinaia, urmează să se execute lucrări de terasament în volum de 21.000.000 metri cubi și lucrări de beton și fier în volum de 1.260.000 metri cubi. Afară de acestea, se vor mai monta diferite construcții de metal cântărind mii de tone.

Dela începutul construcției s'au obținut mari succese. Pe șantier muncesc laolaltă multe mii de muncitori, ingineri și tehnicieni, dispunând de uneltele și mașinile cele mai moderne.

Au fost date în exploatare o serie de construcții auxiliare, autobuze, o uzină de beton, cariere de piatră și baze energetice. A luat ființă un oraș al constructorilor, numărând sute de case de locuit, școli, spitale, o policlinică, magazine și cantine. Noul oraș are instalații de apă și canalizare; o uzină termoelectrică produce curentul necesar pentru luminarea locuințelor și a șantierelor și furnizează energia pentru diferitele instalații. A început din timp construirea unei linii de transport de înaltă tensiune. Acum pe această linie curentul pentru construcții parcurge 140 kilometri venind dela centrala hidroelectrică «Lenin» de pe Nipru. Firele liniei de înaltă tensiune trec pe deasupra fluviului.

Pe malurile Niprului au apărut debarcadere în lungime totală de câțiva kilometri. Aceste debarcadere înzestrate cu transportoare și macarale de mare randament, au servit ca bază pentru recepționarea materialelor.

În regiunea Kahovka au fost construite șosele. Dar transporturile fluviale și auto nu puteau asigura construcția cu tot ce-i trebuia. De-aceea, chiar din primul an s'a început construirea unei căi ferate care să lege șantierul de construcție cu principalele linii de mare trafic ale Uniunii Sovietice. Pe noua linie, în lungime de 154 kilometri, se aduc direct la depozitele șantierului: cărămidă, ciment, lemn . . . Materialele de construcție sosesc necontenit, la Noua Kahovka, pe apă și pe uscat.

Şantierul a fost electrificat; au fost construite linii interioare de zeci de kilometri, pentru transportarea energiei electrice. Toate lucrările sunt mecanizate la maximum. Funcţionează sute de autovehicule, excavatoare, macarale, buldozere, screpere, încărcătoare acţionate cu tractoare şi cu automobile. In cinstea aniversării Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, planul lucrărilor de construcţie şi de montare stabilit pe 1951 a fost îndeplinit înainte de termen. Cu acelaş succes a fost realizat şi planul suplimentar al lucrărilor de construcţie.

Ritmul construcţiei noii centrale hidroelectrice de pe Nipru se accelerează din lună în lună. Anul acesta, urmează să se termine clădirea bazei de locuinţe şi a bazei auxiliare a construcţiei şi să se înceapă realizarea principalelor construcţii ale nodului hidrotehnic.

In 1952, constructorii vor primi în plus zeci de mii de metri pătraţi de suprafaţă locativă. In oraşul Novaia Kahovka se amenajează squaruri şi grădini. In curând vor fi gata Palatul de cultură şi cinematograful de vară, se vor deschide numeroase magazine noi, o spălătorie mecanizată, o grădiniţă de copii, creşă, o policlinică bine înzestrată, precum şi o şcoală de zece ani. Se construiesc trei puternice uzine automate de beton, o uzină pentru concasat piatra, o reţea ramificată de căi ferate, noi ateliere mecanice, ateliere pentru reparaţiuni auto şi alte instalaţii.

In anul în curs, constructorii vor disloca primele milioane de metri cubi de pământ din groapa de fundaţie a viitoarei centrale hidroelectrice, a barajului şi a ecluzei. In total, la Kahovka se va disloca de trei ori şi jumătate mai mult pământ şi se va turna odată şi jumătate mai mult beton decât cu prilejul construirii centralei hidroelectrice „Lenin" de pe Nipru, care, după cum se ştie, este cea mai mare centrală existentă astăzi în Europa.

Săparea gropii de fundaţie pentru principalele construcţii se execută la început cu ajutorul unor puternice aspiratoare de pământ, iar în viitor va fi continuată cu ajutorul excavatoarelor. La sfârşitul anului, constructorii vor trece la turnarea betonului în corpul barajului şi vor începe betonarea ecluzei şi a clădirii hidrocentralei.

Nu peste mult timp, deasupra Niprului se va ridica un baraj uriaş, care va forma un lac de acumulare în lungime de peste 200 kilometri şi cu o capacitate de peste 14 miliarde metri cubi.

Dela centrala hidroelectrică dela Kahovka, pe liniile de transport de înaltă tensiune, curentul electric va porni spre întreprinderi industriale, spre staţiuni electrice de tractoare, spre oraşe şi sate. Terenuri secetoase vor primi apă. Va intra în funcţiune încă un instrument puternic în lupta pentru transformarea naturii şi pentru întărirea forţei economice paşnice a Uniunii Sovietice.

Aspiratorul de pământ „Onega" lucrând în sectorul principalelor construcţii ale centralei hidroelectrice. In primul plan, scafandrierul stahanovist Vladimir Ternovski.

Din întreaga ţară sosesc pe marile şantiere ale comunismului maşini şi materiale de construcţie. In foto: macarale-auto sosite la Kahovka.

Câteva cifre în legătură cu lucrările dela Kahovka

- 1.200.000.000 kw/ore va fi producţia medie anuală de energie electrică a hidrocentralei Kahovka de pe Nipru.
- 14.000.000.000 metri cubi — aceasta va fi capacitatea uriaşului rezervor de apă al hidrocentralei.
- 21.000.000 metri cubi de lucrări de terasament şi 1.260.000 metri cubi de lucrări în beton şi fier vor fi executate.
- 1.500.000 ha. pământ secetos vor fi irigate şi alte 1.700.000 ha. vor fi alimentate cu apă. Se va crea o uriaşă bază hidroenergetică pentru aprovizionarea industriei şi agriculturii cu energie electrică.
- 300 km. va fi lungimea totală a canalelor de derivaţie pentru irigare.

Din sângele nostru nu veți face dolari!» De acest avertisment al poporului austriac ocupanții americani vor trebui să țină seama.

de peste hotare:

AUSTRIA

Notele adresate la 14 August a.c., de Guvernul Sovietic guvernelor Statelor Unite, Marii Britanii și Franței, demască intențiile agresive ale puterilor occidentale cu privire la Austria: transformarea țării într'o bază a agresorilor americani în Europa și înrobirea Austriei sub camuflajul așa zisului «tratat prescurtat» pe care imperialiștii americani intenționează să-l încheie cu guvernanții dolarizați dela Viena. Împotriva acestor planuri, însă, riposta poporului austriac se face simțită. În țară se desvoltă starea de spirit antiamericană, se întărește mișcarea pentru pace. Fotografiile de mai jos oglindesc faptul că poporul austriac nu acceptă să devină sluga acelora din a căror vină 160.000 oameni șomează, industria civilă a scăzut sub nivelul de anul trecut, iar oamenii muncii sunt obligați să acopere cu impozite împovărătoare enormul deficit bugetar de 2,7 miliarde șilingi.

Cu prilejul vizitei lui Acheson la Viena, din ordinul autorităților de ocupație americane, ferestrele sediului Partidului Comunist Austriac au fost văruite, pentru a împiedica afișarea de materiale ce demască ocupația americană în Austria. Zadarnic, însă: pe ferestrele văruite patrioții austriaci au înscris totuși lozinca: «Ami, go home!»

În acele zile, se putea citi pe toate străzile bătrânei Viene lozinca: «Acheson, cară-te acasă!»

Un aspect obișnuit în orașele Austriei: pe un tanc au fost înscrise acuzator păretile poporului austriac față de planurile agresive ale imperialiștilor americani. Pe tanc se poate citi: «Iată darurile S.U.A.!», «Tratatul prescurtat» este un pas către război», «Să se termine cu pregătirile de război!» și... tradiționalul «Ami, go home!».

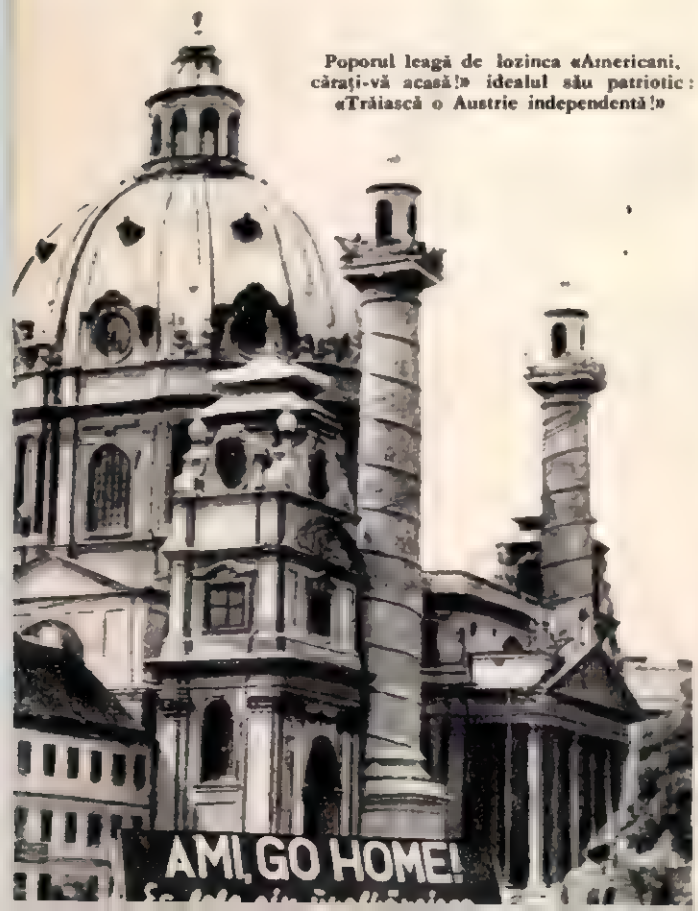

Poporul leagă de lozinca «Americani, cărați-vă acasă!» idealul său patriotic: «Trăiască o Austrie independentă!»

Familia stahanovistului Danciu Gh. dela uzinele „23 August", discutând proiectul noii Constituții.

Oameni ai muncii în concediu la Olănești: C. Tofan, (Galați), Meca Gh. (Brăila) și Cornea Gh. (Cluj)

ASPECTE DELA MAREAȚA MANIFESTAȚIE DE 23 AUGUST DIN CAPITALA

Bucurie, tinerețe, încredere în viitor!

«Pentru partidul nostru iubit! Pentru Pace! Pentru marele Stalin! Ura...!»

S'a încins o horă: e sărbătoare în inimi, în glasuri

În mijlocul coloanelor, defilează cântând și jucând, mii de artiști din popor

Cu steaguri multicolore, defilează sportivii, imaginea vigoarei și fermității constructorilor socialismului

LĂMURIREA

povestire
de Tiberiu VORNIC

Amurgul cobora încet. Soarele se lăsase după coama dealului dinspre asfinţit, iar horbota fină de purpură care luneca lin în urma lui, se destrăma străbătută de unda gravă şi liniştită a înserării. Pe drumeagul îngust desprins din şoseaua naţională, urcau domol două care trase de boi uri. Drumeagul uscat, plin de hârtoape, stârnea mânia lui Achim Albu; la o vreme omul sări din car împingându-şi năduşit pălăria pe ceafă. Sări îndată după dânsul şi Gheorghiţă Dănuleţ, asvârlindu-se cu oarecare trufie mănioasă, deadreptul peste toitre. Pe semne nu scăpa nici acum prilejul să arate, că pe lângă unele virtuţi cu care se lăuda, cum ar fi de pildă deşteptăciunea, ei mai are şi altele. Achim Albu îl privi cu coada ochiului şi pufni încet: Pff!,—apoi atinse uşurel cu codiriştea biciului spinarea boului de cea, îndemnându-l blând:

— Haida, mă!

Omul care-şi bălăbănea picioarele pe proţapul carului al doilea, Nistor Faliboga, stupi odată ascuţit îmboldind cu cotul crupa boului de hăis.

Achim Albu se oprise chiar atunci întorcându-se spre Gheorghiţă Dănuleţ, care păşea în urma lui.

— Drumul ăsta încă-l o pacoste veche pe noi, măi Gheorghiţă. Ne-am vorbit cu Sbârlea: până în primăvară să-l facem cum e cureaua...

Gheorghiţă Dănuleţ zâmbi în doi peri:

— Li-ţi face, cum să nu-l faceţi... Acuma, pe voi, cei din colectivă, nu vă mai încape satu'...

Îşi lunecă privirea alături de Achim ca să nu-i întâlnească ochii şi adăugă cu o oarecare amărăciune în glas:

— Noi nu mai suntem nimic...

— Care noi, mă? Cum nu mai sunteţi nimic? — se opri Achim încruntându-şi aprâncenele.

Gheorghiţă ridică din umeri:

— Care noi!? Noi care n'am intrat în colectivă. Care am rămas pe dinafară şi din întovărăşire. Parcă n'am fi oameni de baştină în sat, — continuă arătând un fel de înverşunare, venită din senin.

Albu clătină din cap, se răsuci spre boi şi strigă cu prietenie: «Ho, tată, ho!». Boii se opriră adulmecând spre dreapta, de unde boarea înserării aducea mireasme de lucernă. Ajunseseră dedesubtul altui deal. Dincolo era satul.

Faliboga porunci deasemeni boulenilor lui oprire şi se apropie de cei doi oameni, răsucindu-şi ţigara.

— Mă Gheorghiţă, — făcu Albu uitându-se destul de urît la tovarăşul lui de drum, — tu nu eşti mijlocaş nelămurit, cum stăruie să creadă tovarăşul Sbârlea. Cine te-a împiedecat pe tine să intri în colectivă? Văd că te mânii ca vărcarul pe sat... Şi bag de seamă că vorbeşti înainte, pe limba lui Burducea... El îi dă mereu cu «baştina», cu «oamenii vechi», «de bază», care-s fruntea satului...

Gheorghiţă-şi ţuguie buzele precum ar fi muşcat dintr'un măr pădureţ. Întoarse vorba răstit:

— N'am face cu Burducea, Achime! Aud eu multe care se vorbesc. . . Dar să ştii că n'am nici în clin nici în mânecă cu el. . .

— Apoi ar fi şi de mirare să mai ai, — bombăni Achim, apăsând sdravăn cuvintele „să mai ai". Cine-i de partea duşmanului, e duşman. . .

Gheorghiţă simţi broboane de sudoare sub mustăţi. În vremea din urmă era frământat de gânduri şi de îndoieli. Îşi ieşea din fire numaidecât:

- Văd că mă înfrunţi mereu. . . Nu ca Sbârlea, care. . . deh. . . e secretar de partid. . . Vrei să zici că-s duşman? — întrebă înfierbântat. Sânt destui în sat care spun că tu eşti duşman. . .

Faliboga isbucni de şlături într'un râs uscat, amestecat cu tuse. Trăsese din ţigară şi se înecă. Era şi altminteri coşcovit încă din copilărie, de când dormise nenumărate nopţi pe pământul umed, păzind vitele bogătanilor din sat.

— Achim duşmanul satului? — isbuti în fârşit să aibă glas. He, he, he. . . Asta iarăşi trebue să fie dela Burducea cetire. . . Ori dela Nedelcu. . . Ori dela Arvinte. . .

Faliboga se îndreptă de şale. Fiind adus o leacă de spinare, trebuia să-şi ţie capul răsturnat înapoi, ca să se poată uita în obrazul lui Gheorghiţă. Înserarea aşeza însă valuri din ce în ce mai cenuşii asupra drumeţilor, aşa că abia dacă-i mai putea descurca înfăţişarea. Sus în crucea cerului se limpezea secera de argint a lunii, primind sclipiri de aur. Plutise multă vreme înainte de apusul soarelui, palidă, învăluită în strălucirea zilei. Acum lumina ei se prefira prin întuneric, subţiindu-l ca o apă limpede strecurată în cerneală.

Vorbind, Faliboga îl apucă pe Gheorghiţă de cămaşă:

— Mă Gheorghiţă. . . Eu stau dela o vreme cu ochii pe tine. . . Mai ales de când am văzut că din pricina ta, şi a locurilor tale, aşezate ca nişte limbi de drac între pământurile noastre. Întârziam cu întovărăşirea. . . Vreau să văd: eşti într'adevăr om de treabă şi nu pricepi cum vin lucrurile? Ori eşti un ticălos. . . Să s'aleagă într'un fel. La cote, până a fost de faţă Sbârlea, te-ai învârtit mereu pe lângă el, ca să te vadă că tu eşti un mijlocaş de ispravă. N'ai pregetat să întorci coada ochiului şi spre Burducea, că adică, vine vorba, ţie-ţi pare rău de dumnealui. De data asta a trebuit să răspundă cota de chiabur, cum scrie la lege. . . La baza de predare ţi se scurgeau ochii după dublele de grâu pe care le-ai dat. . . Spune măi Gheorghiţă: ce vrei? Spune-mi mie: de ce încurci oamenii, mă? Gheorghiţă se smuci din mâna lui.

— Lăsaţi-mă dracului! — strigă înverşunat. Ori, fac una, de se duce vestea în lume!

Achim Albu îl apucă atunci cu putere de braţ:

— Nu te sburli, Gheorghiţă! Să ştii că nouă ne-a ajuns cu ale tale. . . Vrei să stârnesc în puterea nopţii satul, să te judece ca pe Negoiţă? Ai răspuns şi tu doi saci de grăunţe la cotă şi te umfli ca broasca'n heleşteu. Crede că ea a dat viaţă peştilor. . . Secătura dracului.

Gheorghiţă scrâşni tăcut din măsele, mişcându-şi încet fălcile. Năduşise iarăşi, ca de stătea ori de când se frământa mâniindu-se pe lume, ori căşunându-i mânia asupra lui însuşi. I se năzări că vede cei peste douăsute de oameni îmbulziţi în sala Sfatului Popular la judecata lui Negoiţă. Îşi aminti vorbele pe care i le spusese într'o zi Cătălina Ivămuţă, despre legăturile lui de negoţuri ascunse cu Burducea şi cu alţii, care au speculat mărfuri la oraş. Muierea asta ar fi în stare să-şi deşerte sacul şi în faţa satului. Apoi chiar atâta îi mai lipsea. Văduvă de războiu cu doi copii. . . Colectivistă dela începutul începutului, împreună cu Achim Albu. . . Au stat toată vremea îndărătul lui Sbârlea, ca nişte cătane, gata să se ia de grumaz cu bogătanii din sat. . .

Ferească dumnezeu să ajungă în meliţa ei. . .

Zâmbi în silă, bucuros că-i întuneric. Se ţinea încă îndărătnic, dar slăbise o leacă din încăpăţânare.

— Fiecare se gândeşte cum îl taie capul, Achime. . . Vorbea cu gura încleştată, cercând să se potolească. Tu eşti în colectiv, Faliboga-i întovărăşit. . . Eu sânt de capul meu. . . Am dat cota. N'am spus că n'o dau. Drept că dacă nu grăbeaţi voi cu predarea, eu unul nu mă zoream. . . De ce să nu întârziu o zi, două? Chiaburii s'au jucat ani de zile cu cotele şi cu impozitele. Că hăr, că măr: şi-au văzut de socotelile lor. Poate, de aci înainte se schimbă lucrurile. Aşa aud. . . Aşa văd. . . Dar. . .

Achim Albu se apropie de boi:

— Hii, tată, — îi îndemnă, acoperind mânia care-l cuprinsese.

Faliboga strigă spre boulenii lui: «Haida mă!»

Cei trei bărbaţi porniră pe lângă carul dintâi. Boii se descurcau fără greş.

— Mă Gheorghiţă, — răcâi iarăşi din gâtlej Faliboga, — într'o vreme vorbeam şi eu ca tine.

— Nu vorbeai aşa, — bombăni Achim.

— Eh, n'oi fi vorbit tocmai ca el, — încuviinţă Faliboga. Nu mă potrivesc eu cu Gheorghiţă la deşteptăciune. Măcar că, după cât bag de

seamă, mintea oamenilor se vădește în altă parte decât la Gheorghiță. Voi, Achime, ați scos la colectivă o mie opt sute de kile de grâu la hectar. Noi, cei din întovărășire, o mie patru sute. Gheorghiță și ceilalți, care-s de capul lor, nouă sute. He, he, he. . . Cota la hectar, cotă la hectar. Din o mie opt sute o dai ușor. Te fudulești cum v'ați fudulit voi, Achime. . . Din o mie patru ați e, iarăși rămâne berechet. . . Din nouă sute. . . deh . . . îți iese mai puțin pentru vândut. . . Asta e socoteala. . .

— Gheorghiță e pus la cotă de mijlocaș, — tăcu Achim Albu oprindu-se. N'ar trebui să uite că bucatele se duc la cei care au dărâmat asuprirea, slobozind pământul. Să nu uite nici cele două hectare pe care le-a primit la împroprietărire... Alea i-au făcut mijlocaș...

Cei trei bărbați păstrară o vreme tăcerea, cufundându-se în gânduri. Boii trăgeau carele pășind domol; țârâitul greierilor stăpânea întinderile neclintite ale singurătăților.

Dinspre șoseaua națională străbătu deodată uruit puternic de căruță. Achim Albu și Faliboga se repeziră îndată spre carele lor, făcând salturi. Gheorghiță-i urmă neliniștit, întorcându-se mereu să vadă cine gonește caii cu atâta vrăjmășie prin hârtoape. Căruța se apropia duduind; se auzi glasul lui Albu chemând boii pe dreapta, ca să facă loc. Gheorghiță se opri. Căruța ajunsese în dreptul lui.

— Care sunteți, mă!? — răsună cu arțag întrebarea omului ce-și strunea mânios caii. Gheorghiță se holbă prin întuneric, cunoscând pe chiaburul Burducea. Lângă el sta Avram, feciorul lui, iar înapoi, o femeie. Pe semne nevasta lui Avram.

— Noi sântem! — răspunse cu jumătate de glas Gheorghiță.

— Treci înainte! — porunci atunci răgușit Faliboga de lângă boi. Nu ne ține în loc până-ți vine ție la socoteală!

— Aștia's Albu și Faliboga, — mugi crâncen Burducea. Se înălță în picioare și dete bice cailor.

— Dumnezeii și precista voastră care mi-ați numărat grâul bob cu bob . . .

Caii se năpustiră în întuneric. Burducea smuci hățurile în dreptul carului lui Faliboga. Boii izbiți din latura stângă, se răsturnară pe margine. Faliboga căzu cu picioarele prinse dedesubt. Căruța trecu năpraznic uruindu-și fiarele peste mirișteа de alături, apoi reveni în drumeag și dispăru în noapte.

În liniștea adâncă a hotarului, se deslușeau opintiri grele în jurul lui Faliboga care gemea sbătându-se să scape. Achim Albu scotea resteile boilor, tremurând de mânie din toată firea lui. Gheorghiță, spăimântat, uimit, trebălnia grăbit, dându-i ajutor. Albu îl privi pieziș prin întuneric.

— Să-ți alegi drumul, Gheorghiță — zise gâfâind ca'ntr'un clocot lăuntric. Acum e pe viață și pe moarte . . . Fugi la colectivă să vie o căruță cu oameni!. . . Și dă de știre tovarășului Sbârlea numaidecât.

* * *

Indemnul lui Achim Albu, rostit în acele clipe de sguduire, pătrunse în simțirea lui Gheorghiță ca tăișul cuțitului așezat pe marginea unei bube pe care-i gata s'o reteze. Plecă în goană spre sat.

Omul întâmpinase destul de chinuit întâmplările petrecute în zilele acelea pe arie.

Mai întâi se rușinase în fața oamenilor, văzând că scoate sub o mie de kile de boabe la hectar. Se rușinase pentrucă erau câțiva, care luându-se după el, au rămas pe dinafara colectivei și a întovărășirii. Aceștia priviseră cu părere de rău boabele de grâu dela gura batozei, aruncându-i din când în când lui Gheorghiță priviri întunecate. Dela priviri trecură la vorbe, mormăind cu glas plin de mânie: «Asta-i isprava noastră, după capul tău, Gheorghiță».

În seara când s'au cunoscut fără greș rezultatele treerului, Gheorghiță a tăbărît cu gura asupra nevestii căutând ceartă ca de obicei când îi ieșeau socotelile pe doe. Victoriță era femeie ageră și-și cunoștea bărbatul. I-a răspuns ascuțit, punându-și mâinile în șolduri:

— Mă Gheorghiță, — cu mine să nu te afădești! Auzi? M'ai făcut destul de minciună față de Cătălina! De două ori i-am făgăduit că intrăm în întovărășire; de două ori te-ai întors. Ți-au sucit capul negoțurile lui Burducea . . . Acum . . . adună-ți foloasele!

Gheorghiță mustăcea încurcat:

— De unde să știu eu că ajung ăștia la o mie opt sute și la o mie patru sute de kile?

— De unde să știi? Nu i-ai văzut cum lucră?

— Nu-s gâcitor, — bombăni Gheorghiță răstit.

— Aici nu-i vorba de ghiceală — se apropie Victoriță clătinând cu amărăciune din cap. Bine ți-a zis cine ți-a zis: din cauza deșteptăciunii celei mari, te vezi numai pe tine. N'ai ochi pentru alții. . . Acum, lasă fleacurile și ieși între oameni...

— Ușor de zis, — mormăi îndoit Gheorghiță. De mirat te miri și tu cum s'au pricopsit d'alde Burducea și ceilalți... Să vedem acum: le în cotă de chiaburi, ori nu le în...

În noaptea care a urmat după ceartă cu Victoriță, Gheorghiță s'a frământat în așternut fărmând paiele din străjac, de par'că erau pusderii. Îi veneau în minte vorbele lui Burducea: «mă Gheorghiță; noi, plugarii de baștină, tot în frunte rămânem»... Dedesubtul vorbelor, vedea ca într'o priveliște tulburătoare, întâmplările anului trecut. Burducea făcea negoțuri; scăpase cu cotă de mijlocaș, își bătea chimirul și-i trăgea cu ochiul: «haideți mă Gheorghiță să vă învăț eu cum se câștigă banul!»

A venit apoi și ziua predării cotei; cu întâmplările pe care le povestim aici.

Gheorghiță și-a plimbat ochii de colo-colo, așteptând să vadă cum ies lucrurile. Burducea a predat 5800 kile. Sta cu fălcile încleștate și se uita pe dedesupt, ca un lup încolțit. Își ducea mereu mâinile la cingătoare; i-ar fi prins bine un cuțit lung și lat. Către amiază, carele au plecat la baza de predare. Burducea-și ducea cota cu căruțele lui; sus pe saci se așezaseră doi delegați să-i ție de urât. Au plecat și Achim Albu, cu Faliboga, ducând cu dânșii și cota lui Gheorghiță. Achim și Faliboga săguiau veseli, hârjonindu-se între dânșii. Gheorghiță ședea tăcut în car. Bucuria liniștită a celor doi tovarăși de drum îl nedumirea: să se fi pus capăt într'adevăr huzurului chiaburesc? Gândurile lui Gheorghiță se frământau rozându-se între ele ca și cum ar fi avut dinți.

Îl văzu în închipuire pe Burducea: adevărat, om hain, dar priceput peste seamă la negoțuri... Au pus la cale și împreună câte ceva; nu cine știe ce, căci Burducea nu vâra în socotelile cele mari pe nimeni. Acum... s'a isprăvit... Burducea are să-și plece capul și să se supuie rânduielilor. Ce alta să facă?... Dușman, dușman... dar altminteri, de omorît n'a omorît pe nimeni...

Seara, la întoarcerea dela bază, pe când gândurile lui Gheorghiță se depănau așa. Burducea s'a năpustit cu caii asupra lui Faliboga și a boilor întovărășirii. Gheorghiță a simțit cutremur și a văzut înaintea lui întuneric adânc și șerpi cu limbi de foc... S'a sbătut iarăși toată noaptea ca un bolnav care așteaptă ajutor în ceasul de cumpănă al beteșugului.

Achim Albu se uita cu gura ușor deschisă la Sbârlea, ca întotdeauna când îl vedea pe secretar prins în vârtejul treburilor. Îndrăgise de mult acest bărbat de statură potrivită, sprinten la pas, cu ochii albaștri, vii și iuți, care nu-și pierdea capul și răspândea în jurul lui o încredere neclintită.

Stăpânit de asemenea simțăminte. Achim Albu se uita deci la Sbârlea cu încredere tare. În ceasurile care au urmat întâmplării de pe urma căreia Faliboga fusese dus la spital. Sbârlea nu

se culcase, când i-a venit vestea că chiaburul Burducea, întors dela Botoşani, s'a năpustit asupra carelor rânduite să transporte cotele la baza de recepţie. Ieşind dela sediul organizaţiei împreună cu Vâlcu şi Ţeghea, Sbârlea a trecut în grabă pe la miliţie, apoi s'a îndreptat spre arie. Vâlcu s'a repezit aprig spre casă, să prindă calul la căruţă şi să-l ajungă pe secretar din urmă. Ispravă lui Burducea putea avea şi alte urmări. Sbârlea îşi dă seama că cele 5800 kilograme de grâu, cota chiaburului, reprezentau cea dintâi lovitură odravnă după răstimpul în care Burducea-şi bătuse joc de legi, cu ajutorul preşedintelui Sfatului. Nu se înşelase. Ajungând cu căruţa lui Vâlcu la arie, căzu asupra unei bătălii crâncene. Străjile legau chiar atunci fedeleş pe Avram, feciorul lui Burducea. Era val şi svârcolire: Avram cercase să vâre briceagul în coapsa unuia dintre oamenii rânduiţi la pază.

— A năvălit asupra noastră cu căruţa cu cai! — strigă răguşit unul dintre paznici. L-am văzut că-i băut; ne-a îmbrâncit şi-a scos cuţitul să ne taie. A vrut să intre în goană mare pe arie...

Avram Burducea scrâşnea şi suduia. Sbârlea-i porunci scurt: „Încetează!" Trimise căruţa la grajdul colectivei:

— Să se dea mâncare cailor hăituiţi. Ar fi bine să puneţi dimineaţă caii la treabă! — se întoarse spre preşedintele colectivei.

Încă în puterea nopţii, Faliboga ajunsese la spital. Rânduelile muncii din zorii zilei erau întocmite: fiecare ştia unde-i e locul. Fapta lui Burducea răscolise satul. Sbârlea se simţea plin de putere încordată, ca întotdeauna când purta bătălie grea. Burducea şi Avram se aflau sub pază; supravegherea celorlalţi chiaburi trebuia înteţită, paza bunurilor obşteşti întărită.

* * *

— Faptă de om smintit — zise Achim către Sbârlea dimineaţa când se îndreptau din nou spre arie.

— Nu-i faptă de om smintit, Achime, — răspunse Sbârlea. Asta se chiamă înfruntare.

Ajunseră pe drum un grup de oameni, grăbind spre arie. Vorbeau cu vioiciune; câte unul se oprea o clipă să-şi spuie părerea, apoi se desprindea zorit din loc, păşind înainte. Achim îl văzu între ei pe Gheorghiţă.

— Iată-l şi pe Gheorghiţă, — strigă dorind să lămurească lucrurile numaidecât în lumina întâmplărilor. Achim socotea că, după sporul arătat la hectar de către colectivişti şi de întovărăşiţi, şi după întâmplările din noaptea aceea, îndoielile lui Gheorghiţă au slăbit într'atâta, încât omul ar putea fi scuturat oleacă în faţa sătenilor, ca să cadă de pe el restul de pleavă care-i mai întuneca mintea.

— Mă Gheorghiţă, — făcu înfierbântat, — dece mi-ai spus tu mie aseară că-s duşmanul satului?

Gheorghiţă era puţin tras la obraz; — se vedea că nu dormise toată noaptea. Auzindu-se strigat, îşi roti cu oarecare teamă ochii printre cei din grup. Întâlni privirea lui Sbârlea. Nu izbuti să citească nimic în ea.

— Omul zice multe la necaz, — răspunse tulburat. Dacă mi-ai aruncat tu vorba că-s duşman, şi-am aruncat-o şi eu înapoi.

— Da, dar mi-ai spus că asta ar fi o părere din sat! — stărui Achim Albu. Nu-i tot atâta ce-mi răspunzi tu la mânie şi ce spune satul...

Oamenii contenirâ miraţi din mers. Câţiva deteră glas mirării: „Ia te uită, mă!" Alţii zâmbeau cu îndoială.

— Achim duşman? — întrebă Sbârlea. De unde, până unde, vii la asemenea cuvinte, tovarăşe Gheorghiţă?

Atunci intră în vorbă Cătălina, care tăcuse până în acea clipă mergând cu capul uşor aplecat înainte. Sprâncenele-i frumos arcuite deasupra ochilor căprui erau puţin încruntate.

— Vreau să spun ce şi-am mai spus. De doi ani de zile te sucești şi te învârteşti. Când aşa, când altminteri. N'ai intrat în colectivă şi-ai rămas ca un cui cu pământul tău între cei care doreau să intre. Când a fost cu întovărăşirea, la fel. La nunta lui Avram Burducea, când s'au foit chiaburii că ei sunt fala satului, că ei au case şi ţoale şi perini, de vin boerii să se minuneze, şi că numai ei cunosc plugăria, ai strigat din fund ca un pricopsit: „Aşa este!" A venit acum vremea să vezi cine pricepe plugăria. Poate te-i fi trezit şi tu de cap că trebue să alegi: ori rămâi cu ei, care te-au stors şi pe tine o viaţă, ori vii cu noi... Nu eşti faţă mare să te laşi peţit: ai ochi, şi te lauzi că eşti deştept...

Achim Albu pufni cătrănit:

— Ptiu, drăcia dracului! Îţi plăceau ţoalele şi perinile lui Burducea. Gheorghiţă? Dar tu pe ce dormeai acasă? Eu pe ce dormeam? Cătălina şi copiii pe ce dormeau? Ştiu că nu veneau boierii să ne vadă rogojinile! Ţoalele şi perinele-s dobândite din munca şi din foamea noastră, mă!

Sbârlea făcu un semn cu mâna. Grupul plecă înainte. Gheorghiţă păşea frământându-se între mânie şi ruşine.

— Măi tovarăşi, aşa sunt vorbele chiaburilor, — zise cu glas înalt Sbârlea. Până stau deasupra şi exploatează munca altora, strigă sus şi tare că toate merg bine. Îşi bat piepturile, cică ei «ocrotesc» satul. Zece, douăzeci de inşi, storc munca sutelor de oameni necăjiţi. Asta-i «ocrotirea» lor.

Achim Albu svâcni nerăbdător:

— Acum, că ne-au ajutat tovarăşii muncitori, să ieşim noi deasupra, spunea Burducea că se dărâmă rânduelile din bătrâni...

— Să se dărâme dracului! — izbucni înflăcărat Stănică Trâmbiţaş. Obrazul i se lumină în zâmbet: — De când sântem pe lume n'am pomenit o mie opt sute de kile pe hectar!... Mă Gheorghiţă, — se întoarse îndată scurt spre acesta, mânuindu-se ca de o pricină care-i sta pe inimă şi-i tulbura bucuria, — tu cu Mândrea şi cu Tudorache, cu cei din ceata voastră, v'aţi spurcat la chiaburie... Aţi crezut că vânzând carne la speculă în Botoşani, vă pricopsiţi mai degrabă...

Gheorghiţă sări ca muşcat şi se izbi printre oameni în grumazul lui Stănică Trâmbiţaş. De vorbele astea îi era groază şi ruşine. Nu le putea suferi.

— Să-ţi legi câţeaua! — răcni cuprins de tremur. I se înroşiseră ochii; se vedea că sângele îi năvălise în cap.

Trâmbiţaş îl apucă de mâini şi îl repezi cu putere înapoi;

— Păzeşte-ţi treaba, Gheorghiţă, să nu-mi ieşi din cumpăt...

Sbârlea se săltă între ei. Oamenii se frământau tulburaţi. Gheorghiţă găfâia cu fruntea aplecată.

— Tovarăşe Gheorghiţă, — îl agrăi Sbârlea — trebuia să te aştepţi la asta...

— Nu-s de vină numai eu! — gemu Gheorghiţă. I-am spus şi Cătălinei. Ştiţi bine că chiaburii făceau ce pofteau... Ce puteam crede?

— Asta aşa e, — încuviinţă Sbârlea. Le-a venit însă sorocul. Îl strânge legea cum scrie la carte... Ai văzut?

— Am văzut.

— Dar rodul de o mie opt sute de kile la hectar l-ai văzut?

— L-am văzut.

Se lăsase asupra grupului tăcere gravă.

— Crezi că s'ar fi putut scoate atâta grâu dacă nu puneam pământul laolaltă şi dacă nu-l lucram cu maşini? — întrebă mai departe Sbârlea.

Gheorghiţă-şi ridică privirea şi se uită de-adreptul în ochii lui Sbârlea. Înainte de a putea răspunde, interveni însă întărâtat Trâmbiţaş:

— Să producă mai mult la hectar, şi ăştia care rămân singuri! Să folosească cinstit rânduelile care au venit. Agrominimul...

Gheorghiţă se răsuci îndârjit spre Trâmbiţaş:

— Eu nu mai vreau singur, mă!

Reveni apoi, către Sbârlea, care-i puse mâna pe umăr, ca să-i potolească.

— Tovarăşe Sbârlea, — zise cu glasul puţin răguşit. Aş vrea să păşesc şi eu...

— Aha! — făcu Achim Albu. Greu, greu, dar tot se urneşte...

— Drept vorbind, mă gândesc să intru de-adreptul în colectivă, — urmă Gheorghiţă îndârjindu-se...

— Apoi asta om vedea-o noi la adunarea generală, — strigă Achim Albu. Trebue să cercetăm şi să chibzuim... Nu să vii la de-agata...

Oamenii zâmbiră. Dinspre răsărit se desfăceau pe cer mii de săgeţi de foc, din tolba uriaşă a soarelui. Grupuri de bărbaţi şi femei veneau pe drum, zorind către arie. O căruţă se apropia din partea opusă. Apăru capul lui Faliboga, acoperit cu pălăria ţanţoşă de sărbătoare pe care i-o aşezase nevasta de cu seară când a plecat la spital. Faliboga-şi arătă dinţii galbeni, răzând în felul lui, răguşit:

— He, he — noroc tovarăşe Sbârlea. M'au pus pe masă de cum am ajuns. S'a uitat doctorul cu razele la ciolanele astea. N'am nimic... Zicea doctorul că-s mişcate dela loc «legămintele»[1]). Dracu să le ia. Vor veni ele la rostul lor. He, he... Noroc, Gheorghiţă. Îşi suci puţin capul prefăcându-se că abia atunci îl vede. Ce mai zice cumătrul Burducea? Cred că «legămintele» lui n'o să mai vie la loc în veac.

* * *

Într'a doua duminică se împărţi la colectivă avansul de cereale. Au fost poftiţi şi sătenii din întovărăşire şi cei neînscrişi.

— Iac'aşa — mormăi Faliboga, răzimându-se în bâtă. Alături sta cu gâtul lungit Gheorghiţă. Luând seama la împărţeală.

— Astora nu le e ruşine să se întâlnească cu muncitorii dela oraş — urmă a vorbi gros Faliboga. Dacă i-o întreba careva cum stau cu cotele, pot vorbi liniştiţi: «Tovarăşi... pentru cât ne daţi şi cât ne ajutaţi, noi vă'ntoarcem prea puţin. Am răspuns cotele numaidecât după treeriş... Ne-am fi ruşinat să punem întârziere. E obrazul şi cinstea noastră'n joc...» Mă Gheorghiţă, — îl trase pe vecinul său de mânecă, — tu-ţi dai seama cât vor avea ăştia la larnă în pod?

Gheorghiţă înghiţi în sec, apoi întoarse ochii spre Faliboga şi-i privi înseninat:

— Degeaba mă mai cerci, Faliboga! Nu-mi mai e necaz... La anul ai s'auzi şi numele meu cetit de pe listă. Mai vorbim atunci...

1) Ligamente

Ilustraţii: A. Stoicescu

Deschiderea oficială a Jocurilor Olimpice. Purtătorii de steaguri s'au aliniat în fața tribunei principale. În mijloc, al patrulea din dreapta, purtând drapelul Uniunii Sovietice, vestitul halterofil sovietic Iakov Kuțenko.

Defilarea delegației Republicii Populare Române.

ÎN NUMELE PĂCII

Virtuozitate. Nina Bociarova (URSS) execută un dificil exercițiu la bârnă. În clasamentul general ea a ocupat locul II, după Gorohovskaia (URSS), campioană olimpică.

Multe planuri ale anumitor conducători sportivi vânduți până în măduva oaselor imperialismului american au fost stricate de realitatea vie a minunatei întâlniri sportive dela Helsinki, atât de bogată în învățăminte.

Americanii își făcuseră planul să transforme Olimpiada — așa cum au făcut și înaintașii lor, fasciștii germani, în 1936, la Berlin — într'un mijloc de propagandă războinică, într'un instrument de provocare antisovietică. Ei au încercat tot ce e posibil și imposibil, regulamentar și mai ales neregulamentar, ca să afirme «superioritatea» sportului capitalist în general și al celui din S. U. A. în special. Și câte alte planuri nu s'au mai făcut?

E drept, unele planuri au fost nu numai realizate, ci chiar depășite. Este vorba de planurile afaceriștilor, comercianți și industriași, care au reușit să încaseze câștiguri grase depe urma transformării Olimpiadei, într'un «business» foarte rentabil. Trustul american «Coca-Cola» de pildă, nu se poate plânge, desigur, de rezultatele Olimpiadei.

Cât privește realizarea celorlalte planuri, să lăsăm să vorbească unii reprezentanți ai lumii capitaliste. Iată — de pildă — pe fruntașul laburist englez Noel Baker, conducătorul delegației olimpice engleze, în vizită la Otaniemi. În numele său și al sportivilor englezi el declară că a fost impresionat de gimnaștii și gimnastele sovietice, de luptătorii, atleții, vâslașii și de alți sportivi sovietici. După ce a felicitat călduros pe sportivii sovietici pentru minunatele lor succese, el a declarat: «Noi dorim să vedem pe minunații voștri sportivi, la noi, în Anglia, vrem să ne întâlnim cu sportivii sovietici. Noi cunoaștem pe sportivii sovietici ca sportivi buni. Cunoaștem poporul sovietic ca un popor energic, iubitor de muncă, popor pașnic».

Cunoscutul comentator sportiv olandez Backer, a scris elogios despre sportivii sovietici, într'un articol aparut în revista «Elsevier». Backer subliniază cu claritate și tărie: «Sportivii sovietici care au participat pentru prima oară la Jocurile Olimpice au arătat că sunt cei mai buni sportivi din lume. În orice caz atenția generală a fost atintită spre sportivii sovietici pătrunși de sentimente nobile. Cât despre măestria lor sportivă, în această privință sportivii din multe alte țări nici nu se compară cu

Spectatorii din sala Messuhalli s'au ridicat în picioare. Răsună acordurile înălțătoare ale imnului U. R. S. S. Sunt premiate învingătoarele jocurilor Olimpice dela Helsinki, neîntrecutele gimnaste ale Uniunii Sovietice. Ele au ocupat în clasamentul general primele locuri.

Fază din întâlnirea de fotbal R. P. R. — R. P. Ungară (1-2), desfășurată la Turku în cadrul jocurilor eliminatorii ale turneului olimpic de fotbal

sportivii ruși. La Helsinki, Uniunea Sovietică a câștigat o uriașă simpatie. Comportarea sportivilor sovietici a demonstrat odată mai mult, că ei sunt pătrunși de dorința de pace în întreaga lume».

Am reprodus numai două din nenumăratele declarații de acest fel publicate în presa de peste hotare, dar ele sunt suficiente pentru a arăta rezultatele Olimpiadei: succesul minunaților sportivi sovietici și afirmarea dorinței lor nestrămutate de a apăra pacea. Poate cineva nega oare faptul că sportivii sovietici au ocupat dela început până la sfârșit primul loc în clasamentul pe națiuni? Se poate nega oare că, cu toate manevrele grosolane ale complicilor lor, S. U. A. au reușit abia în ultima zi și în ultimul concurs să ajungă din urmă puternica reprezentativă a U.R.S.S.? Nu este cunoscut că toți cei cinci campioni olimpici de box reprezentanți ai S. U. A. sunt negri și ca ei numeroși alți negri, fii ai unui popor care cunoaște cea mai cumplită teroare, asuprire și mizerie, au servit culorile patriei lor atât de vitrege față de negri?

Nu numai cei care au fost la Helsinki, dar oricare din milioanele de amatori de sport din lume știu că în timp ce U. R. S. S. și țările de democrație populară au afirmat la Olimpiadă progresul neîncetat al mișcării sportive din țările lor, numeroase țări capitaliste printre care Anglia, Franța și chiar și Suedia s'au dovedit într'un accentuat regres. Anglia, partenerul minor al S.U.A., a fost silită să recurgă la dominioane și colonii pentru a putea aranja ca să răsune pe stadionul olimpic și imnul englez. Într'adevăr, după ce în prima zi, când alergătoarea australiană Jackson a câștigat medalia de aur, s'a auzit numai imnul australian, dominion englez, începând de a doua zi, englezii au silit dominioanele să ceară să se cânte și începutul imnului englez. Fapt este că australiencele, sudafricanele și mai ales înzestrații negrii jamaicani au salvat prestigiul atât de șifonat a ceeace a mai rămas din «măndrul leu britanic».

Cum se descurcă acum presa burgheză care a amuțat cu surle și trâmbițe victoriile engleze la Olimpiadă? Presa franceză de specialitate, cunoscând mai bine realitatea, a fost mult mai modestă și acum continuă să deplângă pe coloane întregi declinul sportului francez și mai ales al atletismului.

Dacă unii dintre arbitri n'ar fi transformat respectarea «principiilor olimpice» în favorizarea, în mod grosolan, a reprezentanților S.U.A. în dauna altor țări, rezultatele sportive ar fi fost cu totul altele.

Nu există nici-o îndoială că succesele sportivilor sovietici și ai sportivilor din țările de democrație populară ar fi fost și mai mari dacă reprezentanții unor țări n'ar fi exercitat presiuni asupra aparatului de arbitri, nu ar fi obligat pe unii arbitri să se conducă în evaluarea rezultatelor întrecerilor după principii care nu au nimic comun cu sportul și cu tradițiile olimpice.

Au mai fost și alte manevre la Helsinki. Dintre ele trebuie citate acelea care duceau la întârzierea forțată a ceremoniei protocolare olimpice de premiere după proba de aruncare a greutății câștigată de Zâbina (U.R.S.S.), după aruncarea suliței câștigată de Zatopkova (R. Cehoslovacă) urmată de două atlete sovietice și după aruncarea ciocanului, la care tânărul atlet maghiar Csermak a stabilit un nou record mondial. Oficialii respectivi plănuiau ca, întârziind premierea, să plece publicul. Majoritatea publicului n'a plecat, însă, și a cerut insistent premierea, aplaudând apoi îndelung pe sportivii din U.R.S.S. și democrațiile populare.

Pentru participanții la a XV-a Olimpiadă de vară au devenit clare multe lucruri. Cu deosebită claritate a apărut că pretinsa «cortină de fier» este o minciună grosolană a propagandei americane. La Otaniemi sau pe stadionul olimpic, la Messuhalli, Westend sau la Mailahti, peste tot unde sportivii din țările capitaliste au putut sta de vorbă cu sportivii sovietici și cu cei din democrațiile populare, ei au putut afla multe despre viața însorită, plină de minunate perspective pe care o duce tineretul din aceste țări eliberate de sub jugul imperialist.

Ciukarin, Zatopek, Șaghinian, Romașkova, Zâbina, Ciudina, Kotkas, Mekokișvili, Lomakin, Tiuknlov, Iosif Sârbu, Csermak, Eva Novak, Chychla și atâția alții, au fost cunoscuți nu numai ca minunați sportivi, campioni sau recordmani, ci ca oameni de un fel deosebit, cu care îți-e drag să stai de vorbă, care sunt gata să învețe pe alții și să învețe ce e bun dela alții. Tineretul sportiv din țările capitaliste și-a putut da seama, mai ales, de nestrămutata dorință de pace a acestor sportivi, a tineretului pe care ei îl reprezintă, a popoarelor și guvernelor din țările lor.

Printre miile de sportivi participanți la Jocurile Olimpice lozinca luptei pentru pace și prietenie între popoare, simbolizată, de astă dată, și de Olimpiadă, a devenit tot mai populară.

Pentru sportivii noștri este o mare bucurie și îndreptățită mândrie faptul că au putut contribui la acest mare succes al Olimpiadei. Dar și performanțele sportive sunt deosebit de valoroase. Obținând, în condițiunile grele dela Helsinki, 29,25 puncte, reprezentanții R.P.R. s'au clasat la locul 23 din 72 de țări, înaintea unor țări cu puternice tradiții sportive ca: Brazilia, Canada, Jugoslavia, Mexic, Austria, Egipt, etc. Pentru prima oară în istoria sportului nostru un sportiv român câștigă medalia olimpică de aur, egalând recordul mondial. Este vorba de excepționala performanță a maestrului sportului Iosif Sârbu, care a obținut 400 de puncte din 400 posibile la proba de tir armă liberă, calibru redus, 40 focuri, poziția culcat. În total sportivii noștri s'au întors de la Helsinki cu 9 noi recorduri ale R.P.R. realizate de: Iosif Sârbu - tir, Ion Ioniță-ciclism, Gh. Piticaru, Ilie Dancea, Ilie Enciu-haltere, Dumitru Paraschivescu - 50 km. marș.

Trebue de asemenea subliniat succesul deosebit al spectacolelor date de ansamblul artistic al C.G.M, și unanimele aprecieri elogioase ale specialiștilor și presei străine referitoare la reușitele lucrări de artă prezentate la expoziția olimpică de artiștii noștri Maximilian Schullman, Octavian Angheluță, Rhea Silva Radu, Mathe, Coza și alții.

O adevărată ploaie de recorduri mondiale și mai ales olimpice au fost stabilite la această Olimpiadă. Participarea neîntrecuților sportivi sovietici și ai celor din democrațiile populare a determinat ridicarea competițiilor sportive pe o treaptă încă nemaiîntâlnită.

Cu adevărat simbolic pentru această Olimpiadă poate fi considerat meetingul pentru pace organizat la Helsinki în ultima zi a întrecerilor. Cuvintele cunoscutei schioare finlandeze Tuuna Videman au găsit larg răsunet în mintea și sufletul fiecărui sportiv: «Sportivii diferitelor țări și-au întins aci mâna prieteniei, unul altuia și au demonstrat încă odată că toți oamenii simpli doresc pacea, vor să trăiască în pace. Fie ca spiritul pașnic care a domnit la Jocurile Olimpice să se stabilească și în relațiile între popoare». Iar multiplul campion olimpic, gimnastul sovietic Victor Ciukarin, a spus: «Oamenii simpli din întreaga lume sunt interesați în păstrarea păcii pe pământ. Apărarea păcii este o cauză a tuturor popoarelor». Victor Ciukarin a vorbit în numele milioanelor de sportivi sovietici, în numele poporului sovietic, stegar al luptei pentru pace și progres.

„Fii calm domnule: nu te afli în America !". Antrenorul echipei de baschet a Uruguayului s'a arătat la fel de nedisciplinat ca și elevii săi, care au provocat o încăierare, după meciul cu Franța.

Un mod „original" de a primi înfrângerea. Scrimerul italian Dore își înecă amărăciunea în lacrimi. Așa se obișnuește în sportul capitalist.

De peste Ocean vine vestea că tânărul american din Detroit care a vorbit pentru pace la acest meeting este urmărit pentru «activitate antiamericană». Nu ne vom mira dacă însăși Olimpiada a XV-a va fi trimisă în fața comisiei pentru cercetarea «activității antiamericane». Succesul acestei Olimpiade în lupta pentru pace e prea mare pentru a lăsa liniștiți pe imperialiștii americani și pe slugile lor.

Tineretul lumii, popoarele, își continuă, însă, lupta eroică pentru progres și pace!

Simion ȚICU

Despre cărțile noi

Nazim Hikmet: „Poeme"

De curând a apărut în traducere românească un volum de poeme ale marelui poet turc, inspirat cântăreț al păcii — Nazim Hikmet.

Nazim Hikmet s'a născut în anul 1902 la Istambul. Încă dela vârsta de 15 ani scrie versuri. Cam în aceeași vreme el intră la școala militară navală, dar nu isbutește s'o termine fiind exclus în urma participării active la o răscoală a echipajului navei-școală din care făcea parte.

Ca să scape de urmărirea poliției, poetul rătăcește prin Anatolia. Aici vine în contact direct cu suferința și mizeria maselor populare; peste tot întâlnește sate sărăcăcioase, copii flămânzi, bătrâni în zdrențe. Toate acestea măresc revolta poetului împotriva nedreptăților sociale.

Răsunetul profund al mărețului Octombrie Roșu, instaurarea unei vieți noi, libere, în Rusia, îl determină în 1921 să meargă în Țara Sovietelor. Aici s'a format concepția sa asupra vieții, asupra literaturii și artei. Frecventarea la Moscova a cursurilor Universității comuniste a muncitorilor din Orient îl familiarizează cu operele marxism-leninismului, contribuc la formarea lui ca luptător consecvent pentru libertatea poporului său.

«Moscovei - va spune mai târziu poetul — îi datoresc viața, libertatea, dragostea pentru tot ceeace e frumos, devotamentul pentru cauza păcii».

În 1923 Nazim Hikmet se întoarce în patrie pentru a lua parte activă la lupta pentru libertate și independența a poporului său; intră în rândurile Partidului Comunist și desfășoară o rodnică activitate literară.

Ceeace alcătuește trăsătura caracteristică a personalității lui Nazim Hikmet e unitatea dintre viața sa de luptă revoluționară și arta sa. Această unitate se datorește faptului că întreaga sa activitate se bazează pe învățătura și lupta partidului, așa cum o proclamă însuși poetul în poezia «Mă gândesc la tine»:

«P. C. T. — drag partid comunist turc, mă gândesc la tine
Tu ești ziua noastră de eri,
de astăzi, ești ziua noastră
de mâine,
Ești marea noastră artă.
putere neîntreruptă
ești inima noastră și mintea
ești pumnul nostru în luptă.
. . . . . .
Învăluit în lumină prin lume
pășești neînfrânt
Și marea-mi mândrie pe-a
vieții calc
e dreptul de-a merge în rândurile tale».

Cu arma ascuțită a poeziei, el înfierează pe trădătorii patriei, demască imperialismul și fascismul, cheamă poporul la luptă, propagă cu căldură adevărul despre Uniunea Sovietică.

Guvernul reacționar turc se teme de influența poetului a cărui voce are un răsunet din ce în ce mai larg în masele populare. În 1938, tribunalul militar îl condamnă la 28 ani și 4 luni închisoare. Aproape 13 ani fără întrerupere a stat poetul întemnițat. Acești ani i-au adruncinat sănătatea, dar sub cea mai cumplită teroare și supraveghere, el a scris aproape 12 volume de poeme și opere dramatice. Poeziile sale au trecut dincolo de zi-

durile închisorii și, asemeni creațiilor vechilor barzi populari, ele circulă din gură în gură întărind elanul poporului turc în lupta sa de eliberare.

Până la urmă acțiunea opiniei publice mondiale pentru eliberarea lui Nazim Hikmet a fost încununată cu succes: porțile închisorii s'au deschis.

Optimismul și credința nezdruncinată în viitorul luminos al lumii, înfierarea reacțiunii și a imperialismului americano-englez, constituie teme caracteristice operei lui Nazim Hikmet.

Zguduitoare prin puterea urii îndreptate împotriva capitalismului mondial este poezia «Zidul imperialismului», scrisă în 1925, dar de o vie actualitate. Prin imagini cu un puternic caracter mobilizator poetul prezintă zidul imperialismului sângeros al cărui capăt se proptește'n New-Jork, «unde curentul sforăe în scaune electrice».

Acestui zid poetul îi contrapune imaginea mersului nestăvilit al istoriei, al omului comunist care nu se teme de «zidul amenințător».

În versuri dure, pline de sarcasm, Nazim Hikmet biciuiește «cultura» decadentă și pseudo-știința burgheză, care constitue în mâinile imperialiștilor un instrument de război.

Poezia intitulată «Pierre Loti», demască minciuna acestui scriitor burghez care a descris în operele sale un Orient fals, cu oameni apatici și femei «vopsite cu hennea» — un Orient al cărui pitoresc artificial ascunde crudul și adevăratul Orient în care «robii goi pușcă pleșnesc de foame».

Falsului Orient poetul îi opune imaginea unui Orient împrospătat, care-și «flutură năframa udă de sânge», care «galopează» către libertate.

Din ciclul «Scrisori și poeme», se ridică imaginea emoționantă a poetului-luptător, care și-a închinat viața și opera luptei pentru eliberarea poporului său. În versurile scrise îndărătul zidului închisorii el cântă frumusețile patriei, dragostea de viață, solidaritatea sa cu milioanele de tovarăși de luptă aflați dincolo de gratiile celulei sale. Lor le trimite poetul asigurarea că nimeni și nimic nu-l va frânge:

« . . . Dacă neagra mână, părosă, a vreunui biet țigan
O să-mi arunce până la urmă funia de gât
Ei vor căuta în zadar
În ochii albaștri ai lui Nazim
Pâlpâirile spaimei . . .»

Niciodată, nici măcar în cele mai grele clipe din închisoare, când perspectiva morții părea mai aproape ca oricând, poetul nu renunță la gândul de a-și continua lupta pentru pace, pentru libertate

«Dar, dacă sbirii
m'or chinui sub gratii
până la moarte
În ciuda lor, voi fi mai departe
alături, printre voi:
în cântecul lui Robeson voi trăi,
în versul aprig al lui Aragon,
în albul porumbel al lui Picasso,
pe steagurile voastre și'n surâsul
docherilor din Franța, fiii mei».

Nazim Hikmet se află și astăzi în primele rânduri ale luptătorilor pentru pace. Opera sa literară a fost încununată cu un premiu internațional al păcii. Cuvântul său înflăcărat răsună dela tribunele congreselor și adunărilor pentru apărarea păcii, străbătând până în patria lui îndurerată: Turcia — devenită colonie și bază de agresiune americană.

*

La traducerea în românește a versurilor marelui poet, au lucrat cu migală și dragoste reprezentanți de frunte ai poeziei românești, reușind să redea o imagine limpede și emoționantă a versului original.

A. MIHAIL

Actualitatea lui Ioan Slavici

Cele două volume din Operele lui Slavici apărute de curând în Editura de Stat pentru Literatură și Artă pun la îndemâna unor largi masse de cititori câteva din lucrările cele mai reprezentative ale scriitorului.

Descriind lumea satelor românești din Transilvania în perioada deuvoltării capitalismului în agricultură, Slavici arată cum banul, zdruncinând economia patriarhală, devine idolul societății burgheze, idol blestemat care usucă și mutilează sufletele oamenilor prefăcuți în sclavi ai săi. Oameni ca Ghiță cârciumarul din «Moara cu noroc», ajung, datorită patimii de îmbogățire, părtași ai hoților și bandiților, oameni descompuși din punct de vedere moral, capabili să-și arunce propria soție în ghiarele prostituției. Mânat de setea de aur apre acte orbești, cârciumarul devine o adevărată fiară.

O imagine a pervertirii a tot ce e uman sub influența otihiei capitaliste, avem în figura Marei. Slavici a zugrăvit în acest personaj setea de avuție care distruge într'o femeie până și sentimentul matern, determinând-o să acționeze împotriva fericirii fiicei sale. Desvăluirea aspectelor monstruoase ale lumii în care a trăit se îmbină în opera lui Slavici, în mod firesc cu biciuirea stăpânilor acelei lumi în care se desvoltau minciuna și crima. În «Moara cu noroc», ca și în «Comoara», scriitorul demască hoțiile, excrocheriile, legătura cu tâlharii de drumul mare a reprezentanților «ordinei» și «legalității» burgheze. Cu deosebită putere lovește scriitorul în unul din cele mai monstruoase aspecte ale ideologiei burgheze: naționalismul șovin. Scriitorul ia o sănătoasă poziție de combatere a naționalismului și a rasismului sub orice chip s'ar manifesta. (de pildă în: «Mara». «Budulea taichii»).

Creator iscusit de tipuri, Ioan Slavici, conturează precis figurile unor reprezentanți ai proaspetei — pe atunci — burghezii ardelene. Alături de Ghiță cârciumarul. Mara, Hubăr, etc., întâlnim — măestrit înfățișat — un veritabil chip de chiabur, în personajul Busuioc din nuvela Pădureanca.

Chiaburul nu ezită să arunce zeci de oameni în ghiarele holerei, pentru a-și spori avuția. El calcă dispozițiile sanitare ce interziceau deplasarea locuitorilor din satele atinse de holeră în satele unde molima nu se întinsese, aducând secerători din aceste sate.

«Se ivise holera'n țară, iar Busuioc nu voia să știe de ea. Holera'n timpul secerișului? La aceasta nu s'a gândit și nici acum nu voia să se gândească. Avea patruzeci de jugăre de pământ acoperite cu grâu, un singur lan ce șovăe mereu sub sarcina de spicuri grele: holera, neholera, el trebuia să-și adune rodul în timp de trei zile, căci puțin se scutură dela cei săraci, dar mult dela dânsul».

Prin fapte semnificative, nuvela desvălue ura și disprețul chiaburului față de țăranii muncitori, lipsa de scrupule. tâlhăria lui. Astfel bunăoară. Busuioc îi răpește slugii sale. prin amenințări și alte mijloace barbare, banii agonisiți cu sudoarea frunții.

Chipurile de chiaburi zugrăvite de Slavici sunt încă foarte actuale. Trăsăturile murdare ale burgheziei satelor, înfierate de scriitor la timpul său, le putem întâlni și astăzi la chiaburii care se opun cu o disperare sălbatecă vieții noi din țara noastră.

Ioan Slavici a creat însă și tipuri pozitive, tipuri de răzvrătiți împotriva stăpânilor sacului cu bani. Țăranca săracă Simina din Pădureanca, este de o remarcabilă frumusețe sufletească. Ea impresionează prin demnitatea cu care se leapădă de Iorgovan, fiul chiaburului, când își dă seama că acesta aparține altei lumi.

Prefața ce însoțește Operele are meritul de a prezenta în adevărata ei lumină viața și opera lui Slavici, relevând că în ciuda unor vremelnice rătăciri — marele scriitor a fost consecvent călăuzit de dragoste pentru poporul său. de dorința de a-l vedea liber și fericit.

D. MICU

Călătorind prin DELTA

Despre poezia deltei, au vorbit toți cei care au vizitat întinderea triunghiulară de apă și pământ cuprinsă între brațele Chilia și Sf. Gheorghe. În repetate rânduri au pomenit cu bogăție de amănunte despre vegetația luxuriantă a «junglei dunărene», despre «paradisul» păsărilor și «lumea» peștilor, despre culoarea și pitorescul specific deltei noastre dunărene. Și nu au lipsit nici entuziaștii traiului patriarhal, încântați să afle pe grindurile și ostroavele deltei o mână de oameni rămasă în urma istoriei, o mână de oameni copleșiți de natură, îngloduți în *malarie* și *misticism*. Asemenea entuziaști ai vieții «aproape de natură» n'au ferit să vadă îndărătul fațadei paradisiace viața polupainicilor, a pescarilor săraci. Și viața aceasta era un iad. Cuvântul «viață» și-a deslușit înțelesul în deltă abia în anii puterii populare.

* * *

Tulcea, poarta deltei. Dunărea sclipește în bătaia soarelui ca o imensă sticlă verde. În port ancorează barcaze, care au adus lăzile cu pește prins în inima deltei, ancorează șalupe și șlepuri, roiesc lotcile cătrănite ale pescarilor. Barcazele descarcă lăzile cu pește în modernele hale frigorifere, inaugurate anul acesta.

O clădire masivă, albă, cu etaje. În fața tabloului de comandă din sala mașinilor frigorifere maestrul mecanic Dumitru Buruiană, un om înalt și uscățiv, supraveghează luminile roșii și verzi, ampermetrele, pârghiile.

Mașinile produc ghiața în tablete și le asvârl într'un depozit unde ne trezim în plină iarnă, în ciuda arșiței de afară.

Pe malul Dunării, nu departe, se află atelierul de unelte pescărești. Bătrâni cu bărbi mari lăsate pe piept posădesc ochiurile de plasă. Soarele lucește pe bărbile roșii sau argintii.

— Ce lucrați, tovarăși?

O sculă nouă, răspunde cu mândrie un bătrân. Nu s'a mai văzut asemenea sculă!

Un bărbat voinic. Costenco Simion se mișcă printre bătrâni, dă lămuriri. Și eu vreau să fiu lămurit asupra noii unelte, așa că stau de vorbă cu el. Povestea pe care o aflu e însăși povestea deltei și a oamenilor ei.

A fost polupainic Simion Costenco. La școală tăia lemne pentru domnul învățător, îi stropea pomii, îi tăia stuf din baltă. La 12 ani a început să muncească pentru chiaburi. Polupainicii n'aveau scule și nici lotci, dar le era foame și aveau brațe sdravene. Chiaburii aveau scule multe și aveau lotci, dar aveau nevoie de brațe. Așa se făcea că polupainicii le munceau tot anul, luptându-se cu frigurile și cu furtunile, pentru ca iarna să se trezească fără mâncare și fără îmbrăcăminte. Chiaburii însă își mai făceau o cherhana sau o casă, cumpărau noi lotci și noi năvoade. Așa arăta «paradisul» deltei.

După 23 August Simion Costenco a intrat în rândurile partidului și a devenit constructor al vieții noi. Statul oamenilor muncii le-a dat polupainicilor unelte și lotci, i-a îmbrăcat cu haine de protecție, s'a îngrijit de sănătatea, hrana și luminarea lor. Scăpați de sub nemiloasa exploatare chiaburească, foștii polupainici trăiesc o viață nouă. Pe seară, după ce-și sfârșesc munca, se adună în cabanele noi dela locurile de pescuit, ascultă radio și se culcă pe paturi cu perne și cearceafuri. Colibele de stuf în care țânțarii le sugeau sângele au dispărut așa cum dispare amintirea strigoilor din vechile povești lipovene.

Munca oamenilor se făcea însă tot după metode învechite, neschimbate de sute de ani. Simion Costenco și alți pescari au fost trimiși în Uniunea Sovietică pentru a învăța cum să pescuiască după metode științifice de muncă.

Pe Don, într'un colhoz piscicol distrus de fascişti, refăcut şi devenit colhoz milionar, au văzut pentru prima oară un talian gigant şi o staţiune artificială pentru reproducerea sturionilor. La Rostov au văzut un combinat piscicol complet mecanizat, în care muncitorii în halate albe li s'au părut doctori şi nu pescari. Au văzut cum institutele de piscicultură lucrează în colaborare cu pescarii, au urmat cursuri teoretice şi cursuri practice pe Marea de Azov.

Întors în ţară, Simion Costenco a început să aplice ce a învăţat în Uniunea Sovietică şi talianul gigant a fost introdus şi la una din brigăzile pescăreşti din Sulina. Un chiabur care se strecurase în brigadă a încercat să turbure pescarii:

— Talianul nu-i bun, e greu, n'o să prindă nimic, şuiera chiaburul la urechea cui sta să-l asculte. Cu ce-o să ne ţinem zilele?

Chiaburul a fost demascat şi alungat din brigadă. În Iulie, lună în care se prinde cel mai puţin peşte, un singur talian gigant a scos din mare 25.000 kg., în timp ce şase taliane de tip vechi au realizat împreună abia 16.000 kg.

* * *

Delta — cel mai tânăr pământ al patriei noastre, pământ pe care Dunărea îl măreşte an cu an, împingând îndărăt valurile înspumate ale mării — este pătrunsă de o neobişnuită frumuseţe. Natura a creeat aici o dantelă de apă de o nesecată fantezie, dela fluviul leneş şi impunător până la ghiolurile cu apă întunecată, aproape neagră, dela bălţile mocirloase până la canalele în care apa dormitează sub bolta vie a sălciilor bătrâne. Dar în inima deltei nu se află numai împărăţia apelor ci şi cea a stufului, în care-şi fac cuiburile miriade de păsări. În cele ale lebedelor sălbatece un om poate dormi în voie, în cele ale auşelului nu încape nici un degetar.

Să ne suim într'o lotcă pescărească şi să ne afundăm în deltă, acolo unde oamenii smulg naturii comori. În jurul nostru sboară cormoranii negri şi stârcii albi. Un crap uriaş sare din apă şi recade greoi, plescăind şi speriind broaştele tolănite pe frunzele late ale nuferilor.

— Am ajuns, spune călăuza, pescar voinic care a împins lotca cu ghionderul acolo unde apa prea mică nu îngăduie folosirea ramelor.

Ne aflăm în ghiol. Rând pe rând îşi cercetează pescarul vintrele şi deşartă din ele lini, roşioare, ştiuci.

Pe mal s'a ridicat o cabană spaţioasă şi în

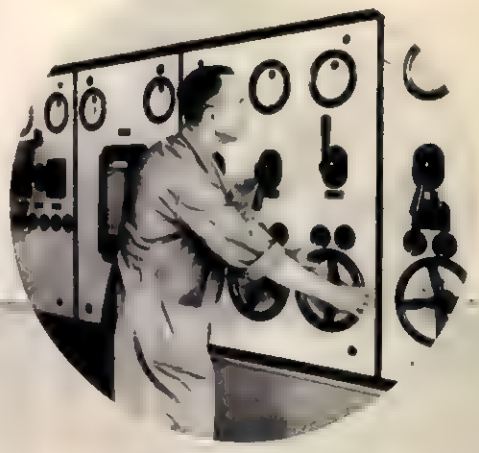

Dumitru Buruiană porneşte uzina electrică producătoare de ghiaţă artificială

Aspect din portul pescăresc Tulcea. În fund, cherhanaua; pe prim plan, barcazele care scutesc pescarii de lopătatul pe mari distanţe.

jurul ei nenumărate ghiugi de stuf. Este acelaș stuf pe care l-am întâlnit în cale, stuful care ocupă o întindere de 267 mii hectare în deltă și căruia an de an i se dădea înainte foc pentru a nu acoperi cu desăvârșire luciul apei. Azi stuful acesta e adunat cu grijă: a devenit materie primă.

La Tulcea, s'a construit după exemplul sovietic o fabrică de stufit, material de construcție obținut prin prelucrarea mecanică a stufului, care s'a dovedit rezistent și având dublu calitate de a fi izolator de căldură și sgomot.

Directorul fabricii de stufit, Turațiu Artimon, a fost muncitor electrician. Cu mâna lui a făcut instalația electrică a fabricii și, sprijinit de secretarul organizației de bază, Grigore Muroșciag, a muncit în ciuda greutăților de tot felul, a sabotajului, pentru ca stufitul să poată fi utilizat cât mai repede pe șantierele patriei noastre.

Dar oamenii nu s'au mulțumit numai cu prelucrarea mecanică a stufului, ci l-au supus și unei prelucrări chimice: acum vre-o trei ani, a luat ființă stațiunea experimentală pentru obținerea de produse papetare din stuf.

Atât colectivul fabricii de stufit cât și al celei de produse papetare au avut de luptat cu problema dificilă a recoltării stufului din baltă. S'au construit cabane și depozite, s'au îndiguit 800 ha. în deltă pentru a se putea regla nivelul apei.

Conservarea peștelui, la fabrica „Partizanul". Aspect din secție de saramură

Moruni, crapi, știuci și nisetri, icre și scrumbii își drumul magazinelor și cantinelor

Pe cele trei brațe ale Dunării, prin canaluri, și în largul mării circulă zi și noapte o adevărată flotilă pescărească alcătuită din motoare, barcaze, cutere și pescadoare. Multă vreme vasele acestea se comandau în Suedia sau Finlanda și erau foarte costisitoare.

— Bradul nordic! spuneau specialiștii, pecetluind în două cuvinte soarta șantierelor noastre navale. Dar bradul românesc a dovedit că poate ține piept îndepărtatelor lui rude din Suedia sau Finlanda.

În 1949-50 s'au produs în țară unele tipuri de vase pescărești. N'a fost ușor, dar până la urmă s'a reușit. Acum se construește în serie un nou tip de cuter, iar în cinstea zilei de 23 August s'au lansat câteva cutere construite în întregime în Republica Populară Română. Ele îi vor scuti pe pescarii dela mare de munca cea grea a lopătatului pe zeci și zeci de kilometri. Remorcate de cutere, mahunele (bărci mari pescărești) brigăzilor vor ajunge ușor la talianele în care tone de hamsii, stavrizi și chefali așteaptă să fie aduse la uscat.

* * *

Sulina, în zece August...

Triunghiuri de rațe sălbatice se înviorează neliniștite pe cerul albastru. De dimineață le-a speriat țipetul sirenelor.

Vase de toate mărimile au alunecat peste oglinda gârlelor și canalelor, aducând din cele mai îndepărtate colțuri ale deltei delegați la Sulina. Iar într'o ambarcațiune venită din Tulcea a călătorit împreună cu oamenii, un drapel de catifea roșie, către care se îndreaptă gândurile brigăzilor de pescari.

Drapelul a trecut prin fața cherhanalelor, prin fața șatrelor înșirate pe malul apelor, prin fața șleapurilor încărcate cu lemn sau piatră și, unde a trecut a fost salutat de sirenele vapoarelor, de cântecele pescarilor, de freamătul sălciilor noduroase.

Până la adânci bătrânești își va aminti pescarul fruntaș Stalino Ivan despre ziua aceasta. S'a sculat în zori, s'a îmbrăcat sărbătorește și, pe pieptul celei mai bune cămăși pe care o are, și-a prins Medalia Muncii. Apoi s'a îndreptat spre locul unde avea să se desfășoare solemnitatea decernării Drapelului Roșu de producție al sectorului industriei pescărești, câștigat de subunitatea «Răsăritul» din Sulina.

Pescarii freamătă. Tunete de aplauze salută aducerea Drapelului Roșu, drapelul de catifea brodat cu aur, în mijlocul căruia strălucește insigna C.G.M. Drapelul e purtat de o delegație a pescarilor din Tulcea. Tulcea a deținut drapelul, dar l-a pierdut și tov. Cernega, directorul «Învingilor», mărturisește pricinile pentru care au trebuit să-l predea:

— Ne-am culcat pe lauri, n'am înțeles că e mai greu să păstrezi drapelul decât să-l câștigi...

«Vom munci și vom lupta»

Dar drapelul nu-l vom da!» răspunde o brigadă a tineretului din Sulina.

Aplauze. Cei din Tulcea, din Sf. Gheorghe, cei din Constanța și Brăila, din Crișan, Dranov, Periprava, pescarii din toate subunitățile întreprinderii piscicole de Stat îi felicită pe sulinioți, dar îi vestesc că sunt hotărîți să-și dispute cu îndârjire drapelul. Iar Stalino Ivan, bătrânul care a cunoscut robia din trecut, îi ascultă și un val de recunoștință fierbinte pentru partidul care i-a deschis porțile vieții, îi cuprinde inima. Acum e chemat să ia în primire drapelul. Alături de el stă tânărul fruntaș Smirnov.

— Am 24 de ani, spune Smirnov, a cărui față arsă de soare strălucește ca niciodată, dar zi mai înălțătoare decât cea de azi n'am cunoscut.

Abia prins, peștele este curățat de măruntaie. Va urma o serie de operațiuni, efectuate în condiții tehnice moderne, pentru valorificarea deplină a acestei mari bogății a Deltei.

În fața drapelului, în numele pescarilor fruntași din Sulina, mulțumesc partidului...

Stalino a trecut de jumătatea vieții; Smirnov n'are încă nici un pătrar de veac. Sunt două generații de oameni ai muncii care lucrează în libertate. Două generații hotărîte să-și apere libertatea cu atâtea jertfe cucerită.

Cu brațele încărcate de florile pionierilor veniți să aducă salutul lor voios celor care le sunt model de viață, Stalino zâmbește mândru. Nu, nu va uita această zi, cum n'o va uita niciunul dintre pescarii Sulinei!

* * *

În deltă, viața nouă își face drum luptând cu umbrele hâde ale trecutului. Cele două brigăzi de pescărițe dela mila 23, care nu rămân de fel în urma brigăzilor de pescari, ci le și întrec uneori, avioanele care luptă din văzduh împotriva lăcustelor și a țânțarilor, dispensarele medicale care au convins până și pescarii bătrâni că a te vaccina nu înseamnă a-ți sădi «pecetea lui antichrist» în carne, ci a scăpa de boală, fabricile de conserve, atâtea și atâtea alte fapte vii, grăitoare, dovedesc că în luptă cu dușmânia chiaburilor și a foștilor cherhanagii, oamenii deltei cresc, se transformă, pătrund în era socialistă.

Delta răsună de cântece noi. Ele îl slăvesc pe Stalin, ale cărui oști au adus și pe grindurile Dunării bătrâne libertatea.

Oameni ai deltei, oameni harnici, deschiși, cu inima fierbinte! Acolo unde turiștii blazați au descoperit «raiul primitiv» al mizeriei și ignoranței, ei zidesc temelii sănătoase pentru viața nouă. În triunghiul de apă și pământ dintre Chilia și Sf. Gheorghe înflorește azi o viață pe care generații de pescari au visat-o, despre care au vorbit în jurul focurilor din inima deltei, pentru care mulți și-au vărsat sângele. Sub cerul albastru, drapele roșii fluturâ în deltă.

Vladimir COLIN

Vânatul e bogat și pescarii zâmbesc mulțumiți

Stahanovista Lucreția Răși-naru hrănind cel mai tânăr vlăstar al gospodăriei...

Brigada ei este brigada me-todelor înaintate.

Un vis împlinit

INCEPUTUL

Era într'o dimineaţă, în vara anului 1949 — vară fierbinte, plină de făgăduiala unei recolte noi.

Pe şleaul care porneşte dela marginea Vălenilor către Drajna de Jos, mergea o fetiţă pirpirie, cu cosiţe lungi. Fetiţa părea străină de acele meleaguri şi, după înfăţişare, aducea cu un copil de pripas. Inima îi svâcnea cu putere, pe măsură ce se apropia de culmea dealului, unde, printre pălturi de brazi şi castani, se întrezărea turnul unui castel impunător, cu zidurile albe.

— Cum te chiamă, tovarăşă? o întrebă un flăcău înalt când păşi pragul uneia din încăperile vechiului castel, azi sediul Gospodăriei Agricole de Stat „Gheorghe Doja".

— Lucreţia Răşinaru, bâigui ea, ascunzând la spate bocceluţa flenduroasă cu care venise.

— Ce ştii să faci? mai auzi ea.

Fata plecă ochii în jos şi rămase tăcută.

— Carte ştii?

Intrebarea rămase fără răspuns. Lucreţia Răşinaru nu ştia nici să se iscălească.

După câteva zile, salariaţii gospodăriei văzură la cantină o tovarăşă nouă, care trebăluia de zor.

Într'o seară, în odaia cantinei rămaseseră vreo câţiva tovarăşi de vorbă. Lucreţia strângea firimiturile de pe masă.

— Da' tu, Lucreţio, nu ne spui nimic? o îscodi unul, pe nume Gheorghe Burduşel. Tu cum ai dus-o până'ai venit aici în gospodărie?

Lucreţia se sfia să vorbească despre viaţa ei. La insistenţele oamenilor însă începu, totuşi, să povestească. Puţine amintiri avea, şi dureroase. Tatăl, pădurar la chiaburi, fusese doborît de un copac. Mama n'a mai trăit nici ea multă vreme. S'a stins, istovită de muncă, lăsând în bordeiul din satul Jilău, de pe Someş, trei copilaşi fără nici un sprijin. Un frate al mamei i-a luat la el.

— Păi, cam asta e — încheie Lucreţia, parcă ruşinată de puţinătatea amintirilor ei.

— Şi cum de-ai venit încoace tocmai din Jilău? — o întrebă un tovarăş.

— N'am mai putut îndura viaţa la unchiu-meu. Mă speteam pentru o bucată de pâine. M'am gândit să plec la o vară a mea, din Gura Vitiorii. De-acolo vin.

— Şi ce-ai de gând?

Lucreţia îl privi, cu mirare. Nici ea nu ştia ce-avea de gând. Era mulţumită că-şi găsise un rost.

ANII DE UCENICIE

Învăţătorul din Drajna e un om cu multă experienţă, dar de când a apucat să înveţe pe alţii ştiinţa de carte, nu i s'a mai întâmplat să izbutească atât de repede în această anevoioasă îndeletnicire, cum a izbutit cu copiliţa asta.

Erau după amieze tihnite, de iarnă. In săliţa încălzită a clubului amenajat într'o încăpere care altădată adăpostea lenea şi huzurul unei moşierese, Lucreţia Răşinaru desluşea cu răbdare şi îndârjire slovele mari ale cărţii.

Nu trecu mult şi, în aceeaşi încăpere, proaspăta absolventă a cursului de alfabetizare începu să citească altora articole din „Scânteia".

Stând de vorbă cu oamenii şi citind cu patimă, Lucreţia află multe lucruri, la care nici nu s'ar fi gândit mai înainte. Şi aşa se făcu că într'o zi îi încăpu pe mână o broşură despre mulgătoarele sovietice. Se vorbea acolo despre «metode», despre «furajare raţională» despre «producţia sporită de lapte».

Acum 2-3 ani, Lucreţia Roşinaru nu ştia carte. Astăzi citeşte regulat, tovarăşilor ei, ziarul..

Lucreţia începu să viziteze mai des grajdurile gospodăriei de stat. Biruindu-şi sfiala, punea mulgătoarelor întrebări peste întrebări.

— Cum ţineţi degetele când mulgeţi? Ce daţi de mâncare vacilor? De câte ori le mulgeţi pe zi?

Maria Lepădatu, o fată rea de gură, care nu cruţa pe nimeni cu vorbele ei înţepate, o repezi într'o bună zi:

— Ia te uită la ea! Te pomeneşti că vrei să fii şi tu mulgătoare! Vezi-ţi de vasele tale!

Lucreţia Răşinaru stărui, însă, în întrebările ei. Ba uneori se încumeta să-l descoase şi pe zootehnicianul gospodăriei — un vlăjgan veşnic surâzător, care tutuia deopotrivă oamenii şi vacile. Zootehnicianul, mulgătoarele şi şeful de grajd, comunistul Aurică Başa, începură să se ocupe de ea, văzând cu cât interes se preocupa fata de rosturile mulsului:

— Poate că iese din ea o mulgătoare bună. Hai să'ncercăm.

„Incercarea" avu loc într'o zi friguroasă de Ianuarie. La început, Lucreţiei i se părea că o să se facă de râs. Simţea cum se aţintesc asupră-i, privirile fetelor şi a zootehniciamului. Incordată îşi stăpâni tremurul mâinilor. Trebuia să izbutească. Îşi aducea aminte de cele citite în broşura despre mulgătoarele sovietice. Va mulge cu mâna plină, cu toate degetele, aşa cum scria acolo.

— Hai, Lucreţio, cutaj! o îndemnă Aurică Başa.

DELA ZDRENŢE LA HALATUL ALB

O zi de Iunie, în anul 1950... O şedinţă festivă, anume organizată pentru ea şi alte patru tovarăşe. Cineva dela raion îi înmânează, emoţionat, carnetul de UTM... După un răstimp, o altă şedinţă, cu şi mai multă lume — numai pentru ea. E confirmată stahanovistă — prima stahanovistă din gospodărie. Atunci a spus ea: «Îmi iau angajamentul să măresc producţia de lapte a vacilor de care îngrijesc şi să antrenez şi pe alţi tovarăşi şi tovarăşe la folosirea metodelor noi, sovietice...»

N'are nici douăzeci de ani. Abia se zăreşte când trece printre şirurile de vaci, aşezându-le nutreţ sau hurueală în ieslele de ciment. Halatul alb îi strânge trupul svelt, subţire. Dela adrenţele de altă dată, la acest halat alb, e-o cale lungă, lungă de tot. N'a fost deloc uşoară calea asta, pentru ea. In grajd se muncea cam la nimereală. Zootehnicianul dădea ce e drept, sfaturi, îndrumări. Ţinea chiar şi cursuri, din când în când. Dar mulgătoarelor le intrau sfaturile pe o ureche şi le ieşeau pe alta.

— Uite — spunea el — trebue mulsu uniform — adică nu ba mai repede, ba mai încet. Vaca se supără când e mulsă aşa — şi nu mai vrea să dea tot laptele. Mulgeţi cu toate degetele şi o să vedeţi că nici voi nu obosiţi, nici vaca nu se enervează, nici eu nu vă cert.

Lucreţia lua în serios toate aceste sfaturi; le îndemna şi pe celelalte fete să facă la fel. Dar Maria Lepădatu se burzuluia numaidecât:

— Tu ţi-ai găsit să mă înveţi pe mine? Păi, eu mulg de ani de zile, fetico. Ce, te-am tocmit dascăl, de-mi baţi capul?

— Da' repede-ţi sare ţandăra, Mario. Nu zic că nu ştii, dar cred că se poate face şi mai bine — îi întorcea cu hotărâre vorba Lucreţia.

Stăruinţa Lucreţiei începu să dea roade. Producţia de lapte a vacilor pe care le primise în grijă şi pe care, spre deosebire de alte fete, nu le schimbase niciodată, înregistra sporuri peste sporuri. Graficul din grajdul Nr. 3, unde lucra Lucreţia, arăta în dreptul numelui ei cifre tot mai mari.

Brigada ascultă cu atenţie: stahanovista îşi expune metodele de muncă. Din rândurile ascultătoarelor se vor ridica noi mulgătoare fruntaşe.

Maria Lepădatu strâmba din nas.

— Ce se tot vânzolește puștanca asta? zicea ea ori cui avea timp s'o asculte. Mare scofală! Cu așa vaci dolofane, te cred și eu că mulge bine. Numai s'apeși și curge laptele!

Pe Lucreția vorbele astea o mâhneau din cale-afară. Dar auzea și alte vorbe, mai grele în talger decât palavrele:

— Nu te lua după ce spune Maria. Trâncănește de ciudă. Dă-i 'nainte! — o îndemna Aurică Bașa.

In ședințele de UTM se vorbea tot mai des de realizările în muncă ale Lucreției Rășinaru.

Autoritatea ei sporea pe zi ce trece în rândurile tovarășilor de muncă. Ajutată de membrii de partid și de utemiști, tânăra mulgătoare muncea cu râvnă, obținând rezultate neobișnuite până atunci în gospodărie.

Biruise, cu răbdare, greutățile începutului. Vacile o știau acum, se învățaseră cu mâna ei, cu vorba ei blajină. O știau și Bălana și Nina și Fani și Paranteza și celelalte vaci «ale ei». Pentru fiecare găsea o vorbuliță. Ninei îi spunea «Ninocica», Fani era pentru ea «Fetița».

Lucreția mai știa că trebue să le porți de grijă, să le dai la timp de mâncare, să le ții în curățenie — și câte și mai câte!

Multe s'au schimbat în grajdul Nr. 3, din acea zi friguroasă de Ianuarie... Prin puterea exemplului, Lucreția a făcut școală... Astăzi, în grajdul Nr. 3 lucrează o întreagă brigadă stahanovistă.

Incet-incet, tovarășele ei — Felicia Praf, Voica Negrilă și Aurelia Gogoț — care, spre deosebire de Lucreția, se îngrijeau mai mult de câte o vacă sfrijită care molfăia iarbă în ograda casei lor — își schimbă atitudinea față de muncă și îndrăgesc și ele, după pilda prietenei lor, «vacile statului». Pe grafic scrie: «semestrul I — vacile Feliciei Praf — 21.183 litri lapte, depășire 3.500 litri»; Aurelia Gogoț — o fetișcană de vreo 15 ani, a obținut în aceeași perioadă o depășire de aproape 2.000 litri. Nici Maria Lepădatu — care acum lucrează la grajdul Nr. 2 — n'a stat pe loc. Roasă de ambiție, s'a pus pe treabă și trăgând cu coada ochiului la felul cum lucrează Lucreția, a început și ea să facă «minuni»:

— I-arăt eu ei «metode!»

— Lasă, că te dai tu pe brazdă — îi răspundea zâmbind Aurică Bașa.

Cât despre Lucreția Rășinaru, a realizat în primul semestru o depășire de 3.000 litri, cu toate că a lipsit din muncă aproape o lună: două săptămâni a fost plecată pentru schimb de experiență la gospodăria de stat din Țintești, iar alte două săptămâni le-a petrecut în Republica Populară Ungară într'o vilă, pe malul lacului Balaton...

IN MAREA FAMILIE

Dela o vreme, poștașul din Drajna de Jos nu mai prididește. Nu e zi în care să nu calce pragul gospodăriei, încărcat cu scrisori pentru Lucreția. Și, știți, castelul acela vechi e cam departe de sat și mai ales de poștă...

— Da' ce-i cu Lucreția voastră? întreabă el pe paznicul dela intrarea gospodăriei, când vine cu tașca plină de scrisori. S'a făcut artistă de teatru sau a fost numită director la gospodărie?

Nici una, nici alta. Dar din ziua în care au apărut în „Scânteia" articolul despre Lucreția Rășinaru și fotografia ei, zeci și sute de scrisori și cărți poștale au fost expediate pe adresa ei.

O muncitoare în vârstă din Galați îi scrie numind-o „fetița mea", „draga mamei".

Un grup de elevă dela internatul din Techirghiol, i-au trimis o scrisoare de felicitare:

„Noi dorim să facem cunoștință cu dvs., de aceea am vrea să ne scrieți imediat. Și ce anume? — o să vă întrebați. Noi o să vă răspundem: să ne scriți cum munciți dvs. în G.A.S. și să ne mai scriți cum e viața acolo. La noi în școală este foarte frumos și bine. Când se va sfârși școala, vom pleca în tabără de pionieri sau colonii la munte. Tov. Lucreția, te rugăm dacă vrei să ne trimiți o fotografie căci și noi o să vă trimitem una cu să putem să facem cunoștință mai deaproape".

Ii mai scrie un ostaș care a avut o copilărie la fel de grea ca a ei și acum se pregătește să devină ofițer.

Astfel, prin corespondență, se înfiripează legături de prietenie, iar orfana de ieri capătă o familie largă, din ce în ce mai numeroasă.

După ce isprăvește mulsul al doilea, în pauza dela prânz, stahanovista își „rezolvă corespondența". In ziua aceea am putut citi un răspuns al ei:

„Dragă tovarășe. Mă întrebi de viața pe care am dus-o. Am dus-o rău de tot. Părinții mei au murit de mult. Carte, n'am putut învăța. Nici vreo meserie n'am deprins..." Și apoi, amintirile ei proaspete, din viața nouă — drepturile de care a început să se bucure încă înainte de a le fi citit în proiectul de Constituție, datoriile de care e tot mai conștientă... Una după alta scrisorile se încheie cu semnătura Lucreției, scrisă citeț, apăsat.

In anii aceștia, biografia Lucreției Rășinaru abia începe.

Petre SOLOMON

Scrisorile sosite din toate colțurile țării primesc răspunsuri...

Stațiune balneară în centrul Capitalei

Apă, lumină, aer... Factori naturali care ne înconjoară pretutindeni în natură și care pot fi folosiți cu mult succes în practica medicală.

Pe lângă Institutul de Balneologie din București s'a înființat de curând o secție de fizioterapie, unde o bună parte a tratamentelor se bazează pe aplicarea rațională a acestor factori. Cea mai spațioasă dintre încăperile secției de fizioterapie este cea destinată hidroterapiei. Aici se aplică tratamente cu apă: băi cu ape carbo-gazoase, băi electrice, comprese, etc. Iată, în dosul unor perdeluțe care maschează o intrare poți vedea băile cu bioxid de carbon, cu oxigen și cu aer. Aceste băi care exercită asupra pielii o acțiune binefăcătoare ce se răsfrânge în întreg organismul echivalează cu cele dela Buziaș ori Vatra Dornei. Dar câte nu ar fi de văzut aici! Camera pneumatică unde se tratează boli ale aparatului respirator, compartimentele de băi electrice, de aerosoli și inhalații unde substanțe medicamentoase și în special apele minerale sunt pulverizate în aparatele de aerosoli până la picături atât de mici încât ele sunt inhalate sub forma unui fum foarte fin, ca fumul de țigară! Secția de fizioterapie poate înlocui în multe privințe cura din stațiunile balneare. Mai mult: ea este o stațiune complexă în care sunt adunați la un loc factorii naturali pe care nu-i poți afla într'o singură localitate balneară. Tot aci este amenajată și o încăpere unde în viitor se vor începe tratamente cu nămol transportat dela Tekirghiol și Amara, precum și tratamente cu ape sulfuroase asemănătoare celor dela Olănești, Herculane și Călimănești.

Secția de fizioterapie nou înființată, constitue o realizare importantă a regimului nostru, în folosul celor ce muncesc.

Dr. Leonid PETRESCU

Tratament antireumatic cu electricitate.

Sus: Tratament cu ajutorul inhalațiilor.

In camera pneumatică se pompează bolnavului aer la diferite presiuni. Aci se tratează boli ale aparatului respirator.

Emile Zola

— 50 de ani dela moartea sa —

O jumătate de veac se împlineşte dela moartea marelui scriitor francez, luptător pentru dreptate—Emile Zola.

A avut o moarte tragică: doborît de un accident stupid în plină maturitate a forţelor creatoare — asfixiat prin somn de gazele instalaţiei de încălzit — în vreme ce pe masa de lucru îl aşteptau foile ultimului roman intitulat: „Justiţie"...

Comemorarea lui Zola este de cea mai arzătoare actualitate: în Franţa de astăzi, ca şi în urmă cu decenii, acei împotriva cărora s'a ridicat Zola, continuă şirul samavolniciilor, de data aceasta sub egida celor mai sălbatice „idei" şi practici pe care le-a putut genera vreodată lumea bazată pe exploatare: „ideile" şi practicile criminale ale imperialismului american. Dar dacă pe atunci vocea lui Zola — „un moment al conştiinţei umane", după expresia lui Anatole France — a strigat izolată în cercurile scriitoriceşti, astăzi milioane de glasuri, conştiinţa umană însăşi, se ridică acuzator împotriva asupririi sociale, a samavolniciei şi a războiului.

Fiu de inginer, născut în 1840 şi rămas orfan din fragedă copilărie, a cunoscut de timpuriu amarul luptelor cu sărăcia, cu prejudecăţile şi cu tirania burgheză.

În anii de şcoală trăiţi în sudul Franţei, la Aix, legase strânsă prietenie cu Cezanne, viitorul pictor celebru. Mai târziu, abia ajuns la Paris şi silit să-şi câştige pâinea pentru el şi pentru mama văduvă, într'o slujbă măruntă la librăria Hachette, s'a împrietenit cu un alt pictor, prigonit de critica vremii, Edouard Manet, care avea să devină tot atât de celebru. Atunci, însă, erau ignoraţi, huliţi, zeflemisiţi.

Lăndu-le apărarea în ziare şi reviste, împotriva formalismului academic, Zola şi-a început astfel viaţa de scriitor luptând pentru primenirea artei.

Pe atunci însă, nimeni, poate că nici el singur, n'ar fi bănuit că în anii maturităţii lupta sa avea să-şi lărgească orizontul luând un caracter politic de o importanţă într'adevăr istorică.

Când, după primele cărţi cu subiecte răzleţe şi fără o semnificaţie prea durabilă, Emile Zola a conceput ciclul celebrelor romane intitulate: „Les Rougon - Macquart, istoria naturală şi socială a unei familii sub al doilea imperiu", autorul abia împlinea treizeci de ani. Au urmat douăzeci de ani de muncă titanică, ani în care Zola a izbutit să aştearnă pe hârtie, în peste 12.000 pagini de tipar, acest uriaş ciclu de lucrări, cu peste o mie de personagii. O operă bazată pe o riguroasă documentare, dar lipsită — din păcate — de viziunea realistă caracteristică lui Balzac sau clasicilor ruşi.

Planul ciclului de romane era încheiat, arborele genealogic al familiei Rougon-Macquart era construit până în cele mai îndepărtate ramificaţii, primul volum era gata scris, când imperiul uzurpatorului Napoleon al treilea se prăbuşi la Sedan. Iar atunci, autorul mărturisi în prefaţa cărţii apărute la 1871: „Căderea lui Bonaparte de care aveam nevoie ca artist şi pe care... o întrezăream... fără a cuteza s'o sper atât de apropiată, a venit să dea desnodământul... operei mele".

Se poate o mai preţioasă dovadă a poziţiei lui Zola împotriva absolutismului şi tiraniei, poziţie adoptată de scriitor încă în prima parte a activităţii sale?

În cele douăzeci de volume compacte ale ciclului Rougon-Macquart, acest mare scriitor al celor mai înşufleţite aspiraţii sociale a zugrăvit destinul unei familii şi al unei societăţi care se destramă, se viciază şi putrezeşte. Şi într'adevăr, ciclul nici nu se putea încheia decât cu „Prăbuşirea", romanul dezastrului final al vechiului regim, lespedea de mormânt a imperiului lui Napoleon cel mic.

Celelalte cicluri, printre cari romanele celor trei oraşe, Paris, Lourdes şi Roma, reprezentau cu totul altceva. Erau viziunea optimistă a autorului, razele de lumină ale unui viitor încă neconturat. Erau speranţa şi aspiraţia către începutul altei epoci istorice, mai bună şi mai dreaptă, pentru patria sa şi pentru întreaga omenire.

Opera monumentală a lui Zola supravieţuieşte epocii. Forţa epică a autorului, darul de a mişca tumultuos mulţimile, grandoarea evocărilor, aguduitorul tablou demascator al exploatării capitaliste («Germinal»), toate acestea rămân neşterse în amintirea cititorului. Deşi opera lui Zola pierde printr'o interpretare de multe ori naturalistă a vieţii, talentul de scriitor l-a dus în mod firesc la demascarea orânduirii sociale care abrutiza şi descompunea omul.

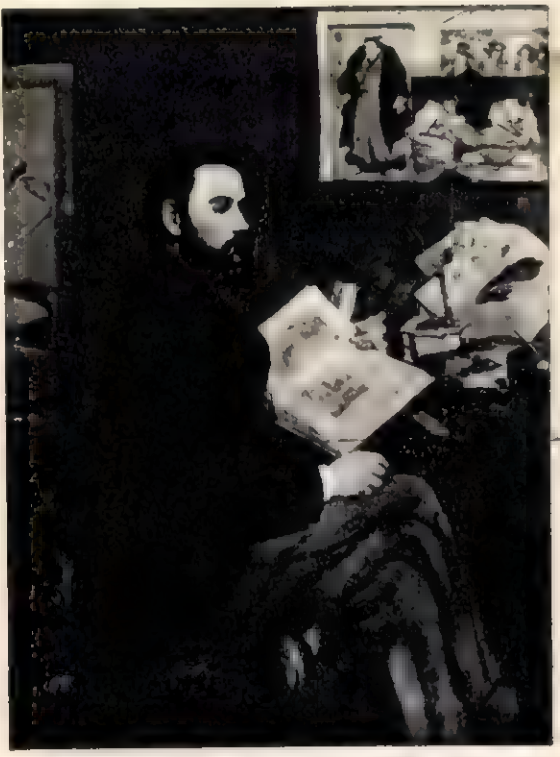

Portretul lui Emile Zola, executat de pictorul Edouard Manet, şi aflat la Muzeul Luvru din Paris.

Între timp se dezlănţuise în patria lui Zola cea mai adâncă zguduire a conştiinţelor dela sfârşitul veacului trecut: afacerea Dreyfus, cu care prilej s'au îmbinat în mod odios dispreţul de justiţie şi rasismul sălbatec al cercurilor conducătoare din Franţa. Emile Zola, mai curajos decât toţi intelectualii timpului, părăsindu-şi lucrul şi tihna gloriei, cu preţul celor mai înverşunate şi mai abjecte insulte, a luat pieptiş atitudine şi denunţând pe autorii legendei falşului «complot» pus în seama nevinovatului Dreyfus — a scris fulgurantul rechizitoriu «Acuz».

De pe vremea Provincialelor lui Pascal, care acuza pe iezuiţi, şi de pe vremea satirelor lui Voltaire, nu se mai pomenise în Franţa, din partea unui scriitor, un asemenea semnal de luptă, cu atât de larg răsunet. Două sute de mii de foi volante smulse în stradă din mâna vânzătorilor, în câteva ceasuri. În câteva ceasuri ura potentaţilor zilei năpustindu-se împotrivă-i, fiindcă se încumetase a demasca falsurile şi încenările unei justiţii slugarnice, care de mult încetase a mai fi justiţie şi a mai apăra dreptatea. În schimb, ce nepreţuită recompensă! Ce mare biruinţă morală, să vezi alăturându-se spontan la lupta ta, împreună cu poporul muncitor, capete luminate ca Jean Jaures şi Anatole France, Langevin şi Jean Perrin, adevăraţii scriitori şi oameni de ştiinţă, iubitori de progres!

Zola a fost şi el judecat de justiţia burgheză, târît în noroiul calomniilor celor mai hâde.

Dar când falsurile au fost în fine date pe faţă, când s'a dovedit nevinovăţia căpitanului Dreyfus, când s'au adeverit toate afirmaţiile din rechizitoriul lui Zola şi când Zola s'a întors victorios din exil, ceva se schimbase în Franţa. Începuse să se făurească legătura între poporul trudnic şi oamenii artei şi ai ştiinţei, în lupta comună împotriva obscurantismului, a fariseismului, a demagogiei patriotarde.

Astăzi legătura aceasta e mult mai puternică: mult mai numeroşi scriitori, savanţi şi artişti ai Franţei sunt alături de popor pentru a restabili principiul justiţiei, al libertăţii de conştiinţă, al păcii, al adevăratului patriotism, al progresului, al onoarei...

Dela monstruoasa condamnare a lui Henri Martin şi până la încercarea de a da în judecată fruntaşi ai Partidului Comunist Francez ca Jacques Duclos şi Andre Stil, abuzurile justiţiei slugarnice se ţin lanţ în Franţa de azi, cu aceeaşi perseverenţă ca şi pe vremea afacerii Dreyfus. Incendieri, arestări ilegale, percheziţii, dosare falsificate şi piese de dosare sustrase, toate parcă dinadins s'ar înverşuna să cumuleze un material actual pentru romanul «Justiţie», început de Zola şi rămas neisprăvit în anul 1902. Toate parcă dinadins furnizează material pentru un nou rechizitoriu al epocii de faţă: «Acuz!»

Amintirea lui Zola e acumpănă poporului francez şi tuturor iubitorilor de dreptate şi adevăr. Ea revine cu prilejul comemorării morţii marelui scriitor, într'o epocă aflată sub semnul luptei pentru pace, pentru un viitor mai bun, al luptei care, în cele din urmă, în pofida coaliţiilor agresive «atlantice» şi a măsluirilor samavolnice ale orânduirii burgheze, va pune capăt exploatării omului de către om, dela o margine a lumii la alta.

Cezar PETRESCU

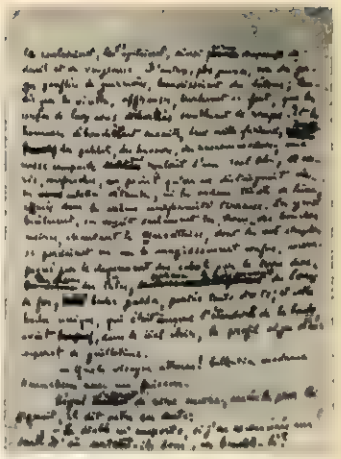

O filă din manuscrisul romanului „Germinal"

In zeci de mii de exemplare sunt tipărite operele lui Zola în ţara noastră

O DUPĂ AMIAZĂ ÎN JUNGLĂ

— schiță —

de Albert MALTZ

Scriitorul progresist american Albert Maltz s'a născut în 1908 în cartierul Brooklyn din New-York. După terminarea studiilor sale universitare, Maltz a desfășurat o intensă activitate în teatru scriind o serie de piese în care abordă temele cele mai arzătoare ale luptei maselor muncitoare din S.U.A pentru pace și progres. (Una din aceste piese — „Pace pe pământ" — scrisă în colaborare cu George Sklar, a fost reprezentată acum câțiva ani la București). Albert Maltz a scris și numeroase schițe și nuvele în care demască putreziciunea și venalitatea cercurilor conducătoare din S.U.A., discriminarea rasială, mizeria maselor muncitoare și sângeroasa lor exploatare de către monopoliștii americani.

Albert Maltz este cunoscut cititorului român și prin puternicul său roman „Curentul subteran" — consacrat luptei muncitorilor americani, în frunte cu Partidul Comunist, împotriva fascismului.

În schița de față scriitorul progresist american a surprins un aspect profund semnificativ al mizeriei și degradării rezervate de „modul de viață american" celor 13 milioane șomeri totali și parțiali din Statele Unite precum și celorlalți aproape 80 milioane americani care — după statisticile oficiale — câștigă sub minimul necesar existenței.

Charles Fallon, un băiețaș în vârstă de 13 ani, învârtea în palmă o «grenadă», așteptând să se schimbe stopul. Când autobuzul depe 8-th Avenue porni, se piti înapoia unei movile de zăpadă. Dela douăzeci de yarzi, aruncă sus de tot proectilul, care se sparse chiar pe acoperișul autobuzului. Charlie zâmbi de mulțumire și luă în căușul palmei zăpadă pentru încă o «grenadă».

Mergea iuți-iuți pe strada Hudson în sus, ca să-și onoare timpul. Era un băiețaș pirpiriu, svelt, cam palid la față și cu buzele subțiri. La colțul străzii Perry găsi în închipuirea lui un plic conținând un milion două sute treizeci și patru de dolari. Dădu drumul «grenadei» și traversă strada, spre o casă de amanet. Fiind zi de duminică, ușa magazinului era astupată cu o rețea de sârmă, dar Charlie reuși să se strecoare înăuntru, cu gândul. Puse mâna pe o lanternă, pe o pereche de patine, pe un briceag cercetășesc, pe un binoclu, pe o icoană a Sfintei Fecioare lângă iesle și pe o sumedenie de alte lucruri. Drept plată lăsă o bancnotă de 100.000 dolari.

În dreptul lui 12-th Street traversă din nou bulevardul. Hoinări pe Greenwich în jos, oprindu-se din când în când să-și agăiască ochii la pozele din hall-ul câte unui cinematograf. Hotărî că Anita Louise e mai frumoasă decât fâțâita aia de Norma Shearer. O sărută deci pe Anita Louise. Stăteau pe bordura bazinului ei de înot (în valoare de un milion de dolari); o sărută încâodată. Ea se pregătea tocmai să-i spună ce drăguț e, când controlorul de bilete îi răsări în față și-i spuse printre dinți: «șterge-o, piciule». Plecă.

Pe 11-th Street, colț cu 7-th Avenue se opri în fața ferestrei unei patiserii. Înfulecă în grabă o prăjitură de șocolată, un napoleon, o șarlotă și două plăcinte de piersici cu frișcă de câte 15 cenți. Cât pe-aci să cumpere toată prăvălia, când o cucoană ieși afară și-l pofti să nu se mai rezeme de geam și s'o șteargă. Plictisit, o porni pe 7-th Avenue în jos, spre casă. Între Commerce și Morton, se opri într'o bomboneriе unde cumpără deseori. Patroana, o femeie trupeșă, se aplecă peste tejghea, gâfâind.

— Cât costă caramelele? întrebă Charlie.

— Două la un dinar.

— Și astea?

— Patru la un dinar.

— Și bomboanele?

— Un dinar bucata. Din care vrei?

— Mă duc acasă să fac rost de ceva bani. Mă'ntorc peste opt minute.

Traversă din nou strada și o porni pe Houston în jos, dornic să-și poată cumpăra ceva dulciuri. Știa el un șiretlic ca să țină o jumătate de ceas caramelele: o pui pe limbă și-o sugi. Greu îți vine să n'o mesteci dintr'odată, dar în schimb dulceața îți rămâne mai mult. Unde mai pui că nu te doare nici măseaua!

Își scoase mănușile ude și-și suflă în palme. Bine ar fi fost să nu fie duminică — se gândea. Duminicile, cartierul lui era pustiu ca un cimitir, fiindcă fabricile erau închise.

Un autobuz se apropia gonind spre Sud. Moș Sheehy și nevastă-sa, care locuiau în aceeași casă cu Charlie, alergau pe strada Varick, ca să-l prindă. Autobuzul se opri. Bătrâna pereche se grăbi să se suie și când dl. Sheehy își scoase mâna din buzunar, o piesă de cincizeci de cenți îi căzu pe trotuar. Disperat întinse mâna după ea, dar moneda se rostogoli până la grătarul metroului și căzu în fundul canalului de ventilație.

Bătrânul se sui boscorodind în autobuz, împinse ușa cu mâna și-i strigă lui Charlie, care dăduse fuga până la grătar: «Dacă o găsești, Charlie, am să-ți dau zece cenți!»

— Nicio grijă! — răspunse Charlie.

Autobuzul se urni și Charlie o luă și el din loc; avea nevoie de gumă de mestecat și de o bucată de sfoară, ca să pescuiască banul. Cincizeci de cenți! Mai scoase el gologani din grătarele de metro, odată pescuise chiar o piesă de zece cenți — dar cu atâta bănet nu se pricopsise niciodată. Firește că era cât se poate de ușor să-i spună moșului Sheehy că nu izbutise să-i găsească moneda. Străbătu în fugă drumul până acasă, pe Downing Street.

Era prea turburat ca să-și mai aducă aminte de treapta spartă a celei de a doua scări, așa că piciorul drept îi alunecă în spărtură și veni peste cap, simțind că-i pârâie șurloiul. Urcă celelalte trei scări șchiopătând, cu lacrimi în ochi.

Maică-sa ședea la fereastră și cârpea.

— Mămico, n'ai să-mi dai trei dinari? întrebă el.

Rostite ca o întrebare, cuvintele lui cuprindeau o poruncă.

De mult aflase că maică-sa se lasă totdeauna convinsă de amenințări.

— Șst! Mai încet! șopti ea. Taică-tu doarme. Ia ascultă, dece intri'n casă cu galoșii uzi și murdărești podeaua?

— Plec numaidecât, numai să-mi dai banii, mămico.

— Nu pot să-ți dau. Doar, marți ai primit un dinar pentru dulciuri.

— Mămico, trebue să mi-i dai. Uite ce e, o piesă de zece cenți a căzut în canalul metroului. De-aș avea niște gumă de mestecat, aș putea s'o scot.

— Vasăzică asta era? Voiai să te-ascunzi de mine, așa-i? Râse încetișor. O să-ți dau un dinar, nu trei, dar o să mi-l dai înapoi, să știi.

— Unul n'ajunge. Trei îmi trebue. Cu unul nu pot face nimic. Nu pricepi că-mi trebue o bucată mare de gumă?

Doamna Fallon se duse în bucătărie și se întoarse cu poșeta ei. — «N'am decât doi dinari» — spuse ea. «Și'n plus, zece cenți pentru biserică, pentru slujba de astă seară».

— «Bine, dă-i încoa. O să...» Se opri ca să cârmuie. «Ți-i schimb. Ți-i dau înapoi pe toți, zău».

— «Nu, mi-e teamă». Îi dădu cei doi dinari. Mohorît, Charlie îi primi. O să-i fie mai greu, dar știa că maică-sa e de neclintit în ce privește banii pentru biserică.

— Și să știi că-i vreau înapoi cei doi dinari — spuse ea.

— O. K.

Băiatul se vânzolea prin bucătărie, căutând o sfoară.

— Ehei — începu maică-sa să se tânguie cu glasul mieriăit pe care Charlie îl știa atât de bine — pe vremuri, dacă veneai la taică-tu sau la mine și cereai un dinar, ți-am fi dat cinci cenți. Dacă cereai cinci cenți, îți dădeam zece.

Charlie găsi un ghem de sfoară groasă, tăie din el o bucată de peste trei metri și o vârî repede în buzunar.

— Dar acu taică-tu e olog, bietul de el. Șchiopătează, nu umblă ca omul, muncește noaptea, nu ca alții, ziua, dar e mulțumit și cu puținul pe care-l are.

O K.. mămico, m'am dus - spuse Charlie și ieși, fără să mai aștepte răspunsul. În gândul lui își spunea că toate mamele sunt o pacoste, iar taților — și mai rău. Unde-l vedeai pe bătrân să renunțe la o halbă de bere ca să-i poată cumpăra băiețașului lui un baton de șocolată?

Porni în fugă și coti după colț, până la magazinul de dulciuri depe Carmine Street. Cumpără două cutioare de gumă de mestecat marca «Chiclets» și le deșertă pe amândouă în gură. Guma trebuia să fie umedă și elastică, altminteri banul nu s'ar fi lipit de ea. Traversă strada Varick, mestecând de zor — dar numai pe partea dreaptă, ca să nu-l apuce durerea de dinți. Când ajunse lângă stația de autobuz, se întinse cât era de lung pe grătarul înghețat. Temelia de beton a canalului de ventilație era acoperită cu tot felul de fărâmături, cu zăpadă și mici băltoace de apă.

Începu să caute cu sârguință moneda, mutându-se din loc în loc pe grilaj. Inima îi bătea cu putere de așteptare ce era, iar în minte îi năluceau jucăușe priveliștea vitrinei patiseriei.

Zece minute se scurseră fără niciun rezultat. Se opri ca să-și sufle în mâinile înghețate, apoi se puse iar pe treabă.

Descoperi locul unde căzuse moneda: zăcea pe jumătate într'o băltoacă de apă, pe jumătate pe fundul de beton. Ce mai, un obiectiv greu de nimerit. Cu un zâmbet vag pe buzele strânse, înodă de câteva ori capătul sforii și răsuci guma de mestecat în jurul nodului fixând-o într'un căpătâi. Iat, neted. Ca să nu-i scape din mână, își legă celălalt capăt de încheietură. Apoi, după ce-și vârî în gură ghemotocul de gumă pentru o ultimă umezire, — îl coborî cu grijă în fundul canalului.

Trebăluind cu luare aminte, nu băgase de seamă că în spatele lui răsărise un individ scund, jerpelit, de vreo 45 de ani, al cărui obraji slabi erau rumeniți de vânt, dar arătau sub această rumeneală culoarea galbenă a bolnavilor de ficat.

Înainte de a-l vedea, Charlie îl auzi; răsuflarea omului era chinuită, ca și cum ar fi dus pe umeri o povară grea. Băiatul îi aruncă o privire grăbită și se puse iarăși pe lucru. Ajunsese la cea mai anevoioasă parte a lucrului. Ghemotocul de gumă nu era îndeajuns de greu pentru a cădea până jos, așa că trebuia să-l asvârle cu toată puterea asupra monedei, ca să se lipească de ea.

Trebuia să încerce de-o sută de ori, până să nimerească din plin.

Individul îl privea în tăcere. După câteva clipe se lăsă în genunchi alături de Charlie, spunându-i cu un glas răgușit:

Cincizeci de cenți, așa-i?

Se uită la bucata de sfoară care se legăna deasupra monedei. «Cam greu, nu-i așa?» întrebă el încetișor.

Charlie nu-l răspunse.

Individul rămase să asiste la o nouă încercare.

- «Sigur, guma se întărește iute pe frigul ăsta! Mi se pare că n'ai să izbutești, băiete. Și se întunecă. Pentru treaba asta e nevoie de unelte mai serioase. Așa, n'ai s'o scoți niciodată».

Fără să-l privească Charlie se sbură la el:

— «Te-a întrebat cineva?»

Individul se ridică în picioare și aruncă o privire grăbită în jurul său. Nu se vedea nici țipenie de om. Se dădu cu câțiva pași înapoi și-și deschise pardesiul. Patru cozi de măturâ, strunjite, cam de-un metru fiecare, erau legate de căptușeală prin cureluțe de piele. La capătul fiecăreia era un ghivent de cauciuc prin care putea fi legată de cealaltă. Le îndoi cu multă îndemânare. În vârful ultimei cozi era o mică pompă de cauciuc. Individul păși spre grilaj, potrivi capătul prăjinei între zăbrele și lăsându-se în genunchi, o aruncă până în fundul canalului.

— Am să-ți arăt cum procedează unul de meserie — spuse el cu însuflețire, ferindu-și ochii de privirea băiatului.

— Asta-i o metodă. Alta, e cu grăsime. Cu grăsime poți scoate și-o brățară. Dar când e vorba de mărunțiș, pompa e...

— Hei, ce-ți veni? strigă Charlie, mânios. Ce faci acolo?

— Îți arăt cum procedează un om de meserie, băiete.

- Pleacă de-aci!

Cu mâna stângă, Charlie smuci cu putere brațul individului.

— Pleacă de-aci!

Individul îl împinse cât colo, izbucnind într'un hohot de râs răgușit, fără umbră de veselie.

— Păi dece? Singur, n'o să prinzi banul. Dece să-l lași pentru altcineva?

— Pe dracu, ba o să-l prind — sbieră Charlie. Fă bine și lasă-l. E al meu. Hai, nene.

Îți dau cinci cenți — spuse individul.

Charlie trase cu putere sfoara și o băgă în buzunar. Apoi se ridică și venind în spatele individului, începu să-l lovească la spate cu furie. Omul urlă de durere. Charlie se retrase numaidecât cu vreo patru metri.

— A dracului afacere — mormăi individul, ținându-se de șale. Am să-ți rup gâtul, mormolocule. Cât pe ce să-mi cadă prăjina din cauza ta. O clipă rămaseră nemișcați și se priviră unul pe altul, neștiind ce să facă. Erau între ei treizeci de ani, dar cu toate astea semănau uluitor unul cu altul. Amândoi erau mici — băiatul ca băiat, vârstnicul ca vârstnic. Amândoi erau sfrijiți, pirpirii.

Individul se lăsă iar în genunchi, fără să-l slăbească din ochi pe Charlie. Coborî prăjina, fără să-și aplece capul.

Charlie stătea nehotărît, apoi fugi la movila de zăpadă de lângă bordura trotuarului. Individul întoarse capul spre el.

- Dacă te-apropii — răcni el — îți rup gâtul, să știi. Al dracului să fiu dacă-ți mai dau vreun cent.

Charlie luă o bucată de ghiață de pe movila de zăpadă și-o asvârli cu toată puterea. Proiectilul căzu la un pas de individ, dar acesta se sperie și sări în picioare, trăgând după el prăjina. Charlie se pitulă după movila de zăpadă. Tremurând, cu privirile ațintite asupra dușmanului, sgâtie cu mâinile pojghița de zăpadă.

— Îți cauți cu lumânarea — se oțărî individul, cercetând cu privirea bulevardul pustiu, peste care se lăsa întunericul serii.

Ce crezi că mie-mi place treaba asta? adăogă el pe neașteptate. Crezi că-mi place să mă bat c'un puști ca tine, pentru cincizeci de cenți?

Un bulgăre de zăpadă îi păli genunchiul, taman sub poala pardesiului lui jerpelit. Își strânse pumnul și răcni cu glasul fierbând de ciudă:

— Îți arăt eu ție, puștiule, dacă vrei cu tot dinadinsul! Se opri, ca să răsufle, apoi aruncă prăjina și se repezi spre băiat. Charlie se feri înlături.

Un bulgăre de zăpadă înghețată îl izbi pe individ drept în frunte.

Omul își acoperi fruntea cu palma, gemând de furie și durere.

— Ți-a plăcut, ticălosule? strigă băiatul.

Individul începu să-l fugărească, dar Charlie fiind de două ori mai sprinten ca el, menținea între ei bariera de zăpadă. După un minut individul se opri, cu gura căscată și astupându-și cu mâna pieptul care-i svâcnea. Fără să spună o vorbă, se întoarse la grilaj și se lăsă pe vine, coborîndu-și prăjina.

Furios, băiatul își schimbă tactica. Alergă după un colț și întorcându-se brusc asvârli cu un bulgăre de ghiață, care-l lovi pe individ în ceafă.

Acesta tremură din tot trupul, dar nu se întoarse. Ridică prăjina ca s'o vîre printr'o altă deschizătură a grilajului. Charlie porni la un nou atac, de data aceasta cu gândul de a-și folosi picioarele. Injurând, individul sări să-l întâmpine și izbuti să-l apuce de braț, sgâlțâindu-l, în vreme ce băiatul, îngrozit, se sbătea să scape.

Îl prinsese de amândouă brațele. Prăjina zăcea pe grătar, între ei.

Ar trebui să-ți sucsec gâtul — strigă el, sgâlțâindu-l.

Așa ar trebui mucosule, dar hai, te iert. Ești un puști. Dar ascultă...

Charlie se smuci cu putere și scăpă din strânsoare, călcându-l în același timp pe picior. Apoi alergă la adăpostul movilei de zăpadă.

Individul îl privea amețit, cu fața schimonosită de durere.

— Doamne, doamne! Ce ticălos! Ți-am făcut vreun rău? Te-am lovit când aveam prilejul? Voiam tocmai să-ți propun ceva.

Un bulgăre de zăpadă îl păli în piept.

Bine, fie — spuse el. Dacă nu mă lași, nu pot s'o scot. Dar nici tu nu poți, dacă nu te las. O s'o pierdem amândoi. Se întunecă. Hai s'o împărțim pe din două. Îți dau 25 de cenți.

- Nu! — răcni Charlie. E a mea!

Tremura din tot trupul.

- Nu-ți dai seama că nu poți s'o scoți fără unelte ca lumea? începu individul pe un ton rugător. Guma ta de mestecat nu face doi bani pe frigul ăsta.

— E a mea!

— Doamne, recunosc că tu ai găsit-o. Dar eu am o pompă. Pot s'o scot pentru amândoi.

— Nu.

— Sfinte Isuse, am neapărată nevoe de bani! strigă individul, cu glasul plin de rușine și amărăciune. Măi băiete, asta mi-e meseria. Altceva nu fac. Pricepi? Toată ziua am bătut drumurile și n'am găsit nimic. Trebue să-mi dai și mie o parte din bani. Trebue!

— Nu.

Individul își desfăcu brațele.

— Of, puștiule, puștiule! se jelui el. De-ai fi cu zece ani mai mare, ai înțelege. Crezi că mie-mi place treaba asta? De-ai avea cu zece ani mai mult, aș ști eu cum să-ți vorbesc. Înțelegi?

Charlie strânse din buze. Pe fața lui îmbujorată de ger, se citea mânia.

- De-aș fi cu zece ani mai mare, ți-aș rupe gura — sbieră el.

Omul se aplecă icnind de durere și-și luă prăjina. Șchiopătând ușor, ținându-se cu mâna de șale, se depărtă. Din ochii lui curgeau lacrimi.

Cu fața împietrită, Charlie tremura de bucuria triumfului.

Se întunecase...

Desene de Coraliu BABA

TELEVIZIUNEA ÎN U.R.S.S

La Moscova, în cartierul Şabolovka, se înalţă un imens turn de metal de 160 de metri. Cu mai bine de un sfert de veac în urmă, antena acestui turn aparţinea celui mai puternic post de radio sovietic. Astăzi, turnul din Şabolovka aparţine centrului de televiziune din Moscova. El slujeşte minunatei invenţii care este televiziunea, invenţie ce permite auditorului să devină şi spectator... Conţinutul teleemisiunilor sovietice este variat şi interesant. Scriitori, poeţi, compozitori, regizori – maeştri ai artei sovietice — vorbesc telespectatorilor despre opera lor, care proslăveşte eroismul în muncă al oamenilor sovietici, oameni iubitori de pace. Pe ecranul televizorului pot fi văzute filme noi sovietice şi străine, precum şi spectacole muzicale şi de dramă, concerte de estradă şi de artă populară.

Televiziunea sovietică nu se mărgineşte numai la transmisiuni din studio. În activitatea centrului de televiziune din Moscova ocupă un loc important aşa numita difuziune din afara studioului: emisiuni organizate direct de pe scenele teatrelor din Moscova, din sălile de concerte, de pe străzi, pieţe, stadioane şi dela staţiunile pentru sporturi acuatice. Pe ecranele aparatelor de televiziune se pot vedea serbările populare dela 1 Mai şi 7 Noembrie, cele mai bune spectacole teatrale din Moscova, cele mai interesante întâlniri de fotbal... Emisiunile din afara studioului se organizează cu ajutorul unei camere de televiziune portative.

Televiziunea are posibilităţi extrem de largi. Iată ce declară Serghei Alexeev, artist emerit al R.S.F.S.R. şi regizor principal al studioului central din Moscova al centrului de televiziune: «În ultimii ani, recurgem din ce în ce mai des la aşa zisele emisiuni combinate, împletind în ţesătura spectacolelor imagini din filme. În faţa spectatorului apar oraşe, sate colhoznice, peisagii minunate. Toate acestea lărgesc locul acţiunii spectacolului şi intensifică simţitor efectul lui artistic...»

Televiziunea sovietică se bazează pe realizările cele mai moderne ale ştiinţei şi tehnicii.

Spre scena studioului sunt îndreptate camerele de televiziune; scena este inundată de un torent de lumină al unei lămpi gigantice şi spre ea îşi îndreaptă „trompa" un microfon fixat de o bară lungă şi înclinată.

În sala centrală a aparatelor centrului de televiziune din Moscova. Aici, în faţa unui pupitru înclinat, plin de întrerupătoare, de pârghii şi semnale luminoase, este concentrată tehnica complexă a conducerii şi controlului părţii televizioase şi sonore a difuziunii.

La uzina pentru construcţii de maşini din Capitală la care lucrează lăcătuşul I. Kormaşev, peste două sute de muncitori şi funcţionari şi-au cumpărat astă primăvară aparate de televiziune.
Familia lăcătuşului Kormaşev se pasionează pentru emisiunile centrului de televiziune şi nu scapă niciun program. „Aproape că nu mai merg la cinematograf, — spune Agnia Kormaşeva, — pentrucă toate filmele le văd acasă".
În clişeu: familia lăcătuşului I. Kormaşev vizionează un film la aparatul de televiziune.

Victor Corzinkin şi Victor Sokonov, tehnicieni ai instalaţiilor de televiziune instalează o antenă de televiziune pe acoperişul unei case din Moscova.

CONGRESUL DANSEAZĂ

de I. I. UDO

— Vin dela Chicago. Am lucrat acolo câteva zile ca ajutor de chelner la congresul partidului republican. În primele zile mi-a mers bine și poate m'aș fi ales cu câțiva dolari, dacă tocmai la urmă n'aș fi pățit-o. Așa mi se întâmplă de obicei. De când am obținut titlul de doctor în litere, câte n'am încercat! Am fost asistentul unui fakir, lector al uneia din babele familiei miliardarului Mellon, manechin într'o vitrină de brânzeturi, om-sandwich pe la tot felul de cinematografe și magazine de confecțiuni, ușier la cea mai distinsă bae turcească din New-York... Dar parcă era un făcut: în primele zile, lucrurile mergeau de minune. Nu trecea, însă, nicio săptămână — și eram dat afară cu alai. Cică aș fi «roșu». Cică-mi bat joc de cele mai sacre tradiții ale democrației americane. Asta am pățit-o și alci.

Desbaterile înfierbântaseră rău de tot asistența, și asta chiar dela început, când «băieții» lui Ike (Eisenhower — n. n.) s'au luat la bătaie cu «băieții» lui Bob (Taft — n. n.).* «Sunteți o mână de obrăznicături»! sbiera Ike. «Să nu furi!» îi răspundea Bob. Ce să vezi! Nici n'au apucat bine republicanii să guverneze — și au și început să se învinovățească de furturi. Noroc de program, fiindcă, orice ai spune, programul lor e foarte «cinstit». «Vom alunga banda murdară dela Washington! anunță Ike. Vom înlătura din funcțiile publice banda de leneși, de funcționari incompetenți și inutili care au introdus haosul în administrație, și-i vom înlocui cu oameni de un loialism și de o capacitate încercată!» ...Dar să nu-ți închipui că Ike îi crede pungași pe democrați. Să vrea și nu poate — fiindcă și democrații au pentru alegeri un program la fel de «cinstit». Stevenson, candidat al partidului democrat la președinția Statelor Unite, a înscris în fruntea programului său — «cinstea»! «Vom face economii în aparatul de stat!» a proclamat el. «Vom combate criminalitatea și corupția!»... «Bine, bine», o să-mi zici; «dar dacă democrații nu fură și nu fură nici republicanii — atunci cine, doamne iartă-mă, fură în fiecare an atâtea miliarde din avuțiile statului, cine făptuiește toate fraudele acelea gigantice de care răsună America întreagă, cine a făcut din statul american o țară a corupției, a bacșișului, a bunului plac?» Cine? Negrii! Așa mi-a spus, tot la Congres, însuși aghiotantul Marelui Ciclop al Ku-Klux-Klan-ului, în timp ce-i serveam un cocktail: «Mari potlogari republicanii și democrații noștri... arză-i-ar focu' de negri!» Poftim! Cei care jefuiesc poporul american sunt negrii!...

Ei, și să vezi ce căldură a cuprins adunarea când — după ce «băieții» lui Ike și «băieții» lui Bob s'au acuzat reciproc având dreptate și unii și alții — Ike a fost declarat în unanimitate demn să reprezinte pe toți republicanii. A fost în momentul acela un entuziasm cum nu s'a mai pomenit în toată istoria americană decât o singură dată: la înmormântarea regretatului artist de cinema Rudolf Valentino, când s'au înregistrat câțiva morți și câteva zeci de răniți, din pricina înghesuielii. Ike, candidat! Însuflețirea care a cuprins pe congresiștii din sală și agenții electorali de afară nu poate fi calculată decât după vechea și scumpa noastră tradiție americană: în morți și răniți. Trebuia să fi fost de față ca să-ți dai seama despre ce este vorba. Sirene, focuri de artificii, fanfare... și dansul scalpului. Și cum pentru apucații ăștia dansul scalpului fără să scalpeze pe câte unul e ca și cum s'ar îmbăta și n'ar intra cu mașina într'o vitrină, judecând după urlete, cred că eri a fost la Chicago un entuziasm cam de vreo 50-60 morți negri și câteva sute de grav răniți, fireste tot negri. Pe puțin 50-60 de morți! Și nici nu-i de mirare, dacă ai în vedere cine a dansat. Nu vorbesc de agenții electorali din stradă, ci de lumea din sală... Ce lume! «Floarea», «creema», «podoaba», «mândria» societății noastre. Tot ce are mai reprezentativ civilizația noastră americană. Mai întâi, regii. Toți regii în păr! Dela regii avioanelor de bombardament, până la regii scuipătoarelor, sute și sute de regi cu reginele lor — și între ei și un împărat: Mac Arthur, fostul împărat al Japoniei. Mă uitam la ei, frate Jim, și-mi ziceam: uite-i în carne și oase pe toți cei care fac fericirea poporului nostru american! Carevasăzică ăștia își bat joc de așa ziasle noastre «drepturi» (vezi, eu nu pot uita că — doctor în litere fiind — am ajuns ajutor de chelner!) Mare noroc a dat peste tine, măi omule, că-i poți vedea atât de aproape — și încă pe toți dintr'odată!... Așa mă gândeam... Și unde mai pui că se adunaseră acolo nu numai republicani ci și o mulțime de fruntași democrați — veniți la congresul republican ca la o afacere curat democratică — în frunte cu Averell Hatriman! Exact! Harriman, care-și pusese candidatura la președinție ca membru al partidului democrat, și care totuși în calitatea sa de conducător al băncii «Brown Brothers, Harriman and Company» a subvenționat campania pentru alegerea lui Ike — republican! Și toți, parcă se adunaseră aici, nu să indice un candidat (republican sau democrat — tot un drac! —), ci să se întreacă în dansul scalpului — așa de grozav se frământau și urlau:

We like Ike
Hau, hau, hau, hau, hau!
We like Ike
Hau, hau, hau, hau, hau!
(adică «Noi iubim pe Ike», etc.— n. n.)

Un lătrat, dar ce lătrat! Un adevărat imn închinat puterii americane! Un delir! O nebunie! Vai, o dezlănțuire a modului vesel de viață american! Dansul scalpului — mă rog! Îți era mai mare dragul s'o vezi dansând, de pildă, pe miss Doris Duke, regina tutunului. De când a izbutit să-i smulgă artistei Danielle Darieux pe soțul ei, Porfirio Rubiroso — ăsta zic și eu nume de bărbat! — miss Doris Duke a întinerit cu douăzeci de ani. E drept că la fericirea ei canină are un mare merit și creșcătoria ei de porci. E stăpână a trei mii de porci — și se omoară după ei.

Ei bine, dragă Jim, nici nu știi câte parale făcea ca s'o vezi pe miss Duke, cum, cu părul căzut peste ochi și cu tot rujul prelins pe bărbie, se plesnea peste șezut, apoi peste gură și țipa din ce în ce mai ascuțit și mai iute:

We like Ike
Hau, hau, hau, hau, hau!

Dânsa și-l trăgea după ea pe William Vogt, cel cu evanghelia planului Marshall: «Foamea lumii». De când am citit cartea asta a lui parcă am înțeles unele lucruri, dar nu așa cum ar vrea dânsul. Auzi dumneata! Dacă vreau să scap de sărăcie cică ar trebui neapărat să-i suprim pe săraci. Și ca să-i suprim pe săraci, trebue să încurajez din răsputeri, holera, ciuma și războaiele. Vogt savant? Și totuși, parcă nu-i chiar atât de obraznic ca doctorul Britton, vestitul profesor de fiziologie dela universitatea din Virginia. Da! A venit și el la congres să danseze. Și ce mai dansa, ce mai dansa! Dacă l-ai fi văzut cum sălta și răcnea, jurai că retrăiești scena de acum doi ani, când și-a ținut referatul în fața Academiei Naționale de Științe. Îți amintești?

— Iubiți colegi! spunea el atunci. Propun să creiem prin zămislirea artificială, o rasă de oameni-maimuțe. Dacă dăm acestei industrii desvoltarea cuvenită, în doi-trei ani, țara ar putea dispune de zeci de milioane de oameni-maimuțe. Și din acea clipă, ne-am putea lipsi cu totul de muncitori. Și încă în ce condiții extraordinare! Gândiți-vă bine, iubiți colegi! Pe oamenii-maimuțe nu va trebui nici să-i trimitem la școală... Ce să facă niște maimuțe în școală, când plăcerea lor cea mai mare, în orele libere, este să se caute de pureci una pe alta!... nici să-i adăpostim în case, când ei sunt obișnuiți să trăiască în copaci... nici să-i hrănim cu pâine și cu conserve, dacă ei se dau în vânt după alune... nici să avem grijă de sănătatea lor... ar fi de-adreptul ridicol, nu?... să ne îngrijim de sănătatea unor maimuțe... Așa că, iubiți colegi, statul va putea imediat dărâma milioane de locuințe, școlile, universitățile, spitalele și va putea imediat concedia sute de mii de medici, profesori, funcționari care astăzi apasă atât de greu asupra bugetului.

Când regii noștri au luat cunoștință de proiectul lui Britton, au sărit în aer de bucurie:

— Este, pur și simplu, fantastic! au exclamat ei. Fabricăm câteva zeci de milioane de oameni-maimuțe pe care îi punem să lucreze în fabrici, — și pe muncitori îi trimitem la dracu', să moară în războaie, prin Europa, Asia, Africa... să nu se mai întoarcă niciunul acasă. Scăpăm de ei, scăpăm de greve, scăpăm de lupta de clasă, scăpăm de «roșii» — și mai ieșim și democrați: desființăm legea Taft-Hartley. N'o să mai avem nevoie de ea...

Cel mai mare succes, însă, l-a obținut la congres tot noua noastră glorie științifică americană — Walter P. Schreiber. E savantul acela nazist care a servit în armata lui Hitler și pe care generalii noștri l-au adus ca pradă de război din Germania, ca să-l numească la departamentul medicinei preventive, la școala de aviație și medicină a forțelor noastre aeriene din Randolph Field Texas. Regii noștri își pun mari speranțe în el. Dacă Schreiber, cu mijloacele modeste

*) Eisenhower și Taft și-au disputat titlul de candidat al partidului republican la președinția S.U.A.

de care dispunea în Germania pentru cercetările sale științifice, a reușit să ucidă în timpul războiului atâtea mii de femei și copii, câte milioane n'ar putea el să ucidă cu mijloace americane? După cum vezi dragă Jim, soarta nevestelor și copiilor noștri este în mâini sigure. Putem muri liniștit în războiul pe care ni-l pregătesc stăpânii Statelor Unite, pentru că toți cei dragi nouă ne vor urma în rai numaidecât. De acest lucru au grijă regii, generalii și savanții noștri americano-naziști... un Vogt, un Britton, un Schreiber... Priceput om Schreiber ăsta în dansul scalpului!... Simțeai cum clocotește în el sângele unui adevărat «boss» al partidului republican sau democrat. Urla și el și lătra:

We like Ike,

Hau, hau, hau, hau, hau! dar parcă la un moment dat striga:

Heil Hitler,

Hau, hau, hau, hau, hau!

Din ușa bufetului, priveam uluit; parcă nu mai eram între oameni. Se învârtea sala congresului cu mine. Lângă mine se oprise, cu tava în mână, șeful meu. Fiindcă-l credeam om de treabă, m'am aplecat spre el și i-am spus:

— Când mă uit la cele ce se petrec aici, îmi amintesc de o notiță pe care am citit-o anul trecut într'o revistă franceză a planului Marshall, «Raporturi Franța-Statele Unite».

Și ce scria revista aceea? întrebă șeful deodată, ciudat de curios.

— Că «circul «Amar» vizitează în fiecare iarnă Africa de Nord, unde arabii își vând cămașa ca să-și poată plăti intrarea și să vadă acelaș spectacol opt zile la rând».

Chelnerul se uita acuma țintă la mine.

Și ce vrei să spui cu asta? mă întrebă el, înțepat.

Ce să mai spun, doar vezi și dumneata singur că arabii stau mult mai bine ca noi. Ei, cel puțin, își pierd doar cămașa și văd același spectacol numai opt zile la rând. Cât despre noi, ăștia ne târguesc și viețile și ne iau și cămașa — pentru ce? Ca să vedem același spectacol de aproape două sute de ani.

Șeful se uită împrejur, apoi mă întrebă, pe un ton scăzut dar amenințător:

Dumneata ai nevastă?

- Am!

- Dar copii?

Și copii!

- Câți?

Trei!

Șeful se mai uită odată împrejur și-mi șuieră printre dinți:

— Dacă-i așa, te sfătuesc s'o ștergi îndată de aci, înainte de chem «băieții» să-ți facă formele de înmormântare!... Hait, hait, șterge-o!... Și zi bogdaproste că ai dat peste un om milostiv!

Desene de Eugen TARU

Am zis bogdaproste... și acuma, iată-mă-s aici, fără haină, fără pălărie și fără nici o lețcaie în buzunar. Pe toate mi le-a confiscat șeful, care abia la congres și-a dat seama că nu sunt un «american adevărat».

PROBLEME DE ȘAH

Cum se desleagă o problemă

În ultimul timp problema de șah a început să capete o popularitate din ce în ce mai mare în rândurile șahiștilor. Spre deosebire de jocul practic, în care lupta se dă pornind dela o poziție egală, problema de șah este o poziție imaginară, care în majoritatea cazurilor nu poate surveni în urma unui joc normal între'o partidă, și în care enunțul cere, — ca într'o problemă de matematică, — realizarea de către alb a unui mat într'un număr limitat de mutări, împotriva celei mai bune apărări a negrului.

Problema de șah își are regulile ei, care s'au născut dintr'o lungă colaborare între «compozitorii» de probleme de șah și «deslegători».

Pentru majoritatea cititorilor noștri, care fac parte din categoria «deslegătorilor», dăm astăzi câteva reguli elementare pentru a-i ajuta atât la soluționarea mai ușoară a problemelor, cât și la aprecierea valorii lor. Vom începe cu cea mai ușoară categorie de probleme, acelea în care albul trebue să dea mat pe negru în numai două mutări. Jocul în aceste probleme fiind foarte scurt (apărarea negrului se reduce la o singură mutare), soluția deobicei nu este prea greu de găsit și unii deslegători mai experimentați reușesc s'o descopere fără ajutorul șahului, folosindu-se numai de diagrama sau fotografia poziției.

Pentru a evita o pierdere de timp inutilă, deslegătorul trebue să știe că niciodată «cheia» (adică prima mutare a albului), nu este un șah. Această regulă are de scop să evite ca problema să fie prea ușoară, deoarece împotriva șahului apărările negrului sunt forțate și limitate, astfel că descoperirea matului care urmează este simplă. Deasemeni, din același motiv, se evită ca prima mutare («cheia») să fie făcută de o piesă care în poziția inițială este atacată de figuri adverse. Tot pentru a face soluția mai dificilă nu se admit la prima mutare decât luarea cel mult a unui pion advers și aceasta numai dacă ideia problemei nu poate fi realizată în alt mod. Deobicei, soluția problemelor în două mutări constă, fie dintr'o mutare ascunsă care amenințând un mat oarecare silește figurile negre să se apere impotriva lui și să creeze astfel o altă slăbiciune care este folosită pentru a da alt mat, — fie dintr'o mutare liniștită care nu amenință nimic și n'ar da niciun rezultat dacă negrul n'ar fi obligat să mute la rândul său, stricându-și astfel poziția bună de apărare a figurilor sale.

Desigur, există nenumărate tipuri de probleme în două mutări, în care sunt folosite cele mai ingenioase și mai neașteptate combinații de atac și apărare (așa numitele «teme»), iar compozitorii de probleme se întrec între ei în concursuri speciale pentru realizarea cât mai frumoasă a «temei» propuse.

Cea mai bună metodă pentru a putea pătrunde și înțelege subtilitățile problemelor de șah, este deslegarea lor. Credem că cele câteva scurte explicații pe care le-am dat mai sus vor folosi în bună măsură cititorilor noștri amatori de probleme.

Pentru început, iată trei probleme în două mutări, dintre cele mai bune ce s'au publicat în ultimul timp. Prima dintre ele este o realizare a cunoscutului compozitor sovietic E. Umnov, care a fost distinsă cu premiul I la concursul anual al ziarului «Trud»; tot premiul I a luat și a doua problemă, a compozitorului sovietic A. Copnin, la concursul anual al revistei «Sahmati v SSSR» pe 1951; În sfârșit, a treia problemă, a tânărului compozitor român V. Nestorescu, a ocupat locul I la campionatul R.P.R. pe anul 1951.

E. UMNOV

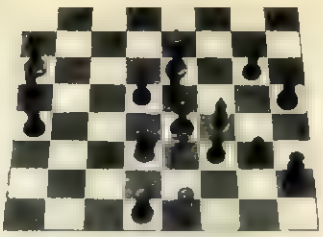

Albul joacă și face mat în două mutări.

(Controlul poziției: alb: Re6, Dd8 Td1, Te1, Nf4, Cd5, Ce3; negru: Re4, Dh2, Te4, Th3, Pp. a5, d5, e5, f3, g3, g6).

A. COPNIN

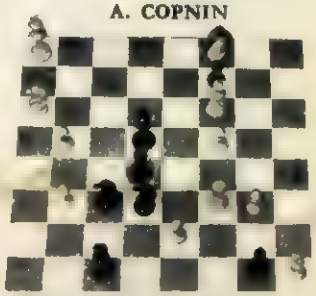

Albul joacă și face mat în două mutări.

(Controlul poziției: alb: Rd8, Df6, Tf3, Nh1, Ce6, Cf8, Pp. b3, b5, e2, f5, g3; negru: Rd5, Dc1, Td4, Ng1, Cc3, Cd3, Pf7).

I. V. NESTORESCU

Albul joacă și face mat în două mutări.

(Controlul poziției: alb: Rf7, Db3, Tc5, Th5, Nf2, Nh7, Cd2, Ce7, Pp. b4, h3; negru: Rd4, Dh1, Te3, Ne2 Nh6, Cb6, Cc3, Pp. d7, f3).

DESLEGAREA JOCULUI DIN NUMĂRUL TRECUT

ORIZONTAL: 1) Armata Sovietică. 2) Avânt. — Alioșa. 3) Geleți — Ar. — Steo 4) Unt. — VN. — Aș. — TC. 5) Scânteia. — Filă. 6) Te. — Târgu-Jiu. — P. C. R. 7) Re. — Ese. — Iodură. 8) Casă. A. R. L. U. S. — Zelo. 9) Inar. — Cadre. 10) Mărășești. — At. — Or. 11) Utilă. — Bătălie. 12) Ne. — Cer. Pas. 13) Ias. — Fer. — Panduri. 14) Statui. — Vol. — Arat. 15) Tatra. — Eliberare. **VERTICAL:** 1) August. — Comunist. 2) Ancare. — Atentă. 3) Moltu — Eșiri. — Sat 4) Ave. — M.T. — Anale. — Tr. 5) Tăt. — Tae. — Ași. — Fus. 6) Aniversare. — Căi 7) St. — Nigar. — Sbor. 8) Au. — Iutar. — Vi. 9) — Vara. — Jiu. — It. — Pal. 10) Il. Sfios. — Alb. 11) Ei. — Alud. — Călin. 12) Tos. — Uzeți. — Dar. 13) Ist. — Aprod. — Epura 14) Cart. — Cairo. — Arar. 15) Acar. — Aerisite.

REDACȚIA
București, Str. Dobrogeanu Gherea, 8 — Raionul Lenin,
Telefon: 4.36.29, 4.87.31

ABONAMENTE:
la toate ghișeele oficiilor poștale din țară și la secțiile raionale de difuzare a presei

PREȚUL ABONAMENTELOR: 6 luni: 12 lei — un an: 24 lei.

Culeș de mere la gospodăria de stat „Gheorghe Coșbuc" din raionul Medias →

Prețul 2 lei

3871-7

FLACARA

Nr. 6 OCTOMBRIE 1952

La sesiunea Consiliului Uniunii Internaționale a Studenților (București 5—11 Septembrie 1952).

Pe prima pagină a copertei:
De strajă la hotarul patrie

83207

Proletari din toate țările, uniți-vă

FLACĂRA

REVISTĂ LUNARĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr 6 OCTOMBRIE 1952

Tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, președintele Comisiei Constituționale, la tribuna Marii Adunări Naționale

LEGEA LEGILOR PATRIEI

Momente solemne, emoționante: sutele de deputați ai Marii Adunări Naționale se ridică în picioare și uriașa sală prinde să se cutremure de ovații: la tribună urcă tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej. Privirile, gândurile de dragoste și încredere se îndreaptă toate spre conducătorul iubit. Se face liniște. Tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej prezintă istoricul său Raport asupra proiectului de Constituție.

Intreaga țară, tot poporul, ascultă cu emoție; conducătorul îi arată tabloul vieții sale noi, al cuceririlor sale istorice, al celor mai înalte năzuințe ale sale: Constituția construirii socialismului.

Despre trecutul blestemat vorbește amintirea asupririi, exploatării și umilinței îndurate. «Rai pentru moșieri și capitaliști, iad pentru muncitori și țărani» — demască cu putere tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej regimul burghezo-moșieresc. Și iadul era ținut sub cheia constituțiilor burgheze care proclamau fățarnic «libertăți» și «drepturi».

Tabloul vieții noi începe dela 23 August 1944 când — așa cum arată tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej: «Eliberând România, Armata Sovietică a dărâmat zidurile închisorii în care regimul burghezo-moșieresc și imperialismul străin țineau înlănțuit poporul român». Atunci s'au rupt cătușele. Și de atunci cu fiecare zi, poporul condus de partid, a scuturat sgura trecutului, a mers mereu înainte, înfrângând piedicile din cale-i.

Credeau moșierii și capitaliștii că domnia lor va fi veșnică. S'au convins că nu este așa când s'au trezit prăbușiți la pământ. Îndrumați de partid, muncitorii și țăranii muncitori le-au luat pentru vecie puterea; s'a instaurat regimul de democrație populară și s'a pornit năvalnic marșul spre socialism.

In ultimii patru ani s'au petrecut prefaceri adânci în viața economică, politică și socială a țării. Numai naționalizarea cât de mult a schimbat munca, viața, fața patriei! De atunci, de când am smuls din mâinile capitaliștilor uzinele și fabricile, industria socialistă aproape și-a triplat producția și reprezintă azi 96,5% din întreaga industrie a țării; de atunci am făcut pași mari pe calea industrializării socialiste, desvoltând industria grea, producția mijloacelor de producție.

Și în agricultură multe s'au schimbat. A trecut vânt înoitor peste ogoare. In inimile oamenilor: se aude tot mai des svon de mașini pe pământ înfrățit: tot mai mulți țărani săraci și mijlocași îndrumați de partid o rup cu sărăcia și scapă de exploatare intrând în gospodării colective; pe tot mai multe uliță se aprinde becul electric. Înfrângând zi de zi rezistența chiaburilor, care, simțindu-și apropiat sfârșitul pun mereu piedici în cale-i, socialismul pătrunde la sate. Mărturie

Taraful a prins să cânte o melodie săltăreață și hora s'a închegat. Așa a sărbătorit poporul nostru, în cântece și jocuri, adoptarea noii Constituții.

stau cele aproape 1500 gospodării colective, cele peste 1100 întovărășiri agricole, numeroase S.M.T.-uri răspândite în toată țara.

«Aceste succese în opera de construire a socialismului ar fi de neconceput fără marele și permanentul ajutor al Uniunii Sovietice...» — arată tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej. De acest adevăr sunt pătrunși minerii și petroliștii, strungarii, tractoriștii și oamenii de știință, întreg poporul nostru muncitor.

Eliberatorii ne ajută azi să construim fericirea, ne trimit mașini și materii prime, ne dau din experiența lor bogată. Această experiență o folosesc cu sute sute de mii de muncitori. Cu ajutorul ei își îmbunătățesc munca. Căci a apus vremea când trudeau pentru capitaliștii români și pentru capitaliștii de peste mări și țări; azi sunt oameni liberi, stăpâni pe munca lor liberă. Azi, ei sunt stăpânii uzinelor și munca a devenit o chestiune de onoare pentrucă o fac pentru sine, pentru patrie, pentru cauza păcii. În acest adevăr își găsesc izvorul avântul întrecerii, mișcarea stahanovistă, inițiativele prețioase; acest adevăr este libertatea cea mai de preț înscrisă în noua Constituție și garantată prin ea.

Căci, spre deosebire de constituțiile burgheze, noua noastră Constituție — inspirată din mărețele principii ale democrației sovietice socialiste — garantează în fapt drepturile și libertățile pe care le enunță. Asigurate în fapt sunt dreptul la muncă, la odihnă, la învățătură. Asigurată în fapt este egalitatea în drepturi a minorităților naționale cu poporul român, asigurate în fapt sunt condițiile pentru desvoltarea lor multilaterală.

Turbă de furie imperialiștii în fața unor asemenea victorii ale poporului nostru! Ei nu pot da popoarelor lor decât foamete, mizerie, teroare, fascism. Constituția noastră creeată după modelul Marii Constituții Staliniste arată încă odată limpede acestor popoare care este calea libertății și le însuflețește în luptă. De aceasta se tem imperialiștii care ar vrea să ne întoarcă și pe noi din drumul pe care mergem. Dar: «este o adevărată nebunie să te gândești în zilele noastre că ar mai putea fi întoarse la capitalism popoare care s'au eliberat de sub jugul lui, care au cunoscut bucuria vieții libere și au dobândit conștiința forței lor de neînvins» — spune tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej.

Noi nu putem fi întorși din drum: noi ne deschidem cale tot înainte sub steagul de luptă al partidului. Noua Constituție ne dă dreptul să privim în viitor cu încredere, cu siguranță. Și viitorul este un vis minunat pe care nimic și nimeni din lume nu ne va putea opri să-l prefacem în realitate.

Deaceea, la 24 Septembrie, în sala Marii Adunări Naționale poporul și-a spus cuvântul prin aleșii săi: Constituția a fost votată în unanimitate. În ovațiile deputaților era aprobarea entuziastă a milioanelor de oameni care participaseră cu bucurie și interes la dezbaterea proiectului de Constituție, venind cu numeroase propuneri — și care votau acum consfințirea în Legea Legilor a libertăților și drepturilor lor. În aceste ovații era angajamentul solemn al tuturor oamenilor muncii că vor respecta cu sfințenie Constituția țării, că o vor apăra cu străşnicie de toate uneltirile dușmanului de clasă, că vor merge mai departe cu hotărîre, sub conducerea partidului, pe drumul construirii socialismului și apărării păcii.

Membrii guvernului au fost primiți cu puternice și îndelungate aplauze de salut de către deputații poporului, veniți din toate colțurile țării, să dezbată proiectul noii Constituții.

Pe banca ministerială au luat loc tovarășii: Gh. Gheorghiu-Dej, Iosif Chișinevschi, Gheorghe Apostol, Chivu Stoica, Miron Constantinescu, generol de armată Emil Bodnăraș, Petre Borilă, Dumitru Petrescu, general-locotenent Alexandru Drăghici, Simion Bughici și alți membri ai guvernului.

În cadrul dezbaterilor asupra proiectului noii Constituții a Republicii Populare Române și-au spus cuvântul numeroși deputați. În foto: 1) Deputatul Anton Nițescu. 2) Deputatul Nicolae Ceaușescu. 3) Deputatul Nicolae Oprescu. 4) Deputatul Stelian Moraru. 5) Deputatul Gheorghe Racz.

Deputații urmăresc cu viu interes dezbaterea proiectului de Constituție.

In stema Republicii Populare Române a apărut steaua roşie în cinci colţuri.

Legea fundamentală a ţării a intrat în vigoare! Clipe de neuitat, pline de entuziasm şi de încredere au fost acelea când, rând pe rând, după votarea noii Constituţii a ţării, membrii Prezidiului Marii Adunări Naţionale şi deputaţii l-au felicitat pe tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej, preşedintele Comisiei Constituţionale. În foto: un deputat ţăran muncitor strângând mâna iubitului conducător al partidului şi guvernului.

În marile uzine şi fabrici ale patriei noastre, pe şantierele socialismului, în satele şi cătunele cele mai îndepărtate, vestea adoptării noii Constituţii a fost primită cu mult entuziasm. Muncitorii de la uzinele „23 August" din Capitală — unde, în preajma votării Constituţiei, numărul stahanoviştilor a crescut cu 73, iar cel al fruntaşilor în producţie cu 379 — au sărbătorit evenimentul istoric al votării Constituţiei, printr'un meeting fulger, cu prilejul căruia şi-au exprimat hotărârea de a înfăptui necontenit, prin munca lor, cuceririle înscrise în Constituţia construirii socialismului. Constituţia care asigură fericirea şi bunăstarea întregului popor muncitor

Votarea proiectului de Constituţie s'a desfăşurat într'o atmosferă înseninată. În foto: tovarăşii Alexandru Moghioroş, Constantin Pârvulescu, general-locotenent Leontin Sălăjan şi Maria Florea Ionescu, în timpul votării.

În cinstea istoricului CONGRES

1. Stahanoviști și fruntași în producție dela Complexul „Grivița Roșie", studiind documentele pentru Congresul al XIX-lea al P. C. (b) al U. R. S. S.
2. Maistrul Marin Zamfir (mijloc) dela uzinele „Progresul"-Brăila, inițiatorul întrecerii pentru titlul de „cel mai bun maistru al uzinei" pornită în cinstea istoricului Congres.

...Sirena își cânta neîntrerupt melodia ei, cunoscută în toate casele acestei margini de oraș. Cânta ca în oricare altă zi; se termina un schimb, începea altul. Și totuși rezultatele acestui schimb erau așteptate cu încrigurare neobișnuită pretutindeni: în halele împodobite cu verdeață și panouri roșii, în birouri, la Comitetul de Partid.

N'a trecut mult și uzina, apoi întreaga țară, au aflat pe cele mai însemnate: în ziua aceea, era 1 Octombrie, întreaga secție forje dăduse mai mult de două norme, vestitul stahanovist Nicolae Iuteș, care lucrează la două strunguri, înregistrase o depășire de 350%, iar rabotorul stahanovist Andronescu Petre, dela secția mecanică, realizase într'o singură zi peste opt norme!

Acesta a fost omagiul muncitorilor uzinelor «23 August», adus, în ziua schimbului de onoare, celui de al XIX-lea Congres al Partidului lui Lenin și Stalin.

In preajma acestui mare eveniment istoric s'au petrecut multe fapte asemănătoare pe întinderile patriei noastre. Au fost zile și săptămâni bogate în eforturi, bogate în victorii. In aceste zile, Filip Pronoza — unul din eroii muncii de pe Canal — a devenit șeful primei brigăzi stahanoviste de excavatoriști din țara noastră, iar fabrica «Răscoala din 1907» se mândrește cu patru țesătoare care au trecut să lucreze la 100 de războaie. Atelierele CFR-Simeria și-au făcut apelul strungarilor, lăcătușilor și frezorilor care aplică metoda Voroșin: ei sunt 1158.

Intrecerea în cinstea Congresului al XIX-lea va lăsa poporului nostru amintiri de neuitat: Septembrie 1952 a fost luna în care, pe primii kilometri ai Canalului Dunăre-Marea Neagră, au început să circule bărci și șalupe. Și tot Septembrie 1952 este luna în care România democrat-populară și-a inaugurat la Cluj cea dintâi fabrică de electrozi: «Carbochim». Noul ce se naște la tot pasul, în țara noastră, a primit în aceste săptămâni un imbold puternic; a răsărit și s'a desvoltat cu mai multă vigoare și repeziciune.

Iată: prin curtea noii fabrici «Argeșul», dela Pitești, aleargă trenuri pitice încărcate cu tala[j]

Salutul nostru fierbinte, istoricului Congres!" La uzinele „Republica", precum și în toate uzinele, orașele și satele patriei noastre, gândurile oamenilor muncii, s'au îndreptat spre marele Partid Comunist al Uniunii Sovietice, spre genialul conducător și învățător al popoarelor, tovarășul Stalin. Cele mai de seamă succese în munca pașnică constructivă, oamenii muncii le-au închinat Congresului. Privirile lor s'au aplecat cu emoție asupra cifrelor care arată dezvoltarea gigantică a economiei și culturii sovietice în viitorii cinci ani, așa cum o preconizează Congresul al XIX-lea al P. C. (b) al U.R.S.S. (In foto: Aspect dela mecatingul în cinstea Congresului la uzinele „Republica" din București).

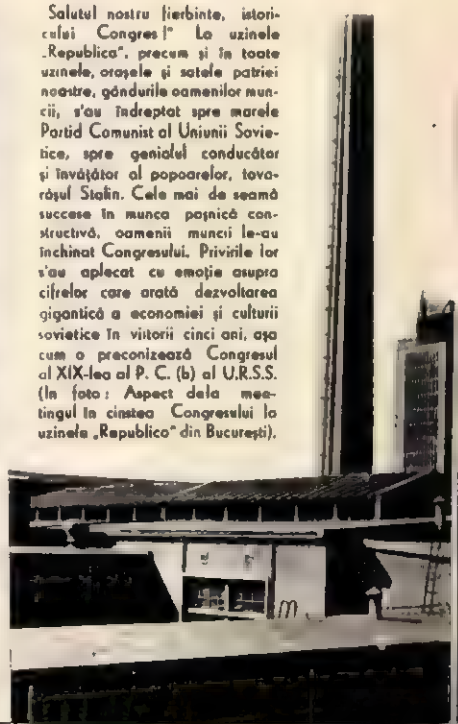

și tumeguș; din aceste deșeuri ale lemnului de stejar am început, de două-trei săptămâni, să fabricăm pentru prima oară la noi în țară prețiosul tanin, pe care-l cumpăram înainte cu aur greu tocmai din America de Sud. Și această fabrică a fost pusă în funcțiune în cinstea mărețului Congres.

În perioada premergătoare Congresului al XIX-lea, brigada IV-a de tractoare dela SMT-Lugoj a devenit cunoscută în întreaga țară: din inițiativa ei și-a luat — și prin munca ei a justificat— denumirea de «brigadă pentru folosirea întregii capacități de lucru a tractoarelor și mașinilor agricole».

În timpul acesta au continuat o serie de munci devenite «obișnuite» în țara noastră: la «Vulcan», pe șantierele Canalului, la Bicaz, pretutindeni, s'au montat și au fost recepționate noi mașini și utilaje sovietice, s'au studiat și aplicat mai departe metodele de muncă ale constructorilor comunismului, s'au citit cu pasiune Operele lui Lenin și Stalin, ale scriitorilor ruși și sovietici.

...E seară. În sediile organizațiilor de partid, din uzine și gospodării colective, în cele mai îndepărtate colțuri de țară, la lumina strălucitoare a becurilor sau la flăcăruia galbenă a lămpii de gaz, muncitori, țărani, mii și mii de oameni citesc și discută documentele istorice ale Congresului al XIX-lea. La colțul roșu dela «Grivița Roșie» un propagandist tocmai și-a terminat referatul despre noul cincinal stalinist. Se fac înscrieri la discuții; apoi, rând pe rând, se ridică și vorbesc lăcătuși, frezori, sudorițe. Vorbesc despre miliardele de kilowați ale giganților de pe Volga, despre sondele ce plutesc pe Caspica, despre grădinile ce vor înflori mâine în Kara-Kum; și, vorbind, se simt parcă mai puternici, de neînvins. Da! La ora aceasta, în zilele acestea, milioane de oameni, de pe întregul glob, sunt cu inimile și cu gândurile la Moscova, acolo unde delegații milioanelor de membri ai marelui partid s'au adunat să statorniceacă viitorul strălucit comunist, al patriei lor, să pună temelii de granit păcii și frăției între popoare.

Spre Moscova privesc cu recunoștință popoarele care — asemeni celui român — au scuturat jugul robiei imperialiste și-și construesc libere fericirea; oțelarii cehi, minerii polonezi, textilistele bulgare, oamenii muncii din marea Chină și din Germania liberă, au închinat Congresului al XIX-lea noi și strălucite victorii dobândite pe frontul construcției pașnice. Spre Moscova se îndreaptă în aceste zile nădejdile milioanelor de luptători pentru pace și libertate: ei văd în Congresul Partidului Comunist al Uniunii Sovietice o nouă manifestare a voinței de pace a popoarelor sovietice, o nouă afirmare a hotărîrii lor de a merge mereu înainte spre zările luminoase ale comunismului. Tot ce e om cinstit în lumea aceasta, tot ce iubește pacea și fericirea omenirii urează din tot sufletul Congresului al XIX-lea al Partidului lui Lenin și Stalin: spor la muncă pentru victoria păcii și libertății în lumea întreagă!

Brigada a 24-a dela S. M. T. Hagieni, raionul Feteşti, condusă de tov. Vasile Mărăcine, a hotărît să întâmpine Congresul al XIX-lea al P. C. (b) al U. R. S. S. cu noi succese în muncă pentru îndeplinirea muncilor agricole de toamnă până la 7 Noembrie.

Brigada tov. Vasile Mărăcine și-a luat angajamentul ca în întâmpinarea Congresului marelui Partid al lui Lenin și Stalin să realizeze o depășire de 70% a sarcinilor de plan, să mărească indicii de productivitate a muncii pe tractor la 170% și să realizeze în acest timp economii de 4.250 lei (în foto: șeful brigăzii, Vasile Mărăcine, cu agronomul Dumitru Suvor și pontatorul Al. Zaharia)

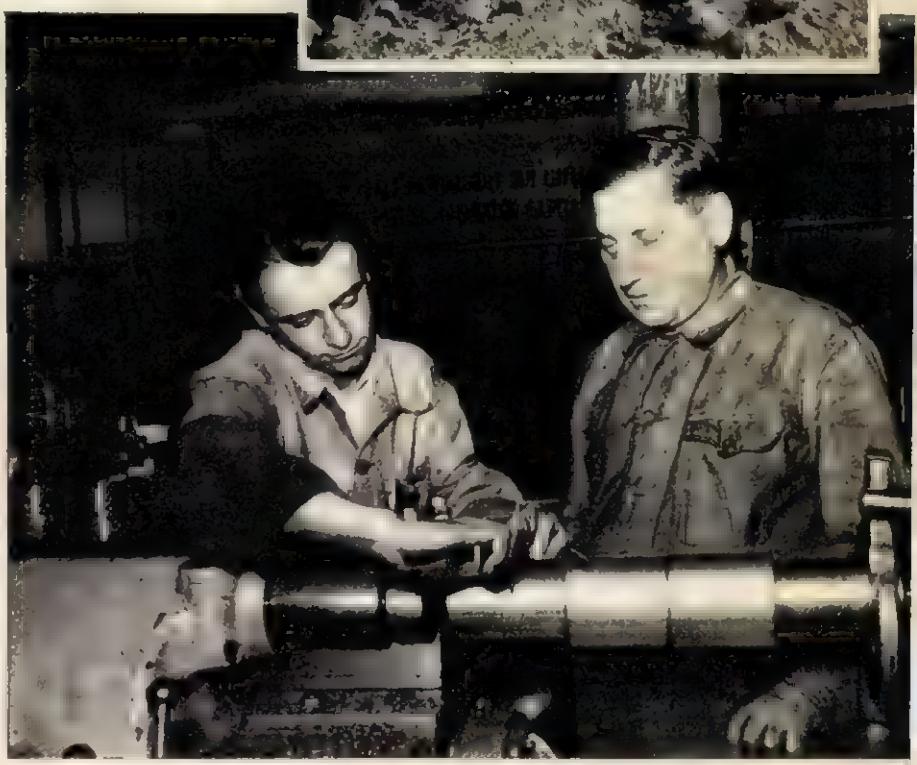

După trei ani de activitate plină de avânt creator și folosind metodele de muncă sovietice, bravii constructori au dat patriei, cu doi ani mai devreme decât termenul fixat, marea uzină „CARBOCHIM" din Cluj. Această uzină va produce, între altele, în cantități suficiente, pietrele de polizor necesare industriei noastre Uzina a fost pusă în întregime în funcțiune, în cinstea noii Constituții și a marelui eveniment de însemnătate istorică: Congresul al XIX-lea al Partidului Comunist (bolșevic) al U.R.S.S.

Muncitorii și tehnicienii dela uzinele „Vulcan" din București au întâmpinat și ei cu succese însemnate în muncă cel de al XIX-lea Congres al Partidului lui Lenin și Stalin. Ei și-au luat angajamentul ca în cinstea acestui eveniment istoric să realizeze peste plan 2 cazane tip locomobilă, toate piesele necesare pentru un pod rulant și o economie de 520.000 lei. Aceste angajamente care au dat un nou avânt muncii, au fost traduse în fapte. În foto: strungarul stahanovist Romulus Cristea dela uzinele „Vulcan" care și-a luat angajamentul, în cinstea Congresului al XIX-lea, să depășească norma cu 98%, să execute 12 axe pentru poduri rulante în loc de 8 și să califice doi tineri muncitori. Alături de el, în fotografie, măsurând dimensiunile unei piese în fața „profesorului" său, se află ucenicul Ilie Vasile, unul dintre tinerii pe care acesta îi califică.

S'a ridicat mândră fabrica de extracte tanante „ARGEȘUL" ca o nouă mărturie a politicii partidului și guvernului, de industrializare socialistă a țării, ca o ilustrare vie a prevederilor noii Constituții a Republicii noastre. Această mare și importantă unitate industrială — construită pe baza înaintatei experiențe sovietice — va produce tananții de care are nevoie țara noastră și pe' care în trecut îi importam din Argentina și Brazilia. Constructorii uzinei „Argeșul" au înțeles însemnătatea ajutorului dezinteresat și frățesc primit din partea marii Uniuni Sovietice; deaceea ei nu au precupețit nicicum efort și în cinstea celui de al XIX-lea Congres al P. C. (b) al U. R. S. S. au pus în funcțiune uzina înainte de termenul fixat. În zilele premergătoare mărețului eveniment istoric, muncitorii, tehnicienii și inginerii fabricii și-au luat angajamentul de a-și mări eforturile pentru realizarea sarcinilor de plan, la toți indicii, în unsprezece luni.

CINCISUTISTUL

Mecanicul stahanovist Ștefan Lungu, unul dintre inițiatorii mișcării cincisutiste în depoul de locomotive București-Călători.

Când pleacă disdedimineață spre depou, lui Ștefan Lungu i se pare că glasul de metal al fluierului locomotivelor îi spune: «Vino mai repede, să plecăm!». Atunci el grăbește pasul. Fără aceste chemări cunoscute, drumul i-ar părea pustiu. Auzindu-le, el simte de departe cum depoul freamătă zi și noapte, întocmai ca o inimă care bate fără răgaz.

Nu răsărise încă soarele când Ștefan Lungu, cu geamantanașul în mână, a intrat pe poarta depoului București - Călători. Locomotivele trec cu mersul lor greu: unele la remiză, ori să se alimenteze, altele către Gara de Nord de unde vor pleca cu trenurile spre toate colțurile Republicii. E atâta putere în coloșii aceștia negri ca păcura și cărbunii pe care-i înghit! Și această putere, care trage nenumărate vagoane, care poartă spre stații depărtate mii de călători, este toată în mâna lui, a mecanicului.

Își găsi tovarășul de schimb lângă locomotiva cu care acesta tocmai sosise. Cerceta un arc de suspensie la o roată.

— Bun sosit, Anghele! Cum stăm? S'a slăbit arcul?

Cu voce potolită, Smeu Anghel al doilea mecanic al locomotivei, îi răspunse la salut.

— Mi s'a părut că nu e destul de mlădios. Dar văd că se ține. E bine să avem grijă.

Apoi bătu cu palma locomotiva, spunând semnificativ:

— Bună de drum, nea Fănică! Poate pleca mai departe!

O scurtă consfătuire, o reparație mărunță dacă e nevoie, așa începe deobicei o nouă zi de lucru.

Apoi echipa lui Ștefan Lungu preia locomotiva și pornește pe parcurs.

2

«Poate pleca la drum...». Câtă siguranță îți dă un tovarăș conștiincios! De când au început să aplice metoda feroviarului sovietic Lunin, totul merge bine. Înainte vreme, când sosea mecanicul dela drum, preda locomotiva schimbului său fără să-i facă o revizie amănunțită. Lunin a fost acela care i-a învățat că locomotiva este ca un organism gingaș a cărui funcționare trebue să o urmărești clipă cu clipă. S'a ivit undeva vre-o defecțiune măruntă? Repar-o pe loc! Numai așa eviți reparațiile mari, care ar necesita oprirea locomotivei în depou mai mult timp. Iar, oprind-o, cum ai mai putea parcurge 500 km. zilnic?

Această întrebare și-o punea des Ștefan Lungu la începutul mișcării cincisutiste.

Deseori, seara și dimineața, când soseau trenurile în Gara de Nord, putea fi văzut în mulțimea călătorilor de pe peroane, un om cu fața smeadă, îmbrăcat în haine simple, privind locomotivele. Ghiceai după înfățișarea lui și după felul cum cercetează locomotivele că este ceferist. Când vedea pe mecanicul Dumitru C. Grigore coborând din marchiză, se uita lung după el. Dădea nemulțumit din cap văzând cum trece liniile pe celălalt peron unde se apuca să tăifăsuiască cu vreun cunoscut. Locomotiva părăsită aștepta în zadar mâna grijulie a mecanicului...

— Deacea ne merg lucrurile anapoda, își spuse Ștefan Lungu mângâindu-și mustățile, ca'ntotdeauna când este frământat de un gând. Înfârșit deslegase taina. De când lucra cu Dumitru C. Grigore pe aceeași locomotivă, totdeauna avea câte o surpriză pe drum. Ba se încălzea vreun cuzinet, ba se defecta vreo țeavă. Dar până când o să țină povestea asta neplăcută? Hotărât, metoda Lunin trebue introdusă și în munca echipei a doua a locomotivei.

L-a așteptat la depou.

— Ei? Cum stăm, Grigore? Ai făcut revizia locomotivei?

— Totul e bine. S'a făcut, nea Fănică!

Ștefan Lungu îl privi stăruitor.

— Unde? În Gara de Nord nu faci niciodată revizia. Te ții de poveți, băiete!

În obrajii lui Grigore sângele năvăli cu putere. Tonul ferm îi înfrânse orice încercare de scuză.

— Numai când ai sosit în gară poți constata starea mașinii, urmă Lungu prietenește. Iei ciocanul și cercetezi toate șuruburile, toate țevile, pui palma pe cuzineți. Palma, înțelegi? Așa-ți dai seama dacă ai venit cu ei încălziți, dacă dau semn de topire. Poți să uiți de toate, dar de revizia mașinii niciodată. Dacă o îngrijești merge, dacă nu...

Fluieratul strident al unei locomotive, care trecea pe aproape, acoperi glasul cincisutistului. Dar critica și îndrumările lui au rămas adânc întipărite în mintea lui Grigore. Din ziua aceea amândouă echipele făceau revizia la locomotivă.

3

— Tovarășe mecanic, ora plecării a sosit. Drum bun!

O foaie de liber parcurs dată de impiegat și trenul se urnește. Acul vitezometrului urcă încet pe cadran: 5... 10... 30... 50... 70 kilometri pe oră și mereu năzuește spre o cifră care-l atrage ca un magnet: 100. Trenurile conduse de Ștefan Lungu sunt trenuri de mare viteză.

Oriunde ar merge, spre Teiuș, Craiova, ori Constanța, sau spre Mărășești, ca în această zi caldă de toamnă, distanțele sunt parcurse conform ceasurilor și minutelor stabilite. Nici nu poate un mecanic stahanovist să conducă altfel.

Bucureștii au rămas de mult în urmă...

Curentul de aer stârnit de goana locomotivei nu potolește deloc dogoarea răspândită de cutia de foc și de soarele fierbinte al amiezii. Barele marchizei sunt atât de fierbinți încât nu poți pune mâna pe ele. Picuri rotunzi de sudoare brăzdează fața smeadă a lui Ștefan Lungu, oprindu-se în mustață. Dar el nici nu-i ia în seamă. Cu ochii ațintiți pe linie, cu mâna pe schimbătorul de mers, ascultă și simte, cum puterea aburului, punând în mișcare nenumărate biele și roți, duce necontenit trenul cu viteză sporită. Cântecul acesta de metal, uniform și ciudat, e un semn că locomotiva merge bine.

Peste câteva minute va începe examenul. O convorbire prietenească îți dă întotdeauna curaj... Mai ales atunci când lectorul e atât de vesel!

În plin examen la cursul de stahanoviști, Ștefan Lungu (mijloc) ascultă cu atenție răspunsul unui elev al său.

— Cum stăm cu focul, Gheorghe?

Gheorghe Vlăsceanu, fochistul, dă din cap, semn că «stăm bine». Totuși Lungu deschide ușa cutiei de foc. S'a obișnuit să cerceteze toate cu ochii lui. Zâmbește mulțumit privindu-și fochistul. Bun băiat! De ani de zile dtumăresc împreună. La început a fost mai greu cu focăritul. Aplicau pentru prima oară metoda feroviarului sovietic Crivonos. Când îl întreba de foc îi răspundea ca și acum: «stăm bine».

— Stăm bine, măi Gheorghe, dar după metoda veche!

— Dar cum? Sunt cărbuni deștui, îi răspundea Vlăsceanu.

— Sunt, dar ei trebuesc puși pe toată suprafața grătarului. Numai atunci ferim cutia de foc de curenții reci care se infiltrează și cari pot produce stricăciuni cazanului.

— Da, da...

Și Gheorghe a început să focărească după noua metodă. Locomotiva se păstra într'o stare mai bună, cucerind viteze tot mai mari și înlăturând greutățile de pe parcurs. Iar între mecanic și fochist colaborarea a devenit mai trainică și munca mai plăcută.

Ștefan Lungu nu se simte nicăieri mai în largul său ca aici pe locomotivă, când trenul aleargă lăsând în urmă orașe și sate, râuri și câmpii. Sub ochii lui toate acestea primesc, de fiecare dată, o altă înfățișare. O mare forță le schimbă necontenit pe toate. Acolo unde nu se zăreau decât acoperișurile caselor dintr'o margine de oraș, la o nouă călătorie apare o uzină, ori clădiri noi în locul căsuțelor modeste. Chiar și vârsta crescândă a grâului e totdeauna o noutate. Odată îl vede abia de o palmă, verde și fraged; apoi înalt, semeț, hârjonindu-se cu vântul vâratic; și când trece din nou prin aceleași locuri îl întâmpină o holdă aurie scăldată în soare. Și tot mai des Ștefan Lungu vede cum oamenii, care își lucrau până atunci ici și colo pământul lor puțin, au chemat împreună tractoare, să tragă brazdă adâncă pe pământul celor întovărășiți. La anul, când va trece prin aceste locuri, un ogor comun se va întinde, poate, până departe, sub arcul cerului...

Dar cum toate se schimbă și primesc o nouă înfățișare pe tot cuprinsul patriei, decc ar rămâne numai pe locomotivă multe lucruri la fel?

— «Cincisutiștii sunt oameni care nu vor să se împace cu normele învechite ale utilizării locomotivelor și vagoanelor, care propun norme noi, stahanoviste, ce urmăresc desvoltarea mai departe a transportului... Acum 15 ani, mecanicul Petre Crivonos a deschis curajos regulatorul și spărgând cu hotărîre normele vechi, limitative, a început să conducă trenuri cu viteze mai mari...». Ștefan Lungu își aduce bine aminte de aceste cuvinte rostite de mecanicul stahanovist sovietic Viktor Gr. Blajenov, laureat al premiului Stalin, la a treia consfătuire pe țară a mecanicilor cincisutiști din R. P. R.

«Trebue să încerc și eu», și-a spus. Condițiile elementare existau. Pe orice parcurs ar fi mers cunoștea fiecare curbă, fiecare loc unde urcă și coboară linia, fiecare semnal. A pornit să lucreze cu regulatorul complect deschis, lăsând aburii să năvălească cu toată forța lor prin țevile care duceau spre saltar. Și această putere de neprețuit a vaporilor deslănțuiți a început să o dirijeze cu schimbătorul de mers, după cum era profilul liniei și greutatea în tone a trenului pe care îl trăgea locomotiva. Așa a început cucerirea minutelor, realizarea economiilor din ce în ce mai mari de combustibil și sporirea vitezei trenului.

...De trei ceasuri trenul aleargă necontenit spre Moldova. Soarele s'a ascuns undeva după dealurile profilate în zare. Trenul este întâmpinat de un amurg stacojiu de toamnă. Semnalele, cu ochiurile lor verzi, sticlesc la intrarea în stații; ele arată mecanicului că drumul e liber. Călătorii au venit la ferestre și privesc minunata înserare. Dintr'un vagon apropiat un cântec străbate până la locomotivă, acoperind zgomotul roților. Ștefan Lungu, aplecat peste barele marchizei, privește spre vagon. Un grup de tineri veniți de prin sate pleacă la școală. Nici ei, nici ceilalți călători nu știu, că în aceste clipe, nu locomotiva este aceea care trage vagoanele prin forța aburului, ci întregul tren aleargă cu aproape 100 km. pe oră, datorită «forței vii» pe care o posedă. Mecanicul a închis regulatorul, aburul a încetat să-și exercite puterea, dar trenul își menține viteza. Această metodă de folosire a energiei acumulate de tren în timpul mersului, Ștefan Lungu o întrebuințează pe porțiunile mai lungi, unde linia coboară cu câțiva centimetri. Și aceasta este o metodă sovietică!

... Stația Mărășești. Trenul pleacă mai departe spre Iași, remorcat de altă mașină. Locomotiva care l-a adus până aici se îndreaptă spre depou. In orice stație ar fi ajuns, ziua ori noaptea, echipa începe revizia locomotivei. Cu ciocanul în mână Ștefan Lungu cercetează fiecare șurub, pune palma pe fiecare cuzinet. Apoi când totul e gata, din nou la drum, înapoi spre București. Locomotiva înghite iarăși marile distanțe. Numai în luna August a parcurs 13.866 kilometri. Câtă diferență față de trecut! In anii capitalismului o locomotivă abia realiza 100-150 kilometri pe zi. Astăzi, datorită mișcării cincisutiste, se duce o necontenită bătălie pentru un parcurs de 500 kilometri în 24 ore.

Niciodată nu te poți mulțumi cu ce știi. Pentru cincisutist, timpul liber e un bun prilej de a învăța lucruri noi.

4

— Niculino!

Auzindu-se strigată, soția lui Ștefan Lungu apăru în prag.

— Ia vezi, stă bine decorația?

— Da, stă bine!

Zâmbi. Astăzi soțul ei e tare ocupat: are loc examenul la cursul de stahaniviști al depoului București-Călători, unde el este lector. In adevăr, e o zi puțin obișnuită.

Ștefan Lungu împături în grabă hârtiile cu evidența planului financiar al locomotivei și le puse în dosar. Din luna Aprilie, când a citit în «Scânteia» că patru mecanici dela depoul Sibiu au pus în practică metoda economistei sovietice Klavdia Baranovskaia, a adoptat și el împreună cu alți mecanici această metodă. Acum totul e clar și știe ce economii a realizat, ori ce pierderi a avut la fiecare drum. E drept, uneori e cam greu să te lupți cu cifrele, să le descurci. Dar el are o evidență clară într'un carnet special: deosparte conturile planificate, de altă parte cheltuelile făcute. Din luna Iunie 1950, când a început să conducă trenurile după metoda feroviarilor sovietici, a realizat o economie de 667.600 kg. combustibil convențional, cam cât un tren cu 80 vagoane încărcate cu cărbuni.

Nerăbdător să ajungă mai repede la cabinetul tehnic, iuți pașii. Tonea Ștefan, Luigi Stănescu, Ene Gheorghe și alți mecanici care urmau cursul de stahaniviști erau de mult acolo. La seminarul recapitulativ de dimineață totul a mers bine. Metoda Lunin, conducerea trenurilor pe distanțe mari, folosirea forței vii a trenurilor, cât și celelalte lecții au fost înțelese. Acum cei nouă mecanici așteaptă examenul cu vădită emoție. «Parcă numai ieri a fost 29 Aprilie când am ținut prima lecție, se gândește Ștefan Lungu intrând în sala unde se va ține examenul. Câte s'au schimbat de atunci, câte lucruri noi am învățat împreună!». S'a așezat în capul mesei. Ceilalți în jurul său. Toți ochii s'au îndreptat spre dânsul. E nerăbdător și emoționat, observă Tonea Ștefan, prietenul lui cel mai bun. Vede cum își trece degetele prin părul în care s'au ivit fire albe fără de număr. Anii tinereții au trecut... Dar el a rămas tot atât de vioi. Acum nu îmbătrânești ușor. Trebue să fii tânăr, mereu tânăr, să te bucuri cu adevărat, ca Ștefan Lungu — de ceeace faci tu, de ceeace au realizat și alții în patria ta scumpă.

Iată: membrii comisiei au sosit. Ștefan Lungu anunță: «Tovarăși, începem examenul...».

Cornel BOZBICI

Ceasul plecării e aproape. O revizie amănunțită a locomotivei și... la drum, spre zări depărtate.

LUNA PRIETENIEI ROMANO-SOVIETICE

Convorbire cu academicianul profesor dr. C. I. Parhon, președintele A.R.L.U.S.

INTREBARE: In ce împrejurări sărbătorim anul acesta Luna Prieteniei Româno-Sovietice?

RĂSPUNS: Deschiderea Lunii Prieteniei Româno-Sovietice coincide, în acest an, cu un eveniment de însemnătate istorică mondială: Congresul al XIX-lea al Partidului Comunist (bolșevic) al U.R.S.S. Acest Congres se ține în condițiile construirii comunismului în Uniunea Sovietică, în condițiile existenței țărilor de democrație populară eliberate din jugul imperialismului. In cei 13 ani care au trecut dela Congresul al XVIII-lea, s'au petrecut în lume transformări adânci. Ca urmare a victoriei obținute de Uniunea Sovietică în cursul celui de al doilea război mondial, alte 600 de milioane de oameni au fost eliberate din jugul imperialismului și au pornit, cu ajutorul frățesc al popoarelor sovietice, la construirea socialismului. Sub conducerea marelui partid comunist—numit pe drept cuvânt de Vladimir Ilici Lenin «rațiunea, onoarea și conștiința epocii noastre» — Uniunea Sovietică a devenit astăzi țara celei mai înfloritoare economii și culturi, țara constructorilor comunismului, țara care se află în fruntea luptei popoarelor pentru apărarea păcii, împotriva planurilor odioase ale noilor hitleri: imperialiștii americani.

Poporul nostru muncitor, alături de întreaga omenire progresistă, privește cu dragoste și încredere spre opera măreață a construcției comunismului ce se desfășoară azi în U.R.S.S. Cifrele impresionante cuprinse în Directivele Congresului al XIX-lea al Partidului cu privire la planul cincinal de desvoltare a U.R.S.S. pe anii 1951-1955, constituie pentru poporul nostru un imbold puternic spre noi succese în construirea socialismului.

Pe plan intern, poporul român întâmpină Luna Prieteniei Româno-Sovietice și cea de a 35-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, în condițiile unui nou și puternic avânt în lupta pentru îndeplinirea înainte de termen a planului pe cel de al doilea an al cincinalului, avânt prilejuit de votarea noii Constituții și de pregătirea alegerilor pentru Marea Adunare Națională a R.P.R. Noua Constituție a țării consfințește cuceririle revoluționare ale poporului muncitor dobândite sub conducerea Partidului în urma eliberării României de către glorioasele oști staliniste și datorită ajutorului frățesc al popoarelor sovietice.

Luna Prieteniei Româno-Sovietice va constitui, așa dar, un prilej deosebit pentru poporul român de a-și arăta recunoștința lui fierbinte față de marea lui aliată și prietenă, Uniunea Sovietică, față de marele Stalin.

INTREBARE: Ce pregătiri s'au făcut și ce manifestări va cuprinde Luna Prieteniei Româno-Sovietice?

RĂSPUNS: Acțiunea pregătitoare ca și desfășurarea manifestărilor Lunii Prieteniei Româno-Sovietice, prezintă anul acesta unele particularități care trebuesc subliniate în mod deosebit.

In acest an s'a acordat o și mai mare atenție lărgirii bazei de masă a manifestărilor, punându-se un puternic accent pe acțiunile desfășurate în raioane și comune. Acest lucru a devenit posibil datorită creșterii capacității de cuprindere a ARLUS-ului și a celorlalte organizații de masă ce colaborează la organizarea manifestărilor din cadrul Lunii Prieteniei. Zeci și zeci de mii de oameni ai muncii din localitățile mai mici vor avea în acest an posibilitatea să participe la adunări, concursuri, conferințe, sau manifestări artistice și sportive. O atenție deosebită a fost deasemenea acordată centrelor industriale, marilor șantiere ale planului de electrificare, Canalului Dunăre-Marea Neagră și celorlalte construcții ale socialismului, unde se vor desfășura acțiuni de o amploare nemaicunoscută.

Luna Prieteniei Româno-Sovietice va reprezenta anul acesta un și mai puternic ajutor și imbold pentru îndeplinirea și depășirea planului de stat, datorită popularizării intense a experienței sovietice în toate domeniile de activitate. Intre 7 Octombrie și 7 Noembrie, adică în întreaga perioadă a Lunii Prieteniei Româno-Sovietice, va fi intensificată puternic extinderea metodelor sovietice în industrie și agricultură; în instituțiile științifice se vor ține ședințe festive în cadrul cărora vor fi expuse rezultatele folosirii experienței oamenilor de știință sovietici; în învățământul mediu și elementar vor avea loc acțiuni pentru intensificarea însușirii metodelor minunate ale pedagogiei sovietice.

Pentru buna desfășurare a Lunii Prieteniei Româno-Sovietice s'au făcut din timp pregătiri care au fost duse cu succes la bun sfârșit.

La aceste pregătiri și-au dat concursul numeroși compozitori, pictori, etc., care au creeat cântece de masă, lucrări simfonice și vocal-simfonice, afișe închinate prieteniei cu popoarele sovietice. S'a editat metodica predării limbii ruse pentru cursurile populare de limbă rusă, a căror deschidere a avut loc în Septembrie. S'au făcut pregătiri pentru organizarea de expoziții, conferințe, simposioane, concursuri artistice și sportive, etc.

Manifestările din cadrul Lunii Prieteniei Româno-Sovietice vor îmbrăca forme din cele mai variate și vor cuprinde numeroase sectoare ale vieții sociale, economice și culturale din țara noastră. In Capitală se va deschide o expoziție înfățișând aspecte din munca eroică a constructorilor comunismului; expoziții cu aceiași temă se vor deschide și în centrele regionale și raionale; în numeroase raioane vor avea loc serbări populare ale Prieteniei Româno-Sovietice. Pe baza experienței sovietice, C.G.M., Academia R.P.R. și Societatea «I. V. Miciurin» vor organiza în Luna Prieteniei Româno-Sovietice acțiuni menite să strângă legăturile dintre oamenii de știință și cei din producție: vizite ale oamenilor de știință în fabrici, precum și consfătuiri comune ale acestora cu muncitorii și tehnicienii. Intre 8—17 Octombrie va avea loc «Decada Muzicii Sovietice» în cadrul căreia se vor organiza concerte și serbări ale cântecului sovietic; între 8—14 Octombrie se va desfășura săptămâna filmului: «35 de ani dela Marea Revoluție Socialistă din Octombrie», care anul acesta se va ține și în centrele de comune: între 21-28 Octombrie va avea loc «Săptămâna cărții sovietice»; în ultimele zile ale Lunii Prieteniei, dela 1—7 Noembrie, va fi prezentată «Săptămâna teatrului sovietic».

Societatea pentru Răspândirea Științei și Culturii va organiza conferințe pe tema: «Unele probleme ale construirii socialismului în operele tovarășului Stalin»; se vor ține deasemeni conferințe pe temele: «Importanța mondială a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie», «Aspecte ale construirii comunismului în U.R.S.S.», «Importanța hotărîtoare a folosirii experienței sovietice și ajutorului sovietic în opera de construire a socialismului în R.P.R.», etc. Intre manifestările sportive ce vor avea loc în această perioadă cităm: crossul «Să întâmpinăm 7 Noembrie», un mare concurs de atletism, etc.

Trebue subliniat aportul valoros pe care-l vor aduce la succesul manifestărilor din Luna Prieteniei Româno-Sovietice, oaspeții sovietici care au fost invitați cu acest prilej în țara noastră.

INTREBARE: Care este semnificația Lunii Prieteniei Româno-Sovietice în actuala etapă a luptei popoarelor pentru pace?

RĂSPUNS: Legăturile frățești ce unesc marea familie a popoarelor eliberate din jugul imperialismului, constitue o expresie strălucită a superiorității sistemului socialist asupra sistemului capitalist. In jungla capitalistă domnește dreptul celui mai tare, dreptul imperialiștilor americani și englezi de a jefui și batjocori popoarele mici și popoarele cu o economie mai puțin desvoltată.

Dimpotrivă, între țările lagărului democrației și socialismului, între Uniunea Sovietică și țările de democrație populară din Europa și Asia, domnesc relații bazate pe egalitate și respect reciproc, relații diametral opuse celor din lumea capitalistă. Uniunea Sovietică acordă la tot pasul ajutorul ei frățesc, desinteresat, popoarelor eliberate, sprijinindu-le pe tărâm economic, politic, cultural și diplomatic, punându-le la îndemână bogata ei experiență în construirea socialismului și ocrotindu-le cu puterea ei uriașă de uneltirile criminale ale imperialiștilor americano-englezi. Legăturile frățești dintre Uniunea Sovietică și țările de democrație populară, puterea unită a celor 800 milioane de oameni liberi, constitue astăzi o forță de nelnvins în calea pregătitorilor celui de al treilea război mondial. Deaceea, orice manifestare a dragostei popoarelor din țările de democrație populară față de Uniunea Sovietică, este o nouă afirmare a voinței acestora de a-și apăra cuceririle revoluționare și munca pașnică, luptând sub steagul glorioșului Octombrie, steag al păcii și libertății popoarelor. Luna Prieteniei Româno-Sovietice este o astfel de manifestare menită să arate lumii întregi — atât prietenilor cât și dușmanilor noștri — dragostea nemărginită a poporului român față de Țara Sovietelor, adâncul atașament față de cauza lui Lenin și Stalin, precum și hotărîrea lui neclintită de a contribui cu toate forțele la zdrobirea planurilor sângeroase ale agresorilor americani și englezi și ale slugilor lor de teapa călăului Tito.

Sub acest aspect este deosebit de semnificativ obiectivul pe care și l-a fixat ARLUS-ul: mărirea până la 7 Noembrie a numărului de membri cu alte câteva sute de mii. ARLUS-ul va număra astfel circa 6 milioane de membri.

Luna Prieteniei Româno-Sovietice va fi deci o nouă și puternică afirmare a voinței poporului nostru de a apăra pacea, o nouă și strălucită manifestare a dragostei lui nemărginite față de țara Marelui Octombrie, față de conducătorul iubit al omenirii muncitoare, tovarășul Stalin.

MAO ȚZE-DUN

Președintele Guvernului Central Popular al R. P. Chineze
Președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez.

Doi viitori constructori ai Chinei socialiste, jucându-se în solariul şcolii din Chenjan

CHINA NOUĂ

Poporul chinez a întâmpinat cea de a treia aniversare a proclamării Republicii Populare Chineze, în condițiile unui uriaș avânt pe frontul construcției pașnice. Sub conducerea eroicului Partid Comunist Chinez și a încercatului său conducător Mao-Țze-dun, bucurându-se de sprijinul frățesc al Marii Uniuni Sovietice — oamenii muncii din China eliberată obțin victorii strălucite în lupta pentru construirea unei patrii puternice, cu o economie și o cultură înfloritoare. Publicăm alături câteva fotografii înfățișând diferite aspecte ale vieții noi din China eliberată.

1 Datorită ajutorului frățesc al popoarelor sovietice, industria Chinei a depășit aproape în toate ramurile, cel mai înalt nivel antebelic. În foto: un miner fruntaș dela mina din Fushun, lucrând în abataj cu un ciocan pneumatic de fabricație sovietică.

2 Vedere din orașul Darien, la 3 ani după proclamarea Republicii Populare. Orașele Chinei înfloresc, se desvoltă cu repeziciune: la tot pasul apar clădiri, squaruri, grădini, construcții edilitare de tot felul. Puterea populară se îngrijește de înfrumusețarea patriei.

3 Un aspect caracteristic pentru transformările adânci petrecute în China: primele femei mecanici de locomotivă. Revoluția populară a chemat la viață, la activitate creatoare, zeci de milioane de femei de pe întinderile nemărginitei lor patrii.

4 Viață nouă în satele Chinei: pe un teritoriu uriaș, locuit de 428 milioane locuitori, pământul moșieresc a fost confiscat și împărțit țăranilor muncitori. Pe ogoare au apărut tractoare și combine trimise de oamenii sovietici poporului frate chinez.

5 În China se desfășoară uriașe lucrări hidrotehnice pentru prevenirea inundațiilor și punerea apelor în slujba agriculturii. Iată un aspect al lucrărilor de dragaj de pe fluviul Huai. Marele fluviu nu va mai pustii ogoarele Chinei, ci le va face să dea rod bogat.

6 O nestăvilită sete de a învăța, de a cuprinde și a-și însuși tot ce n'au putut cunoaște în trecut — iată ce caracterizează pe muncitorii Chinei noi. In foto: clădirea școlii politice de pe lângă mincle din Fushun, una din miile de școli existente azi în China și în care muncitorii se pregătesc pentru a deveni cadre de conducere.

7 Cu vigoare, cu hotărîre, cu încredere în viitor! — acestea sunt gândurile oamenilor Chinei noi. Ei nutresc recunoștință fierbinte Uniunii Sovietice, de care China este legată printr'o trainică prietenie și alianță consfințită de acordurile semnate recent la Moscova.

8 Un aspect des întâlnit anii aceștia în satele Chinei noi: Legea Reformei Agrare, document de uriașă însemnătate istorică, este scrisă cu emoție, bucurie și recunoștință pe zidurile caselor pentru a fi citită de toți locuitorii satelor.

9 «Fii mândru, dragul mamei; avem pentru prima oară de când ne știm haine noi» — îi spune mama micuțului ei. Și pe drept, căci în trecut niciodată țăranca Han Hsien, ca și alte milioane de surori ale sale n'au avut posibilitatea să-și facă lor și fiilor lor haine noi. Ca urmare a Reformei Agrare și a ajutorului dat de către stat milioanelor de familii țărănești, copiii, în trecut lihniți de foame și roși de boli, cresc azi ca florile. Numărul creșelor dela sate a crescut în comparație cu anul trecut de 107 ori, iar în numeroase raioane rurale în care a fost înfăptuită reforma agrară, numărul elevilor s'a dublat și s'a triplat.

10 Armata Populară de Eliberare s'a călit în luptele eroice duse împotriva imperialiștilor japonezi și americani și a slugilor lor gomindaniste. Naștereа Republicii Populare Chineze în urma victoriei epocale a Armatei de Eliberare, a dus la întărirea considerabilă a lagărului păcii și socialismului, în fruntea căruia se află marea Uniune Sovietică. Azi Armata Populară stă de strajă cuceririlor revoluționare ale popoarelor Chinei, stă de strajă păcii în Extremul Orient. In foto: o unitate a forțelor aeriene populare.

ACTUALITĂȚI SOVIETICE

UNA DIN 350.000

Cartea a devenit în Uniunea Sovietică un adevărat bun al poporului. În anii ce s'au scurs după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, numărul bibliotecilor din țară a crescut de peste 20 de ori, iar numărul volumelor s'a înmulțit de 70 de ori.

Astăzi, în Uniunea Sovietică există circa 350.000 de biblioteci aflate în grija diferitelor organizații de stat și obștești. Numărul cărților care se găsesc în aceste biblioteci și sunt puse în mod gratuit la dispoziția oamenilor muncii, a depășit cifra de 700.000.000. În felul acesta, Uniunea Sovietică dispune de cea mai vastă rețea de biblioteci din lume. În foto: una din sălile de lectură ale bibliotecii de Stat «M. Saltâkov-Scedrin» din Leningrad.

CLĂDIREA ÎNALTĂ

Clădirea cu 27 de etaje din piața Smolenskaia una din primele clădiri înalte din Moscova; sus: așa arăta piața cu 18 ani în urmă.

Moscova... Ne apropiem de clădirea cu 27 etaje, recent inaugurată în piața Smolenskaia. S'ar părea că trebue să depui multe eforturi ca să deschizi ușa imensă, înaltă de șapte metri, dela intrarea principală. Pui cu oarecare sfială mâna pe clanță și, pe neașteptate, ușa masivă se deschide singură fără zgomot...

— E un dispozitiv automat. Aer comprimat, — îți explică pe scurt inginerii.

Colinzi etajele clădirii, treci prin unele din cele 1362 camere, atingând cu grijă marmora și admirând reflexele bronzului și cristalelor...

— Să știi — spune cu mândrie inginerul A. E. Tretiakov — clădirea n'are nici un șurub importat. Tot utilajul nostru este sovietic.

O centrală telefonică automată cu patru mii de numere. Fiecare cameră are aparat de radio. Centrul de radioficare este egal, prin intensitatea sa, cu centrul unei capitale mari de regiune. Casa are peste o mie de pendule electrice; iar când una din ele se oprește, în aceeași clipă, pe pupitrul central de conducere apare un semnal și defectul este înlăturat.

Continui să parcurgi coridoarele, admirând splendidele lustre, capitelurile coloanelor și scările largi de marmoră.

Nu-ți vine să părăsești clădirea. Rogi pe inginer:

— Mai arată-mi ceva.

— Aș putea să-ți mai arăt multe. Hai să intrăm aici.

...Suntem în sala de ședințe dela etajul al doilea. Fotolii așezate în amfiteatru. Mesteacăn de Carelia. Piloni de marmoră albă. Și aer condiționat înviorător. E o liniște solemnă. Iar pe perete sunt cuvintele: «Sub steagul lui Lenin, sub conducerea lui Stalin, înainte, spre victoria comunismului!».

VITEZE MARI

— Totul e în ordine? — întreabă constructorul.

— În ordine! — răspunde conducătorul mașinii.

— Dă-i drumul!

Alexei Ambroșenkov face contactul și pune în funcțiune motoarele.

În anul 1946 inginerul A. I. Pelțer a construit mașina de curse «Zvezda» cu o capacitate cilindrică până la 350 cm³. Cu această mașină, alergătorii A. N. Ponizovkin și P. P. Baranov, maeștri ai sportului, au bătut de patru ori recordurile mondiale.

«Zvezda» se pregătește pentru noi recorduri. Acum, însă, mașina nu are numai un motor, ci trei, cu o capacitate cilindrică până la 250, 350 și 500 cm³.

La Institutul de Cercetări Științifice de Automobile și Automotoare s'a lucrat la continua perfecționare a mașinii.

Recent, Ambroșenkov a realizat 6900 rotații pe minut. Motorul a rezistat. Viteza a fost de 175,5 km. pe oră. Recordul mondial pe km. lansat a trecut la sportivii Uniunii Sovietice. În foto: mașina de curse «Zvezda» la start.

E. ȘATROV

Raționalizatorul milionar

Așa i se spune lui A. I. Bufeev, maistru de scule la uzina de construcții de locomotive «V. V. Kuibâșev» din Kolomensk. De curând, s'a calculat că, prin folosirea propunerilor lui, uzina a realizat economii de peste 7 milioane ruble. Numai una din inovațiile lui A. I. Bufeev a pricinuit o economie de 2 tone de tablă de cupru. Zeci de raționalizări propuse de el au ajutat stahanoviștilor să ridice mult productivitatea muncii.

UZINA UZINELOR

Montajul unui pod rulant de 300 tone, fabricat pentru o întreprindere sovietică.

Priviți fotografiile care înfățișează această uzină, una din giganticele realizări ale oamenilor sovietici constructori ai socialismului și comunismului în Uniunea Sovietică! Priviți marile mașini-unelte, utilajul perfecționat — ultimul cuvânt al tehnicii înaintate — și citiți minunile pe care sunt capabili să le realizeze oamenii sovietici într'una din uzinele marii lor Patrii!

Cu atât mai grandioasă vă va apărea perspectiva trasată de Directivele Congresului al XIX-lea al P. C. (b) al U.R.S.S. cu privire la cel de al 5-lea plan cincinal de desvoltare a U.R.S.S. (1951—1955).

Directivele prevăd ca înaintata industrie sovietică — care a atins o forță considerabilă — să-și mărească producția, în numai 5 ani, cu încă 70%! Așa cum arată Directivele, „actualul plan cincinal (al 5-lea) demonstrează marea forță vitală a socialismului, superioritatea categorică a sistemului economic socialist asupra sistemului capitalist".

Uzina constructoare de mașini «I. V. Stalin» din Novo-Kramatorsk, una din cele mai importante furnizoare de utilaj pentru întreprinderile Uniunii Sovietice, este cunoscută nu numai în Ucraina, unde se află ea, dar și în întreaga țară.

Distrusă de hitleriști în timpul celui de al doilea război mondial, această uzină uriașă a fost repede refăcută, după alungarea ocupanților.

Ea a și livrat până acum întreprinderilor metalurgice din țară o mare cantitate de utilaj, inclusiv două laminoare puternice (bluming) cu diametrul cilindrilor de laminare de 1.000 mm. iar minele de cărbuni primesc de aci cele mai mari mașini miniere, care ridică o încărcătură de 12 tone și o transportă cu viteza unui tren accelerat.

Uzina a construit excavatoare gigantice pentru lucrările de scoatere a pământului din locurile unde straturile de cărbuni și minereu se găsesc la o adâncime relativ mică și a căror exploatare se face la suprafață.

Un astfel de excavator, în greutate de 1.050 tone, se deplasează pe 3 trenuri de șenile. El are înălțimea unei case cu 8 etaje. În cincizeci de secunde excavatorul dislocă și aruncă 15 metri cubi de pământ.

Uzina din Novo-Kramatorsk a produs un mare număr de excavatoare «pășitoare» a căror cupă are o capacitate până la 4 metri cubi. Aceste excavatoare lucrează cu succes pe marile construcții ale comunismului. Fabricarea unui asemenea tip de mașini a devenit posibilă datorită înzestrării întreprinderii cu cel mai modern utilaj.

În secțiile uzinei se forjează bare cu greutate de 200 tone, se strunjesc piese cu un diametru de peste 10 metri.

În anii de după război, muncitorii și tehnicienii uzinei Novo-Kramatorsk au perfecționat necontenit procesele de producție și au rezolvat cu îndrăzneală cele mai complicate probleme tehnice.

Ca exemplu poate servi felul în care au fost executate comenzile pentru centrala hidroelectrică dela Țimlianskaia.

Uzina a primit sarcina de a confecționa în 9 luni, 4 statoare de 11 metri pentru turbine hidraulice.

Inginerii uzinei au discutat cu însuflețire posibilitatea executării unei asemenea comenzi într'un termen atât de scurt. Vasili Dotenko, șeful producției, apreciind importanța națională a executării rapide a comenzilor pentru marile construcții ale comunismului, a făcut o propunere originală: elementele statorului să fie turnate separat și apoi să fie sudate. Propunerea inginerului Dotenko a făcut posibilă executarea comenzii în numai 7 luni.

În cursul fabricării statoarelor, tehnicienii uzinei, în colaborare cu Institutul de Sudură «Acad. Paton», au rezolvat problema sudurii automate a metalelor de o grosime de 180 mm.

Succesul experienței de confecționare combinată a unor piese, prin turnare separată și sudare ulterioară, a sugerat ideia de a răspândi această metodă de fabricare a pieselor mari.

Desvoltarea tehnicii sudurii și aplicarea sudurii automate și semi-automate au dat posibilitatea de a se trece la fabricarea podur lor rulante grele de turnătorie, cu o capacitate de 260-350 tone. Trebue menționat că fabricarea unui pod rulant sudat necesită jumătate din timpul cerut de fabricarea aceluiași pod confecționat prin nituire.

Un mare interes prezintă rezolvarea tehnică a problemei confecționării cilindrilor pentru laminarea la rece a tablei subțiri de oțel.

Până de curând unele firme americane dețineau monopolul de fabricație a cilindrilor de laminare la rece, lungi de 2000 mm., cu diametrul de 500 mm. Păstrând secretul fabricației complicate a acestor cilindri și limitând

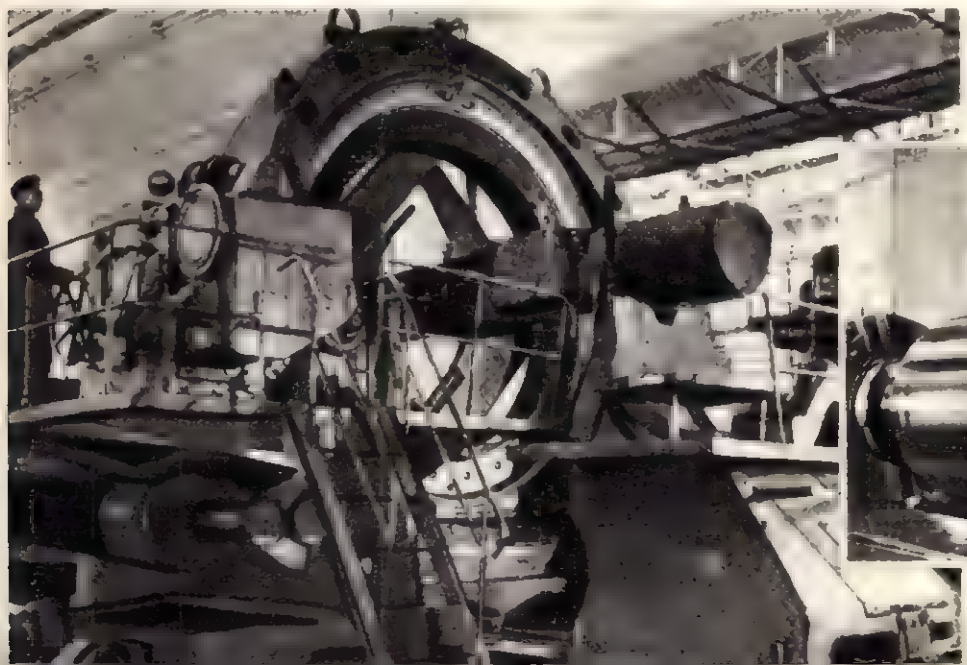

Pentru prelucrarea arborilor cotiți, uzina din Novo-Kramatorsk folosește mașini-unelte de construcție originală.

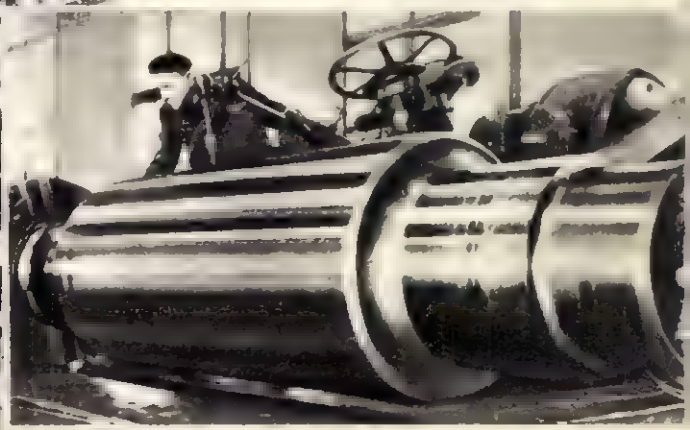

Rectificarea unui cilindru de laminat la rece. Acești cilindri de laminat, produși de uzinele din Novo-Kramatorsk se deosebesc printr'o duritate excepțională.

volumul comenzilor, monopoliștii dictau prețurile pe piața mondială, ridicându-le după bunul lor plac și întârziind progresul laminării la rece în alte țări.

Colectivul uzinei din Novo-Kramatorsk a elaborat cu succes un procedeu propriu de fabricare a cilindrilor de laminare, care în unele cazuri laminează de două ori mai multă tablă subțire decât laminează cilindrii similari de proveniență americană.

Succesele obținute prin crearea noilor mașini se datoresc colaborării strânse dintre ingineri și stahanoviști, cât și studiului amănunțit al experienței căpătate în producție.

Întrecerea socialistă pe scară [illegible], precum și propunerile raționalizatorilor și inventatorilor au asigurat executarea înainte de termen a unui mare număr de comenzi, care soseau din diferite colțuri ale țării la uzina din Novo-Kramatorsk.

Tăierea rapidă a metalelor a devenit o metodă obișnuită în viața secțiilor mecanice ale uzinei. Dacă în 1946 tăierea rapidă a fost aplicată numai la câteva din strunguri și în mod sporadic, în 1951 tăierea rapidă a fost folosită la 267 de mașini-unelte, ceeace a prilejuit economisirea a 120.000 ore de lucru la mașini.

Muncitorii care folosesc metoda tăierii rapide au ridicat problema confecționării unor cuțite mari de forme noi, mai practice, cu plăcuțe de oțel dur fixate mecanic și prevăzute cu dispozitive de rupere a șpanului. După o serie de experiențe, laboratorul a rezolvat cu succes această problemă.

La uzină a fost elaborată metoda de frezare progresivă a roților dințate. Au fost create freze de înaltă productivitate «Progress» în formă de șurub fără sfârșit, care au căpătat numeroase întrebuințări la multe uzine din țară. Aceste freze, cu profil exterior eliptic, scot un șpan de grosime uniformă. Productivitatea sectorului de frezare a roților dințate a crescut cu 150-200%. Acum se introduce o frază de tip «Pobeda» care va mări productivitatea finisajului cu cca. 300%.

La elaborarea metodelor noi de lucru și a metodelor avansate de organizare a muncii, un mare rol l-au avut propunerile stahanoviștilor. De pildă, Pantelei Kornev, maistru vestit în întreaga uzină, a reușit să transforme sectorul

Sus — sectorul stahanovist al secției mecanice unde lucrează maistrul Pantelei Kornev, inovator în producție și inițiatorul mișcării „instructorilor obștești". În col de al doilea clișeu — P. Kornev (în centrul grupului), urmărește felul în care fostul lui elev, instructorul Vasili Staba (în dreapta), instruește la rândul său pe tânărul muncitor Ivan Dosciuk în metodele stahanoviste.

condus de el, într'un sector stahanovist. Fiind în întrecere cu Nicolai Rosiiski, laureat al premiului Stalin, maistru la uzina «Kalibr» din Moscova, Kornev a obținut rezultate excepționale. Exemplul lui Pantelei Kornev a fost urmat de mulți alți muncitori și maiștri din Novo-Kramatorsk.

La această întreprindere a luat naștere minunata mișcare a «instructorilor obștești», expresie a trecerii dela recordurile stahanoviste izolate, la o ridicare generală a productivității muncii și la formarea de secții întregi stahanoviste.

«Instructorii obștești» ai uzinei — numărul lor este de două sute — sunt muncitori care stăpânesc la perfecție metodele avansate de lucru și al căror nivel de cunoștințe tehnice se apropie de acela al inginerilor. Conștiința ridicată a «instructorilor obștești» se manifestă prin aceea că ei folosesc orele libere pentru deprinderea altor muncitori cu metodele noi avansate de muncă, ridicând astfel pe fiecare din acești muncitori la nivelul fruntașilor.

Folosind succesele științei sovietice, aplicând în mod larg experiența inovatorilor, colectivul uzinei din Novo-Kramatorsk caută necontenit și găsește noi drumuri pentru progresul tehnic. Oamenii sovietici știu bine că numai socialismul pune cu adevărat progresul tehnic în slujba intereselor vitale ale poporului.

V. KAMPOV

laureat al premiului Stalin, inginer șef al uzinelor constructoare de mașini din Novo-Kramatorsk.

Prelucrarea cupei unui excavator de 15 mc. Această cupă cântărește 23 tone și scoate până la 30 tone de pământ odată

← Montajul brațului principal al unui excavator, a cărui cupă are o capacitate de 15 m³.

Iată o mașină de excavat pentru marile șantiere ale comunismului a fost fabricată de uzină. În clișeu: montajul platformei rulante a unui excavator de patru metri cubi.

O fabrică pentru școlari

Strada 11 Iunie nr. 2.

Cum intri pe poartă te întâmpină un zumzet înfundat de mașini. La prima vedere n'ai crede că îndărătul zidurilor se ascunde o fabrică în toată legea; pătrunzând însă în interior, pașii te poartă prin secții numeroase, utilate cu mașini la care lucrează zeci de muncitori. Piesele ieșite din mâinile acestora nu te lămuresc deloc în ceea ce anume vor folosi. Foarte mărunte și răspândite prin mulțimea secțiilor, ele sunt reunite abia sus, în sala de montaj, formând diverse aparate. Așa, de pildă, numai aici în sala de montaj, recunoști mașina electrostatică, ale cărei discuri le-ai zărit în sala strungurilor, sau tijele, tăierele și pârghiile unei balanțe pe care le-ai întâlnit în băile de nichel.

Ce am văzut până acum nu e decât o parte din fabrică: în alt cartier al Bucureștiului, pe strada Popa Soare, se găsesc alte ateliere. Aci se fabrică materiale menite să ajute școlarilor la studierea științelor naturale. Materia primă de până azi de colectivul fabricii. Varietatea lor este impresionantă: secțiuni reprezentând funcționarea motorului cu explozie sau a mașinii cu vapori, scripete și balanțe, mașini electrostatice, pompe centrifuge, mici motorașe cu aburi, telegrafe morse, aparate de acustică și optică. Această adevărată expoziție te lămurește că obiectele de mai sus, rânduite frumos în dulapurile cu geamuri, sunt materiale ajutătoare pentru studierea fizicii și chimiei.

Astăzi secția de montaj termină o nouă serie de motorașe electrostatice și motoare pentru 4 w.

Scoase din forme, piesele sunt șlefuite cu atenție în sălile de retuș.

Materialele de botanică și anatomie au ajuns în secția de pictură →

În secția sticlărie — una dintre cele mai active secții — munca poate fi mai ușor urmărită. Cilindrii de sticlă, încălziți la flăcările de gaz, se transformă repede în eprubete, refrigerente, vase comunicante, baloane și alte aparate necesare experiențelor de chimie.

Într'o sală specială sunt expuse toate tipurile de aparate realizate până azi de colectivul fabricii. Varietatea lor este impresionantă: secțiuni reprezentând funcționarea motorului cu explozie sau a mașinii cu vapori, scripete și balanțe, mașini electrostatice, pompe centrifuge, mici motorașe cu aburi, telegrafe morse, aparate de acustică și optică. Această adevărată expoziție te lămurește că obiectele de mai sus, rânduite frumos în dulapurile cu geamuri, sunt materiale ajutătoare pentru studierea fizicii și chimiei.

Ce am văzut până acum nu e decât o parte din fabrică: în alt cartier al Bucureștiului, pe strada Popa Soare, se găsesc alte ateliere. Aci se fabrică materiale menite să ajute școlarilor la studierea științelor naturale. Materia primă de bază aci e ghipsul. Astăzi sculptorul Iliescu tocmai a terminat o formă din ghips reprezentând o secțiune în aparatul digestiv la om. După ce exemplarul a fost multiplicat cu ajutorul tiparelor, acesta trece prin subsecțiile de retuș și montaj și se oprește în sala de pictură, unde tovarășa Alexandrina Stoichițoiu îl va colora cu gust, talent și răbdare în cele mai mici amănunte. La fel se va întâmpla și cu celelalte materiale de anatomie (aparatul auditiv, respirator, etc.), ca și cu materialele de botanică (secțiuni în frunza de trifoi, sau desvoltarea bobului de fasole).

— Munca de aci — spune tovarășa Maria Gheorghiu dela secția preparate anatomice — cere o calificare specială. În secțiile noastre de sculptură, pictură și preparate anatomice, lucrează absolvenți ai Institutului de Artă sau ai Facultății de Științe Naturale.

Și într'adevăr multe din piesele ieșite din mâinile sculptorilor și pictorilor din acest atelier, sunt adevărate obiecte de artă. Ele reproduc fidel organele și alcătuirea corpului omenesc. Prezentarea materialului sub formă de secțiuni cu un colorit natural, va completa cunoștințele teoretice ale elevilor în domeniile respective, făcând în același timp mult mai plăcută însușirea lor de către elevi.

Fabrica aprovizionează școlile și cu altfel de materiale didactice. În secția de schelete se poate vedea, de pildă, sistemul osos la diferite viețuitoare: porumbei, pești, broaște țestoase, șerpi. Acestea au fost aduse vii din toate colțurile țării și, după ce carnea a fost îndepărtată de pe ele, scheletele au fost refăcute, vopsite și așezate pe postamente.

Alte animale ca: buhaiul de baltă, racii, peștii, etc., sunt conservate întregi în borcane cu iodoform, având în abdomen sau craniu diverse secțiuni pentru a permite astfel studierea formației lor interne.

Preparatele anatomice, din secția cu același nume, sunt dintre cele mai importante produse ale fabricii.

Ce sunt preparatele anatomice? Sunt secțiuni din tulpini de plante, stănjenel de pildă, sau organe ale insectelor, ca de pildă aparatul bucal al albinei — care nu pot fi văzute în amănunt cu ochiul liber și care sunt lipite pe niște lamele de sticlă.

Lamelele sunt trimise școlilor unde elevii le vor pune la microscop, având astfel posibilitatea de a vedea mărită organizarea internă a plantelor și insectelor. Aceste preparate anatomice se fac pentru prima dată la noi în țară.

Întreprinderea de Materiale Didactice — acesta este numele fabricii pe care am înfățișat-o — reprezintă o nouă realizare pe tărâmul deavoltării învățământului științific.

Toate aparatele și materialele executate de colectivul fabricii sunt realizate după desenele manualelor sovietice.

Multe din materialele produse de această fabrică, în special piesele de anatomie și biologie, se aduceau în trecut de peste graniță, iar puține (și acestea de proastă calitate și făcute la comenzi speciale) care se produceau în atelierele de pe lângă fosta Casă a Școalelor, abia puteau să aprovizioneze laboratoarele câtorva licee.

Astăzi fabrica de materiale didactice aprovizionează sute de școli cu colecții de substanțe chimice, și produce peste 50 de tipuri de aparate, fiecare în sute de exemplare.

Fabrica școlarilor îi ajută pe aceștia să urce pe drumul luminos care duce spre culmile științei.

I. MURGU

Utemistul Dumitru Tegoi retunând în strung părțile din lemn ale materialelor.

În atelierul de sticlărie al fabricii. Aci se produce material pentru laboratoarele de chimie. →

Reportaj din China nouă

«O carte bună este un prieten bun — Să închinăm paharul în cinstea acestui prieten comun al poporelor noastre».

In toamna anului 1951. la Șanhai, un tovarăș chinez a adresat aceste cuvinte de îndemn lui Traian Șelmaru. Pe atunci «Reportaj din China nouă» era doar un șir de impresii de călătorie pe care scriitorul român le-a împărtășit prin interpret tovarășilor chinezi la masa de plecare.

Intr'adevăr, după ce ai citit cartea, o închizi cu greu, despărțindu-te de ea ca de un prieten bun. — Dece? Pentru că autorul a izbutit să înfățișeze în adevărata lui lumină poporul chinez.

Chipurile oamenilor care făuresc China nouă se desprind din file cu puterea adevărului vieții.

Reportajul insuflă dorința de a cunoaște din ce în ce mai bine China, nu numai pentru frumusețile Hanceului, «orașul rai», pentru comorile de artă și pentru parada eliberării din centrul Pekinului — ci mai ales pentru sufletul minunat al omului nou din China, care se revarsă ca o ploaie de lumină din toată cartea.

Astăzi China este liberă. In China copiii zâmbesc, mamele nu mai sunt sclavele imperialiștilor americani și ale seniorilor feudali, bărbații nu mai trebue să poarte pe mandarini pe umerii slăbiți de foamea îndelungată, nici să mai servească drept țintă vie pentru distracția ofițerilor americani. China poate construi și construește cântând.

Dar calea străbătută de poporul chinez până aici a fost lungă și grea, presărată cu jertfe. In lupta împotriva cotropitorilor imperialiști și a claselor exploatatoare chineze, s'a călit sufletul mare al omului nou din China.

«Am întâlnit mulți oameni» povestește Traian Șelmaru. «Am stat de vorbă cu unii zile și nopți. Nu-i voi uita niciodată.—Pentrucă aproape în fiecare din acești oameni, atât de simplu îmbrăcați, atât de modești, de calzi și de buni, se ascunde un erou...».

Iată-l pe Li-Ian. Pe pieptul lui strălucește o medalie care poartă denumirea: «Pentru trecerea fluviului Ianțe». Este unul din foștii comandanți care au forțat trecerea fluviului Ianțe în bătălia istorică, hotărîtoare pentru eliberarea Chinei.

«Ianțe-ul este o apă mare și sălbatecă. Trebuia trecută. Și a fost trecută. Un milion de oameni au trecut-o. Cu

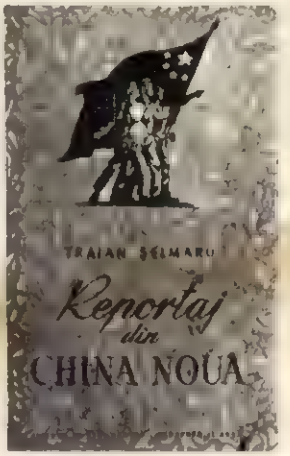

bărci și plute. Artileria bandiților bătea cu disperare. Dar nu i-au putut împiedica pe ai noștri să treacă fluviul», povestește Li-Ian.

Sub ploaia de bombe, tinere fete de patruzprezece-cincisprezece ani, îi ajutau pe ostași să treacă, vâslind, în șgomotul asurzitor al artileriei, cu curăsul pe buze.

Pe lacul din Hanceu, una din aceste eroine, vâslind voinicește, îi spune autorului cărții cu modestie și simplitate cum a înflorit viața ei:

«Ce știau ai noștri înainte?» — ne-a spus ea. «Viața lor se trecea toată între malurile lacului acesta. Și tata și mama au fost luntrași. Ce știa o fată ca mine? Se năștea, creștea, se mărita cu un luntraș. Câra toată ziua boeri în barcă. Pe urmă murea. Avea copii? Îi aștepta și pe ei aceeași viață. Lumea lor era toată pe lacul ăsta... Acum toate s au schimbat... Ca mâine mă duc la universitate, mă fac inginer sau... ce-i trebue poporului... De multe ori stau cu mama de vorbă și-i povestesc planurile mele. Se uită la mine și nu-i vine a crede. — Și barca? — m'a întrebat odată — O motorizăm — i-am răspuns».

Din câteva cuvinte înțelegem cât de necruțătoare și lungă a fost lupta revoluționară a poporului chinez, în frunte cu partidul comunist.

«E o colină domoală» în susul Nankinului. Se numește Iu-Hua-Thai. Acum se joacă pe ea pionierii cu cravatele roșii la gât. Pare un loc de plimbare... Aci, în douăzeci și doi de ani de stăpânire a Nankinului de către Gomindan, au fost executați 200.000 de revoluționari».

Dar azi, auzim cum din inima poporului chinez crește mai puternic cântecul care străbate orașele în marș spre industrializare, satele deșerbite de sub jugul feudal, colinele presărate cu mormintele comuniștilor, căzuți în lupta pentru libertate: «Partidul comunist este ca soarele» spune cântecul. «Unde răsare, se face lumină».

Din «Reportaj în China nouă» ne rămâne neșterșă în minte ura întregului popor chinez împotriva imperialismului american, care l-a exploatat, l-a chinuit și l-a disprețuit socotindu-l mai prejos de om.

Nu putem uita dragostea și recunoștința poporului chinez pentru conducătorul lui, Mao Tze-dun, pentru «frații lor mai mari» cum îi numesc ei pe oamenii sovietici, pentru Stalin, marele prieten al popoarelor.

Din conștiința politică a poporului chinez, din adâncul său patriotism și internaționalism s'a născut voluntariatul împotriva agresorului american, pentru a ajuta Coreea, a apăra securitatea patriei și pacea lumii.

Din «Reportaj în China nouă» se desprinde viu imaginea voluntarilor, imaginea eroismului întregului popor:

«Cean Sun Lun râde bucuros. «E o mare cinste pentru mine că am fost acceptat să plec voluntar. Munca de voluntar este cea mai de seamă cinste pe care o poate avea azi un om al țării mele. Noi vom face totul — pentru a ne împlini datoria. Noi avem încredere în victoria oamenilor asupra neoamenilor».

Ruxanda PALADI

Traian Șelmaru—Reportaj din China nouă — E.S.P.L.A.

ION ANDREESCU

Cu 70 de ani în urmă, într'o zi mohorîtă de Octombrie, se zbârcea, după o luptă grea cu lipsurile și boala, înainte de a fi împlinit vârsta de 32 ani, pictorul Ion Andreescu. In Octombrie al aceluiaș an murea în mizerie marele actor Pascaly, iar Mihail Eminescu era internat într'o casă de sănătate. Aceasta era soarta pe care burghezia și moșierimea o rezervau marilor creatori realiști.

Ion Andreescu s'a născut la București, în 1850. Părinții lui aveau oarecare state, dar sărăcesc înainte ca fiul să treacă de vârsta copilăriei. De timpuriu va avea Andreescu de dat piept cu greutățile vieții: la gimnaziu și mai apoi la școala de Belle-Arte, unde urmează secția pedagogică, se va întreține singur, prin meditații. La absolvirea școlii, tânărul sfios și modest, aproape nebăgat în seamă la Belle-Arte, pleacă la Buzău, ca profesor de desen și caligrafie. Interesante—fiindcă mărturisesc o atitudine critică — sunt rapoartele sale către direcția școlii, în care arată că pentru elevi nu este important să învețe a desena un ornament, ci «să ridice un plan de casă de țară, un coșar, în fine toate construcțiile necesare unui lucrător...». Bine înțeles, forurile superioare n'au acordat nicio atenție propunerilor tânărului dascăl, care vădea încă de pe atunci, ca o trăsătură esențială a sa, interesul pentru nevoile oamenilor muncii, dorința de a le îndrepta viața.

La Buzău, Andreescu muncește necontenit, cu pasiune și sârguință neobosită, ca să-și desăvârșească mijloacele de expresie, ca să pătrundă miezul fenomenelor vieții.

In mahalalele Buzăului și în satele din jur el nu se lasă furat de amăgitoare aspecte «pitorești», ci redă, cu cinstea caracteristică conștiinței sale de om și de artist, viața adevărată. Și tocmai pentrucă pânzele lui sunt profund realiste, ele acuză în același timp stările de lucruri din vremea lui.

Iată «Casa de ciurari», una din lucrările în care «realismul aspru» al lui Andreescu — cum a fost el numit de critica sovietică cu ocazia expoziției de artă a R.P.R. la Moscova, în 1949 — pune în lumină, cu o desăvârșită simplitate, viața de cumplită mizerie a țărănimii noastre în preajma răscoalei din 1888. Bordeiul dărăpănat, coșcovit, pe prispa căruia stau țăranii, este înfățișat în aceeași culoare mohorîtă a lutului în care se scaldă cele mai multe din peisagiile sale. Dar că lumina tristă, apăsătoare a acestora, ca de pildă, «Târgul Drăgaica», «Casă la margine de drum», «Cumpăna satului», «Drumul satului» ș.a. nu este o notă temperamentală a artistului aplecat spre melancolie și pesimism — așa cum au vrut să-l prezinte criticii burghezi, pe ei ca și pe Eminescu — o pot dovedi alte opere ale sale. Dovezi grăitoare sunt printre altele «Merii înfloriți», «Interiorul de pădure», «Ecoul», pânzele sale reprezentând flori sau portrete de țărance printre care acel minunat «Cap de fată». Cu câtă gingășie în ficeare atingere de penel a conturat el chipul tinerei țărănci, pe fața căreia se îmbină emoționant frăgezimea anilor cu asprimea vieții trudite, câtă căldură și strălucire capătă paleta sa când cântă bucuria vieții, în această adevărată capodoperă a picturii noastre!

Mânat de dorința de a-și desăvârși meșteșugul, Andreescu pleacă în 1879 la Paris unde leagă prietenie cu Grigorescu, a cărui influență i se dovedise prielnică dela începuturile activității sale.

Ca și Grigorescu el va rezista curentului impresionist — care începea să câștige teren, dezagregând arta apuseană — și se va alătura școalei realiste. Din această perioadă datează o serie de pânze reprezentând țărani francezi la muncă câmpului și peisagii printre care «Iarna», o operă de un profund realism, de o strălucită măestrie artistică.

Existența plină de privațiuni a artistului, atât în țară cât și la Paris, își arată efectele. Andreescu se îmbolnăvește de tuberculoză.

Intors în țară, lucrează până în ultimele clipe, mistuit de febră, sleit de puteri — așa cum se înfățișează în zguduitorul său «Autoportret»: (aflat în Muzeul de artă al R. P. R., ca și cel reprodus în numărul de față al revistei). Este imaginea unui bărbat de-o bătrânețe fără vârstă, cu obrajii scofâlciți, cu ochii sticlind de febră, dar și de o mistuitoare întrebare, de o acuzare pe care întreaga lui fizionomie și atitudine o aduce societății din vremea lui.

Pentru adânca lui dragoste de popor, pentru felul aspru, realist, în care el a înfățișat viața oamenilor muncii, și peisagiul țării, pentru patriotismul fierbinte care l-a făcut să redea atât de simplu, de poetic, de măestrit specificul național — pentru toate aceste merite, burghezia și moșierimea l-au lăsat pradă mizeriei și apoi uitării.

Pentru toate aceste merite, Academia Republicii Populare Române l-a ales pe Ion Andreescu membru post-mortem al ei, iar Premiul Național de pictură îi poartă numele. Pentru toate acestea poporul nostru muncitor, eliberat de sub oranduirea crudă și nedreaptă, îndrăgește opera lui, se mândrește cu Ion Andreescu, una din cele mai puternice personalități creatoare ale artei noastre plastice.

Lelia RUDAȘCU

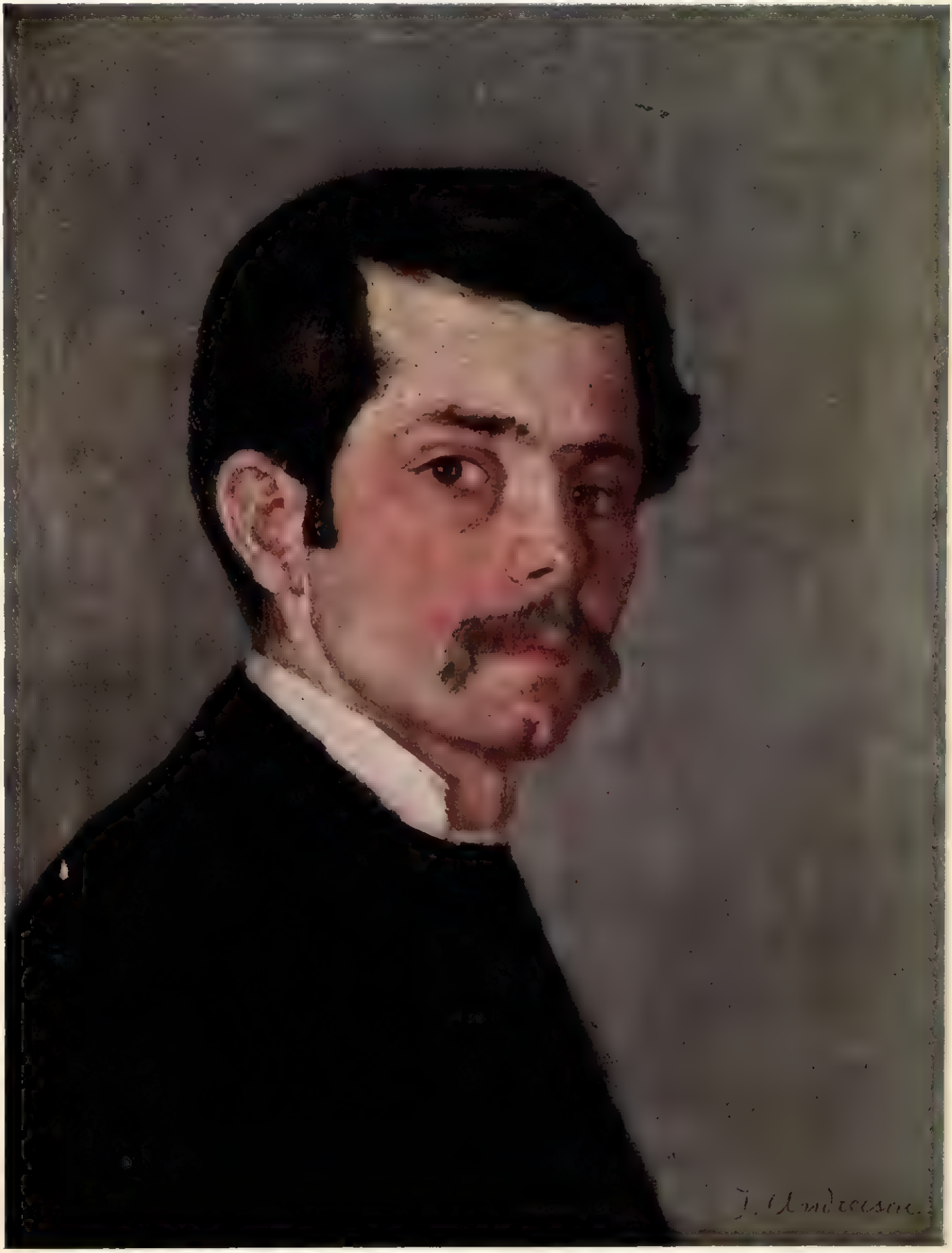

L ANDREESCU

AUTOPORTRET

I. ANDREESCU

CAP DE FATĂ

I. ANDREESCU

ECOUL

I. ANDREESCU

CASĂ DE CIURARI

IZMIRUL, ASTĂ VARĂ

— Scrisoare din Turcia —

de Osman SAMSUNOGLU

Un bidon de apă sau... un kilogram și jumătate de pâine

Orașul Izmir este situat pe coasta unui golf adânc și șerpuitor. El se ridică în terase, pe niște coline. Străzile sunt înguste și întortocheate asemenea unor șuvițe de păr încâlcite. În cartierele de sus casele se pleacă spre pământ. Acolo trăiesc în majoritate oameni săraci, muncitori. Una dintre cele mai mari calamități în aceste cartiere e lipsa de apă. Vara, un bidon de apă costă cincizeci de kuruși, cât un kilogram și jumătate de pâine.

Cartierul fabricilor se întinde într'o vale umedă și mocirloasă. Depozitele în care tutunul, smochinele și strugurii sunt uscați, sortați și suferă o prelucrare preliminară se află chiar în centrul orașului. Vara, oamenii se sufocă acolo de căldură.

E amiază. Arșiță copleșitoare. La depozitele americane «Tobacco», e repaus de prânz. Muncitorii mănâncă pe trotuare, lângă zidurile depozitelor. Ferindu-se de soare, la umbra unui zid, o muncitoare își alăptează copilul. Nu există o încăpere în care poți mânca omenește și, se înțelege, nici pomeneală de creșe pentru copii.

Zilele acestea a avut loc la Izmir, o așa zisă «conferință a sindicatului muncitorilor din industria tutunului». Sala conferinței semăna cu o circumscripție de poliție: erau mai mulți polițiști decât delegați sindicali.

Atmosfera era încărcată. Muncitorii căutau să scape de agenții partidelor fasciste puși în fruntea sindicatelor. Se iscă o încăierare. La locul președintial se instală un comisar de poliție, care conduse mai departe ședințele. Participanții la conferință părăsiră sala în semn de protest. Comisarul de poliție răcni: «Acei care au plecat sunt uneltele roșilor. Să nu uite ei că guvernul are o mână de fier!»

Oamenii muncii din industria tutunului denumesc Iunie și Iulie «luni moarte». Nu prea e de lucru. Monopolurile americane subminează și înăbușe cultura tutunului în Turcia.

Altădată, în «sezonul mort», muncitorii din industria tutunului se angajau temporar la depozitele de smochine sau de struguri. Anul acesta nu se găsește de lucru nici acolo. La începutul primăverii, pe coasta Mării Egee a căzut brumă și viile au degerat.

Una după alta se abat nenorocirile pe umerii țăranilor turci. De când Turcia a devenit o moșie a colonialiștilor americani, satele s'au ruinat și mai mult. Țăranii săraci și mijlocași își pierd ultimul petec de pământ; ca frunzele care toamna se desprind de ramurile lor, ei își părăsesc vetrele și, în căutare de lucru, se îndreaptă în masă spre orașe. Dar de lucru — nu găsesc. Șomajul și scumpetea cresc pe zi ce trece.

La Izmir a sosit un nou guvernator. Guvernatorul precedent, generalul Tugsavul, ridicase cu atâta zel paharul, la cazinoul din Cadifecal, în sănătatea «prietenilor» săi americani, încât a căzut rupt de un atac de inimă. În ziua când noul guvernator Adal, a coborît din tren în gara Basman, încă un grup de vase de război americane ancorau în portul Izmir. N'a apucat guvernatorul să-și șteargă de praf papucii, că a și alergat într'un suflet în întâmpinarea americanilor. Sute de marinari yankei au apărut pe străzi.

Același tablou pe care Turcia l-a mai văzut și în 1919-1922: ocupație străină. Lângă Asanser, niște americani care se legaseră pe stradă de femei turce, se luară la bătaie cu trecătorii revoltați.

«Să-i dăm afară pe americani din țara noastră!» — strigă un bărbat însângerat, cu hainele rupte; el luase parte la încăierare și, după cum s'a aflat mai târziu, era învățător în satul Caradjakoi de lângă Eschișkhir. Asemenea întâmplări au loc nu numai la Izmir. De curând, la Stambul, în cartierul Maltepe, câteva sute de oameni au pus la punct niște americani care întrecuseră măsura. «Blestemați să fie acei care au lăsat să intre câinii ăștia în țara noastră!», striga poporul.

Noul guvernator al Izmirului a declarat reprezentanților presei: «Poliția și jandarmeria noastră vor duce cu un randament maxim lupta împotriva acelora care vor încălca ordinea». Curând, detașamente de poliție motorizată au ocupat răscrucile orașului, iar unități de jandarmi au împresurat cartierele muncitorești. Încep raziile. Poliția săvârșește atacuri asupra cafenelelor din cartierele sărace: îi caută pe aceia care se împotrivesc americanilor și arestează patrioți. Guvernatorul a dat ordin ca toți șomerii să fie deportați din oraș sub pretext că sunt «vagabonzi». Astfel se asigură «ordinea» dictată de colonialiștii americani lacheilor turci.

Domnul Mac Gee trage o săpunealâ

În Turcia de astăzi, Mac Gee, ambasadorul Washingtonului, se comportă ca un gauleiter și cuceritor. Când are poftă, se urcă în limuzină și se plimbă prin Turcia ca pe moșia lui. De curând, Mac Gee a învrednicit Izmirul cu o vizită. A aliniat în fața sa pe guvernator, pe comandantul garnizoanei, pe funcționarii poliției secrete și pe «părinții orașului» și a tăbărît cu injurii la adresa cercurilor progresiste din Turcia

Cuvântarea ținută de Mac Gee la Izmir a fost interpretată la Ankara ca o nouă directivă. Deputatul Agaoglu s'a urcat la tribuna medjlisului (parlamentul turc — n. n.) și a început să urle: «În ultimele luni, au avut loc o serie întreagă de acțiuni care turbură liniștea și ordinea în țară. Pe zidurile caselor, în marile centre muncitorești cum sunt Stambulul și Izmirul, se lipesc proclamații. Izbucnesc mereu greve la Ankara și la Izmir. Muncitorii din Stambul, ducând populația după ei, au încercat să organizeze meetinguri și demonstrații pe străzile și în piețele orașului... Muncitorii și sindicatele n'au dreptul să facă politică!...», a urlat acest vătaf al reacțiunii americane.

Guvernul face totul pentru a-l mulțumi pe mister Mac Gee și pe cei de o teapă cu el. Două sute patruzeci de închisori au fost construite numai în ultimii doi ani. Anul acesta, se înființează două sute cincizeci de circumscripții de poliție noi. În închisori zac treisprezece mii de deținuți politici.

Micii negustori din Izmir și industriașii locali dau faliment. Nu demult s'a spânzurat un industriaș, proprietarul unei fabrici de pielărie. În scrisoarea lăsată de el se spune: «După ce guvernul a deschis larg porțile vămilor pentru mărfuri americane, nu mi-a mai rămas decât să-mi închid întreprinderea».

La Izmir a fost de curând în vizită directorul agenției turce a societății petrolifere americane «Sokoni Vacuum». Această societate are astăzi întreprinderi comerciale în 300 de localități din țară. «Sokoni Vacuum» și «Standard Oil» au monopolizat piața turcă. Acum ele pun mâna pe surselе de petrol turcești. Directorul agenției din Turcia a societății «Sokoni Vacuum» a declarat plin de satisfacție: «Afacerile ne merg din ce în ce mai bine și noi ne lărgim organizația».

Directorul «Băncii oamenilor de afaceri» legată de societatea americană «Electro-company» și de multe firme din Germania Occidentală, a vizitat deasemenea coasta Mării Egee. La Izmir, a dat un banchet. S'a băut «pentru colaborare în afaceri», «în sănătatea întemeietorului băncii», etc. Tot acest «entuziasm» nu este întâmplător: în 1951, «Banca oamenilor de afaceri» a realizat un beneficiu de 30.000.000 de lire.

Nici veniturile altor bănci nu sunt mai mici. «Banca agricolă» a câștigat 35.000.000 lire, «Banca de credit pentru construcții», în fruntea căreia se află unul din conducătorii partidului «democrat» guvernamental, Tașkend, a realizat din tranzacțiile cu fabricanții de armament americani într'un an un profit net de 20.000.000 de lire. Întreprinderea americană cu firma «Banca desvoltării industriale» și-a sporit capitalul de două ori într'un an, ridicându-l la 104.000.000 de lire. Această bancă controlează de pe acum 82 de întreprinderi industriale în diferite localități din Turcia.

Deasupra acestei piramide rapace se înalță banca monopolurilor americane, așa zisa «Bancă internațională pentru reconstrucție și desvoltare». Ea își înfige ghiara în zăcămintele turcești de crom, cupru și fier, în surselе de energie și în instalațiile portuare. Puterea acestei bănci a crescut într'atât, încât nici medjlisul, nici guvernul nu îndrăznesc să-i iasă din voie. Așa, de pildă, la cererea acestei bănci, medjlisul i-a încredințat construirea barajului și a centralei electrice de pe râul Seihan, votând o lege specială și urgentă, care asigură americanilor avantagii uriașe. Acum, întreaga vale a Ciukurovei a intrat în stăpânirea acestei bănci. Dar oare nu toată Turcia a intrat astăzi în stăpânirea colonialiștilor americani?!

„Memetcici, întoarceți-vă acasă!"

Ca pretutindeni în țara noastră, la Izmir poporul este adânc turburat de evenimentele din Coreea. Când tratativele de armistițiu din Coreea au început să se târâgănească, pe străzile orașului nu se mai auzea decât: «Americanii umblă iarăși cu cioara vopsită și țădărnicesc din nou tratativele!». Pe zidurile fabricilor din cartierul Halkapânar au apărut inscripții: «Poporul turc cere încheierea imediată a armistițiului în Coreea, poporul turc cere înapoierea imediată a memeticilor!» *)

Guvernul a trimis până acum în Coreea nu mai puțin de 18.000 soldați turci. Ministerul Apărării a publicat în Iunie cea de a 54-a listă de pierderi a brigăzii turce. Potrivit acestor liste, numărul morților, răniților și prizonierilor se ridică la 13.700.

Ziarele reacționare turcești, care s'au vândut pe dolari, declară cu un cinism nemaiauzit: «În războiul din Coreea, am devenit asociați cu americanii. Ei dau bani și armament. Noi dăm sângele soldaților

*) Astfel sunt desemnați soldații în Turcia (Nota red.)

Moarte lipsită de glorie pe pământ străin și pentru interese străine, iată soarta tinerilor turci mânați la război în Coreea de către agresorii americani. În foto: unul din cimitirele soldaților turci în Coreea.

(Fotografie apărută în ziarul turc „Esi Sobah")

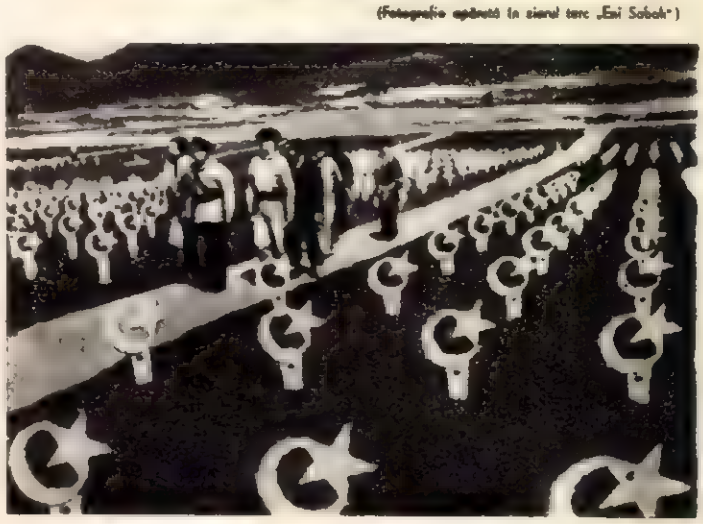

POEME DE NAZIM HIKMET

Această țară e a noastră

Țara aceasta ca un cap de iapă
Care-a venit în lung galop din Asia îndepărtată
Să se arunce'n apele adânci ale Mediteranei —
Țara aceasta este a noastră.

Cu încheie'urile pline de sânge, cu dinții strânși.
descuiță,
Pământ asemeni unui covor de mătase --
Acest infern, acest paradis este al nostru.

Să se închidă porțile prin care nu pot pătrunde decât
vre-o câțiva,
Să se închidă pentru totdeauna,
Oamenii să nu mai fie robii altor oameni
Chemarea aceasta-i a noastră.

Să-ți duci viața'n libertate, ca un copac,
Să trăiești, înfrățit, ca arborii unei păduri —
Acesta este visul nostru.

Dușmanul

I

Iată-l: e dușmanul lui Regep, țesător din Erusa,
Dușmanul lui Hassan, muncitor la uzina Karabuk.
Dușmanul bătrânei Hadjen, țărancă săracă,
Dușmanul lui Suleiman, cel care muncește ogorul,
Dușmanul oamenilor asemeni mie, asemeni ție,
Dușmanul celui care se gândește.
Dar patria aceasta-i casa noastră,
A oamenilor mulți asemeni nouă
Și deci acesta e dușmanul patriei, iubita mea.

II

Ni-s brațele ca ramuri de fructe încărcate,
Dușmanul le scutură, dușmanul scutură zi și noapte roa-
dele muncii noastre.
Și ca să-i fie mai ușor, să ne despoaie în liniște
deplină,
Cu lanțurile lui cuprinde nu numai glezna noastră
Ci cugetele noastre vii, iubita mea.

În românește de VIRGIL TEODORESCU

Nașterea

Mama lui mi-a dăruit un băiețaș,
un băiețaș bălan, fără sprâncene,
un bulgăr de lumină în scutece albe,
care cântărește trei chile.

Când băiețașul a venit pe lume,
s'au născut copii în Coreea.
Erau copii care-aduceau cu floarea soarelui,
dar Mac Arthur i-a asasinat.
Ei s'au dus fără să cunoască
gustul laptelui mamei.

Când băiețașul meu a venit pe lume,
s'au născut copii în temnițele din Grecia.
Tatăl lor a fost împușcat
și cel dintâi lucru ce-au văzut pe lume, .
au fost gratiile.

Când băiețașul meu a venit pe lume,
s'au născut copii în Anatolia.
Erau prunci cu ochi albaștri, cu ochi negri,
cu ochi căprui.
Dintr'odată au fost năpădiți de păduchi.
Cine știe câți dintre ei vor trăi printr'o minune.

Când băiețașul meu a venit pe lume,
s'au născut copii în cea mai mare țară din lume,
în țara fericirii.
În țara unde nădejdile s'au înfăptuit.
Când copilul meu va avea vârsta mea,
eu nu voi mai fi pe lume,
dar lumea întreagă
va fi, pentru copiii de toate culorile, un leagăn
cu o plapumă de mătase albastră.

În românește de MARIA BANUȘ

turcă». Aliații turci ai intervenționiștilor americani au și abătut asupra miilor de familii turcești durerea și grozăviile războiului. Ziarul «Hurriet» a publicat o fotografie care reprezintă o femeie turcă. Privirile ei sunt pline de durere. Ține de mână doi copilași. Tatăl lor a fost trimis în Coreea, unde a dispărut. Sub fotografie scrie: «O femeie care nu mai râde de multe luni». Numărul văduvelor și al orfanilor crește în Turcia din zi în zi.

La început trupele care urmau să fie trimise în Coreea erau îmbarcate pe vapoare în Portul Iskenderun. Tot acolo erau aduși și răniții. După greva docherilor din Iskenderun, care au refuzat să descarce armament american, soldații trimiși în Coreea sunt îmbarcați în Izmir.

Multe zile ziarele au făcut zarvă după modelul american: «În portul Izmir sosesc eroi din Coreea...». Sute de oameni s'au îndreptat spre Izmir, crezând că vor întâlni printre cei mutilați părinți, soți, frați sau feciori.

În zilele acelea, Comitetul partizanilor păcii a lansat un apel către popor. În apel se arăta: «Duceți-vă în portul Izmir! Cereți acolo socoteală celor care i-au luat mamei feciorul, soției soțul, celor care au trimis tineri turci la măcelul american din Coreea! Duceți-vă! Cereți imediata înapoiere a memeticilor!»

Era în zori de zi. Comandantul garnizoanei și poliția secretă bară-seră încă în timpul nopții toate drumurile care duc spre port. Pe cheiul Kordonboiu, erau înșiruiți soldați cu baioneta la armă, într'o așteptare încordată. Mulțime de popor se scurge din toate părțile spre țărm. Când vaporul a tras la debarcader, poporul a rupt cordoanele de soldați. În piața Pasaport, pe cheiul din fața palatului guvernatorului, se auzeau strigăte: «Dați-ne feciorii! Ce ați făcut cu frații noștri? Blestemați să fie aceia care au vărsat sângele nepotului meu!»

Sgomotul mulțimii era amenințător. Mii de oameni îi blestemau pe americani și pe lacheii lor turci. Această manifestație fără oratori, fără cuvântări și fără placarde a fost o expresie a protestului popular împotriva trimiterii de trupe turcești în Coreea.

Armata și jandarmii au împrăștiat mulțimea. Soldații răniți au fost transportați în grabă la cazărmile din Sarâkâșl, iar în cursul nopții au fost evacuați din Izmir.

Majoritatea soldaților înapoiați din Coreea au devenit ei înșiși apeluri vii. Multe a aflat poporul dela ei. Nu deacea, oare, poliția îi ține pe acești soldați sub o strictă supraveghere? Mulți din ei au fost trimiși în judecata tribunalului militar pentrucă difuzaseră în rândurile poporului lozincile: «Coreea pentru coreeni! Memetcici, întoarceți-vă acasă!».

O veche cunoștință mi-a arătat scrisoarea primită dela un concetățean, pescar de meserie. Iată ce scria: «Am inima însângerată. Băiatul meu a fost concentrat și urmează să fie trimis în Coreea... Acei care conduc țara ne vor distruge căminele... Ce avem noi cu Coreea? Ce rău ne-au făcut coreenii? Decе să ne vărsăm sângele pentru interesele străinilor? I-am scris feciorului meu să plece în munți...».

Nu știu ce a făcut băiatul acestui pescar. Dar numărul soldaților care dezertează din armată pentru a nu fi trimiși în Coreea crește necontenit.

Soldații care sunt trimiși în Coreea la moarte sunt selecționați cu migală din toate diviziile. După aceea, cei selecționați trec printr'o îndelungată verificare suplimentară. Apoi sunt trimiși pe companii în lagărul Seferihisar de lângă Izmir. Acolo, soldații și ofițerii din «regimentul coreean de instrucție» sunt supraveghiați cu strictețe. În lagăr dictează generalii și ofițerii americani. Generalul Arnold, șeful misiunii militare americane din Turcia, a inspectat «regimentul de instrucție».

Într'o zi, un soldat originar din Adana a evadat din acest lagăr. Un unchi al lui fusese ucis în Coreea, iar tatăl său se înapoiase acasă schilod. Soldatul dezertor a fost ucis la Izmir, în cartierul Tepedjik, după ce, încercuit de poliția militară, se apărase vreme îndelungată, trăgând focuri de armă. Ultimele lui cuvinte au fost: «Decât o moarte rușinoasă în Coreea, mai bine să mor aici. Mor pentru onoarea poporului turc!». Această întâmplare a făcut asupra soldaților din lagăr o puternică impresie. Lucrurile au luat o întorsătură atât de gravă, încât peste o mie de oameni din «regimentul de instrucție» au fost înlocuiți cu alții, ca fiind «improprii». Mulți au fost arestați...

Peste câteva săptămâni, a intrat în port un mare vas de transport englez. El trebuia să ducă «regimentul de instrucție» dela Seferihisar în Coreea. Pe vas se aflau soldați olandezi, belgieni și greci. Acești soldați au refuzat să plece în Coreea și au hotărît să debarce la Izmir. Poliția militară americană de pe vas și poliția turcă de pe coastă le-au barat drumul. Pe vas s'a încins o încăierare. Crătiți și farfurii au început să cadă asupra polițiștilor turci și americani. Cheiul Birindjikordon a fost împroșcat cu o ploaie de cartofi. Soldații au aruncat de pe vas și grenade de mână. Comandantul garnizoanei Izmir a trimis în grabă trupe. Răscoala a fost înăbușită.

La 9 Iunie, dimineață, divizia a 233-a a barat toate drumurile care duc spre portul Izmir. 1.500 de memetcici, escortați de automobile blindate, au fost duși cu mașinile în port, direct din lagărul Seferihisar. În timp ce erau îmbarcați pe vasul englez, o escadrilă de avioane de război a patrulat deasupra orașului. Mulțimea n'a putut să răzbată spre cheiul Kordonboiu, unde se efectua îmbarcarea. În felul acesta, dușmanii poporului turc mână soldații turci — sub amenințarea mitralierelor și a mașinilor blindate — la moarte, pentru interesele imperialiștilor americani.

* * *

Faptele și evenimentele pe care le-am menționat, exemplele pe care le-am dat, terorsrea din țară, toate acestea dovedesc creșterea nemulțumirii maselor largi populare și intensificarea luptei lor împotriva sclaviei americane, împotriva transformării Turciei într'o bază de atac americană, împotriva transformării soldaților turci în carne de tun pentru fabricanții de moarte americani.

Nici teroarea fascistă, nici «arcanul american»*), nici fabricile de minciuni, construite pe dolari și care lucrează pentru dolari, nimic nu va determina poporul Turciei să renunțe la lupta pentru independența națională!

(din „Ogoniok", nr. 35, 1952)

*) „Arcan american", astfel denumesc oamenii poli-
ției secrete turcești una din torturile „moderne"
care se aplică patrioților (Nota Red).

PRIMARUL: Imi blestem zilele că i-am dat atâta de băut... Ce ne facem dacă măcar jumătate din tot ce-a spus aici e adevărat? (Actul III, scena 9; în rolul primarului: Al. Giugaru). (În foto stânga sus).

„Revizorul" Hlestakov își face apariția în casa primarului, întâmpinat de slugărnicia de rigoare a demnitarilor locali (Artemii Filipovici Zemlianica, administratorul așezămintelor de binefacere (Ion Tolianu); Luca Luchici Hlopov, inspectorul școlar (Ion Manu — Jenică Constantinescu); Dobcinski și Bobcinski, moșieri din localitate (Gr. Vasiliu-Birlic, Marcel Anghelescu). (Sus mijloc)

PRIMARUL: Sst!.. Ei! Ce face? Doarme?
OSIP *(servitorul lui Hlestakov)*: Încă nu. Dar a'nceput să caște. (Act. III, scena 10; în rolul lui Osip — Al. Ionescu-Ghibericon). (Dreapta sus).

HLESTAKOV *(înclinându-se)*: Cât de fericit sunt, doamnă, că am plăcerea de a vă vedea.
ANA ANDREEVNA: Pentru noi e și mai mare fericirea de a vedea o persoană atât de distinsă.
(Act. III, scena 6; Ivan Alexandrovici Hlestakov — Radu Beligan; Ana Andreevna — Silvia Fulda)

Pregătind „REVIZORUL"

JANDARMUL: Un funcționar care a sos[it] din ordin suprem dela Petersburg, v[ă] roagă să vă prezentați imediat la dum[nea]lui; a tras la han *(cuvintele cad c[a] un trăsnet, femeile scot în același timp u[n] țipăt de stupoare; întregul grup rămâ[ne] încremenit)*. (Actul V — finalul).

de Radu BELIGAN

Anul acesta s'au împlinit, la 4 Martie, o sută de ani dela moartea marelui scriitor Nikolai Vasilievici Gogol, întemeetor al realismului critic, desvoltat mai târziu de glorioasa pleiadă a scriitorilor clasici ruși.

Glasul acuzator al lui Gogol a răsunat într'o epocă de cruntă reacțiune, după înăbușirea răscoalei decembriștilor. Satira sa a fost o armă împotriva țarismului, împotriva claselor stăpânitoare ale Rusiei de altădată.

Teatrul Național «I. L. Caragiale» a ales spre reprezentare cea mai bună operă dramatică a lui Gogol: comedia «Revizorul».

Hlestakov, un tânăr flueră-vânt, modest funcționar din Petersburg, se împotmolește într'un orășel provincial, nemaiavând bani să-și continue drumul. Autoritățile locale îl iau drept un mare demnitar, venit incognito pentru a le ancheta matrapazlâcurile. Urmează o serie de încurcături și peripeții, provocate de panica în care intră «nevinovații» reprezentanți ai autorității. Dar, în cele din urmă, confuzia se descoperă și matrapazlâcurile își reiau cursul. Acesta ar fi, la prima vedere, cadrul restrâns în care se desfășoară acțiunea «Revizorului». Satira lui Gogol depășește însă cu mult acest cadru, ea fiind — după fericita expresie a lui Herțen, — «un adevărat «curs complect de anatomie patologică a funcționarului rus» din timpul țarismului. Ridiculizând pe funcționarii țariști din epoca lui Nicolae I, Gogol luptă cu despotismul, cu întunecimea morală, cu nedreptatea și cu bunul plac—trăsături concentrate în figura centrală a piesei: primarul Dmuhanovski.

Pentru a avea posibilitatea să realizăm un spectacol cât mai demn de măreața capodoperă a lui Gogol, s'a hotărît ca — în prealabil — regisorul Sică Alexandrescu și autorul acestor rânduri, interpretul lui Hlestakov, să întreprindă o călătorie de studii la Moscova.

Pe lângă numeroase alte spectacole de o valoare excepțională, am avut astfel fericita ocazie să vedem și să studiem — seri deandândul — cele două înscenări ale «Revizorului», care se reprezintă actualmente la Moscova: cea dela Teatrul Mic, o fidelă reconstituire a creațiilor marilor reprezentanți ai tradiției realiste în teatrul rus: Șcepkin, Varlamov, Davâdov, precum și noua înscenare a lui A. D. Popov, dela Teatrul Armatei, plină de curajoase inovații creatoare, urmărind să găsească noi rezolvări pentru fiecare scenă a comediei.

Întorși în țară, am căutat să folosim în spectacolul nostru — cu care s'a deschis stagiunea 1952-53 — tot ceeace este mai bun și mai valoros în cele două spectacole dela Moscova.

Pentrucă acuza, în același timp, și rânduielile din România burghezo-moșierească, «Revizorul» a fost reprezentat la noi în trecut ca o simplă farsă amuzantă. Sarcina noastră principală era, deaceea, să ne străduim să ridicăm interpretarea personagiilor lui Gogol până la acea mare pasiune demascatoare pe care creatorul lor o cerea dela comedie, să ducem ridiculizarea lumii vechi până la autenticul patos gogolian.

Forța demascatoare a «Revizorului» s'a născut din înalta conștiință cetățenească a lui Gogol. Scăderea acestei forțe în cursul spectacolului poate duce, în mod implicit, la anihilarea temei pozitive a piesei. Iată dece — după cum am înțeles atât de bine la Moscova — mânia implacabilă a marelui scriitor nu trebue înlocuită nicio clipă cu un zâmbet indulgent la adresa evenimentelor din timpul lui Nicolae I. Nerespectând acest principiu, riscăm să înlocuim necruțătoarea temă a condamnării societății care dădea naștere tuturor acelor Hlestakovi, Dmuhanovski, judecători, epitropi, inspectori școlari și diriginți poștali, prin simpla ridiculizare a funcționarilor unui oarecare orășel provincial, dus de nas de falsul revizor Hlestakov.

Tot la Moscova am înțeles că satira lui Gogol nu are numai o mare semnificație istorică, dar că ea ne ajută și azi la demascarea unor aspecte ale putredei «democrații» din statele capitaliste, cât și la scoaterea din rădăcini a tot ceeace a mai rămas înapoiat în conștiința noastră.

Pentru a putea îndeplini această înaltă misiune, spectacolele noastre trebue să ajungă însă la acel grad de măestrie la care a ajuns teatrul sovietic. În acest scop, colectivul artistic și tehnic al Teatrului Național «I. L. Caragiale» a muncit fără preget timp de șase luni, bucurându-se de concursul neprecupețit al tovarășului E. Kovalenko dela Teatrul «Puşkin» din Moscova.

Repetițiile propriu zise ale «Revizorului» au fost precedate—pe baza metodei Stanislavski — de o amănunțită analiză atât a vieții și operei lui Gogol, cât și a epocii în care se desfășoară acțiunea comediei sale. Dela Rusia lui Nicolae I am trecut apoi, cu cercetarea noastră, la România din trecut, căutând să stabilim asemănările dintre condițiile sociale ale regimului țarist și cele ale regimului burghezo-moșieresc dela noi. O deosebită atenție s'a acordat, în această perioadă preliminară, prețioaselor indicații asupra caracterelor și îmbrăcămintei personagiilor din «Revizorul», indicații pe care Gogol însuși le dă viitorilor interpreți ai piesei sale.

Munca de pregătire scenică a fost grea dar pasionantă. Preocuparea noastră de căpetenie a fost, în cursul acestei lungi perioade, să realizăm un spectacol cât mai realist cu putință, în care nimic să nu distragă atenția dela ideia centrală a piesei, ci, dimpotrivă, totul s'o exprime cât mai plastic și mai limpede. Nenumărate au fost zilele când s'a lucrat ore întregi la o singură scenă de două pagini, pentru a curăți jocul nostru de orice urmă de sgură naturalistă, pentru a nu face ux decât de mișcări și tonuri tipice în situațiile tipice create de genialul scriitor rus.

Pe aceeași linie realistă s'a desfășurat, în același timp cu munca echipei artistice, și munca echipei tehnice. Amănuntele de costum, grimă și decor au fost rezultatul unor cercetări laborioase și al unei mari pasiuni creatoare.

S'a muncit mult — cum nu s'a mai muncit poate până acum la vreun alt spectacol dela noi, s'a muncit cu dragoste, cu pricepere, cu avânt. A ieșit în evidență și cât mai au de învățat actorii noștri, la școala realismului socialist. Departe de a socoti munca noastră încheiată în seara premierei «Revizorului», noi vom relua cu același interes, studiul capodoperei lui Gogol, pentru a-i pătrunde cât mai adânc conținutul, pentru a ne perfecționa cât mai mult jocul scenic, pentru a ne ridica din ce în ce mai aproape de nivelul spectacolelor dela teatrele din Moscova.

— Şi dacă va fi nevoie vom şti să apărăm cele ce sunt scrise aici, în Constituţie — spune tanchistul tovarăşilor săi.

SCUTUL PATRIEI

Cu nouă ani în urmă, la 2 Octombrie 1943, tovarăşul Stalin a semnat decretul prin care guvernul sovietic aproba înfiinţarea pe teritoriul U. R. S. S. a diviziei de voluntari români «Tudor Vladimirescu». Pentru a cinsti evenimentul măreţ al naşterii primului detaşament al armatei sale noi, poporul muncitor din ţara noastră sărbătoreşte, în fiecare an, la 2 Octombrie, Ziua Forţelor Armate ale Republicii Populare Române. În ziua aceasta gândurile tuturor oamenilor muncii se îndreaptă cu veneraţie şi recunoştinţă fierbinte spre marele Stalin, al cărui nume iubit este scris pe actul de naştere al Armatei noastre Populare.

Caracterul popular al armatei noastre, caracterul patriotic al idealurilor care însufleţesc munca de pregătire a ostaşilor noştri, sunt o expresie a transformărilor adânci care s'au petrecut în ultimii opt ani în ţara noastră. Oamenii muncii cunosc bine ce a fost odinioară armata: un instrument odios al burgheziei şi moşierimii, o temniţă pentru fiii oamenilor muncii, carne de tun sortită războaielor de cotropire.

Asemenea sunt azi armatele ţărilor capitaliste; soldaţii sunt puşi să tragă în fraţii lor muncitori şi ţărani, sunt împinşi la moarte de statul care serveşte odioasa, nedreapta cauză a jefuitorilor.

În ţara noastră partidul a transformat armata într'o mare şcoală de educare cetăţenească şi politică a tineretului, într'un focar puternic de cultură şi lumină, care dă ţării nu numai ostaşi bine pregătiţi din punct de vedere militar, dar şi constructori activi ai socialismului, înarmaţi cu cunoştinţe temeinice în cele mai variate domenii de activitate.

Din rândurile fiilor de muncitori şi ţărani muncitori, partidul nostru a ridicat cadre noi de comandanţi, devotaţi cu trup şi suflet puterii populare şi cauzei celor ce muncesc. Poporul şi armata sa formează azi o singură familie legată de una şi aceeaşi cauză: cauza păcii, a apărării cuceririlor revoluţionare ale oamenilor muncii.

Ca dela cer la pământ se deosebeşte armata noastră de armatele ţărilor capitaliste. Războaiele nejuste, ca agresiunea americană din Coreea, în care sunt mânate armatele

Încă puţin şi va ajunge la mal. Niciun obstacol nu-l poate împiedica pe transmisionist să-şi îndeplinească misiunea.

La instrucţie... Observatorul îşi face datoria. În misiunea lui el îşi dezvoltă calităţi ca vigilenţa, operativitatea şi simţul de răspundere, caracteristice ostaşului Armatei noastre Populare.

23 August 1952... Defilează artileria antiaeriană... Aceste tunuri parcă avertizează „Să ia aminte agresorii americani care urmăresc dezlănțuirea unui nou război!"

...Pregătirile sunt pe terminate; peste puțin marinarul scafandru va coborî în adâncuri.

Clipe de neuitat... Tânărul ostaș întinde, emoționat, mâna · — Să porți acest carnet cu cinste și demnitate. Să fii devotat până la capăt cauzei lui Lenin și Stalin, partidului și poporului muncitor, îi spune secretarul, noului utemist.

capitaliștilor, duc în mod inevitabil la descompunerea lor și le sortesc unei înfrângeri sigure. Spre deosebire de soldații armatelor capitaliste, militarii forțelor noastre armate sunt pe deplin conștienți că au sarcina sfântă de a apăra pacea, interesele vitale ale poporului muncitor și viața fericită pe care acesta și-o făurește. A păzi de dușmani asemenea cuceriri ca dreptul poporului de a fi stăpân pe bogățiile țării, ca dreptul la muncă, învățătură sau odihnă și alte drepturi înscrise în Constituția noastră, aceasta constituie pentru ostașii Armatei noastre Populare un izvor de tărie și încredere în dreptatea cauzei pe care o apără.

În desăvârșirea pregătirii lor de luptă și politice, ostașii Armatei R. P. R. au în față, și urmează în deaproape, exemplul invincibilei Armate a Uniunii Sovietice, prietena și aliata țării noastre. Frăția de arme româno-rusă închegată de-alungul veacurilor în lupta comună împotriva cotropitorilor turci, este continuată în condiții noi: frăția de arme româno-sovietică este astăzi chezășia apărării independenței noastre naționale împotriva planurilor de înrobire ale imperialiștilor americani și englezi și ale slugilor lor de teapa călăilor de la Belgrad, Atena și Ankara, ce uneltesc în apropierea granițelor noastre. Alături de nelnvinsele oști staliniste, alături de armata marelui popor chinez și de armatele celorlalte țări-surori de democrație populară, forțele armate ale Republicii Populare Române stau neclintite de strajă păcii, gata oricând să dea riposta cuvenită oricărui agresor și provocator.

De Ziua Forțelor Armate ale R.P.R. poporul muncitor al țării noastre a urat din nou, fiilor săi — ostași ai Armatei Populare — să dobândească noi succese în ridicarea măestriei de luptă, noi succese în munca de pregătire pentru apărarea Patriei și a cauzei păcii!

Maior Victor VOICHIȚĂ

Cu pas hotărît, defilează sportivii Casei Centrale a Armatei. Ostașii Armatei noastre Populare își însușesc și o înaltă măestrie sportivă, care — pe lângă cunoștințele militare și politice — îi ajută să devină buni apărători ai Patriei.

Orchestra unității execută un cântec vesel. Așa e viața ostașilor Armatei noastre Populare: luminoasă, plină de bucurii, cu mari posibilități de învățătură și culturală...

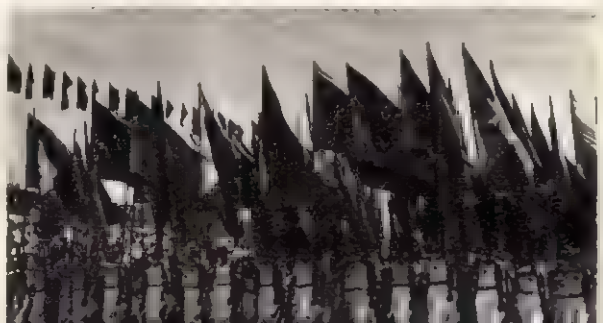

Minutul

Luni. Ora 6 dimineața. La Reșița sirenele își aruncă șuerul până hăt, în coastele împădurite ale deafurilor. În uriașele uzine «Sovrommetal» din cetatea de foc a oțelului, schimbul întâi își începe lucrul.

La aceeași oră sirenele șuieră prelung în toate colțurile țării. Uzinele «23 August» din Capitală și «Steagul Roșu» din Orașul Stalin, Atelierele C.F.R. din Timișoara și Fabrica de ciment din Comarnic, schelele din Valea Prahovei și minele din Valea Jiului pășesc într'o nouă zi de muncă. Combustibilul arde în pântecele cuptoarelor, curentul sboară din centrala electrică spre ateliere, strungurile prind a se învârti.

Ora 6.01. Acul secundarului a făcut un tur pe cadran. Numai un tur. A trecut un minut de când a început lucrul schimbului întâi.

La școala primară am învățat ce înseamnă un minut: 60 de secunde. Sau: 70 de bătăi de inimă. Așa a fost de când lumea și așa va fi întotdeauna. Nici mai mult nici mai puțin... Să fie așa?

București, uzinele metalurgice «Matyas Rakosi»... Sunt puține luni de când strungarul Nicolae Vasu a reușit să depășească norma, într'o lună întreagă, de peste 4 ori! (foto 1). Azi numele lui este cunoscut de sute de mii de muncitori din țară. Acțiunea lui complexă pentru deplina utilizare a mașinilor, a fost îmbrățișată cu entuziasm de muncitori. Să-i dăm cuvântul tovarășului Nicolae Vasu: «Lucrând după metoda Bâkov-Bortkevici am reușit să măresc viteza de tăiere dela 50 metri de șpan pe minut la 150 - 200 metri de șpan pe minut, în medie».

Iată deci că minutul lui Vasu a devenit prin utilizarea metodelor înaintate sovietice, de 4 ori mai încăpător!

Producând de 4 ori mai multe piese în fiecare minut, prețul de cost al fiecărei piese scade simțitor.

— Dar cu minutele dela începutul schimbului, cum o duci?

— O simplă socoteală mi-a arătat că timpul câștigat numai prin prelucrarea schimbului din mers, îmi dă posibilitatea să execut un motor de 6-8 C.P. În plus, în fiecare an...

* * *

Uzinele «Sovromtractor» din Orașul Stalin... Ora începerii lucrului îl găsește pe tov. Pungă Anton la strung. Tov. Roșca Ion din schimbul precedent îi predă mașina din mers (foto 2). De câtva timp tov. ...„Sovromtractor". Ora 6. U.T.M.-istul Pungă Anton a preluat strungul din mers...

— Să prețuiești fiecare minut! El înseamnă multe kilograme de klinker!

Pungă întrebuințează metoda Antoninei Jandarova de preluare a schimbului din mersul mașinii. De atunci el realizează în fiecare zi cu mult mai multe piese peste normă.

— Cum ai reușit, tovarășe?

— Simplu. Ziua de muncă are 8 ore. Pentru unii asta înseamnă 350 ori 400 de minute. În socoteala mea însă, 8 ore înseamnă 480 de minute. Nici un minut mai puțin!

* * *

Suntem la fabrica de ciment Comarnic, la cuptoarele de klinker. Maistrul arzător Ion Eremia Beldica nu-și ține ascunsă măestria. Aplicând metoda Kotlear el a calificat ca arzător la cuptoare pe tânărul Buzatu Petre. Iată-l cum părintește desvălue «elevului» toate secretele muncii sale (foto 3). Și tânărul îi soarbe cu nesaț lecțiile, ca pe o hrană din care nu te induri să pierzi nimic.

— Bine, dar unde sunt minutele? — vă veți întreba, desigur, asudând de dogoarea iscoritâ din cuptoare.

Minutele? Într'adevăr, pentru tânărul nostru, minutele cântăreau destul de puțin, când nu avea nicio calificare. Dar pentru arzătorul Buzatu Petre fiecare minut va avea greutatea lui și se va traduce prin multe kilograme de klinker. Fiecare minut al zilelor de lucru va avea o mai înaltă prețuire și răsplată.

* * *

Aer proaspăt și răcoros de toamnă. Toamnă bogată în rod. Viile au ruginit și ciorchinii grei de boabe rotunde, brumării, așteaptă să fie culese, să fie purtate de fete în coșuri, în cântece și veselie. Am nimerit tocmai când se culeg viile la gospodăria agricolă de stat «Nicolae Bălcescu» din comuna Periș, regiunea București. În călătoria

200 metri șpan pe minut în loc de 50! Datorită metodei Bâkov-Bortkevici, minutul stahanovistului Vasu Nicolae a devenit de patru ori mai încăpător!

Ioana Constantin (prima din stânga) își depășește zilnic norma cu 50%.

noastră pe urma minutelor. am ajuns la țară.

Ce legătură au minutele cu muncile agricole? În domeniul acesta, cărțile ne-au învățat că există alte unități de măsură: luna, anotimpul, anul...

Așa spuneau unele cărți. Numai că, vedeți, tovarășa Ioana Constantin din comuna Periș nu este de acord cu spusele lor.

Ea e fruntașă în muncă și o fruntașă trebue să cunoască prețul minutelor; altfel, cum și-ar putea ea întrece planul în fiecare zi cu 50% la culesul recoltei de struguri? (foto 4). În fiecare zi ea adună cu 60 de kilograme mai mulți struguri decât este prevăzut în plan.

Dela agrotehnica sovietică, oamenii muncii din agricultura noastră au învățat să prețuiască și să utilizeze fiecare minut pentru obținerea recoltelor bogate.

— S'a dus vremea când se măsura munca după lună și anotimp. În gospodăria agricolă de stat, minutul și-a dobândit prețuirea sa, nu mai mică decât în fabrici!

La sfârșitul schimbului socotelile arătau că norma fusese depășită cu aproape 90%.

Aplicând metoda Valentinei Hrisanova, brigada lui Bobe a învins minutul, l-a făcut mai larg: într'un minut ea dă patriei produse pentru o sută și zece secunde!

* * *

Schelele ne întâmpină din depărtare. Înălțându-și mândre turlele, în care urcă vagonetii cu beton. Suntem pe șantierele Teatrului Muzical. În curând zidurile acestei își vor încheia urcușul, undeva pe la 30 de metri deasupra pământului. Pe schele, sus, lucrează de zor echipa condusă de Stanciu Victor care depășește zilnic norma cu 62—74% (foto 6). Dela vestiții zidari sovietici Orlov, Kotoliov, Șavliughin și Sirkov, el a învățat să folosească bine minutele.

Un minut înseamnă înainte, pentru un zidar bun, 2 sau 3 cărămizi. Pare ciudat de puțin, dar dacă stai să socotești timpul cât dura transportul cărămizilor, prepararea mortarului, întinderea mortarului, atâta rezulta și nimic mai mult.

Azi pentru echipele zidarilor fruntași, care aplică metodele sovietice, cărămizile nu se mai socotesc în minute, ci în secunde: 3 secunde cărămida. Uneori, numai două secunde și jumătate. Cu minutul a rămas să se socotească altă unitate de lucru: metrul cub de zidărie. El «cântărește» doar 20 de minute. Uneori numai 15.

* * *

Acum să facem socoteala minutelor. Cu cât crește producția întregii țări, dacă adunăm rodul tuturor minutelor. Cu cât vom putea cumpăra mai multe produse, pe măsură ce scade prețul de cost. Cu cât... Dar iată-ne în alt col! al Capitalei. Urcăm dealul Parcului Libertății. Observatorul Astronomic. Intrăm cu curaj:

— Tovarășe astronom, ne scuzați îndrăzneala, dar avem o obiecție de făcut. Timpul calculat de dumneavoastră s'o fi potrivind el cu calendarul, dar cu ritmul de muncă al oamenilor înaintați, nu. S'a mărit minutul în țara noastră tovarășe astronom!

Gh. URSU

Înainte, minutul însemna 2—3 cărămizi. Astăzi, pe șantierul Teatrului Muzical, experiența zidarilor fruntași spune altfel: trei secunde cărămida!

Uzinele „Vulcan" din Capitală, secția forje... Tineni din brigada utemistă a lui Gheorghe Bobe au dobândit un frumos succes: aplicând metoda grafiului-orar a comsomolistei Valentina Hrisanova, ei au reușit să învingă minutul: într'un minut brigada a dat produse pentru o sută și zece secunde!

* * *

Asta se întâmplă acum câtva timp la ora 6 dimineața, la uzinele «Vulcan». De atunci în țara întreagă metoda Valentinei Hrisanova s'a răspândit și a cuprins mase largi de muncitori.

În ziua de 30 Aprilie brigada utemistă a lui Gheorghe Bobe dela uzinele «Vulcan» (foto 5 și medalion) avea pregătite becurile roșii și albastre. Era prima zi de producție ritmică a brigăzii, prima zi în care tinerii aveau să urmărească, după graficul-orar, felul în care își împlinesc planul. La 7 trebuia să se aprindă primul bec. Ora asta, prima din schimb, era întotdeauna o oră de mai mic randament: până te aranjezi, până intri cu viteză», pierzi o grămadă de minute.

... Ora 6,40... ce-o fi asta? S'a aprins becul! Prima oră s'a împlinit în 40 de minute!

A doua a trecut în numai 38 de minute!

ÎNTR'UN SAT TĂTĂR

Satul Muratan își trăgea numele dela un han tătar, Murat, care descălecase pe aceste meleaguri cu sute de ani în urmă și pusese stăpânire, cu biciul și iataganul, pe oameni și pământuri. După Murat-Han au urmat alți jefuitori, otomani și români, unul mai hain decât altul. La marginea satului, într'o colibă de lut, a trăit în mizerie și întuneric familia lui Salavat Cheanil.

Odinioară în coliba lui Rachip Seicea domnea întunericul.

Acum lumina pătrunde ușor în casa nouă a lui Rachip Seicea.

În anii puterii populare în satul Muratan — devenit satul Biruința — viața s'a schimbat însă din temelie: s'a întemeiat o gospodărie colectivă, a luat ființă un cămin cultural cu radio și bibliotecă, s'au înfăptuit o seamă de alte realizări în folosul țăranilor muncitori. Salavat Aga — „moș Salavat" cum îi spun astăzi cei tineri — s'a înscris primul în gospodăria colectivă și tot printre primii e și la muncă. Și el, și prietenul său Rachip Seicea, și alți colectiviști au părăsit colibele de lut și și-au clădit case noi, spațioase, luminoase. Acesta e doar un început: Canalul Dunăre-Marea Neagră va aduce satului Biruința, ca și întregii Dobroge, o viață din ce în ce mai luminoasă și înfloritoare. Urmașii robilor lui Murat-Han pășesc azi liberi pe căile progresului și civilizației.

I. RĂDULESCU

Pionierii dela şcoala „Wilhelm Pieck" felicită pe preşedintele R. D. Germane cu prilejul celei de a 76-a aniversări.

PRIN R.D. GERMANĂ

de Dumitru CORBEA

Treizeci de zile am călătorit prin Republica Democrată Germană: am văzut oraşe, uzine, sate, centre de maşini şi tractoare . . . Pretutindeni m'a întâmpinat elanul nestăvilit al maselor care construiesc, care înlătură urmele războiului. Un pescar din insula Rügen, din centrul pescăresc Saßnitz, Hannes Thomsen, venit din zona apuseană pentru a găsi de lucru în răsărit, privind noile construcţii din port, spunea:

Cine pleacă din oraşul nostru pentru o lună, la întoarcere nu-l mai recunoaşte.

Şi acelaş lucru se poate spune despre încă multe alte locuri din Republica Democrată. La Rostock se ridică un oraş nou pentru muncitorii din docuri; la Warnemünde se face un şantier naval unde se vor lucra vase pescăreşti pe bandă, în serie; la Calbe, muncitorii şi maiştrii s'au întrecut pe ei înşişi, construind şi punând în funcţiune un nou combinat metalurgic în 9 luni de zile; la Max Hütte, îndată după eliberare, tineretul a adunat coca din reziduri şi a pus în funcţiune oţelăria. La Berlin a fost construită în numai 118 zile Casa Sporturilor. Exemple din acestea poţi găsi în toate părţile ţării, fie în Brandenburg, Saxonia, Turingia sau Mecklenburg.

Am vizitat unul din vastele şantiere de reconstrucţie ale Berlinului, care se întinde pe o lungime de câţiva kilometri: fosta alee Frankfurt, care astăzi poartă numele tovarăşului Stalin.

Piatra fundamentală s'a pus în ziua de 3 Februarie 1952; s'au împlinit atunci şapte ani de la distrugerea acestui cartier muncitoresc de către aviaţia americană şi engleză.

In Casa Sporturilor se află macheta străzii, aşa cum va arăta când va fi gata. Sala expoziţiei e veşnic plină de vizitatori. Vin mii şi mii de cetăţeni să vadă Berlinul lor nou. Berlinul de răsărit. Mulţi vizitatori sunt din zona apuseană a Berlinului, veniţi să se încredinţeze singuri de ceeace se face în Republica Democrată Germană. La ei nu s'a mişcat o cărămidă din mormanele de moloz . . . Acolo nu se construeşte. Acolo americanii pregătesc dărâmarea şi a ceeace a mai rămas în picioare...

Vizitatorii trec tăcuţi, atenţi. Cercetează cu privirile cum vor arăta locuinţele oamenilor muncii, cum vor arăta creşa, şcoala, clubul, magazinele de stat, librăria.

In faţa Casei Sporturilor se ridică pădurea de schelărie de pe Aleea Stalin. Vizitatorii privesc şi se gândesc la ziua când întreaga Germanie va arăta ca un vast şantier al muncii paşnice.

Şantierul de construcţie al Aleei Stalin este împărţit în unsprezece şantiere mai mici unde muncesc peste 10.000 meşteri zidari, tehnicieni şi salahori. Până la sfârşitul acestui an vor fi predate oamenilor muncii 2300 apartamente.

Duşmanii au căutat şi aici să-şi vâre coada. S'au descoperit acte criminale de sabotaj: scoabe dela schelărie şi cabluri electrice tăiate, nisip aruncat în maşinile de precizie... Muncitorii le-au descoperit, însă, la vreme şi au luat paza şantierelor asupra lor. Aceste acte criminale de sabotaj îşi au rădăcina în zona apuseană de ocupaţie, în birourile imperialiştilor. De acolo sunt puse la cale, întreţinute, plătite, tot aşa cum americanii plătesc pe mulţi ingineri şi tehnicieni numai să stea acasă, să nu treacă să lucreze «pentru comunişti» în răsărit... Însă inginerii şi tehnicienii cinstiţi n'au primit acest târg murdar şi mulţi au trecut în Republica Democrată Germană, demascând pe imperialişti şi slugile lor dela Bonn, punându-şi ştiinţa şi priceperea în slujba Republicii Democrate Germane, care luptă pentru socialism şi pace, pentru unitatea întregii Germanii.

Oamenii cinstiţi, patrioţi, iubitori de pace din Republica Democrată îşi exprimă indignarea faţă de autorii americani ai aşa zisului «tratat general» şi faţă de slugile lor dela Bonn, ei sunt solidari — şi aceasta se vede din cele mai mici convorbiri, ca şi din marile meetinguri — cu locuitorii din Germania occidentală care fac totul, în condiţii grele de luptă, ca să zădărnicească şi să împiedice înrobirea unei părţi a Germaniei de către agresorii americani şi sateliţii lor «atlantici».

In ultimul timp, în legătură cu complotul american de transformare a Germaniei occidentale în bază de agresiune, acţiunile duşmănoase împotriva Republicii Democrate Germane s'au înteţit, perfidia şi nerusinarea spionilor, sabotorilor şi altor duşmani au crescut. Dar în mai mare măsură a sporit vigilenţa poporului Republicii Democrate Germane şi a organelor ei de stat, care sunt gata să răspundă cu fermitate oricăror provocări şi acte duşmănoase.

* * *

Combinatul minelor de cupru din Mannsfeld poartă numele lui Wilhem Pieck.

Administraţia combinatului se află în oraşelul Eisleben. Pe pereţii din sala de şedinţe se află fotografiile fruntaşilor în producţie, ale stahanoviştilor. La loc de frunte sunt puse portretele stahanoviştilor Fritz Himpel şi Josef Wujciak. După ce minierul Adolf Hennecke a rupt cu vechile norme, lucrând după metodele sovietice, aceşti minieri s'au luat la întrecere, având încă din prima zi o depăşire de normă de peste 500%. In 1949 Fritz Himpel şi Josef Wujciak au primit premiul de stat.

In urma vizitei făcute aci de preşedintele Wilhelm Pieck, numărul angajamentelor personale de depăşire a normelor a crescut în decurs de numai câteva săptămâni, dela 4.000 la 10.000 Dela angajamente şi întreceri individuale s'a trecut la angajamente şi întreceri între brigăzi. S'au luat la întrecere brigăzile: August Bebel, Ernst Thälmann, Wilhelm Pieck, Brosowski, Roza Luxemburg, brigada tineretului şi altele.

Astfel, întrecerea socialistă a luat un avânt de masă chiar din primul an al cincinalului.

In centrul oraşului Eisleben, se află statuia lui Lenin. Istoria acestei statui este scrisă pe placa de marmură a postamentului. Hitleriştii au furat statuia dintr'o localitate de lângă Leningrad şi au adus-o la Mannsfeld pentru a fi topită. Dar muncitorii conştienţi din Mannsfeld nu puteau uita masacrele pe care le-au făcut bandele de huligani la Eisleben îndată după venirea lui Hitler la putere.

Ei nu puteau uita măcelărirea luptătorilor comunişti după cum nu puteau uita asasinarea mişeleasca a conducătorului Partidului Comunist German, Ernst Thälmann, ars în cuptoarele lagărului de concentrare dela Buchenwald.

Muncitorii din Mannsfeld n'au vrut să topească statuia lui Lenin. Ei au ascuns-o, iar în ziua eliberării, au instalat-o în centrul oraşului.

In 1927, bande înarmate de huligani hitlerişti atacau pe muncitori, dădeau foc la case, jefuiau, asasinau. Muncitorimea din Mannsfeld răspundea cum se cuvine hitleriştilor. In zilele acelea sosi o delegaţie de muncitori din bazinul Donetului: mina sovietică «Dzerjinski» trimitea steagul revoluţiei minierilor comunişti din Mannsfeld. Steagul a fost dat comuniştilor dela mina «Vitzthrim», care astăzi poartă numele lui Ernst Thälmann. Pe atunci era secretar de celulă tovarăşul Karl Gutjahr, astăzi directorul general al combinatului. Tovarăşul Karl Gutjahr, primind atunci altă însărcinare în munca ilegală, a predat steagul minierului comunist Brosowski, care a păstrat steagul cu sfinţenie; l-a ascuns prin sate, l-a îngropat în pământ, l-a dosit prin păduri. Până la urmă el a zidit steagul într'un perete al casei în care locuia.

Hitleriştii, căutând turbaţi steagul, l-au arestat pe Brosowski, l-au dus la Buchenwald. Unsprezece ani l-au schingiuit prin închisori şi lagăre, dar el n'a scos un cuvânt.

Armata Sovietică l-a eliberat şi pe Brosowski. Torturile îl încovoiaseră. Era grav bolnav. Primul lui gând, însă, a fost să alerge şi să desgroape steagul. A strâns minierii şi a ieşit în întâmpinarea armatelor sovietice...

Steagul se află în sala mare de şedinţe a minierilor din Mannsfeld, unde tocmai se ţinea conferinţa de partid. Pe faldurile lui sunt cusute cu litere de aur cuvintele:

«N'au fost zădarnice jertfa şi sângele vărsat de eroii sovietici, n'au fost zădarnice durerea şi lacrimile mamelor, văduvelor şi orfanilor».

«Ei cheamă la luptă pentru pace veşnică între popoare».

Minierii priveau cu dragoste la steag. Îşi aleseseră delegaţii la Conferinţa a II-a a Partidului Socialist Unit din Germania, care avea să hotărască trecerea la construirea socialismului în Republica Democrată Germană.

REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ: Se construește un nou cuptor [illegible]

«Mulțumim oamenilor sovietici, prietenii poporului german!». E mare bucuria primului drum cu combina sovietică sosită pe ogoarele Germaniei democrate.

Din primele roade ale operei de reconstrucție pașnică în Republica Democrată Germană: în locul ruinelor lăsate de războiul dezlănțuit de hitleriști se înalță clădiri luminoase, impunătoare. Aici locuesc bravii constructori ai Germaniei noi: zidari, monteuri, ingineri, oameni de știință și cultură. Sub conducerea Partidului Socialist Unit din Germania, ei au pornit să construiască pentru întregul popor edificiul măreț al socialismului. În foto: un nou bloc de locuințe muncitorești la Berlin.

Prima zi de școală a Sabinei Schultz. În noua școală «Wilhelm Pieck» din Guben (landul Brandenburg) ea va învăța să iubească viața, să apere pacea.

La chemarea Partidului Socialist Unit din Germania și a președintelui său Wilhelm Pieck, oamenii muncii din orașele și satele Republicii Democrate Germane au pornit cu entuziasm la construirea socialismului. Pe întreg cuprinsul Republicii Democrate Germane, s'au desfășurat uriașe meetinguri și demonstrații în cadrul cărora sutele de mii de participanți ridicându-și glasul de protest împotriva «tratatului general» impus Germaniei Occidentale de imperialiști, au salutat cu căldură evenimentul măreț al trecerii la construirea societății fără exploatarea omului de către om. «Înainte, pentru construirea socialismului!», «Înainte, pentru o Germanie unită, democrată, independentă și iubitoare de pace!» — sunt lozincile ce străbat dela un capăt la altul R. D. Germană. În foto: aspect dela meetingul muncitorilor dela uzinele din Bohlen (cartier industrial din Leipzig)

Dulăii

de Zaharia STANCU

În romanul „Dulăii" din care publicăm fragmentul de mai jos — se înfățișează stările de lucruri din România anului 1906. Acțiunea se petrece în vara, toamna și iarna acestui an premergător marilor răscoale țărănești din 1907.

— Bine ați venit, boer Gogule.

— Bine v'am găsit, rumânilor.

Boer Gogu aștepta să începem noi. Noi așteptam să înceapă dumnealui.

— Sunteți dela Omida, nu? Ori dela Stănicuț? Ba nu, parc'ați fi dela Cârligați...

— Suntem dela Omida, domnule Gogule, ne cunoști dumneata pe fiecare... Eu sunt Gruia Popozină, ăsta e Tiță Uie, ălălalt Tudor, cel de lângă el, e Pascu Ologu... Ce să mai spunem... Ne cunoști pe toți bine de tot, boer Gogule...

— Da, da, că bine ziceți... Acum îmi aduc aminte. Vă cunosc, cum să nu vă cunosc! Ei bată-vă Dumnezeu să vă bată, vă uitasem de când n'am mai călcat pe la moșie, de când nu v'am mai văzut fața...

— Păi, Dumnezeu ne-a bătut destul, boer Gogule...

— Ne-a bătut până ne-a făcut zob, așa cum ne vedeți, cucoane!

— Ei, atunci să vă bată norocul...

— Așa se mai potrivește... Că după noroc am și plecat de pe la casele noastre...

— Și încotro ați plecat voi, rumânilor, după noroc, cu nevestele și cu copiii, pe o vreme ca asta? Ce mare necaz v'a scos din casă? Că eu ieșii să mă plimb puțin prin jurul conacului, cu logofeții, să văd dacă nu cumva îmi cade un iepure în cătarea armei și înghețai... Dar voi? Nu v'a fost milă de copii să-i scoateți de lângă sobă? Nu se pleacă, rumânilor, la drum, pe vreme de iarnă, cu copiii și cu femeile... Și... după câte văd, sunteți cam sărăcuți îmbrăcați... Ei, trebuia să vă fie milă măcar de copii...

— Milă ne-a fost, boerule, că tocmai de aia i-am și luat cu noi. De mila lor am plecat de-acasă. Mai mult de mila lor...

— Și... vă mai întrebai și nu-mi răspunseți... Încotro?

— La dumneavoastră veneam, boer Gogule...

— Nu vrem căutși de puțin să vă supărăm cuconașule...

— Eu! Să mă supăr? Nici nu-mi trece prin gând să mă supăr! Nu mă cunoașteți bine, deși muncim și mâncăm pâine împreună de-o viață... Eu! Să mă supăr? Haida de! Nu sunt eu omul să mă supăr cu una cu două. Nu mă cunoașteți. Deși de atâția ani ne avem ca frații. Ba chiar mai bine. Nu v'am tras în judecăți... Nu v'am...

— Nici un rău nu ne-ați pricinuit, boer Gogule...

— Și... cam ce v'aduce la mine?

— Știți dumneavoastră, boer Gogule, cu seceta...

— Ne-a prăpădit foamea, cuconașule...

— Ne pier copilașii, boer Gogule...

— Așa? Va să zică ați plecat cu cerșitul? Mă cam gândeam eu că altceva nici nu poate să fie la mijloc...

— N'am plecat cu cerșitul, boer Gogule... Să ne ferească Dumnezeu... Au plecat unii pe la orașe, dar noi, nu... Să ne ferească Dumnezeu...

— Dumnezeu te ferește, te ferește, pân'te nimerește...

— Veniserm pentru învoieli, boer Gogule...

— V'ați ostenit degeaba, oameni buni. Avem contracte de învoieli încheiate mai de mult, pe trei ani. Unul a trecut. Mai sunt doi. Așa că nu mai are niciun rost să încheiem altele.

— Boerule...

— Boer Gogule...

— Conașule...

— Da, fiindcă ați luat atâta drum în picioare, eu zic să mergem să stăm de vorbă, mai pe larg, la curte, să aud cam ce poftiți dela mine, că aici ne bat toate vânturile și dacă mai stăm mult, degerăm de frig și degeră odată cu noi și amicul Dichirliu.

— Nu, boer Gogule... Se poate? Eu cu dumneavoastră... Eu pentru dumneavoastră... Ca și nevastă-mea... Oricând... Orice... La ordin... Numai să vă vedem mulțumiți... Aveți atâtea griji... Atâtea necazuri...

— Știu! Știu! La revedere, Dichirliule. Transmite omagiile mele doamnei Dichirliu și... îmi pare rău că m'a ocolit norocul cu iepurii! Parc'a fost un făcut! N'am avut măcar în ce să trag două cartușe! Mi-a rămas pușca încărcată...

— Poate că mai încercați mâine, conașule. Și... dacă îngăduiți v'aș însoți și eu. Am atârnată în perete o vechitură de pușcă.

— Da? Ești vânător, Dichirliule? Nu știam...

— Pușca o am de pe când eram impiegat de mișcare pe Bărăgan. Mai vânam o dropie, mai un iepuraș... Bărăganul era plin de sălbăticiuni și toamna veneau boerii la vânat. Mă luau cu dumnealor. De când am avansat și-am venit aici...

— Bine, Dichirliule, bine, dacă ieș mâine la vânat, te iau cu mine...

— Mulțumim anticipat, conașule!

A plecat boerul cu logofeții, care se țineau după el, cu un pas mai în urmă.

Am plecat și noi după el.

Boer Gogu a intrat în curtea care mi s'a părut tot atât de mare cât o jumătate de sat și s'a depărtat de noi cu pași mari și îndesați. Ne-am grăbit și noi să pătrundem în cuprinsul curții, temându-ne ca nu cumva cuconul voinic și burticos să se răsgândească și să poruncească logofeților să ne închidă poarta în nas și să ne lase pe dinafară.

Atunci, ieșind de după hambare și de sub pătule, de după căpițele de fân și de pe lângă grajdurile cailor și ale vacilor, s'au repezit asupra noastră, să ne sfâșie, o landră de dulăi mari cât lupii și grași ca stăpânul lor, cuconul Gogu Cristofor. La hărmălaia lor, boerul nici n'a întors capul. S'au grăbit însă să sară în apărarea noastră, a zdrențăroșilor, niște slugi care trebăluiau prin curte. Cu harapnice și cu beldii lungi au alungat dulăii furioși care, lătrând să ne înspăimânte, ne încolțeau din toate părțile.

Slugile au izbutit să ne despresoare de acești vrăjmași colțoși, la care nu ne gândisem, și huiduindu-i și ocărându-i ca pe niște rumâni săraci, pocnind și plesnind harapnicele pe deasupra lor, i-au alungat până dincolo de acareturi. Dulăii, dacă au văzut că suntem primiți la curte de boer și de logofeți și că slugile, în loc să-i asmută asupra noastră, strigându-le: «șo pă ei», ne apără de colții lor cu harapnicele și cu beldiile pe care le cunoșteau, s'au cuminții, așa că nu i-am mai zărit și nici nu le-am mai auzit lătrăturile fioroase. Ne-am strâns unii de alții mai aproape, noi, copiii și femeile intrând la mijloc și lăsându-i pe cei cu ciomege mari pe margini, ca acum când slugile se risipiseră, să ne putem apăra mai bine dacă vom fi iarăși atacați de turbata haită. Dulăii însă, plăcându-le și trândăveala, nu numai lătratul, nu s'au mai arătat.

Am ajuns, în sfârșit, în fața marii case boerești. De sus, din capul scărilor de lângă prag, domnul Gogu Cristofor s'a întors spre noi și a binevoit să ne zâmbească. Ba chiar s'a îndurat să ne și vorbească:

— V'ați speriat de dulăi, hai?

— Nu prea ne-am speriat, boer Gogule, că de când ne știm suntem învățați să ne latre câinii. Ne lătră și uneori ne și mușcă și câini mai mari, așa, ca dulăii dumneavoastră, și câini mai mititei... Dar să vă spunem drept, dulăi ca ăștia n'am mai pomenit.

— Sunt grozavi! Și trebue să vă mărturisesc că țin la ei ca la ochii din cap. Am plătit pentru fiecare bani grei. Sunt câini de stămânță bună, nu corcituri. La ei îmi e nădejdea. Sunt neadormiți. Ei îmi apără avutul mai abitir decât slugile, că sluga e om, se îmbată, mai adoarme, dar câinele aude și simte dușmanul și prin somn.

— Apoi să vă trăiască dulăii, boer Gogule.

— Să-mi trăiască, să-mi trăiască, Popozină, dece nu, că am mare nevoe de ei. Și mă și costă parale întreținerea lor. Că nu mănâncă orice.

Boerul a dat să intre în casă. Un rumân din ceată a cutezat și l-a întrebat:

— Dar cu noi ce faci, boer Gogule?

— Așa e! Parcă vă poftisem la curte să discutăm despre învoieli...

— Despre învoieli, boer Gogule...

— Ei! Învoieli eu nu mai fac... Dar, ia spuneți-mi, oameni buni, cum ați dus-o cu seceta?

— Rău, boer Gogule, rău de tot, că s'a uscat pământul. Ca piatra s'a uscat pământul...

— A secat și gârla...

— Și nu s'a făcut fir firișor de iarbă...

— Și voi cu ce-ați trăit, oamenii lui Dumnezeu?

— Cu mai nimic, boer Gogule...

— Uitați-vă la noi, arătăm ca niște umbre...

— Și la copiii noștri... Abia se mai țin pe picioare, boer Gogule...

— Și la nevestele noastre, boer Gogule, cad de-a'n picioarelea de istovite ce sunt...

— Și n'a venit nimeni la voi în sat, oameni buni? Nu v'a întrebat nimeni ce vă doare, nu v'a întrebat nimeni ce vă lipsește?

— Nimeni, boer Gogule, să v'ajute Dumnezeu, nimeni...

— Nici prefectul, n'a venit să stea de vorbă cu voi?

— Nici prefectul, boer Gogule, și nici măcar zapciul...

— Și ne-au murit vitele, boer Gogule, că n'avem picușor de nutreț să le dăm...

— Și unora dintre noi au început să le moară copiii de foame, boer Gogule... Și copiii care au murit, au fost îngropați înfășurați în rogojini rupte, că n'au avut rumânii bani să le cumpere scânduri pentru sicrie...

— Așa îngropăm acum morții noștri, boer Gogule, înfășurați în rogojini vechi...

— Și unii am ajuns să mâncăm coajă de copac...

— Și pământ ars...

— Și miez de coceni...

Boer Gogu Cristofor asculta vaietele rumânilor, se uita la ei, se uita la copiii care căutau să se adăpostească de vânt pe lângă părinți, se uita la cele câteva femei care tăceau, așezate pe la mijlocul cetei, cu mâinile negre-galbene duse la gură.

Și buzele groase ale lui boer Gogu se țuguiau de mirare; și ochii lui înecați în grăsimea pleoapelor se întristau; și obrazul lui rotund și puhav îi căzuse peste fălcile late. Iar ochii rumânilor se luminau, fiindcă-l vedeau pe boer Gogu înduioșat de amara noastră soartă și se întărea din ce în ce mai mult în ei credința că inima lui boer Gogu a fost câștigată și că lungul nostru drum dealungul câmpurilor năpădite de zăpezi n'a fost zădarnic.

— Da, boer Gogule, am ajuns să mâncăm pământ ars și să murim cu zile...

— Ah! Drăculea. Drăculea! O să-l trag de urechi când o să-l întâlnesc... Cum n'a avut el grijă de judeţ? Cum n'a avut el grijă de oameni? În ce hal, doamne. în ce hal v'a lăsat să trăiţi... Dar ce-a făcut el e o adevărată ticăloşie... Ce spun ticăloşie? O adevărată crimă...

Ochii lui boer Gogu Cristofor se aprinseseră în balta de osânză albă în care înotau şi vârsau flăcări de mânie.

Iar pe feţele rumânilor necăjiţi, care nu mai luau în seamă vântul şi frigul şi nici zăpada care le degerase picioarele. răsărise deabinelea bucuria şi nădejdea.

— Da, oameni buni. am să-i rup urechile lui Drăculea şi dacă ajung ministru, acum. la schimbarea guvernului. nu numai că am să-l dau afară. dar am să-l trimit şi în judecată... Legea îl obligă să aibă grije de vieţile oamenilor... Asta e datoria lui... Legea îl pedepseşte...

Rumânii dintr'odată au tresărit. Au simţit dintr'odată cum vântul iute le taie trupurile slabe şi uscate în bucăţi. Dintr'odată au simţit cum li ustură picioarele îngheţate. degerate. Nu e de-a bună. dacă boerul vorbeşte de lege şi de pedeapsa care i se cuvine şi pe care o s'o primească Drăculea. ginerele boerului olog dela Băneasa. Milarez-Colarez, el însuşi boer. Ei şi-au adus aminte de vechiul cântec al corbului:

Pe culmiţa dealului
Tipă puiul corbului . . .

Şi şi-au mai adus aminte şi de vechea zicală: corb la corb nu-şi scoate ochii. Boer pe boer nu *de* bagă în puşcărie. Puşcăriile n'au cunoscut decât desculţi şi desbrăcaţi... Dece-şi bate joc boer Gogu de sărăcia lor şi de mintea lor, socotindu-i proşti? Boer Gogu Cristofor glumeşte, cum a mai glumit şi adineauri, dar inima lui e câştigată. Deşi a spus nu, o să facă până la urmă noi contracte de învoială în socoteala anilor care vor veni... Nu se poate să-i lase să piară de foame...

— Să v'ajute Dumnezeu s'ajungeţi ministru, boer Gogule...

— O s'ajung, oameni buni, o s'ajung... O să-mi vie în curând sorocul, poate chiar în iarna asta, s'ajung şi ministru...

Iată că iar s'a înfuriat boer Gogu. Se răsteşte la logofeţii voinici de lângă el, care au lăsat capetele în pământ, şi-i ceartă cu glas aspru aci, în faţa învoitorilor prăpădiţi din Omida:

— Dar voi ce-aţi păzit, mă, logofeţilor? Dece nu mi-aţi scris la Bucureşti că mor oamenii de foame? Ori, dacă nu mi-aţi scris, dece nu s'a repezit unul din voi până la mine, să-mi spună adevărul curat? Pâinea mi-o mâncaţi, dar slujba... Slujba nu prea v'o faceţi...

— Ca să nu vă supărăm, cuconaşule...

— Să nu mă supăraţi... Să sufere oamenii de pe moşia mea atâta şi eu să nu ştiu... Să le moară vitele de foame şi eu să nu ştiu... Să înceapă şi copiii a muri de foame şi eu să nu ştiu... Şi vouă o să vă rup urechile. logofeţilor! Boerul trebue să ştie tot... Tot ce se întâmplă...

Până acum, Gruia Popozină, aruncase două-trei vorbe mai la început, apoi îi lăsase pe ceilalţi rumâni să-şi spună lui boer Gogu păsurile... A ieşit mai în faţă şi cu căciula în mână. l-a întrebat pe moşier:

— Boer Gogule, ne-a omorît şi pe noi şi pe copii gerul şi vântul. V'am ruga să vorbim despre învoieli... Despre nevoile noastre... Vă muncim oricât, cu vitele, care mai avem vite, cu mâinile, care n'avem vite, şi la anul şi în anii care vor veni, numai ajutaţi-ne să scăpăm de foamete, să ajungem cu zile până la primăvară, când vor ieşi verdeţurile, că ne-om hrăni apoi cu verdeţuri fierte... Nu mai avem niciun pumn de mălai pe fundul sacului... Vă rugăm, boer Gogule, nu ne lăsaţi...

— Ah! Fir'ar afurisit de vânt să fie. Gruio! S'a înteţit gerul! Mi-au îngheţat şi mie picioarele. Aşteptaţi-mă, oameni buni, aici în curte, un picuşor, până îmi schimb haina şi cismele. Ieu îndată şi-om sta de vorbă şi despre învoieli...

— Te-om aştepta, boer Gogule...

Rumânilor le-a mai venit inima la loc. Săracul boer! Se plimbase puţin prin preajma conacului şi îi îngheţaseră cismele, ba chiar era în primejdie să-i degere degetele dela picioare!...

— O să-şi schimbe repede încălţămintea, o să iasă la noi, o să vorbim...

— Chiar dacă ne-o prinde noaptea pe aici, nu face nimic. Numai să ducem la bun capăt înţelegerea.

— Ne-o trece şi osteneala şi frigul şi foamea...

A trecut mai bine de un ceas şi boer Gogu nu s'a arătat!...

Trupurile ni se schimbaseră aproape la toţi în sloiuri de ghiaţă înfăşurate în zdrenţe.

— S'o fi apucat să se bărbierească, boer Gogu...

— Era tras proaspăt... L-am văzut bine. Il şi ciupise briciul sub buză...

— Ori să facă cine ştie ce socoteală cu dommul Roşculeţ, contabilul...

— Ce socoteli? Socotelile poate să le facă şi după ce plecăm noi. Că Roşculeţ, zi şi noapte tot la curte stă şi altă treabă n'are decât să scrie în condici şi să socotească!

Logofeţii se duseseră la cancelarie. Fumau şi ne priveau de departe prin cele două rânduri de geamuri ale ferestrei.

Ne frământam pe loc, sfărâmând zăpada cu picioarele şi acum. când desnădejdea pătrunsese iarăşi în noi, nici măcar nu ni se mai părea că ne încălzim...

— E vremea prânzului... S'o fi aşezat la masă, boerul...

— Nu se poate, că doar n'o fi câine, el să se aşeze la masă şi pe noi să ne lase afară, în iadul ăsta...

— Câine. necâine...

Ne-am apropiat de zidul casei boereşti şi ne-am rezemat cu spatele de el. Aşa cum stam acum, vântul ne izbea numai dintr'o parte. Nu se mai înfăşura în jurul nostru ca un vrej. Eram, cum s'ar zice. mai la adăpost.

Ne-am făcut stol şi ne-am lipit trupurile unii de alţii, ne-am îmbulzit cum se îmbulzesc oile pe vreme de zăpuşeală. Numai că noi nu de zăpuşeală, ci de frig ne îmbulzeam.

— Nu sta pe vine. băiete, c'o să-ţi îngheţe aşa de tare picioarele, încât n'ai să te mai poţi ridica de jos.

— Mi-au şi îngheţat, tată.

Cât mersesem dela Omida la Troian şi dela gară la curtea boerească, mai tremurasem, ne mai clănţăniseră dinţii, dar ne mai şi încălzise mersul. Nemişcarea şi vântul care se înteţea cu fiecare clipă, întunecarea care se lăsase peste întinderile albe şi nemărginite, dar mai ales această aşteptare ce începuse să fie fără nicio nădejde, lângă zidul şi la uşa boerului, ne schimba în stane de ghiaţă. Carnea noastră îngheţa deopotrivă şi din afară şi dinăuntru. în acel miez de viaţă care e inima omului.

— Asta trebue să fie... Boerul s'a apucat să ia o gustare...

— Ce gustare? S'a aşezat deabinelea la masă, că e tocmai vremea prânzului. N'aţi băgat de seamă? A trecut personalul de ora 1...

— Dacă i s'a întins masa. putem să-l aşteptăm mult şi bine. Să fim mulţumiţi dacă îşi va să vorbească cu noi peste două-trei ceasuri.

A trecut pe lângă noi, cine ştie cu ce treburi, o slugă de casă, o femeie tânără şi bucălată, cu nasul cârn şi cu ochii mari, albaştri, înfăşurată într'o broboadă groasă de lână şi încălţată cu ghete negre, cu nasturi.

— Nu te supăra, jupâneasă, că te întrebăm: ce face boer Gogu?

— Ce face conaş?

Da. conaşul...

— Mâncă, ce să facă... Mâncă de se sparge...

— Şi când se apucă să mânce, cum spui dumneata, se vede treaba că nu eşti de prin părţile noastre, stă mult la masă?

— Mult di tăt, că mâncă, nu glumeşte.

Femeia a chicotit scurt şi a plecat.

— Când mâncă, nu glumeşte...

— Numai cu noi glumeşte...

— Ne lasă să aşteptăm lângă ziduri...

— Dacă e boer...

— Mânâncă mult...

— Başca vinişorul şi cafeluţa.

— Are burta mare.

— Tăceţi, măi, din gură! Dacă ne-aude pe fereastră? Abia am izbutit şi l-am împăcat. Îi sare iar ţandăra şi pierdem tot ce-am câştigat.

— Nu ne-aude. Vorba noastră o copleşeşte vuetul vântului. Şi-apoi... n'am câştigat încă nimic. numai o făgăduială.

— O făgăduială e mult...

Vântul prinsese a vui.

Murmur cu buzele plesnite şi uscate:

— Tată, am îngheţat de tot.

Tata îmi ia mâinile într'ale lui, să mi le încălzească...

Dar eu nu simt mâinile tatei.

Aud lângă mine:

— După ce mănâncă şi-şi soarbe cafeluţa, boer Gogu o să-i tragă şi un pui de somn...

— Dacă doarme şi după masă, noaptea ce mai face?

— Doarme şi noaptea. Doarme până se satură de somn, că de-aia e boer, să se îndestuleze cu de toate...

— Se satură de mâncare...

— Se satură de somn...

— Se satură de căldurică...

— Ce-i lipseşte?

— Inima...

— Nu poate fi vorba de inimă la boer...

— Numai de mâini.

— Adună cu ele şi risipeşte.

— Adună dela noi...

— Şi risipeşte pentru poftele lui...

— Câte pofte poate să aibe un om?

— Multe. Atât de multe că nu se pot număra.

— Şi omul le poate împlini pe toate?

— Boerul poate. Noi, pe ale noastre, câte le mai avem, le punem în cui...

O femeie înaltă şi slabă, Ivanca lui Mănoiu, sta rezemată de perete, mai deoparte. Nu rostise nici pe drum, nici când sosisem la curtea boerească, un singur cuvânt. Numai din ochi clipise. Tăcută, s'a clătinat o clipă, apoi s'a prăbuşit ca un copac pe care-l retezi din rădăcină. A rămas lungită lângă zid.

Ne-am ridicat, şi ne-am aplecat asupra ei. Căzuse pe o parte. In cădere i se ridicase fusta. I se vedeau până mai sus de genunchi picioarele galbene şi subţiri. I le-a acoperit cineva.

— O fi leşinat.

— Poate să fi şi murit. E rece.

— Toţi suntem reci ca sloiul.

— Am îngheţat proptind zidul casei boerului.

Au ridicat-o românii pe braţe şi-au dus-o spre cancelaria unde se aflau logofeţii.

Văzându-ne, logofeţii au deschis uşa şi au ieşit în prag.

— Ce s'a întâmplat?

— A leşinat Ivanca lui Mănoiu.

— Ori poate o fi şi murit, domnilor logofeţi...

Sta rezemată, lângă noi, de zid. Poate că i-o fi venit rău. S'a împleticit şi a căzut.

— Se mai întâmplă uneori şi de-astea. Ce să-i faci? Aşa e viaţa, — a rostit un logofăt cu nepăsare...

— Ingăduiţi-ne, domnilor logofeţi, s'o ducem la dumneavoastră înăuntru, la căldură, poate şi-o veni în fire...

— La căldură nu-şi vine în fire... O să-i fie mai rău. Frecaţi-o cu zăpadă pe obraz...

— Păi de dimineaţă şi până acum tot cu zăpadă a biciuit-o vântul. Şi numai pe obraz...

— Hai, hai, nu mai faceţi fasoane, că vă stă urât . . .

— Ce fasoane, domnule logofăt?

— Aşa, fasoane... ca să câştigaţi mila boerului.

— Câine!

— Gura, că rămâi fără măsele, al lui Ududui... Gura!

— Taci, Ioane, nu-l mai întărâta, că şi fără asta sunt destui de porniţi logofeţii împotriva noastră.

— Dece să fie porniţi? Că doar n'am venit la ei. La boer Gogu am venit. Şi lor, slugilor, n'o să le cerem nimic.

— Apăi, tocmai de-aia sunt întărâtaţi împotriva noastră. Sluga boerească vrea să i te căciuleşti întâi ei şi pe urmă boerului.

— Noi nu suntem slugi, Gruia Popozină. Nu da cu cionţul în noi, că acuşica ţi-l tăiem niţeluş! Noi suntem logofeţi! In lipsa stăpânului de acasă, noi suntem stăpâni. O ştii prea bine, Gruia Popozină. O ştiţi cu toţii prea bine.

— Adevăr a spus cine-a spus că până la dumnezeu te mănâncă sfinţii.

— Sfinţii mamelor voastre de câini...

Logofeţii au pus mâinile pe arme.

— Taci, Ududui, taci! Trebue...

— Trebue, nene Gruia, trebue... Până când să tăcem?

— Trebue, Ududui. Intr'adevăr trebue... Ne aşteaptă copiii şi femeile acasă.

Pe leşinată o ţineau românii pe braţe. Mâinile moi ale femeii îi atârnau lungi şi galbene pe lângă trup.

— Ridicaţi-i mâinile şi aşezaţi-i-le pe piept. A murit...

— Poate e numai leşinată...

— I-au căzut pleoapele peste ochi.

— Poate că avea ochii închişi înainte de a se prăbuşi. Când eşti obosit tare, închizi ochii şi ţi se pare că oboseala începe să te mai ierte. Poate că totuşi n'a murit.

Logofeţii ne păndeau, gata să sară pe noi.

Vederea chipului galben şi uscat al femeii moarte, o fi trezit stropul de omenie ce se află ascuns şi în sufletul celui mai ticălos. A rostit unul din logofeţi, un mocârţan cu mustaţă mare şi păr lung, pe care ştiam că-l chiamă Iacov Asandei, cu glas moale:

— Duceţi-o, mă, la slugi! Ce dracu o mai ţineţi aici pe braţe? N'o putem întinde pe jos, în cancelarie!

Au purtat-o românii pe Ivanca lui Mănoiu la casa slugilor, care se afla tocmai în partea cealaltă a curţii boereşti, şi-au dus-o într'o odaie. Noi am rămas afară. Au intrat după femeia lui Mănoiu trei muieri din ceata noastră. Una mai bătrână a ieşit curând, încercând să-şi şteargă cu dosul palmei ochii în care lacrimile nu puteau să izvorască.

— S'a potolit... N'o să-i mai fie foame. Nici frig...

— A murit fără lumânare.

— O să-i lumineze dumnezeu drumul spre cer, cu marile lui lumini...

— Mai bine i-l lumina pe pământ.

— Mai bine ne lumina dumnezeu viaţa tuturor, aici pe pământ. Să-şi păstreze cerul pentru sfinţii lui ...

Ne-am scos căciulile rupte de pe cap şi am îngenunchiat în zăpadă, începând să ne închinăm:

— Iartă-i doamne, păcatele ei.....

— Iartă-ne doamne, păcatele noastre...

— Odihneşte-i, doamne, sufletul.

— Odihneşte-i, doamne, ţărâna...

Rumânii şi femeile îngenunchiate, şi noi, care ne aflam printre ei, ne-am plecat frunţile galbene şi reci şi am atins cu ele pământul îngheţat.

Pe urmă oamenii s'au ridicat dintr'odată dârzi, de parcă atingerea pământului cu fruntea i-ar fi umplut pe toţi de putere, de care erau lipsiţi şi, ca şi cum le-ar fi poruncit cineva, s'au strâns unii într'alţii, de părea un singur trup, un singur suflet, şi-o singură pereche de ochi şi s'au îndreptat cu paşi neşovăitori spre casa boerului.

Parcă nu-i mai era nimănui frig, nici foame, nici teamă. Sângele puţin şi subţire a început să clocotească fierbinte în trupurile oamenilor şubreziţi de boli şi de foame. Poate că ura îndelung înăbuşită în rumâni le înzecea puterile, înlungând vremelnica slăbiciune şi şovăială.

Dacă oamenii slabi, galbeni şi adrenţăroşi ar fi vrut să strige, glasurile lor s'ar fi auzit poate până la marginile pământului şi până la cer. N'a strigat niciunul. Tăcuţi, posomorâţi, încruntaţi, oamenii şi-au luat moarta, şi cu ea pe braţe, cu paşi mari, dar fără grabă, au străbătut curtea boerească şi au urcat treptele de piatră ale casei boerului. Cei din frunte au bătut cu pumnii de fier în uşa grea, de stejar, ferecată cu plăci de oţel.

— Deschide, boer Gogule!

— Vino şi ne întreabă cu ce necazuri am venit la curte!

— A murit o femeie sub fereastra dumneavoastră.

— Deschide! Nu te face că n'auzi!

Nu ridica niciun român ciomagul, furca sau toporul.

Numai glasul îl ridicaseră.

Numai glasul.

Şi pumnii cu care cei din faţă băteau puternic în uşa care suna înfundat, dar care nu se zguduia din ţâţânile ei.

Nu s'a mai văzut picior de slugă prin curte.

Landra dulăilor voinici şi fioroşi, de care şi uitasem, văzându-ne singuri şi gălăgioşi, şi ridicaţi împotriva stăpânului lor, ori poate mai curând asmuţaţi de slugile boereşti trimise într'adins să facă treaba asta, se repeziră la noi, din câteva salturi, ne înconjurară din trei părţi şi ne atacau cu furie. Ochii le sticleau ca ai lupilor şi din gurile mari şi roşii le curgeau bale albe. Oamenii au rămas tăcuţi, neînfricoşaţi. Insă cei cu ciomege mai lungi, cei cu furci şi cu topoare s'au tras la marginea cetei, să facă paza.

La vederea beldiilor ridicate, a furcilor şi a topoarelor gata să isbească, landra turbată şi-a înteţit atacul. Dulăii se repezeau, se ixbeau de vârfurile ciomegelor şi se trăgeau îndărăt, pentru ca apoi să se arunce iarăşi asupra noastră, sărind şi lătrând şi încercând să ne apuce cu dinţii de grumaz.

Petrea Zgâmâie, care-i pândea neclintit, când a văzut că-i vine la îndemână, a repezit furca de fier în pântecul unui dulău vânăt, tărcat. In aceeaşi clipă Treaşcă cel mare a izbit cu toporul în fruntea altuia şi i-a despicat în două capul.

Uluiţi şi speriaţi, ceilalţi dulăi uriaşi s'au depărtat de noi deandaratelea, mânjind zăpada cu balele lor, lătrând şi chelălăind de parcă toţi ar fi fost bătuţi. Apoi au fugit şi s'au pitit pe sub pătulele pline până sus cu ştiuleţi mari şi galbeni de porumb şi pe lângă hambarele cu grâu. Continuau să ne latre de acolo şi să chelălăe, dar de apropiat nu se mai apropiau de noi.

Dulăul cu capul despicat murise. Stropea zăpada albă cu sângele lui cald, din care, în aerul îngheţat, se ridicau aburi. Celălalt, strâpuns cu furca, scâncea încet, ca un copil bătut cu nuiaua şi încerca să se târâească prin zăpada pe care o păta cu sânge.

Loviturile fuseseră date în dulăii boereşti cu setea cu care românii ar fi dat în însăşi făptura grasă şi burduhănoasă a lui boer Gogu.

La toţi ni se aprinseseră ochii.

— Deschide, boerule, m'auzi? Deschide!

— Ieşi să stăm de vorbă, burticosule! Ieşi să stăm niţeluş de vorbă!

Pumnii de fier cădeau grei peste uşă, dar uşa groasă nu se clintea din loc. Suna mai scurt şi înfundat, ca un butoi plin.

— Deschide boerule, nu face pe surdul!

— Deschide, n'auzi?

— Deschide, boerule!...

Glasurile românilor se ridicau din ce în ce mai puternice şi mai pline de mânie.

Din ce în ce cădeau mai grei pumnii pe uşă.

Nu se ridicase încă niciun ciomag.

Nu se ridicase încă nici-o furcă.

Nici un topor nu se ridicase.

La toate ferestrele casei boereşti fuseseră trase de mult, şi închise pe dinăuntru, obloanele grele, din scândură groasă de stejar.

— Deschide, boerule!

— A murit o femeie...

— Deschide, bocrule!

In vremea aceasta, cerul își desfăcuse băerile și arunca peste lume fulgi mari și proaspeți de zăpadă, pe care vântul furios îi răsucea în mii și mii de vârtejuri, între pământul alb și cerul vânăt, pornit spre întunecare.

Abia mai vedeam, ca printre flăcările aci despicate, aci răsucite, ale unui uriaș foc alb, ulucile înalte care despărțeau curtea boerească de câmpul care se întindea la nesfârșit spre zări.

Atunci am auzit împușcături.

— Deschide, câine!

Pumnii s'au oprit.

S'au oprit și strigătele.

— Trag slugile boerești în noi...

In vijelia care bântuia, stârnită parcă de toate furiile iadului, nu ne puteam da seama dincotro veneau focurile de armă.

Românii au coborât scările și s'au tras la adăpost lângă zid.

Ne-au luat părinții de mână și ne-au dus mai la fereală. Dacă veneau cumva de sus, din casă, gloanțele nu ne puteau ajunge.

Să ne luăm moarta.

Pe moartă, care fusese culcată pe zăpadă, a luat-o unul mai voinic la spinare.

— Țineți copiii de mână să nu se sperie!

— Nu ne speriem, tăicuță!

— Nu vă speriați, dar de tremurat, tremurați...

Dârdâim de frig.

N'avea nimeni timp să ia seama că mințim.

Să ne tragem încet și mai risipiți spre o ieșire.

Impușcăturile continuau să se audă repezi, când dintr'o parte când din alta a curții. Acum știam că trag slugile ascunse, ca și dulăii, pe după acareturi.

Atacul acesta fusese pus la cale, în timp ce românii băteau cu pumnii în ușa casei boerești și-l rugau pe boer Gogu Cristofor să deschidă și să coboare pentru a le asculta necazurile și a le împlini, măcar în parte, cererile nefericite. Nu cădea niciun om.

— Trag cu cartușe oarbe, să ne sperie, nene Gruia.

— Nu se știe, Zgâmâie...

— Poate nu ne nimeresc. Le-or fi tremurând mâinile slugilor...

— Când ești slugă boerească și stai la adăpost și tragi în oameni fără apărare, nu-ți tremură mâna.

— Au...

Ne-am oprit ca și cum fiecare din noi ar fi fost lovit de glonț.

Rămăsese ceva mai în urmă nenea Spiridon Bădoi. Când ne-am întors capetele, l-am văzut cu fața în jos, cu mâinile întinse în lături pe zăpadă, ca două aripi negre, lungi și subțiri. A svâcnit odată din picioare: pe urmă...

Dar nu numai pe Spiridon Bădoi l-am văzut.

In ușa, însfârșit deschisă, apăruse boer Gogu Cristofor.

Purta pe cap un fes roșu, turcesc, cu moțul negru atârnând pe-o ureche și era îmbrăcat într'un halat lung până la călcâie. Peste halat se încinsese cu un șnur, ai cărui ciucuri se prelungeau pe șoldul stâng. In mână ținea un pistol cu țeava în jos. Fața îi era bucălată, umflată și roșie, și gura cu buze groase, rânjită sub mustață.

In capul de jos al scării, râdeau logofeții cu care umblase dimineața după iepuri.

Amândoi logofeții țineau armele întinse spre noi.

— Dați-mi câteva ciomege!

I-au întins românii ciomegele lui Gruia Popozină. Omul le-a încrucișat și a făcut din ele un fel de targă. L-a așezat pe Spiridon Bădoi cu fața în sus pe această targă, i-a închis ochii, i-a potrivit și i-a îndesat căciula pe cap și i-a așezat mâinile în cruce pe piept.

— Vă rog, fraților români, faceți pentru Ivanca una la fel... Și acum, veniți încoa trei inși.

Românii au pornit cu morții întinși pe târgile improvizate spre poarta conacului. Boerul ne-a strigat:

— Mi-ați omorât dulăii, hoțomanilor! O să mi-i plătiți cu pielea. Cu pielea voastră o să-mi plătiți dulăii, păcătoșilor!...

Am mai auzit câteva împușcături răzlețe. Nu s'a ferit nimeni. N'am fugit și nici măcar nu ne-am întors capetele, să vedem ce se mai întâmpla în urma noastră.

Ilustrații de RONI NOEL

Inimi tinere

de Constanța COPORAN

... Era seară când am ajuns la Sovata. N'am putut vedea stațiunea, n'am putut cunoaște mai pe nimeni. Abia a doua zi dimineața, când s'a trezit soarele și cu el întreaga stațiune, mi-am dat seama ce concediu plăcut petreceau muncitorii acolo. Munții erau parcă scăldați de soare, iar lacul Urau sclipea ca un imens covor de solzi de argint. Ștrandul era neîncăpător: zeci de muncitori pe care îi adusese aici acelaș drept la odihnă și care smulgeau apei, soarelui, sănătate și putere.

Aici, la ștrand, printre alți tovarăși, i-am cunoscut și pe Daniel Ștefan și Antal Arpad dela minele de fier din Ghelar. Cel dintâi e șef de echipă pe trei schimburi; celălalt, miner, șef de schimb, fruntaș.

Arpad era puțin intimidat: atâta soare, atâta apă dintr'odată!

— Pișta-baci, zău nu-mi vine a crede. Eu aici... n'am fost în viața mea. Zi... să sar în apă?

Daniel Pișta încruntase sprâncenele stufoase, apucase mucul țigării între vârfurile degetelor și-l privea în zeflemea:

- No hai, mă Arpade, că nu te mănâncă apa: nu te mai jălui ca o muiere, că ne-o râde lumea... Apoi, ca dându-și seama că greșise, a aruncat cât colo mucul țigării, s'a uitat roată în jur și a spus răgușit, încet, ca pentru sine:

- Drept vorbind, lumea d'aici e d'a noastră. N'are la ce râde. Nici știa de stau întinși alături n'or fi fost de când lumea prin aste locuri. Și-apoi, prost am zis că te jălui ca o muiere: muierea mea, Agneta, că doar o cunoști, nu știe a se jălui. Știe să perforeze, să umple găurile cu dinamită, să spargă strașnic piatra... No?

Arpad îl asculta puțin rușinat, puțin întărâtat:

— Numai Agneta știe? Dar Ilonca?

- A! Ilonca! Bine zici, ortacule... Ilonca știe să lucre: odată miner îi. Zi... n'ai uitat-o?

Arpad a roșit și a sărit în apă.

Târziu, spre ora mesei, când am reușit să-l deslipim pe Arpad de lac, am pornit-o împreună spre cantina-restaurant. Pe drum mi-au povestit multe lucruri. Ce-i drept, mai mult vorbea Daniel Pișta: Arpad era mai gânditor și tot privea în sus, peste coastele împădurite.

Sovata? Strașnic loc de odihnă pentru muncitori — mi-a spus Daniel Pișta. Trebuia să viu mai demult aici. M'o chemat în două rânduri dela sindicat să mă trimeată, dar n'am vrut să viu până 'n 23 August. Să văd eu cu ochii mei planul echipei gătat, și-apoi, fie odihnă, dacă așa scrie la Constituție...

Am discutat apoi despre nevasta lui. Nu arăta, dar se simțea că e mândru de ea:

O cunoaște tot Ghelarul pe Agneta mea. O fost prima femee care a intrat în mină. Eu mi-e cu rușine, dar spui drept — m'am codit s'o las. Vezi... acu trei ani. Dar ea s'o ținut de capul meu, scai: «Du-te la Partid și vorbește, du-te și vorbește... Vreau să dau și eu minereu». Eu, nimic. Până într'o zi m'am trezit cu ea în echipă... Fusese la Partid și vorbise... Am pus-o din prima zi să facă găluști.[1]) S'o înfuriat: o crezut că-mi bat joc de ea. Apoi i-am arătat cum, ce fel, am umplut găurile cu dinamită, le-am astupat cu găluștile, am ferit ortacii și-am dat foc la toate fitilele... «Ardeee»! No, că tare s'o speriat Agneta. Apoi s'o deprins cu toate muncile. Într'un timp am lăsat-o chiar în locul meu. Seara, acasă, îmi da tot raportul: «8 vagoneți; am pus două cadre în frontul cutare»... Eu o întrebam mereu: «numai atât?» Ea nu zicea nimic, dar a doua seară îmi raporta mai mult...

Daniel Pișta vorbea cu veselie și la fiecare ispravă povestită își răsucea mândru mustățile.

Așa cum era de tânăr la inimă n'ai fi crezut c'a suferit din greu în trecut.

- Era crunt pe atunci... Eram și miner și ungur... Nicăeri nu eram primit să lucru, pretutindeni eram umilit, huiduit. Azi e altfel... Cumu-i, Arpad? Cum scrie la Constituția nouă de minoritățile naționale?

Antal s'a gândit o clipă. Se vedea că-și caută cuvintele; nu știa bine românește și voia să vorbească mult, frumos. A izbucnit într'un răspuns scurt, în care am simțit c'a pus toată bucuria și recunoștința ființei lui:

- Scrie bine!

Daniel Pișta a prins să-mi povestească despre copiii lui. Arpad devenise gânditor.

No, Arpad, dar de Ilonca nu povestim tovarășei?

Tânărul a tresărit, dar Pișta-baci nu l-a luat în seamă. Mi-a descris-o pe Ilonca Lörencz, miner în schimbul lui Arpad Antal. Mi-a spus că ea a muncit îndârjit pentru îndeplinirea planului echipei pe August până în ziua de 23.

1) Bucăți de pământ plămădit cu care se astupă găurile perforate în rocă.

că-i printre primii la școala de calificare și mi-a mai spus ceva care mi-a lămurit pe de-a 'ntregul taina tăcerii lui Antal:

— Is tineri, muncitori amândoi, harnici... se plac. Zilele astea mergem la muma Ilioncăi să vorbim și cu ea... Stă aici în Sovata, peste coastă... No, Arpad, cumu-i?

...Daniel Pișta și Arpad Antal m'au luat cu ei să mănânc la masa minerilor. Era o masă lungă, împodobită cu flori — după gustul lui Pișta-baci — și deasupra ei scria: «Rezervată pentru mineri». Erau acolo, încercatul prim-maistru Nicolai Cărcăleanu dela Lonea, care ședea în capul mesei împreună cu soția lui, tovarășul Cristea Aron, directorul minei Aninoasa, minerul fruntaș Ion Moise, dela Comănești-Bacău și mulți alții.

Primele tăvi cu mâncare, minerilor le-au fost aduse.

— Voi dați cărbune țării — s'a simțit îndatorată să lămurească fata care servea.

— Și fier, nu? — a intervenit Pișta-baci, arătând măhnire.

Luată pe neașteptate, fata s'a emoționat. Minerii dela cărbune au râs sănătos, dar au aprobat spusele lui Pișta.

— Și, și fier, Pișta. Nu se poate industrializare socialistă fără fier — a spus cu înțelepciune prim-maistrul miner dela Lonea, pe al cărui piept strălucea «Medalia Muncii». Și noi, cum a arătat tovarășul Gheorghiu-Dej, facem industrializare socialistă!

Am discutat apoi despre băi, despre tratament. Ion Moise venise pe contul Statului și făcea băi calde, «împachetări» cu nămol.

— Eu tot așa mi's. Gratuit mi-a venit și nevasta — ne-a spus Nicolai Cărcăleanu. Aici cred că scap pentru totdeauna de reumatismul prins pe vremuri...

Nevasta îl privea tăcută, gânditoare.

Te impresionau calmul și duioșia ei. Când i te adresai sau se vorbea despre dânsa, își frământa emoționată mâinile. Vezi bine, n'a fost obișnuită în urmă cu ani să se vorbească de ea, de bărbatul și copiii ei; n'ar fi visat să meargă la băi, să stea în fruntea unei mese de oameni respectați, admirați, de care scriu ziarele și vorbește un popor întreg. Azi, se întâmplă toate astea și ea nu-și poate înfrânge emoția...

Cu ea și cu bărbatul ei am stat mai mult de vorbă într'o după amiază ploioasă, în camera confortabilă și frumos amenajată pe care o locuiau în vila 22.

I-am găsit cetind.

— Am avut grijă să-mi aduc ochelarii, că vreau să citesc aici cât mai mult din Operele tovarășului Stalin, mi-a spus el, închizând cartea cu un gest care-și arăta că părăsește cu regret o lume plină de învățături.

Alături de cărțile de pe masă era și carnetul lui de sindicat. Fotografia îl arăta mai tânăr la ani dar nu și la privire. Pe foaia de carnet unde se arată vechimea în sindicat, puteai vedea timbre care cuprindeau 31 ani.

— E luptător vechi, mi-a șoptit nevastă-sa. Numai să-ți povestească. Și mi-a povestit lucruri pe care nu le poți uita. A intrat dela 14 ani în mină, la Lonea ca vagonetar. La 15 ani era alături de tatăl său și de alți mineri în greva din 1920. A fost arestat, bătut de jandarmi, dar n'a dat înapoi. A trăit apoi aceiași viață de câine, atât la Lonea cât și în toate celelalte mine în care a lucrat. S'a căsătorit; l-au năpădit și mai aprig greutățile. Apoi a venit șomajul: ani și ani de foamete, mizerie, nesiguranță...

Cu câtă ură mi-a vorbit de târgul de brațe de muncă ieftine încheiat în 1930, de statul burghezo-moșieresc român cu statul francez:

— Ne-au suit ca pe vitele în vagoane, pe noi, mineri fără lucru din România și ne-au mânat să trudim în Franța, să-i ghiftuim pe bogătașii francuji... Și acolo ne-am lămurit noi pe dată, cumu-i. Minerii francuji spuneau altfel decât noi la pită, la exploatare, la grevă, dar ne-am înțeles lesne și-am stat frățește, alături de ei, în luptă. Căutau social-democrații — ca și acuma în Franța — să ne ducă cu vorba, dar noi nu ne-am lăsat.

A revenit apoi în țară Nicolai Cărcăleanu unde a trudit din greu până la eliberare.

— De-atunci an de an, am întinerit și eu și Lonea. Așa-i,Ană?

Nevastă-sa zâmbea fericită. Parcă ea n'a întâlnit cu fiecare veste bună, adusă de Nicolai din mină, cu fiecare zi care a gonit sărăcia din căsuța lor? Dar cine nu știe cum se lucra la Lonea în 1944 și cum se lucrează azi?

Întâi s'au transformat două abataje cameră în abataje frontale. Dintr'odată au fost înlocuite roabele și vagonetele cu cratere. Azi sunt numeroase abataje frontale iar restul de abataje cameră au fost mecanizate. S'au deschis apoi sectoare noi, s'a mecanizat transportul cărbunelui la puț, au venit din Uniunea Sovietică mașini de înaltă productivitate pentru încărcat piatra și câte alte lucruri nu s'au făcut pentru ușurarea muncii!

— Dar traiul,Ană, cum e el azi?

— Cum e și munca, Nicolai: nou și frumos, parcă tu nu știi?

Adevărat, Nicolai știe. A fost sprijinit să-și ridice calificarea, a devenit prim-maistru. Azi câștigă la 1200 lei pe lună, primește premii când sectorul își îndeplinește cu bine planul și de curând a luat o primă de vechime de 2460 lei. Au locuință confortabilă, cu două camere, cu bae și bucătărie, au mobilă nouă, rufărie, haine, radio, merg la teatru, la cinematograf.

... Într'una din zile am plecat într'o mică excursie. Urma să ne fotografiem și mai toți veniseră îmbrăcați în uniforme. Am trecut pe lângă o vilă care ne-a plăcut tuturora. A fost deajuns să se rostească cuvântul «construcție» pentruca toți să aibă ce povesti. A început Pișta-baci, cel mai «lăudăros». Ne-a vorbit despre cele 16 blocuri de locuințe muncitorești ridicate ca din senin în numai doi ani pe dealul Cuțului, despre școala profesională minieră care se înalță ca un palat pe dealul Băneșului, despre sala de spectacole care a fost mărită, despre arena de sport, despre magazinele din Ghelar la care vine să cumpere chiar și lume din Hunedoara.

— Te lauzi, Pișta-baci — i-a spus în glumă directorul dela Aninoasa.

— Mă laud? Auzi vorbă! Vino în Ghelar și atunci să vorbim....

Nu l-a răbdat inima nici pe Moise Ion să nu arate ce e nou în Comănești, nici pe Nicolai Cărcăleanu. Erau realizări la care cu toții contribuiseră prin muncă și cu care se mândreau pe drept.

... Spre plecare am stat mai amănunțit de vorbă și cu directorul minei Aninoasa. E un om între două vârste, vesel, sfătos. În ciuda faptului că e mic de stat, apropierea lui îți dă un sentiment de putere, de siguranță. Nicolai Cărcăleanu care-l cunoștea mai de mult, spunea despre el că e iute ca focul și tare ca fierul.

Cristea Aron vorbea simplu, fără cuvinte mari, cu calm, cu chibzuință.

Mi-a povestit despre stahanoviștii și fruntașii Aninoasei; mi-a spus că mulți câștigă peste 1500 lei pe lună și că mereu se ridică alături de ei alți mineri. În timp ce-mi povestea, veniseră pe bancă, lângă noi, Nicolai Cărcăleanu și Pișta Daniel. Îl ascultau în tăcere, cu interes, asemuind parcă în minte cele ce povestea despre Aninoasa, cu cele trăite de ei la Lonea și Ghelar.

Se întunecase și pe stradă începuseră să treacă grupuri-grupuri de oameni spre club, unde urma să aibă loc o seară literară.

— Hai și noi. V'am spus eu că înoptăm pe bancă, dacă prind a vă vorbi despre Aninoasa?...

—Biztoș? (Sigur?) Nu te lauzi?— a intervenit cu prefăcută răutate, în chip de răzbunare, Pișta-baci.

— Biztoș!— i-a răspuns cu gravitate, Cristea Aron, apoi a zâmbit. Dealtfel am observat că acest cuvânt era înrădăcinat în vocabularul minerilor. Biztoș— era cuvântul greu de care nu trebuia să te mai îndoești, angajamentul scurt dar hotărît care privea îndeplinirea planului, succesul luptei de mâine.

...Ultimele zile au fost — așa cum spunea Pișta-baci — pentru adunarea forțelor prinse la odihnă, pentru chibzuirea începerii bătăliei.

Arpad Antal avea gânduri mari: în cinstea noii Constituții era hotărât ca împreună cu echipa lui, împreună cu Ilonca, să îndeplinească planul anual mai devreme decât se angajase; Nicolai Cărcăleanu făcuse pentru maiștrii lui un întreg plan de calificare la locul de muncă a numeroși vagonetari și ajutori de mineri; directorul Cristea Aron dela Aninoasa, urma să pornească o activitate grea dar frumoasă: pregătirea deschiderii unor noi orizonturi în mină pentru cel de al doilea și al treilea cincinal; Ion Moise dela Comănești era hotărît să facă din prima lună de după concediu și care era ultima din munca lui de miner (urma să iasă la pensie) — o perioadă de succese de care să-și amintească toată viața.

Numai Pișta Daniel n'a vrut să ne spună ce gânduri are:

— Oți vedea voi; Pișta nu se laudă cum ați spus mereu: face treabă!

* * *

Despărțirea a fost emoționantă. Legaseră cu toții acolo, la odihnă, o strânsă prietenie a cărei amintire o luau cu ei la Aninoasa, la Ghelar, la Comănești, la Lonea...

- Ne-om scrie, tovarăși — a spus bătrânul prim-maistru Nicolai Cărcăleanu. Parcă văd că din primele scrisori o să iasă că ne-am gătat angajamentele...

I-au răspuns cu toții: «Biztoș». Și «biztoș» înseamnă la ei mai mult decât sigur.

Ilustrații de C. STOICESCU

SPORT la sate

Duminicile, în satul Rotunda, au mai trec plictisitoare ca în trecut. Acum tinerii muncitori se strâng în jurul terenului de sport și petrec ore pline de dezlănțuire privind jocul tinerilor.

— Avem activitate sportivă serioasă în satele regiunii noastre. Dar... ce să vă mai spun eu? Mergeți numai să vedeți.

Cel care vorbea era președintele comitetului raional de cultură fizică și sport. S'a întors spre harta agățată în spatele biroului său și degetul a început să alerge pe dungile negre ce leagă satele între ele.

— Uite! Și degetul i s'a oprit asupra unui punct, la sud de Caracal, chiar pe malul Oltului. — Eu zic să mergeți aici întâi: satul Goștavăț. Și-apoi dacă aveți timp... La Rotunda, la Băbici...

„Dracii goi"

Norii albi par înțepeniți în înaltul cerului. Atârnă acolo ca niște munți de cretă. Soarele își varsă fierbinte potopul razelor. Niciun pom nu-și mișcă frunzele. Satul pare adormit sub soare cu ulițele lui drepte, lungi, căptușite de praf gros.

În curtea școlii, sub umbrele unor caiși, un cerc de fete se antrenează cu o minge de handbal.

În mijloc, o pionieră în maiou alb, cu cravată roșie fluturându-i în jurul gâtului, aruncă pe rând fiecăreia mingea, care sboară țesând în aer zeci de traiectorii nevăzute.

De câte ori mingea ajunge la o fată micuță cu codițe castanii, aceasta se trudește zadarnic s'o prindă. Ba îi sboară pe deasupra capului, ba mai la stânga, ba mai la dreapta. Uneori o prinde, alteori și destul de des, mingea sboară mai departe și fata aleargă după ea cu ciudă. Se vede că a obosit. Pioniera din mijloc a oprit mingea. Celelalte fete s'au strâns în jurul ei.

— Constanța! — i s'a adresat pioniera în maiou alb fetei cu codițe castanii — tu trebue să sări, să te arunci fără frică după minge, ești portarul echipei. Bagă de seamă.

Constanța a dat din cap.

— Trebue să ne antrenăm serios; mai e puțin până la concurs. — Ce ați zice, le spune ea în șoaptă, dacă s'ar ține la noi în comună etapa de raion a campionatului sătesc?

— Ar fi bine, numai de-ar ploua, e atâta praf — spune Diacona Georgeta privindu-și picioarele prăfuite, apoi izbucnește într'un râs vesel: — Fetelor, vă aduceți aminte de povestea cu dracii goi»?

Celelalte râd și ele amestecându-și glasurile.

Povestea cu dracii goi» le amintește de începuturile lor.

Când cu trei ani în urmă a luat ființă în Goștavăț echipa de handbal-fete, a fost mare zarvă. Chiaburii le strecurau mamelor: «Cum să alerge fetele, să bată mingea ca niște băieței în pantaloni scurți, la marginea satului? O să vă rămână nemăritate!»

Babele satului șopteau și ele pela porți: «dracii goi» maică, au ieșit dracii goi la marginea satului și'nvârtoarce ploile. Dece nu plouă? Nu vezi? Ce-a ieșit, maică, ce-a mai ieșit!

Și s'au căinat așa un an în doi, se mai căinează ele și astăzi din când în când, dar s'au mai obișnuit.

Și dracii goi» au rămas tari pe poziție. Au primit materiale sportive, s'au antrenat și au luat parte de atunci la multe concursuri. Au mers în Cupa Unității Tineretului, ajungând până în semi-finală. În 1950, echipa lor a câștigat campionatul raional de handbal-fete. În 1951 au ajuns până la finala Cupei Satelor și au ocupat locul doi pe țară.

Niciuna din membrele echipei nu are mai mult de 17 ani. În jurul gâtului multora dintre ele fluturâ cravata roșie de pionier.

— Știți ce? sare Matei Floarea — o pionieră micuță și nestâmpărată. — Pentru campionat ne cosem pe tricouri câte două spice de grâu galben și frumos. Să ne cunoască bine că echipei noastre îi zice «Spic de grâu».

„Mai uitați-vă și voi la noi!"

Când s'a întors din armată Ozun Dumitru a găsit tineretul din Rotunda adânc preocupat de o problemă.

Tinerii se strângeau în fiecare seară la sediul organizației U.T.M. și discutau aprins până noaptea târziu.

— Facem, sau nu facem un colectiv sportiv?

Socoteanu Gheorghe, un tânăr ocheș, mărunt, cu ochii liniștiți, era cel mai frământat. Avea mult de lupeat.

Nu era teren, nu aveau materiale și unii tineri se mai văitau pe ici-colo: — Ce-o să putem face noi?

În Rotunda se mai făcuse sport. În fiecare vară fiii chiaburilor, întorși în vacanță, băteau o minge de fotbal de piele, pe un teren din mijlocul satului. Sărăcimea se sătura pe atunci numai cu privitul.

— Sport vă trebue vouă? Voi cu munca. Stați pe margine și faceți-ne galerie, spuneau în bătaie de joc puii de chiaburi.

Ozun Dumitru care a făcut, primul în sat, cerere pentru gospodăria colectivă, este totodată animatorul echipei de oină.

Acum, furioși că s'au schimbat lucrurile, strecurau șoapte:

— Ce-o să puteți face voi? O să vă bată toate satele din împrejurimi. A, da! dacă ne primiți și pe noi, cu ajutorul nostru o să mai meargă!

Șoaptele mai prindeau pe ici-colo. Il mai auzeai pe vreunul slab de înger că se văita:

— Ce-o să putem face noi? Dioștii au o echipă de volei puternică, o să ne bată mâi. Și ăi din Goștavăț ați auzit ce echipă și-au făcut? Să-i primim și pe chiaburii ăștia, să facem o echipă tare. Sportu-i sport. La coță, la percepție, e altceva.

Dar de fiecare dată Socoteanu le aducea aminte de vremurile dinainte.

— Cine trebue să se bucure de viața nouă? le spunea el. Ăștia care-și băteau joc de noi? Sau țăranii muncitori?

Când l-a întâlnit pe ulițele satului pe Ozun, tuns chilug, zdravăn, vesel, cu fața lui albă și ochii vii, adânci, Socoteanu s'a mirat:

— Ce-i cu tine, măi, parcă te-a întinerit armata?

Ozun a zâmbit:

— Așa-i, frate, întinerești acum în armată. Faci sport, te întărești.

Socoteanu nu mai putea de bucurie: iată omul cu experiență care le trebuia. L-a luat de mână repede și în seara aceea tinerii strânși la sediul U.T.M. au ascultat uimiți de câte le-a povestit Ozun. Ozun fusese în echipa de volei a unității.

Secretarul n'a mai stat mult pe gânduri.

— Știți ce? le-a spus el, mâine trimitem să vină cineva dela raion din Caracal și punem bazele colectivului sportiv.

Și așa a luat ființă în Rotunda un colectiv sportiv puternic care astăzi numără 80 de membri. Echipa de oină este mândria lor. De curând ea a devenit campioană regională.

Tinerii se antrenează acum pe noul teren construit de ei. A venit rândul chiaburilor să se uite și să înghită'n sec.

— Mai uitați-vă și voi la noi, că destul ne-am uitat noi — le aruncă câte unul din echipă.

Chiaburii îl priveau cu ciudă mai ales pe Ozun. Ozun nu este numai un bun sportiv, dar el a făcut de curând și cerere pentru gospodăria colectivă. Îi îndeamnă și pe tinerii din echipa de oină și volei să intre în colectiv. Până acum, câțiva au și făcut cererea. Asta mărește «ofu»-urile chiaburilor.

Duminicile în satul Rotunda nu mai trec apăsătoare ca în trecut, când tinerii mergeau fără nici o țintă pe ulițele satului, se încăerau pe la hore și-și înecau în vin toată obida adunată într'o săptămână de trudă.

Acum tot satul se strânge Duminica în jurul terenului de sport. Vin cu mic cu mare, își iau locurile pe iarbă cu mult înainte de începerea jocului. Când mingea mică de oină începe să sboare svârlită puternic de brațele vânjoase ale tinerilor, terenul și întregul sat răsună de aplauze.

Trebuia să se schimbe ceva

Duminica tinerii din Băbici deobicei băteau praful la horă. Unii mai alergau din când în când după câte o minge de fotbal și... cam atât. Viața lor, în afară de muncă, devenise cam searbădă. Vedeau și ei asta. Roșu Aristotel, secretarul organizației U.T.M. dela gospodăria agricolă colectivă, le spunea:

Pe tinerii din Băbici i-a preocupat mult în vara aceasta înotul. Aproape în fiecare zi ei se luptau cu apa învolburată a Oltului.

— Măi băeți, măi, ne iau satele vecine înainte, Gostavățul, Dioștii. Noi ce facem? Batem mai departe praful la horă numai?

Erau toți de părere că trebue să se schimbe ceva, dar se mai codeau. Ba Negrilă e însurat, are de curând un copil și nu-l lasă nevasta să facă sport, pe altul nu-l lasă taică-su.

Cam așa i-a găsit suplinitoarea de educație fizică când a venit în sat. Și împreună cu Roșu Aristotel, cu Dumbravă Ion și cu utemiștii, ea a reușit să aducă o parte din tineri pe terenul de pe malul Oltului.

Le-a pus în mână greutatea și sulița; au făcut o groapă de sărituri. Și, mai din curiozitate, mai de mână, îi urmărea atentă și le îndrepta greșelile...

— Nu te grăbi, întinde bine brațul.

Copiii satului veneau ciucute pe malul Oltului. Stăteau acolo unde apa le ajungea până la mijloc și săreau, strigau la cei ce se antrenau, țipau asurzitor și se îmbrânceau în apă. Câte unul mai îndrăznej se avânta câțiva metri în larg și se întorcea repede dând din mâini și din picioare cu mult sgomot. Apoi striga cu glas ascuțit și rugător către suplinitoare, pocind cuvântul necunoscut al cronometrului:

— Conometați-ne și pe noi!

Suplinitoarea rădea. Aceștia sunt viitorii ei elevi. Și poate acela cu

Echipa de handbal-fete „Spic de Grâu" din Gostavăț, la un antrenament.

Oina este un sport foarte iubit de către tinerii din Rotenda. Ei îl joacă cu multă plăcere și echipa lor e acum campioană regională.

plăcere, tinerii au început să-și schimbe locul de întâlnire Duminica dela horă la terenul de sport. Găsesc aci lucruri mult mai interesante și plăcute de făcut.

Astăzi ei sunt mândri de rezultatele lor. Au o echipă de atletism care a dat un campion raional: pe Dumbravă Ion. A alergat o sută de metri în douăsprezece secunde. Dar cel mai mult se mândresc ei cu cei patruzeci de aspiranți ai insignei G.M.A.

Pe tinerii din Băbici i-a preocupat mult în vara aceasta și problema înotului. Aproape în fiecare zi ei se luptau cu apa învolburată a Oltului. De pe mal, suplinitoarea de educație fizică cu cronometrul în

năsucul obraznic care sălta deasupra apei și striga: «Conometați-ne și pe noi», va ajunge într'o bună zi campion...

* * *

...Trei sate de lângă Caracal. Trei puncte pe harta agățată în biroul președintelui comitetului raional de cultură fizică și sport.

Acolo pe unde odinioară se târau înapoierea și mizeria, răsună azi glasurile tinere ale fiilor de țărani muncitori chemați la sport, la viață nouă, luminoasă.

Elena ȘINCAN

UN PIONIER AL ȘTIINȚEI ZBORULUI

La 8 Octombrie anul acesta se împlinește un deceniu dela încetarea din viață a lui Serghei Alexeevici Ciaplighin (1869—1942), marele savant mecanician sovietic, colaboratorul și continuatorul părintelui aviației ruse: N. E. Jukovski.

S. A. Ciaplighin s'a născut la 6 Aprilie 1869 la Ranenburg, în fosta gubernie Riazan. Studiile și le-a făcut la Universitatea din Moscova sub conducerea profesorilor A. G. Stoletov, V. I. Ținger și N. E. Jukovski. În ciuda grelelor condiții de studiu — era nevoit să se întrețină dând meditații — tânărul Ciaplighin a terminat facultatea în 1890, obținând medalia de aur. La insistențele lui Jukovski, S. A. Ciaplighin este reținut în Universitate spre a se pregăti pentru titlul de profesor. În 1902 și-a susținut teza de doctorat despre care vom vorbi mai jos, după care au urmat alte lucrări valoroase, în special în domeniul aerodinamicei.

În cursul activității sale didactice și științifice, ca profesor la Universitatea din Moscova, S. A. Ciaplighin s'a dovedit un om de știință progresist, cu convingeri democratice, care, în semn de protest împotriva abuzurilor țarismului, a preferat să părăsească Universitatea decât să se închine în fața samavolniciilor regimului. A revenit în Universitate abia după doborârea țarului. Sub puterea sovietică, S. A. Ciaplighin a condus între anii 1921-1931 — ca succesor al lui Jukovski — Institutul de Aero și Hidrodinamică din Moscova. În 1928 guvernul sovietic i-a conferit titlul de maestru emerit al științei și ordinul «Steagul Roșu», iar în 1941, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate științifică, S. A. Ciaplighin a primit înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste, pentru marile servicii aduse patriei și poporului.

În perspectiva timpului importanța operei științifice al lui S. A. Ciaplighin se conturează tot mai puternic. Contribuția uriașă pe care au adus-o lucrările lui în desvoltarea mecanicei fluidelor îi asigură lui Serghei Alexeevici Ciaplighin un loc de cinste în rândurile marilor oameni de știință ai omenirii.

După cum se știe, mecanica fluidelor — sub forma ei modernă — a început să ia ființă abia în secolul XVIII. Scopul acestei științe era de a explica pe cale matematică mișcarea fluidelor (în special aerul și apa) și rezistența pe care o încearcă un corp care se deplasează într'un fluid. Dar după 150 de ani de eforturi ale marilor oameni de știință, noua disciplină nu reușise să dea o explicație rațională fenomenului de rezistență a-mintit.

Descoperirea începuturile aviației — bazate pe acest fenomen - au fost atât de grele. Eroismul și perseverența unor pionieri în știință ca A. F. Mojaiski, O. Lilienthal, T. Vuia, etc.. n'au beneficiat de sprijinul teoriei, decât cu începere din anul 1905, când Jukovski a găsit expresia matematică a legii după care aerul susține aripa de avion. lege care îi poartă azi numele și care stă la baza teoriei aerodinamicei moderne. Teoria aripei avionului a fost elaborată de Jukovski și de S. A. Ciaplighin între 1905-1911 și progresele rapide pe care le-a înregistrat aviația în acea epocă sunt datorite în special lucrărilor lor. Memoriile lui Ciaplighin: «Despre presiunea curentului plan-paralel asupra obstacolelor» (1910), «Rezultatele cercetărilor teoretice

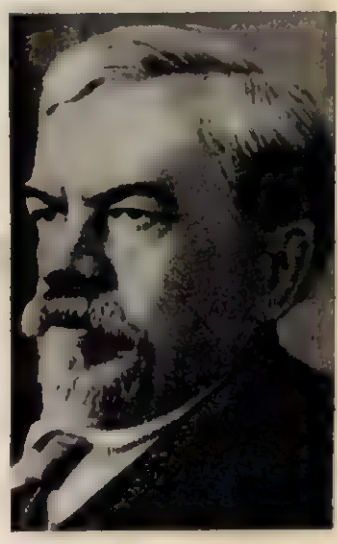

asupra mișcării aeroplanelor» (1911), «Asupra teoriei generale a aripei monoplane» (1921) și cele care le-au urmat, stau la baza teoriei aripei.

S. A. Ciaplighin a dat numeroase alte lucrări de valoare și, după cum a reușit în ultimii ani, cea mai importantă dintre ele este teza lui de doctorat «Despre vânele gazoase», susținută în Universitatea din Moscova în 1902.

Această lucrare este consacrată studiului mișcării aerului la mari viteze, când perturbările produse de aripă în aer se fac cu deosebire resimțite.

Deoarece în acea epocă de început a aviației, viteze de 100 km. pe oră păreau fantastice, problemele tratate de Ciaplighin nu erau de loc la ordinea zilei și ele au trecut atunci neobservate. Abia după 30 de ani, în 1932, când, datorită progreselor tehnicei, vitezele avioanelor au început să atingă și să depășească o treime din viteza sunetului (circa 400 km. pe oră), atenția savanților s'a îndreptat spre drumurile noi de cercetare deschise de Ciaplighin.

* * *

Opera marelui savant sovietic S. A. Ciaplighin exprimă prioritatea științei ruse și sovietice în domeniul aerodinamicei și reprezintă o contribuție uriașă la începuturile și dezvoltarea aviației moderne. S. A. Ciaplighin se numără cu cinste printre acei oameni de știință, fii ai marelui popor rus, care au adus, prin operele lor, o glorie nepieritoare patriei și poporului cărora ei le-au slujit cu devotament și dragoste fierbinte.

Prof. univ. Caius IACOB

PEȘTERA SCĂRIȘOARA

In inima Țării Moților, în codrul Poșăștilor, la o înălțime de 1200 m., se află peștera și ghețarul Scărișoara. Ghețarul este un monument natural unic în felul său în tot Sud-Estul european. Nu e vorba de o rămășiță a ghețarilor vechi din epocile glaciale, ci de o formație de ghiață destul de recentă, de numai două mii și ceva de ani.

Închipuiți-vă o pâlnie uriașă, având un diametru de peste 50 metri și o adâncime de 47 metri. Pereții sunt aproape drepți. Cu băgare de seamă, coborî poteca tăiată în munte, întreruptă adesea de scările de lemn puse aci prin grija secției de turism a C. G. M. De sus, pleci în plină vară. E cald și e lumină. Dar, pe măsură ce te apropii de fundul prăpastiei, lumina scade, ca și temperatura, astfel că, ajuns în fund, te simți în plină iarnă. Fundul este acoperit de un strat gros de zăpadă, iar din gura unei peșteri, înaltă de aproape 10 metri și întunecată, te izbește în față boarea rece a ghețarului.

Prima grotă, cu un diametru de 47 metri și o înălțime de 19 metri îți lasă o puternică impresie. Înaintarea spre fundul peșterii este grea. Întunecimea e întreruptă pe alocuri de o vagă semiobscuritate, datorită luminii ce pătrunde prin spărturile din trupul muntelui; totuși vizitarea nu se poate face decât cu făclii de rășină sau lanterne electrice. Tot timpul drumul duce pe spinarea alunecoasă a ghețarului. Stalactite și stalagmite de ghiață, de o rară frumusețe, se întâlnesc într'o grotă mai mică pe stânga, ca și în fundul peșterii situat la 160 metri dela intrare, în Palatul Sânzienei, — cum i se spune acestei părți a peșterii.

Vizitarea peșterii se face cu un ghid și cu ajutorul frânghiilor. Există dealtfel cotloane încă neexplorate în întregime. Intrarea peșterii cu ghețarul, ca și partea mijlocie, pot fi vizitate ușor, chiar numai sub conducerea isteților copii de moți de prin partea locului.

Revenirea în văpaia soarelui de vară, după o ședere mai îndelungată în ghețar, pare o adevărată binecuvântare. Amintirea frumuseților peșterii, o masă moțească, precum și priveliștea apusului de soare în vatra de jăratec aprinsă dincolo de culmile Bihariei, răsplătesc turistul din plin pentru eforturile făcute.

HUMOR

MONOLOG

Un școlar francez îl întreabă pe tatăl său:

— Tată, ce înseamnă monolog?

— Monolog — răspunde tatăl — înseamnă atunci când Acheson stă de vorbă cu Schuman în probleme privind politica noastră externă.

(„Neue Berliner Illustrierte")

PĂSĂRI SAVANTE

Un locuitor al orașului Nurnberg (Germania Occidentală) și-a învățat papagalul să spună câteva fraze. Într'o bună zi pasărea începu să strige în dreptul ferestrei deschise: «Yankei, cărați-vă acasă!», «Afară cu Adenauer!».

Imediat se ivi un polițist și-l ridică pe stăpânul papagalului. Atunci prietenul celui arestat, ca să ascundă «corpul delict», luă cu el pasărea și o înlocui cu papagalul unui preot cunoscut.

A doua zi noul papagal fu târît la tribunal în calitate de «martor». Dar cu toate eforturile depuse, nu i s'a putut smulge nici un cuvânt. Atunci judecătorii, ca să-i dezlege limba, au început să-i sufle: «Afară cu Adenauer!», «Yankei, cărați-vă acasă!». Deodată papagalul prinse glas și spuse cu un ton umil: «Să-și audă Cel de Sus rugămintea!».

(„Neue Berliner Illustrierte")

ÎNTR'O ȘCOALĂ AMERICANĂ

— Miss Backster, fiul dumitale a tras cu praștia în timpul lecțiilor, — se plânge profesorul.

— Ah! Ștrengarul, ăsta iar a pierdut revolverul pe care i l-am dăruit de ziua nașterii lui.

(„Ogoniok")

O UNIVERSITATE CARE DEPINDE DE CAI

Universitatea din Louisville (S. U. A.) este amenințată cu încetarea cursurilor din lipsă de fonduri pentru salariile profesorilor.

Cauza e cât se poate de simplă: universitatea nu primește dela stat niciun fel de subvenție și se întreține din fondurile realizate de pe urma... pariurilor la cursele de cai, instituție care îi aparține. În grajduri a izbucnit o epizootie, hipodromul a fost închis, iar continuarea cursurilor depinde de starea sănătății cailor.

(„Spilchi")

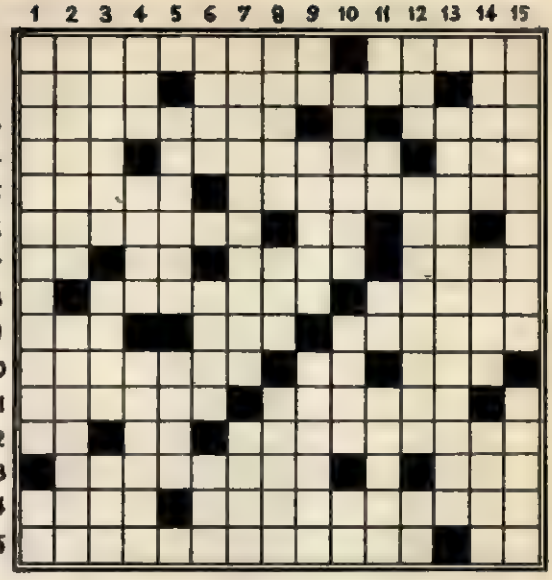

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

ORIZONTAL: 1) Țel luminos pentru înfăptuirea căruia luptă astăzi cu entuziasm popoarele țărilor de democrație populară — Numărul orânduirilor sociale pe care le-a cunoscut omenirea. 2) Bucureștii, spre exemplu — Frumos după toate regulile artei — Diviziune în timp. 3) Produse ale industriei metalurgice — Asociația științifică a inginerilor și tehnicienilor, factor activ în îndeplinirea sarcinilor de plan ale întreprinderilor. 4) La războiul de țesut — A se adapta mediului — Fluviu în Spania. 5) Așteptat cu nerăbdare — Adus la cunoștința unui for superior. 6) Lucrări deosebit de importante în campania agricolă de toamnă — Erbiu — Interjecție. 7) Măsură japoneză — Brăzdez ogorul — Adăpost pentru plante puțin rezistente la frig și unde se fac experiențe științifice — Cel „mai de preț bun al omenirii, în apărarea căruia a fost convocat Congresul Popoarelor. 8) Legi (od). — Un meloman în lumea păsărilor. 9) Scop — Epoci — Cupa multicoloră a florilor (pl). 10) Selecționări — Aliment complect — A răsări. 11) Viitorul de aur al patriei — Tinzi către un ideal. 12) Elena Barbu — Măsură chineză de lungime — Particularități de limbă de prin părțile Craiovei. 13) Unul din principalele obiective ale întrecerii socialiste — Sport la care țara noastră a câștigat o medalie de aur la Olimpiada din acest an. 14) Sport de masse — Metoda științifică de studiu. 15) Una din libertățile de care se bucură poporul nostru, prevăzută în noua Constituție — Aluminiu.

VERTICAL: 1) Stă la baza forței de neînvins a oamenilor muncii din întreaga lume — Centimetru. 2) Vorbitori — A reda libertatea. 3) Încăpere — Plenară — Figură geometrică. 4) Pronume — Pantalon țărănesc — Invidioși. 5) Este transformată zi de zi de către oamenii sovietici — Vechiul nume al Irlandei. 6) Remediu — Rude — Cântece de slavă. 7) Povestiri — Uitat. 8) A noastră reprezintă munți împăduriți, deasupra cărora se ridică soarele. În partea stângă are o sondă. Este încadrată cu o cunună de spice, iar în partea de sus se află o stea în cinci culțuri — Pronume — Unit în vederea unui scop comun. 9) Insulă lângă Indochina — Boris Godunov, Faust, Othello, și... altele — Dușmană. 10) Numele bătrânei Vrâncioaia — Sunt disputate în cadrul întrecerilor sportive — Conj. (lat.). 11) Dimpotrivă — Măsură agrară — Cobalt — Nedrepți. 12) Oraș în Peru — Publicări — Pronume personal. 13) Oameni cu o nouă atitudine față de muncă, elemente avansate în lupta pentru ridicarea productivității muncii în diferite ramuri ale industriei. 14) De primă necesitate în viața școlarilor — A oțeli — Izolant natural. 15) Metodă comunistă de construire a socialismului — Curs pentru cei din producție

Cuvinte rare: Ter, Ri, Erin, Mc Ica.

DESLEGĂRILE PROBLEMELOR DE ȘAH DIN NUMĂRUL TRECUT

Problema maestrului sovietic S. Umnov: Niciuna din deplasările calului alb e3 (deschizând „bateria" — turnul a1) nu dă vreun rezultat. Deocamdată, prin mutarea cheie: 1.Dd6-c6!, albul amenințând să dea mat prin 2. D:c6+, obligă pe negru să se apere, căutând ce drept urmare diferite slăbiri ale poziției pe care albul le folosește tocmai prin acțiunea celor două baterii ale sale, de exemplu: 1... De2 2.Cc 2 mat (matul acesta nu era posibil în poziția inițială d n cauza replicei De2); 1...Td4 2.Cg2 mat; 1... e: f4 2 Cc5 mat; 1... Rd4 2.Cf2 mat.

In a doua problemă, de A. Copaia, s'ar părea că soluția este 1.Cd7, amenințând Dc6 mat. Negrul are însă o apărare ascunsă care pareză totul: 1...Dh6! Soluția este 1.Cg6! (tot cu amenințarea 2.Dc6 mat). Acum rezultă variante frumoase: 1...Ce4 2.Ce7 mat; 1... Te4 2.Dd6 mat.

In problema lui V. Nestorescu, prin cheia 1.Re8 albul își eliberează dama și amenință 2.D:c3, dar în acelaș timp își leagă calul e7, ceeace face ca soluția să fie destul de greu de găsit.

La diferitele apărări ale negrului urmează o serie de mutări interesante: 1...Cbd5 2. Tc4 mat; 1...C3d5 2.Dd3 mat; 1... Dc1 2.C:f3 mat; 1... Ce4 (pare să apere totul..) 2. Cf5 mat, datorită faptului că Ce7 a fost din nou eliberat.

In acest număr sunt reproduse în culori următoarele lucrări ale pictorului Ion Andreescu: „Autoportret", „Cap de fată", „Ecoul", „Casă de ciurari".

Pe ultima pagină a copertei: tovarășele Ioana Bârdăhan și Valentina Caravete dela Gospodăria Agricolă de Stat „7 Noembrie" din Odobești, la culesul strugurilor.

REDACȚIA

București, Str. Dobrogeanu Gherea, 8 — Raionul Lenin

Telefon 4.36.29. 4.87.31

ABONAMENTE:

la oficiile poștale din țară și la secțiile raionale de difuzare a presei

PREȚUL ABONAMENTELOR

6 luni: 12 lei — un an: 24 lei

Anul acesta elevii țării noastre vor studia pe manuale noi, tipărite în multe milioane de exemplare. Stânga: elevi dela liceul Nr. 7 din Capitală primind manuale noi.

Profesoara și elevele s'au întâlnit la început de an școlar. Jos: festivitatea începerii cursurilor la liceul de fete Nr. 12 din Capitală.

Prețu
2 lei

FLACARA

Votez pentru pace, pentru viață, pentru socialism!

A. M. Gherasimov

VLADIMIR ILICI LENIN

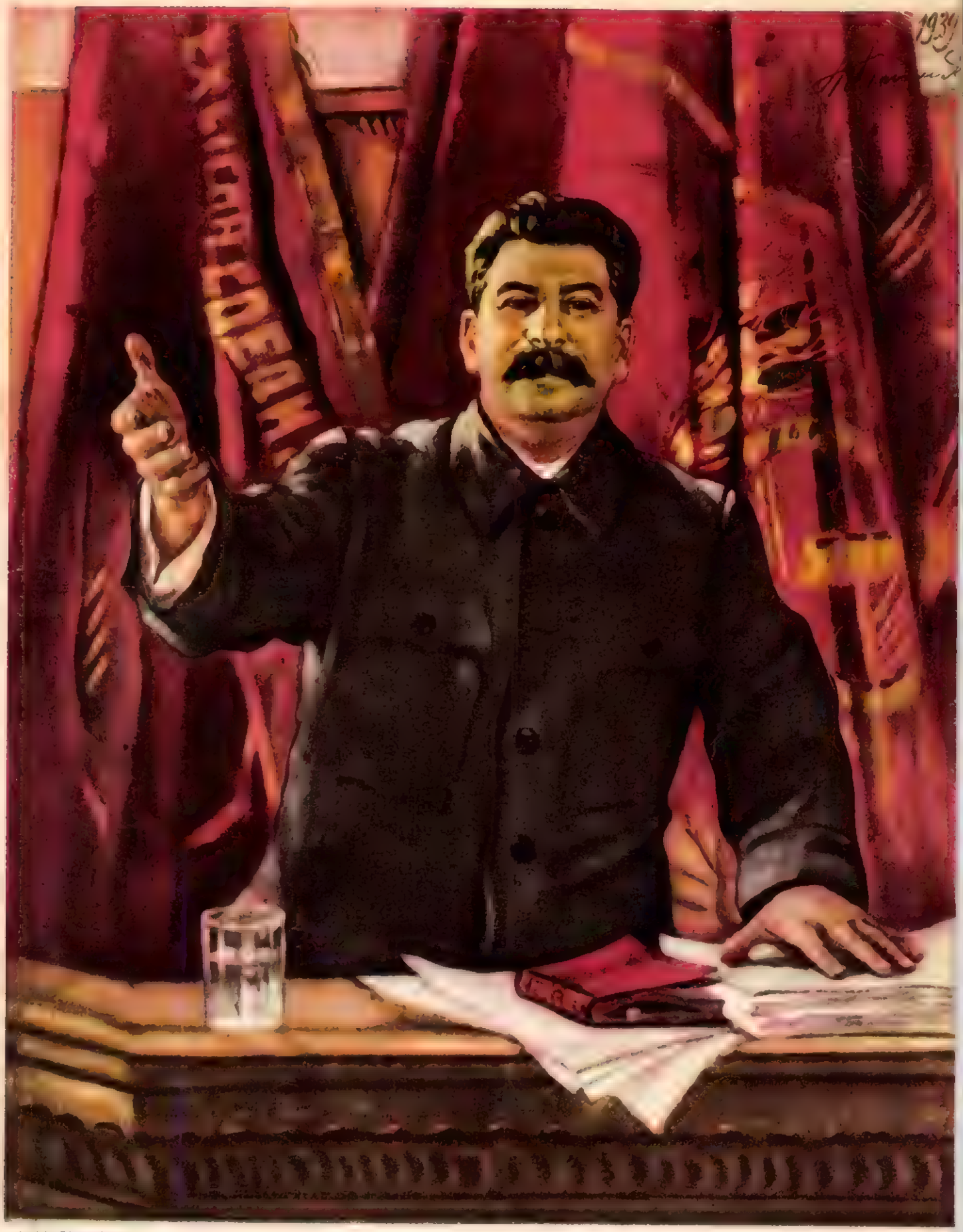

A. M. Gherasimov

IOSIF VISSARIONOVICI STALIN

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA Nr. 7

NOEMBRIE 1952

REVISTĂ LUNARĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Trăiască a 35-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie!

Trăiască Partidul Comunist al Uniunii Sovietice!

Slavă marelui Stalin!

Ședința de închidere a Congresului al XIX-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. În chipul (dela stânga la dreapta): în prezidiu tovarășii **Kaganovici L. M., Malenkov G. M., Beria L. P., Bulganin N. A., Hrușciov N. S., Voroșilov K. E., Molotov V. M., Korotcenko D. S., Șaiahmetov J., Kuusinen O. V.**; în rândul al doilea: **Patolicev N. S., Aristov A. B., Niiazov A. I., Andrianov V. M. și Baghirov M. D.** La tribună tovarășul **I. V. Stalin.**

Congresul al XIX-lea al marelui Partid al lui Lenin-Stalin — ale cărui lucrări s'au desfășurat la Moscova între 5-14 Octombrie—constitue un luminos eveniment istoric în viața Uniunii Sovietice, a întregii mișcări muncitorești și democratice și a tuturor popoarelor lumii. Desbaterile Congresului, hotărîrile lui au o însemnătate epocală pentru opera de construire a comunismului în Uniunea Sovietică și pentru lupta sutelor de milioane de oameni pentru menținerea și consolidarea păcii. Congresul a dovedit din nou măreața unitate a partidului în jurul conducerii staliniste, înțelepciunea marelui partid de avangardă a mișcării comuniste mondiale, superioritatea politică și morală a comuniștilor și a întregului popor sovietic.

Congresul a culminat prin cuvântarea tovarășului Stalin. În seara de 14 Octombrie 1952 marele conducător s'a adresat tuturor luptătorilor pentru viitorul omenirii, tuturor oamenilor iubitori de pace. Cuvintele sale sunt un izvor de curaj și încredere în cauza victoriei mondiale a socialismului, inclusiv în țările în care mai stăpânește capitalul. Cuvântarea sa constitue un măreț program de luptă și victorie pentru partidele comuniste și democratice din țările capitaliste; iar aprecierea dată de I. V. Stalin țărilor de democrație populară ca „brigăzi de șoc" ale mișcării revoluționare și muncitorești mondiale umple de mândrie și sporește hotărîrea popoarelor din aceste țări de a merge cu fermitate, sub conducerea partidelor comuniste și muncitorești, pe calea socialismului.

Raportul de activitate al Comitetului Central al partidului, prezentat de tovarășul G. M. Malenkov, este un document istoric care face bilanțul situației internaționale și interne a Uniunii Sovietice, într'o epocă în care Marea Țară a Socialismului victorios a devenit cel mai puternic stat din lume, a zdrobit fascismul german și japonez, construește comunismul, iar în jurul Uniunii Sovietice s'a format puternicul lagăr al socialismului — din China și Coreea până în Cehoslovacia și Ungaria. Raportul — precum și cuvântarea de deschidere a Congresului rostită de V. M. Molotov, cuvântările rostite de L. P. Beria, N. A. Bulganin, A. I. Mikoian și cuvântarea de încheiere rostită de K. E. Voroșilov — constitue îndreptare luminoase ale luptei popoarelor pentru menținerea păcii.

Congresul al XIX-lea a aprobat linia politică și activitatea practică a C.C., a adoptat noua denumire a partidului: Partidul Comunist al Uniunii Sovietice; pe baza raportului prezentat de M. Z. Saburov, a adoptat Directivele pentru planul cincinal pe 1951-1955, etapă a construirii comunismului; pe baza raportului prezentat de N. S. Hrușciov, a adoptat statutul modificat al Partidului, măreață încununare a științei organizatorice leninist-staliniste, document plin de învățăminte pentru comuniștii din toate țările.

44 delegații ale partidelor frățești din lumea întreagă au asistat la Congres. Conducătorii milioanelor de luptători de avangardă — eroi ai luptei pentru pace și independența popoarelor—au salutat Congresul, exprimând dragostea și încrederea nestrămutată a popoarelor lor în cauza lui Lenin și Stalin.

Într'o atmosferă înălțătoare, delegații la Congres au ales în unanimitate membrii Comitetului Central al partidului, membrii supleanți ai C. C. și membrii Comisiei Centrale de Revizie. Anunțarea alegerii tovarășului Stalin ca membru al C. C. al partidului, a fost întâmpinată de Congres cu ovații furtunoase. În picioare, delegații au salutat cu căldură pe conducătorul iubit.

Plenara Comitetului Central a ales organele executive ale C. C.: Prezidiul C. C. și Secretariatul C. C. al partidului.

„Pentru marele Stalin, ura!" — aceste cuvinte au răsunat de atâtea ori în marea sală a Palatului Kremlinului, în aceste zile istorice! În aceleași zile cuvintele acestea au răsunat în toate țările, în toate limbile, pe șantierele construcției socialiste ca și în temnițele capitalismului.

Înarmate cu luminoasele învățăminte ale Congresului, popoarele lumii, în frunte cu marele popor sovietic, întăresc lupta lor pentru triumful păcii și comunismului, călăuzite de geniul lui Stalin.

Congresul al XIX-lea
al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice

Cuvântarea tovarăşului I. V. Stalin

(Apariţia la tribună a tovarăşului Stalin este întâmpinată de delegaţi cu aplauze furtunoase, care nu contenesc vreme îndelungată, transformându-se în ovaţii. Toţi se ridică în picioare. Aclamaţii: „Tovarăşului Stalin — ura!", „Trăiască tovarăşul Stalin!", „Slavă marelui Stalin!").

Tovarăşi!

Permiteţi-mi, în numele Congresului nostru, să exprim mulţumiri tuturor partidelor şi grupurilor frăţeşti ai căror reprezentanţi au onorat Congresul nostru cu prezenţa lor sau care au trimis Congresului mesaje de salut, — pentru saluturile prieteneşti, pentru urările de succese, pentru încredere. *(Aplauze furtunoase, prelungite, care se transformă în ovaţii).*

Pentru noi este deosebit de preţioasă această încredere care înseamnă hotărîrea de a sprijini partidul nostru în lupta sa pentru un viitor luminos al poporelor, în lupta sa împotriva războiului, în lupta sa pentru menţinerea păcii. *(Aplauze furtunoase, prelungite).*

Ar fi greşit să se creadă că partidul nostru, care a devenit o forţă puternică, nu mai are nevoie de sprijin. Aceasta nu este just. Partidul nostru şi ţara noastră întotdeauna au avut şi vor avea nevoie de încrederea, de simpatia şi de sprijinul popoarelor frăţeşti de peste hotare.

Specificul acestui sprijin este că orice sprijin dat năzuinţelor de pace ale partidului nostru de către orice partid frăţesc înseamnă totodată sprijinirea propriului popor în lupta pentru menţinerea păcii. Când muncitorii englezi, în 1918—1919, în perioada atacului armat al burgheziei engleze împotriva Uniunii Sovietice, au organizat lupta împotriva războiului sub lozinca „Jos mâinile de pe Rusia", aceasta a fost sprijinirea, — sprijinirea în primul rând a luptei propriului popor pentru pace, iar apoi şi sprijinirea Uniunii Sovietice. Când tovarăşul Thorez sau tovarăşul Togliatti declară că poporale lor nu vor lupta împotriva poporelor Uniunii Sovietice *(aplauze furtunoase)*, aceasta înseamnă sprijinirea, — sprijinirea în primul rând a muncitorilor şi ţăranilor din Franţa şi Italia, care luptă pentru pace, iar apoi şi sprijinirea năzuinţelor de pace ale Uniunii Sovietice. Acest specific al sprijinului reciproc se explică prin faptul că interesele partidului nostru nu numai că nu contrazic interesele popoarelor iubitoare de pace, ci, dimpotrivă, se contopesc cu aceste interese *(Aplauze furtunoase)*. În ceeace priveşte Uniunea Sovietică, interesele ei în general nu pot fi despărţite de cauza păcii în întreaga lume.

Se înţelege că partidul nostru nu poate să rămână dator partidelor frăţeşti şi că el însuşi, la rândul său, trebue să le sprijine atât pe ele cât şi popoarele lor în lupta lor pentru eliberare, în lupta lor pentru menţinerea păcii. După cum se ştie, el chiar aşa procedează. *(Aplauze furtunoase)*. După ce partidul nostru a luat puterea în 1917 şi după ce partidul a luat măsuri reale pentru lichidarea asupririi capitaliste şi moşiereşti, reprezentanţii partidelor frăţeşti, admirând curajul şi succesele partidului nostru, i-au dat titlul de „brigadă de şoc" a mişcării revoluţionare şi muncitoreşti mondiale. Prin aceasta ei îşi exprimau speranţa că succesele „brigăzii de şoc" vor uşura situaţia poporelor care înlănţuite sub jugul capitalismului. Cred că partidul nostru a îndreptăţit aceste speranţe, îndeosebi în perioada celui de al doilea război mondial, când, zdrobind tirania fascistă germană şi japoneză, Uniunea Sovietică a salvat poporele Europei şi Asiei de primejdia robiei fasciste. *(Aplauze furtunoase)*.

Firesc că a fost foarte greu de a îndeplini acest rol de cinste atâta timp cât „brigada de şoc" a fost una singură, şi atâta timp cât ea a trebuit să îndeplinească acest rol de avangardă aproape singură. Dar asta a fost odată. Acum, lucrurile stau cu totul altfel.

Acum, când din China şi Coreea până în Cehoslovacia şi Ungaria au apărut noi „brigăzi de şoc" — ţările de democraţie populară —, acum partidului nostru îi este mai uşor să lupte, iar munca a pornit şi ea mai cu spor. *(Aplauze furtunoase, prelungite)*.

O atenţie deosebită merită acele partide comuniste, democratice sau muncitoreşti-ţărăneşti care nu au venit încă la putere şi care continuă să-şi ducă munca sub călcâiul draconicelor legi burgheze. Lor le este desigur mai greu să-şi ducă munca. Totuşi, lor nu le este atât de greu să-şi ducă munca cum ne-a fost nouă, comuniştilor ruşi, în vremea ţarismului, când şi cea mai mică mişcare însemna era declarată cea mai gravă crimă. Totuşi, comuniştii ruşi au rezistat, nu s'au speriat de greutăţi şi au cucerit victoria. La fel va fi şi cu aceste partide.

Dece acestor partide nu le va fi totuşi atât de greu să-şi ducă munca, în comparaţie cu comuniştii ruşi din perioada ţarismului?

Pentrucă, în primul rând, ele au în faţa ochilor asemenea exemple de luptă şi de succese ca cele existente în Uniunea Sovietică şi în ţările de democraţie populară. Prin urmare, ele pot învăţa din greşelile şi succesele acestor ţări şi astfel să-şi uşureze munca.

Pentrucă, în al doilea rând, însăşi burghezia — principalul duşman al mişcării de eliberare — a devenit alta, s'a schimbat în mod serios, a devenit mai reacţionară, a pierdut legăturile cu poporul şi s'a slăbit pe sine însăşi. Se înţelege că şi acest fapt trebue să uşureze munca partidelor revoluţionare şi democratice. *(Aplauze furtunoase)*.

Înainte, burghezia îşi permitea să facă paradă de liberalism, apăra libertăţile burgheze-democratice şi îşi crea astfel popularitate în popor. Acum, din liberalism nu a rămas nici urmă. Nu mai există aşa numita „libertate individuală", drepturile individului sunt recunoscute acum numai acelora care au capital, iar toţi ceilalţi cetăţeni sunt consideraţi material uman brut, bun numai pentru exploatare. Principiul egalităţii în drepturi a oamenilor şi naţiunilor a fost călcat în picioare, fiind înlocuit cu principiul drepturilor depline ale minorităţii exploatatoare şi al lipsei de drepturi a majorităţii exploatate a cetăţenilor. Steagul libertăţilor burgheze-democratice a fost aruncat peste bord. Cred că acest steag va trebui să-l ridicaţi voi, reprezentanţii partidelor comuniste şi democratice, şi să-l duceţi înainte, dacă vreţi să strângeţi în jurul vostru majoritatea poporului. Altcineva nu are cine să-l ridice. *(Aplauze furtunoase)*.

Înainte, burghezia era socotită drept capul naţiunii, ea apăra drepturile şi independenţa naţiunii, punându-le „mai presus de orice". Acum, din „principiul naţional" nu a rămas nici urmă. Acum, burghezia vinde drepturile şi independenţa naţiunii pe doleri. Steagul independenţei naţionale şi al suveranităţii naţionale a fost aruncat peste bord. Nu încape îndoială că acest steag va trebui să-l ridicaţi voi, reprezentanţii partidelor comuniste şi democratice, şi să-l duceţi înainte, dacă vreţi să fiţi patrioţi ai ţării voastre, dacă vreţi să deveniţi forţa conducătoare a naţiunii. Altcineva nu are cine să-l ridice. *(Aplauze furtunoase)*.

Aşa stau lucrurile în prezent.

Se înţelege că toate aceste împrejurări trebue să uşureze munca partidelor comuniste şi democratice care nu au venit încă la putere.

Aşa dar, există toate temeiurile să contăm pe succesele şi victoria partidelor frăţeşti în ţările în care stăpâneşte capitalul. *(Aplauze furtunoase)*.

Trăiască partidele noastre frăţeşti! *(Aplauze prelungite)*.

Să trăiască anii mulţi conducătorii partidelor frăţeşti! *(Aplauze prelungite)*.

Trăiască pacea între popoare! *(Aplauze prelungite)*.

Jos ştăţătorii la război! *(Toţi se ridică în picioare. Aplauze furtunoase, care nu contenesc vreme îndelungată, transformându-se în ovaţii. Aclamaţii: „Trăiască tovarăşul Stalin!", „Tovarăşului Stalin — ura!", „Trăiască marele conducător al oamenilor muncii din întreaga lume, tovarăşul Stalin!", „Marelui Stalin — ura!", „Trăiască pacea între popoare!". Urale)*.

In Patria Marelui Octombrie

ZORII COMUNISMULUI

Maistrul extracției de petrol Aliev Iacub Ali Gheidarogi este unul din cei mai buni petroliști din Azerbaidjan. In anii noului cincinal stalinist, Aliev și tovarășii săi de muncă vor contribui la o și mai puternică dezvoltare a industriei petrolifere sovietice, care la sfârșitul cincinalului va produce cu 85% mai mult petrol.

Directivele Congresului al XIX-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice cu privire la planul cincinal pe anii 1951-1955, prevăd o creștere de 300% a capacității totale a hidrocentralelor. In afară de hidrocentrala gigantică dela Kuibâșev cu o capacitate de 2.100.000 kw. se vor pune în funcțiune în cursul acestui cincinal, alte hidrocentrale cu o capacitate totală de 1.916.000 kw. Iată în clișeul de sus, un aspect depe șantierul uneia din aceste noi hidrocentrale: Ust-Kamenogorskaia, de pe fluviul siberian Irtâș. Clișeul reprezintă lucrările la camera ecluzei pentru trecerea vaselor. Aceste lucrări au fost executate în condițiile grele ale iernii siberiene, pe un ger de 40° Celsius. In ciuda greutăților pricinuite de clima aspră, constructorii își îndeplinesc angajamentele. In cursul acestui cincinal Irtâșul va începe să dea înfloritoarei Siberii Sovietice, energia electrică aducătoare de lumină și belșug.

•

Pe șantierul dela Kuibâșev, unde în 1955 se va înălța cea mai puternică hidrocentrală din lume, constructorii folosesc cele mai noi cuceriri ale tehnicii sovietice înaintate. Iată-l pe A. Bogatov, conducătorul draglinei refulante „Stalingradski 1", supraveghind lucrul macaralelor. (stânga).

O turbină cu aburi de 150.000 kilowaţi! Analele industriei mondiale de echipament energetic, nu cunosc turbine de o asemenea putere. Ştiinţa şi tehnica sovietică au creeat însă şi o astfel de maşină gigantică. Ea a fost realizată la uzina metalurgică „Stalin" din Leningrad. Directivele Congresului al XIX-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice cu privire la planul cincinal de desvoltare a U.R.S.S. pe anii 1951—1955, prevăd o masivă sporire a producţiei de maşini şi instalaţii necesare electrificării. In 1955 producţia de turbine cu aburi va creşte de 2,3 ori, iar cea de hidroturbine de 7,8 ori, faţă de 1950! In foto: muncitorul Mihai Rinin îndeplinind ultimele lucrări la partea inferioară a corpului uriaşei turbine.

Două produse de dimensiuni diferite ale industriei sovietice de autovehicule: un gigantic autocamion de fabricaţie nouă, cu o capacitate de 25 tone, (poate deci, transporta încărcături cât două vagoane şi jumătate) şi un turism mai scund chiar decât roata «vecinului» său. In anii cincinalelor staliniste industria sovietică a creiat numeroase tipuri de autovehicule: dela elegantele şi puternicele autoturisme „ZIS", până la autocamioanele grele ce deservesc marile şantiere ale comunismului. Ca urmare a puternicului avânt pe care industria de autovehicule l-a luat după război, traficul transporturilor auto a ajuns anul acesta la un nivel ce depăşeşte de 3,1 ori nivelul anului antebelic 1940. Tot de 3,1 ori în comparaţie cu anul 1940, a crescut şi reţeaua de autostrăzi cu pavaj perfecţionat. In cursul actualului cincinal reţeaua de autostrăzi va fi cu 50% mai mare decât în 1950.

„...In regiunile cu o umiditate excesivă şi în primul rând în Bielorusia şi în republicile Baltice se efectuează mari lucrări pentru asanarea bălţilor şi a terenurilor mlăştinoase... Ca urmare a înfăptuirii marilor lucrări prevăzute pentru desvoltarea irigaţiei, pentru crearea de perdele forestiere de protecţie şi asanarea terenurilor mlăştinoase agricultura noastră se va ridica pe o treaptă înaltă şi ţara va fi asigurată pentru totdeauna împotriva intemperiilor" (din Raportul de activitate al Comitetului Central al Partidului Comunist (b) al Uniunii Sovietice la Congresul al XIX-lea al partidului, raport prezentat de tovarăşul G. M. Malenkov). In clişeu: primele brazde pe terenurile proaspăt asanate ale colhozului estonian „Kalev"

La fabrica de zahăr din Jerdevsk... In curând zahărul va apare pe piață sub forma pătrățelelor pe care le privește atât de serios și nerăbdător micul consumator. Producția fabricilor de zahăr din Uniunea Sovietică va crește la sfârșitul acestui cincinal cu 78% față de 1950.

Una din clădirile principale din Parcul de Cultură și Odihnă „Stalin" din Tbilisi (Georgia sovietică).

Tot mai multe mărfuri, tot mai mulți cumpărători... Cincinalul va aduce o nouă creștere a nivelului de trai al oamenilor sovietici; în 1955 salariul real va spori față de 1950, cu 35%. In fotografie: tânărul muncitor Ivan Cerkașin, dela uzina de tractoare din Harkov, și-a făcut cumpărături.

CRUCIȘĂTORUL „AURORA"

Reportaj scris pentru „Flacăra"
de Elena DOROȘINSKAIA

În locul acesta Neva e atât de lată, încât țărmul opus pare întotdeauna acoperit cu un văl ușor de ceață. Dar și prin acest văl se profilează clar silueta severă a unui vas de război. Fie că fluviul e încătușat de ghețuri, fie că își poartă liber apele spre Golful Finic, zi și noapte, crucișătorul înalt, cu trei coșuri, staționează mereu acolo. Lipsa lui ar părea locuitorilor Leningradului tot atât de extraordinară, ca și cum s'ar mișca din loc fortăreața Petropavlovsk care se înalță deasupra Nevei cu bastioanele ei de granit și cu săgeata-i lungă de aur.

Vasul s'a încadrat în peisajul orașului, tot atât de organic ca și numele lui în mințile și inimile oamenilor. Toți locuitorii Leningradului, dela mic la mare, cunosc «*Aurora*», iar cei care vin aici pentru întâia oară, țin să vadă acest crucișător istoric.

* * *

Pe vasta punte inferioară, un grup de tineri și tinere a făcut cerc în jurul unui bărbat vârstnic. Are părul alb tuns scurt și poartă uniformă de căpitan de rangul trei. Tinerii îl ascultă cu luare-aminte și în fața ochilor li se desfășoară clar evenimentele pe care le-au cunoscut numai din manualele de istorie.

... Februarie 1917. Lângă zidul șantierului naval din Petrograd staționează crucișătorul «*Aurora*». A navigat patrusprezece ani pe mări și oceane îndepărtate, a luat parte cu cinste la lupte în cadrul flotei ruse, iar acum s'a întors la locul său de naștere, pentru reparații radicale.

Petrogradul este în pragul unor mari evenimente. Ofițerii nu-i lasă pe marinari să debarce. Dar echipagiul crucișătorului ascultă lacom știrile pe care le aduc bolșevicii, se interesează de greva politică generală din oraș, de ciocnirile armate cu poliția.

O coloană de muncitori și soldați, împrăștiind paza, năvălește în curtea șantierului naval, cu lozincile: „*Jos țarul*", „*Jos războiul!*" Marinarii de pe „*Aurora*" îi primesc pe participanții la demonstrație ca pe niște vechi prieteni. Ei iau în stăpânire vasul și pe arborele maestru se înalță steagul roșu al revoluției.

Echipagiul crucișătorului hotărăște: „*Clasa muncitoare poate conta oricând pe sprijinul flotei revoluționare în lupta cu dușmanii dinăutru și dinafară*".

Țarul e răsturnat, dar puterea se află ca și înainte în mâinile burgheziei, care continuă un război sângeros și absurd.

Guvernul burghez ordonă crucișătorului revoluționar să părăsească portul. Dar echipagiul refuză să se supună și obligă automobilele blindate trimise de poliție pentru a „potoli" pe revoluționari, să se retragă imediat.

... Seara zilei de 7 Noembrie (25 Octombrie) 1917. „*Aurora*" ridică ancora. Crucișătorul navighează în susul Nevei, spre centrul orașului. Ofițerii refuză să conducă vasul, încercând să se justifice cu afirmația că apa ar putea fi prea mică pentru el. Atunci marinarii măsoară singuri apa navigabilă și conduc crucișătorul spre podul Nicolaevski care fusese demontat. Îndeplinind misiunea primită dela Comitetul Militar Revoluționar, echipagiul „*Aurorei*" împrăștie pe elevii școlii militare care păzesc podul. Electricienii depe vas îmbină repede părțile demontabile ale podului și detașamente de gărzi roșii pornesc în iureș depe insula Vasilievski spre Palatul de Iarnă, în care se află guvernul provizoriu. Postul de radio al crucișătorului transmite trupelor răsculate ordinul Comitetului Militar Revoluționar de a păzi căile de acces spre oraș. La orele 21,45 răsună istorica salvă de pe „*Aurora*" —semnal general pentru asaltul Palatului de Iarnă.

Tot timpul marinarii cu bonete purtând inscripția „*Aurora*", stau de strajă revoluției. Ei apără statul major al revoluției—Smolnâi—iau parte activă la cucerirea Palatului de Iarnă și a centralei telefonice principale. Detașamentele lor pleacă să sprijine insurecția armată din Moscova. În timpul războiului civil, marinarii de pe „*Aurora*" luptă vitejește în unitățile militare de uscat, în trenuri blindate, în flotilele fluviale ale tinerei Republici Sovietice...

Căpitanul cu părul alb își conduce fără grabă tinerii ascultători, dealungul pereților punții inferioare. Tot ce spune el se înfățișează înaintea noastră în documente, desene și fotografii. Una din fotografii înfățișează un brav marinar cu mustăți bogate și care seamănă mult cu căpitanul însuși. E chiar el. În 1917, Timofței Lipatov, azi căpitan de rangul trei, a fost marinar pe „*Aurora*".

În zilele revoluției, echipagiul l-a ales în unanimitate vicepreședinte al comitetului de vas. Președinte era tot un simplu marinar, Alexandr Belâșev. După arestarea ofițerilor care sprijiniseră guvernul provizoriu burghez, comitetul a luat comanda vasului în mâinile sale. Belâșev este și el astăzi voinic și sănătos și lucrează ca mecanic la o uzină din Leningrad.

Vizitatorii urcă pe puntea superioară și se opresc, cu un sentiment de respect, la prova crucișătorului, lângă un tun de șase țoli. E tunul a cărui bubuitură a dat semnalul pentru asaltul Palatului de Iarnă. Pe scutul lui cuirasat scânteiază cu luciri de aur o placă comemorativă. Ea poartă o inscripție conținând următoarele cuvinte din cursul scurt de istorie a partidului.

„*Prin bubuitul tunurilor sale îndreptate asupra Palatului de Iarnă, crucișătorul „Aurora" vesti, la 25 Octombrie, începutul unei ere noi, era Marii Revoluții Socialiste*".

Neîntrerupt este torentul de vizitatori care vor să vadă istoricul vas După studenți vin muncitori, după școlari, colhoznici. Numai în ultimul an vasul a fost vizitat de peste 43.000 de persoane. Afluența publicului este deosebit de mare în zilele premergătoare aniversării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Pe crucișătorul „*Aurora*" vin oaspeți din toate colțurile lumii. În registrul de onoare al vizitatorilor pot fi văzute însemnări făcute în toate limbile; unele nume sunt cunoscute întregii omeniri.

Vizitatorii părăsesc istoricul vas cu un sentiment de profundă veneratie. Mulți lasă muzeului daruri. Iată o machetă a „*Aurorei*" executată cu o exactitate de bijutier de către elevii școlii navale. Iată cartea lui Constantin Simonov „*China în luptă*", reportaj scris pe urmele luptelor de eliberare ale poporului chinez, cu o dedicație din partea autorului. O delegație chineză a adus un basorelief al lui Mao Țze-dun, iar un grup de muncitoare italiene, un portret al lui Stalin brodat pe mătase fină. Poeta română Veronica Porumbacu, care a vizitat crucișătorul, i-a dedicat o poezie. Una din strofele acesteia sună astfel:

Da: depe-această punte — anume
au tras matrozii spre Palat.
Și de ecoul lor în lume
Palatele au tremurat.

Istoricul vas e păstrat cu dragoste. După război el a fost reparat din nou în mod radical, iar pentru a fi ferit de coroziune, i-a fost îmbrăcată întreaga carenă într'o cămașă de beton. Începând din 1948, potrivit unei hotărîri a comandamentului forțelor maritime militare și a Comitetului Executiv al Sovietului de deputați ai oamenilor muncii din orașul Leningrad, crucișătorul „*Aurora*", ca monument al Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, va staționa veșnic. Dar puternicul și legendarul vas n'a rămas o relicvă lipsită de viață. Și astăzi ies din cosurile lui rotogoale de

Paradă a școlii „Nahimov" din Leningrad în fața crucișătorului „Aurora".

Căpitanul T. I. Lipatov, împreună cu elevi ai şcolii „Nahimov", lângă tunul istoric care a deschis focul asupra Palatului de Iarnă.

lum, sirena se aude până departe, iar pe coverta stau în cart tineri marinari. Pe crucişător trăesc, învaţă şi sunt educaţi în spiritul tradiţiilor patriotice ale „*Aurorei*" elevii şcolii „*Nahimov*".

In ziua marii sărbători a întregului popor, oraşul lui Lenin se va îmbrăca iarăşi, ca deobicei, cu steaguri roşii şi se va împodobi cu ghirlande de lumini multicolore. Seara, deasupra Nevei, se vor aprinde fulgerele salvelor de tun şi ale focurilor de artificii. Vor bubui salvele de salut. Locuitorii Leningradului vor umple cheiurile largi, iar privirile lor se vor îndrepta spre crucişătorul „*Aurora*" scăldat în lumina albastră a reflectoarelor. El aduce aminte de cea mai măreaţă victorie din istoria omenirii, victorie obţinută de oamenii muncii, sub conducerea partidului lui Lenin şi Stalin.

Moscova, Octombrie.

Zi şi noapte, înălţându-şi silueta pe apele Nevei, crucişătorul aminteşte eroismul făuritorilor măreţului Octombrie

Către omul din America

de M. LUKONIN

Dreptatea
n'are nevoie de vizã...
Om din America,
scoalã,
vorbeşte:
Cine l-a ales pe Truman
sã ţinã hãţurile?
Cine te-a trãdat
tâlhăreşte?
Om din America,
eşti bărbat, eşti întreg,
Pentruce închizi ochii,
pentruce pleci pleoapele,
Patria iubită,
patria mea,
Comunismul şi purpura steagului?
Întoarce-ţi
ochii
spre-ale Wall-Street-ului
lreburi
Americanule! Nu mai dormi!
Ci'ntr'un avânt
Mergi cu poporul,
faţă, răspicat
Pentru pacea unui liber pământ!
Pentru pace ridică-te,
Americă simplă!

Când bancherul sloboade
frâna războiului,
Când sub tine clocoteşte văltoarea,
fierb apele!!
Crezi tu că Truman;
năuc, se va duce
Împotriva mea
Pe front, cu să piară?
Crezi tu că Ford
Şi nu tu cu ai tăi
O să ardă
tărîţi în uraganul de pară?
Crezi tu că oamenii
dârji sovietici
Temându-se de război,
pe-o 'mpodobită tipsie,
Patria lor, crescută în luptă,
Plecaţi, ţi-o vor da ţie'n
rebe?
Crezi că eu
voi vinde în faţa ta,
Eu, luptătorul,
biruitorul Reichstagului,
Nu ne sperie lupta
nici planuri besmetice.
Nu bîrue ţăcrul
bombei atomice
Construcţia paşnică
a Ţării Sovietice.
Nu libertăţii voastre-i
vorbesc eu acum —
Libertate pierdută,
sfâşiată de rană —
Ci ţie-ţi vorbesc,
din nou şi mereu,
Clasă muncitoare americană.
Nu-ţi lăsa poporul
strivit de bancheri,
Masca atâtătorilor
smulge-o, fără sfială!
Om din America,
pentru fericire şi pace
Nu te lăsa mieţit,
izbucneşte, te scoală!

în româneşte de Nina CASSIAN

Orologiul Kremlinului

de A. SOFRONOV

Sub roşiile stele o chemare
Răsună; orologiul cristalin
Din turnul Spaski-al vechiului Kremlin
Se-aude pân' la stâlpii de hotare.

Oriunde-ai fi în aste-amiezi senine,
De bucurie-adânc vei tresări,
Cu drag de-atâtea îţi va aminti
Bătaia lui, acolo'n ţări străine.

Vezi Piaţa Roşie — când auzi chemarea —
Vezi şirul svelt de brazi lângă Kremlin,
În veci nestinse stele de rubin
Şi, fluturând, drapele roşii'n zare.

E Moscova de raze ce străbat,
E Moscova ce chiamă'n dulce cânt!

În freamătu-i e cel mai drag cuvânt,
Şi-oriunde ai fi te simţi îmbărbătat.

Răsună larg chemarea-i în Vietnam
Şi partizanul aprig lăcrămează.
Prietenia caldă-l luminează
Când dârz loveşte'n mârşavul duşman.

Răsună lung în China liberată
Când falfâie-al victoriei roşu steag
Cel ce-o ascultă nu mai e iobag,
Şi el salută Moscova 'nstelată.

Răsună lung chemarea, cristalin,
Ascultă lumea'ntreagă, tot Pământul,
Peste hotare'n falnic sbor ca vântul
Cântarea de sub steaua de rubin.

în româneşte de Al. BALACI

(Din antologia poeziei sovietice, în pregătire la editura „Cartea Rusă")

Temă în școală

de Mateiu IONESCU

„Departe, la Kremlin trăiește tovarășul Stalin. Din școala noastră mare, luminoasă, gândul meu zboară acum spre el".

Elevele clasei a V-a D. au întâlnit deseori fotografia: înfățișează o fetiță cu fundulițe albe, — urcată la tribuna din Piața Roșie, — care-l îmbrățișează cu dragoste pe Stalin și-l sărută așa cum sărută un copil pe un tată bun și iubitor. Și ori de câte ori au văzut, fotografia, și-au zis: «Ce n'aș da să fiu în locul ei!». Astfel a ajuns Vera Kondakova, eleva școlii nr. 612 din Moscova, să fie felicitată, dar și invidiată de milioane și milioane de colege de ale ei din toate țările lumii. Precum vom vedea mai jos, elevele clasei a V-a D. au multe motive ca s'o invidieze pe micuța Vera Kondakova. Pentru multe lucruri ar vrea și ele să-l sărute și multe ar vrea să-i povestească tovarășului Stalin, așa, ca unui părinte bun, ca celui mai mare și înțelept prieten dintre toți prietenii copiilor. Crâmpeie din noianul de povestiri adevărate pe care doresc din inimă să le spună tovarășului Stalin, le-au trecut cu grijă și dragoste în caietele lor, deunăzi când au scris într'o lucrare scrisă de ce iubesc ele Țara Sovietică și pe marele Stalin. Profesoara lor de română, care le e și dirigintă, le-a spus: «Povestiți fapte din viața voastră, din viața cartierului; fapte văzute și trăite de voi!». Și iată, pe filele albe de dictando, faptele: 24 de vlăstare ale țării noastre povestesc despre copilăria lor de azi și mulțumesc lui Stalin pentru ea.

. . .

Frânturi de fraze scrise, uneori cu sfială și stângăcie, dar mereu grăitoare, emoționante. E povestea de ieri și de azi a unor locuri, oameni și întâmplări dintr'o margine oarecare de oraș...

...A fost cândva, la marginea de apus a Bucureștilor, un cartier sărman, înecat în mizerie și tristețe. Îl străbătea o stradă cu nume frumos, botezată parcă într'adins a batjocură: Mărgeanului. Dar prin aceste locuri nu domnea roșul mărgeanului: domnea pământiul cleios al noroaielor, galbenul fețelor supte de foame, negrul dureros al zăbranicelor... O margine oarecare de oraș. Cu toate că Ana Vlad era mică pe atunci, ea ține minte totul, ca azi. «Era așa de greu! Copiii învățau în cârciumi că nu era școală și noroiul se făcea până la genunchi. Nu intra nici o căruță cu lemne. Lăsa lemnele la capătul străzii și le căra cu sacul până acasă».

Dar liniștea cartierului uitat — amorțit în tristețea ce-l cuprinsese — a durat până într'o zi... Pe strada cea mare a cartierului au apărut oameni purtând steaguri de culoarea mărgeanului; aveau tărnăcoape și lopeți în mâini, aveau bucurie și nădejde în inimi. Și strada Mărgeanului începu astfel să-și merite numele. Dar s'o lăsăm pe pioniera Ana Vlad să povestească: — «Ne-a eliberat Uniunea Sovietică și a venit la conducerea țării un partid care este format din oameni ai muncii. Ei au pus la cale să se construiască cartierul. Adică cum? Să se construiască locuințe pentru poporul muncitor, creșe pentru copii, cămine de zi, colonii și tabere pentru copii mai mari. S'a pus la cale ca strada Mărgeanului să fie un adevărat bulevard. Pe strada Mărgeanului s'au plantat pomi, s'a pavat, s'a înființat școala noastră 57 fete, o școală întinsă, luminoasă, cu 22 de clase; pe lângă ea s'a clădit și grădinița. Ea este văruită în alb, învelită cu culoare roșie; sunt numai culori deschise. Întâi și întâi îi mulțumim tovarășului Stalin că avem școală». Școala, mândria cartierului, construită acum doi ani, a produs o adâncă impresie asupra copiilor.—«Este mare, luminoasă și pavoazată, — o descrie Mioara Patrichi. Este înzestrată cu o grădiniță, cu un punct de agitație, cu o curte mare și un teren de sport. Avem trei coridoare în care ne jucăm când este vreme urâtă. Pe un coridor avem camera pionierilor care este pavoazată cu lozinci și fotomontaje. La noi în școală toate clasele au lumină electrică».

În vestibulul de lângă cancelaria profesorilor te întâmpină lozinca: „Școala în afară de politică e o minciună, o ipocrizie". Și iată aci, în aceste pagini de caiet, politica noastră, politica unui popor liber. O cunosc atât de bine aceste mici cetățene depe băncile școlii! Au și motive s'o cunoască: e deajuns să gândești că fără politica aceasta nouă ar fi continuat să învețe mai departe în „clasele" răspândite la „Manolică", la „Terasă" și în alte foste cârciumi depe Mărgeanului. Răsfoiești temele și simți, la fiecare pagină, la fiecare rând, cât de măreț, cât de adânc, este adevărul cuvintelor lui Ilici...

. . .

Scrie Ileana Ciocănescu: „Ne-am făcut casă, ne-am cumpărat porc, ne-am făcut teracotă din cărămidă albă. Ne-am cumpărat porumbei și aragaz". Această înșiruire plină de colorit și de candoare copilărească te face o clipă să zâmbești.

Dar numai o clipă. Aci, în trei rânduri, copilul acesta a făcut, cu stângăcie poate, dar cu sinceritate, un rezumat emoționant al noului ce a gonit mizeria și întunericul din viața familiei sale. Ochii îți părăsesc o clipă slovele Ilenei și în minte îți apar crâmpeie de demult... Ierni geroase pe maidanele Rahovei: copii de o vârstă cu Ileana căutând, desculți, prin zăpadă, grămezi de cartofi degerați... Rețete medicale scurte, neatinse, alături de trupșoare încremenite pe vecie... Sicrie mici intrând, mereu, mereu, în dangăt de clopot, pe porțile Ghencei...

„Pentru noi copiii — scrie Maria Ureche — ne-a cumpărat cizmulițe, iar la anul ne cumpără pelerine". Cuvintele astea vesele sună ca un clopoțel de argint care alungă amintirile grele, blestemate, ale trecutului. Privirile îți aleargă mai departe pe filele de dictando. Ajungi la lucrarea Victoriei Diță, responsabila clasei: „Am fost și eu în colonie și am stat două luni de zile. A fost așa frumos! Mulțumesc tovarășului Stalin pentru asta". Victoria Diță povestește în continuare, că tăticul ei este evidențiat și că fotografia lui „strălucește" printre fotografiile altor muncitori. „Cu leafa și cu prima — scrie ea — ne-am cumpărat mobilă însă ne-am băgat și lumină, covor pe jos, radiator, perdele, ne-am pavat curtea". Și în activitatea ei școlară Victoria Diță a început altă viață. Are multe obligații obștești; e responsabila clasei: ședințe furtunoase „în problema curățeniei clasei", dări de seamă săptămânale (în spirit critic și autocritic), articole pentru gazeta de perete. De curând a fost aleasă responsabila unei grupe de pionieri. Dar alegerile pionierilor au trecut de mult; acum vin alegerile pentru cei mari. „Mămica, scrie pioniera Aurelia Stoica, s'a înscris în listele de alegători că are aceleași drepturi cu tăticu și are dreptul la vot».

«Eu, — scrie Georgeta Miulescu, — iubesc Uniunea Sovietică și pe tovarășul Stalin fiindcă Uniunea Sovietică ne-a înflorit țara.» Georgeta a rezumat astfel tot ce au spus colegele ei.

Așa scrie și gândește clasa a V-a D.! E o părticică din generația tânără pe care o creștem în spiritul dragostei de om, de viață, o generație pe care o urăsc atât de mult monștrii omenirii, stăpânii copiilor coreeni. Ce n'ar face ei s'o distrugă, s'o ardă cu napalm, s'o transforme în mormane de carne sângerândă! Dar nu pot ei să șteargă dintre anotimpurile istoriei noastre tocmai primăvara, tocmai viitorul. Și'n numele apărătorilor primăverii omenirii, o fetiță cu cozi aurii, fata muncitorului Dobrică, avertizează cu scrisul ei de copil: „Uniunea Sovietică este o țară mare și puternică. În fruntea ei se află tovarășul Stalin. Deaceea pe ea n'o poate învinge nimeni".

. . .

De-ai sta de vorbă cu clasa V-a D. ai afla multe lucruri interesante în afara celor spuse la compunere. E o clasă în care aproape toate elevele citesc cele mai felurite cărți direct în limba rusă, o clasă în care sunt șahiste pasionate ca și admiratoare ale lui Tolstoi și Șolohov. La 11 ani fetele muncitorilor din acest cartier chemat la viață de puterea populară, discută cu competență despre mersul campaniei electorale, citesc în ziare faptele de seamă ale stahanoviștilor, știu ce cuprinde planul de electrificare. Le asculți vorbind cu seriozitate despre mișcarea partizanilor păcii, sau luând cuvântul la ședințe «pe marginea raportului»; le auzi cântând înflăcărate: „Flutură în vânt cravatele roșii". Și ascultându-le, te cuprinde o dorință fierbinte, clocotitoare: să aduni întreg acest buchet de fapturi mici și să mergi, să mergi cu ele departe până la cetatea vestită a Kremlinului, acolo unde bate inima lumii. Și-ajuns acolo, să-i spui omului iubit:

— Privește, tovarășe Stalin, ce flori minunate ne-ai învățat să creștem în grădina noastră!

In timp ce Elena Iordăchescu s'a oprit la acest război, alte 99 de maşini, aflate în seama ei, prefac firele albe ale bumbacului în valuri nesfârşite de pânză... Până a nu fi cunoscut minunata metodă sovietică marşrut, Elenei Iordăchescu şi tuturor ţesătoarelor noastre le era greu să lucreze chiar şi la 8 războaie. Acum, vremurile acelea au rămas departe în urmă. Dela 1 Octombrie, Elena Iordăchescu şi alte trei tovarăşe ale ei dela fabrica „Răscoala din 1907", Sanda Nicolau, Florica Bolovan şi Ioana Preda, au trecut să lucreze dela 48 şi 69 de războaie la 100 războaie fiecare. Victoria aceasta ele au închinat-o Congresului al XIX-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, în semn de recunoştinţă pentru ajutorul primit dela oamenii sovietici, dela ţara marelui Octombrie. Elena Iordăchescu şi tovarăşele ei din fabrică sunt hotărâte să nu se oprească aci: marşrutul le ajută să meargă înainte, tot înainte, spre noi succese...

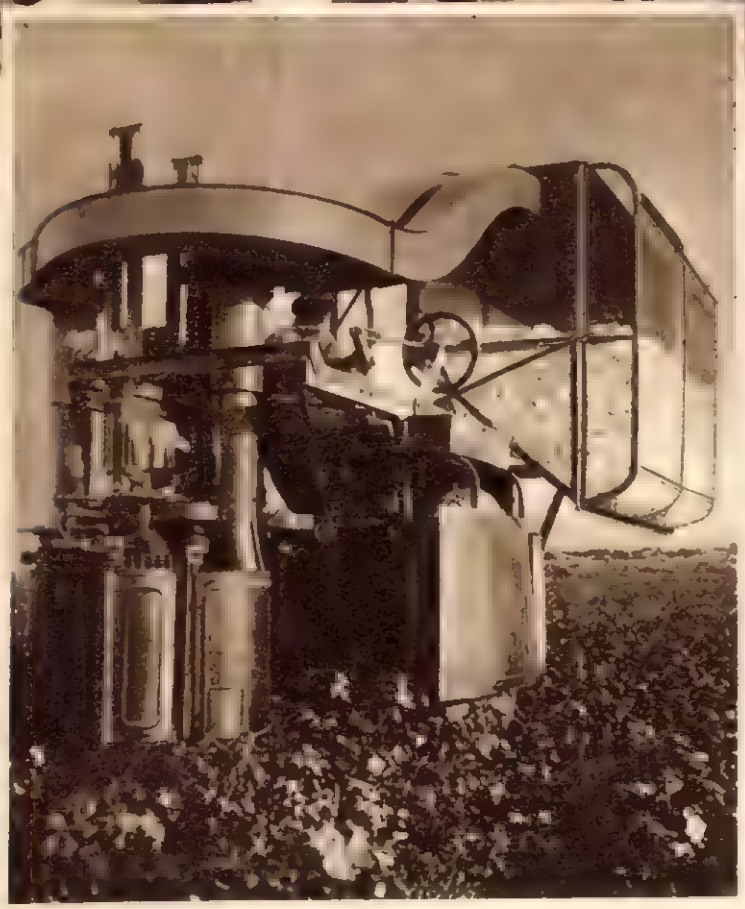

RECOLTA ALBĂ

Aurul alb... Imagine nouă folosită în limbajul poporului nostru. Sunt abia câțiva ani de când zeci de mii de țărani din câmpia Dunării, din Dobrogea sau Arad și Bihor nu văzuseră nici măcar sămânța bumbacului.

Doar câteva sate din Teleorman și Ialomița cunoșteau în trecut această prețioasă cultură: burghezia legată prin mii de fire de marii exportatori străini de bumbac, împiedica pe toate căile răspândirea ei.

Mâna de frate a poporului sovietic ne-a ajutat să împlinim și acest gol moștenit dela trecut. Însemnatele cantități de semințe sosite din U. R. S. S., experiența bogată a oamenilor sovietici — au contribuit în mod hotărâtor la dezvoltarea rapidă a culturii bumbacului în partea de sud și chiar de vest a țării. În anii puterii populare limita nordică a culturii bumbacului a fost împinsă până în partea de miazănoapte a Ardealului, în jurul Careilor!

Și iată că în ultimul timp gospodăriile de stat și țăranii muncitori cultivatori de bumbac din țara noastră au simțit din nou ajutorul oamenilor sovietici; pe ogoarele noastre au apărut primele mașini de recoltat bumbac, mașini care scutesc pe om de una din cele mai anevoioase munci ale culturii bumbacului: culesul. Aceste mașini minunate, expresie a înaltului nivel pe care l-a atins industria sovietică de mașini agricole, înlocuesc mii de brațe de muncă și aduc însemnate economii de bani și timp. În clișeul de sus se vede o asemenea combină recoltând bumbacul de pe tarlalele gospodăriei agricole de stat din Rusănești, raionul Corabia. Combina este de tipul C. H. M. 48 și recoltează în 8 ore bumbacul depe o suprafață de 8 ha., înlocuind munca a 52 de oameni.

În clișeul din stânga: combina în timpul recoltării.

„ALEGEM FERICIREA“

Vorbea o femeie mărunțică, slabă. Părul bălai îi cădea pe umeri. Chipul cu trăsături aspre, ascuțite, era înfrumusețat de lumina ce o împrăștiau ochii ei mari, albaștri.

— Citeam împreună cu bărbatul meu raportul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej asupra proiectului de Constituție. Mi-am dat seama că tot ce făurim astăzi o facem pentrucă suntem oameni liberi.

Tot în raportul tovarășului Gheorghiu-Dej am văzut cum o să fie viitorul nostru. Construcții noi, holde bogate. Bucureștiul va fi port la mare, în deltă vor crește lămâi și portocale. Gândindu-mă la aceste vremi, văzând ceeace se întâmplă în jurul meu, vă spun, tovarăși, că abia aștept ziua alegerilor pentru a-mi da votul.

Adunarea locatarilor s'a terminat în pragul nopții. Adriana a pornit spre casă. Era o seară din miezul toamnei cu cer senin, luminat de miile de scântei ale înaltului. Femeia mergea fără grabă pe aleile largi, străjuite de blocuri svelte.

Găsi acasă numai pe Mihai și Tudor. Ceilalți copii mai mari plecaseră la teatru. Aristide, bărbatu-său, stahanovist la «Vulcan», era acum la o școală de partid și venea acasă numai la sfârșitul săptămânii.

...După culcarea copiilor, Adriana rămase singură în sufragerie. Deschise aparatul de radio și-l lăsă în surdină.

Se gândi la ședința din după amiaza aceea. O bătrână îi spusese la despărțire :

— Mă uit la tine și mă întreb unde încape în trupul ăsta mărunt atâta suflet.

Adriana îi răspunsese zâmbind :

— De, așa e felul meu!

De fapt nu spusese tocmai adevărul. N'a fost totdeauna așa. Pe vremuri și chiar până nu demult îi păsa prea puțin de ce se întâmplă în preajmă și deaceea nu se trecea cu firea.

Plecase din Măstăcanii Covurluiului când nu împlinise 18 ani. O gonise sărăcia și credința că orașul îi va aduce o altă viață.

A venit războiul; apoi răsturnarea lucrurilor vechi, schimbări pe care le doreau, fără să le întrezărească nici în visurile cele mai cutezătoare.

Aristide a intrat plin de încredere în rândurile comuniștilor : „Știu acum pentruce trebue să lupt, care este drumul în viață“.

Adriana a văzut cum omul acesta potolit, trecut de prima tinerețe, se avântă în viață, în muncă, cu puterile unui flăcăiandru. Nu-și mai găsea liniștea numai între pereții casei. În anii aceia de lupte grele cu dușmanul, de secetă și lipsuri, Aristide lucra mult la fabrică, se ducea la manifestații, participa din plin la viața clocotitoare ce curgea încă departe de Adriana.

Stăteau într'o cămăruță pe strada Petre Tătaru, în fundul Ferentarilor. Și-aduce aminte de ziua când Aristide a venit într'un suflet acasă cu repartizarea în mână. De atunci locuesc într'unul din blocurile din Ferentari. Au un apartament mare, luminos.

Viitorul e azi limpede : copiii, fiecare va învăța la timpul său meseria care-i va fi dragă, fără să-l împingă nevoia dela spate. Elena, cea mai mare dintre copii, și-a luat sborul în viață. E desenatoare tehnică la I.S.P.E. Pe rând vor prinde aripi și ceilalți. Nelu vrea să devină mecanic, Moscu aviator. Tudor și Mihai sunt încă prea mici ca să aibă vreo dorință, dar cum vor putea gândi asupra viitorului lor, vor fi siguri că nimeni nu le va pune piedici în cale.

Cu douăzeci de ani în urmă Adriana se simțea bătrână, fără vlagă.

Își amintește cât era de sfioasă. Stătea în casă cu grijile de fiecare zi, fugind de oameni. Copleșită de necazuri, văzând — în cartierele mărginașe sărace în care trăiau —aceeași desnădejde, inima n'o îndemna la nimic. Să citească o carte, i se părea o pierdere de vreme, un lucru nefolositor.

Mai târziu, când a devenit membru de partid, Aristide s'a străduit s'o smulgă în luptă.

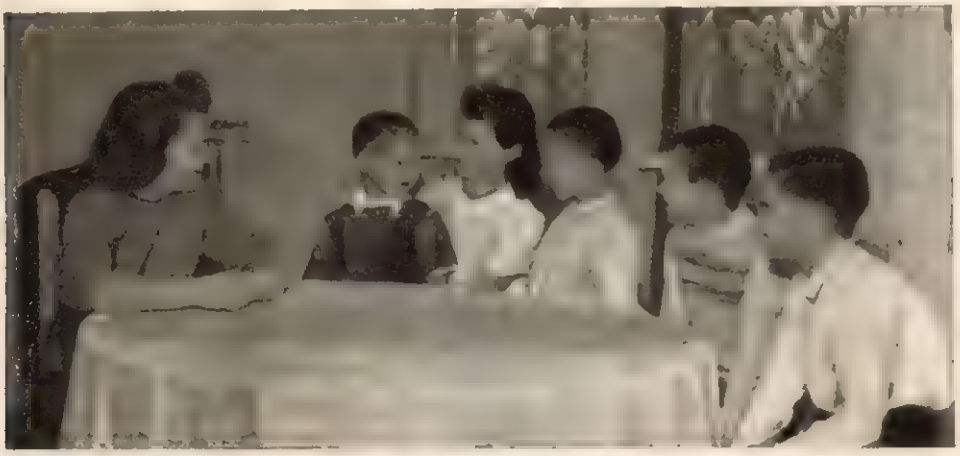

„Mamă, când am să votez și eu“? —o întreabă pe Adriana Economu mezinul familiei. Mama îi răspunde : „Când vei fi mare, dragul meu. Până atunci, am să votez eu, la 30 Noembrie, pentru fericirea și viitorul tău și al frățiorilor tăi“.

Dar abia a apucat să calce pragul Galaților că s'a și izbit dureros de ei. Într'un singur an a fost dată afară de trei ori dela fabricile pe unde-și găsise de lucru. A intrat apoi slugă la familia numeroasă a unui negustor bogat.

Aristide Economu a trăit la fel în trecut. Orfan de război, a intrat ucenic la un atelier mecanic când nu împlinise 14 ani. N'a avut copilărie. Întâi a fost războiul, apoi chinul prin diferite ateliere. A gustat amărăciunea șomajului, a curbelor de sacrificiu, fuga din loc în loc cu nădejdea unui câștig mai bun.

Aristide și Adriana s'au căsătorit de tineri, legându-și viețile necăjite. Au venit apoi copiii, cinci, unul după altul. Adriana s'a ocupat numai de casă. Câteodată, gândindu-se la viitorul copiilor, se sfătuiau împreună.

— Aș vrea ca măcar unul din ei să ajungă doctor sau inginer, spunea Aristide cu amărăciune. Dar o singură carte costă cât mâncarea noastră pe o zi...

La chemările lui, Adriana spunea da cu inima, însă tot nu se simțea la îndemână. Așa au trecut câțiva ani. Își amintește cât de emoționată s'a dus să voteze pentru prima oară în viața ei.

Atunci și-a dat bine seama cât preț se pune pe cuvântul ei

De atunci viața Adrianei a intrat în alt făgaș. A devenit ufederistă și participă la toate frământările cartierului. A intrat în vâltoare și astăzi socotește că nu există pe lume o fericire mai mare decât aceea de a participa cu toată inima la făurirea unei lumi noi. A înțeles ceeace Aristide pricepuse cu câțiva ani în urmă : fericirea nu se poate dobândi decât prin luptă.

...În curând vor fi alegerile. Adriana și Aristide Economu deabia așteaptă sărbătoarea aceasta. La 30 Noembrie vor vota cu hotărâre pentru fericirea lor de astăzi, pentru viitorul pe care-l întrezăresc minunat.

Al. GÂRNEAȚĂ

IN COLONIA COPIILOR COREENI

de Veronica PORUMBACU

Sunt brazi cu scoarțe de licheni,
e Oltul șerpuind la vale,
Și'n câte-un grup, mici coreeni
sărind pe malurile sale.

E-un joc... Șotron? Ce poate azi
să fie'ntr'însul de mirare?
Rășina rănilor de brazi,
alunecând, lucește'n soare.

In colonia de băeți
cu pușii am intrat odată.
...La schițe prinse pe pereți
acum privesc înfrigurată.

...Sunt trei femei. Cum vor fi fost
în orășelul din Coreea?
Aveau o casă. Prunci. Un rost.
Dar spânzurau în schița ceea

cu părul negru pe podea.
Da. Spânzurate de picioare,
iar dedesubtul lor ardea
o flacără de-un roșu tare.

...Tălpi răschirate. Doar atât
vezi din ce-au fost cândva bărbații.
Dar știi : cu un juvăț de gât
pierîră în Coreea tații...

Cu mine-i un băiat. Privește
ca istovit după urcuș.
De mult nu râd copilărește
ochii lui oblici, trași în tuș.

L-întreb : „Desenatorul unde-i?
Tabloul cine l-a făcut?“
In românește îmi răspunde :
„Noi desenat... Noi tot văzut“.

Avea vreo doisprezece ani.
Eu, ca'n Coreea, nu'n poveste,
Prin ochii lui de băietan
trăiam aevea toate-aceste.

N'avea părinți. De bună seamă
nici casă, și nici urmă ei.
Știți voi cum spun orfanii „mamă“
oricărei dintre femei?

„Acum Tușnad... Mâine clădim
Coreea. Jos războiul! Vrem pace!“
Un vânt venit de pe'nălțimi
trecea prin frazele stângace.

Și o porni pe scări lntins
ieșind din nou cu mine'n curte,
spre cei ce'n jocul lor au prins
fetițe cu bretonuri scurte.

Șotron cu țărmuri iluzorii!
O piatră'nseamnă'n joc : război.
De-o isgonești, — cu'nvingătorii
vei fi zidar Coreei noi.

Nu bate'n jur natalul vânt...
Acești copii vrem să se joace
din nou pe-al patriei pământ.
Avem aceeași țintă : pace.

Un joc al lor de mii de ani :
aduce cu șotronul parcă.
C'un înțeles contemporan
copiii, astăzi, îl încarcă.

CANDIDAȚII POPORULUI

La Atelierele C. F. R. Griviţa-Roşie muncitorii şi tehnicienii au propus într'un singur glas drept candidat al lor pe iubitul conducător al poporului nostru muncitor, tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej. În fotografie: strungarul Popescu Nicolae, dă glas dorinţei tovarăşilor săi de a propune candidat pe tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Înainte de a se urca pe locomotivă, mecanicul cincisutist Ştefan Tone — candidat în alegeri — primeşte felicitări călduroase din partea tovarăşilor săi de muncă dela depoul Bucureşti-Călători. El este cunoscut nu numai de către muncitorii uzinelor „Boleslav Bierut" care într'o adunare festivă l-au propus candidat în alegerile de deputaţi pentru Marea Adunare Naţională; oamenii muncii din ţara noastră îl cunosc ca pe unul dintre iniţiatorii mişcării cincisutiste în Republica noastră.

Cine din gospodărie nu o ştie pe vrednica colectivistă Anica Curea? Ea merită pe drept încrederea pe care i-au dat-o tovarăşii ei, propunând-o candidată în alegerile pentru Marea Adunare Naţională. — Oamenii te vor alege, Anico, rămâne ca tu să-i reprezinţi cu cinste, — îi spun membrii brigăzii, în aplauzele şi uralele celorlalţi colectivişti dela G.A.C. „30 Decembrie" din comuna Costeşti.

Sute de muncitori şi funcţionari dela „Monetăria Naţională" s'au adunat plini de însufleţire într'un meeting pentru a propune un candidat în alegerile de deputaţi pentru Marea Adunare Naţională, dela 30 Noembrie. Adunarea a hotărît în unanimitate să propună drept candidat pe unul dintre cei mai destoinici muncitori ai uzinelor „Republica" pe stahanovistul State Ionescu.

← Ţesătoarea stahanovistă Matei Paraschiva dela „Industria Bumbacului B", decorată cu „Ordinul Muncii" şi „Medalia Muncii", lucrează la 100 războaie. Tovarăşii ei o preţuiesc mult pentru destoinicia, iniţiativa şi hotărîrea pe care o pune în muncă şi deaceea au propus-o cu entuziasm drept candidată a lor. Matei Paraschiva se numără printre primele muncitoare ale fabricii care, îndrumate de partid, au părăsit metodele învechite de lucru, au folosit metodele înaintate sovietice şi au cucerit, datorită lor, succese după succese. Stahanovista Matei Paraschiva nu s'a mulţumit însă numai cu realizările dobândite de ea; a căutat tot timpul să ridice noi cadre de ţesătoare calificate, care să contribue din plin la îndeplinirea planului fabricii. Cei care s'au ridicat să o propună candidată în alegerile pentru Marea Adunare Naţională au arătat pe rând meritele pentru care i se face o asemenea cinste. Stahanovista Matei Paraschiva va şti să justifice încrederea pe care i-o acordă tovarăşii ei.

OASPEȚI DRAGI

Prietenia poporului român cu marele popor rus s'a închegat cu veacuri în urmă. Despre această prietenie de nezdruncinat vorbesc, mărturie grăitoare lăsată de istorie, documentele expuse în sălile Muzeului Româno-Rus. Membrii delegației sovietice vizitează muzeul. Prin fața lor se perindă hrisoave îngălbenite, și un întreg trecut de lupte pentru libertate, în care de atâtea ori popoarele rus și român au fost alături.

Prilej de sărbătoare pentru muncitorii rafinăriei nr. 1 din Ploești. În mijlocul lor au venit oaspeți dragi: membri ai delegației sovietice care participă la sărbătorirea Lunii Prieteniei Româno-Sovietice.

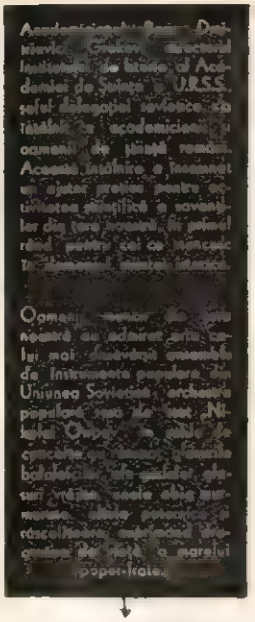

Iulia Mihailovna Soloviova, șefa secției muncă culturală de masă din Comitetul Central al sindicatelor muncitorilor din industria metalurgică din U.R.S.S., membră a delegației sovietice, a venit să-i vadă pe stahanoviștii de mâine ai uzinelor Dinamo, la creșa și căminul de zi al fabricii. Un copilaș în haină înflorată s'a ridicat în pătucul lui alb și a întins încrezător și prietenos mâna, vizitatoarei necunoscute, dar pe fața căreia se citește atâta dragoste de mamă.

La uzinele „Dinamo" din București, stahanovistul Ion Materca citește tovarășilor săi cuvântarea rostită de tovarășul Stalin la cel de al XIX-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, cuvântare ce constituie și pentru oamenii muncii din țara noastră un măreț program de luptă și victorie.

Anul acesta membrilor cercurilor de studiere a Cursului scurt de istorie a Partidului le va fi de un mare sprijin lucrarea clasică a tovarășului Stalin: „Problemele economice ale socialismului în U.R.S.S." În fotografie: membrii unui cerc de studiu dela uzinele „Kirov" din București, ascultând prelegerea propagandistului Lică Constantin

La centrul nr. 1 al raionului „V. I. Lenin" din București au venit să se înscrie în listele de alegători ceferistul Croitoru Constantin și mecanicul Butnaru Grigore

La 30 Noembrie colectivista Constantina Neferu va veni în fața urnelor cu angajamentul îndeplinit: cele 300 zile-muncă realizate în cinstea alegerilor. În clișeu: Constantina Neferu, (în mijloc) împreună cu alți membri ai gospodăriei colective „11 Iunie" din comuna Valea Roșie, înscriindu-se în listele de alegători

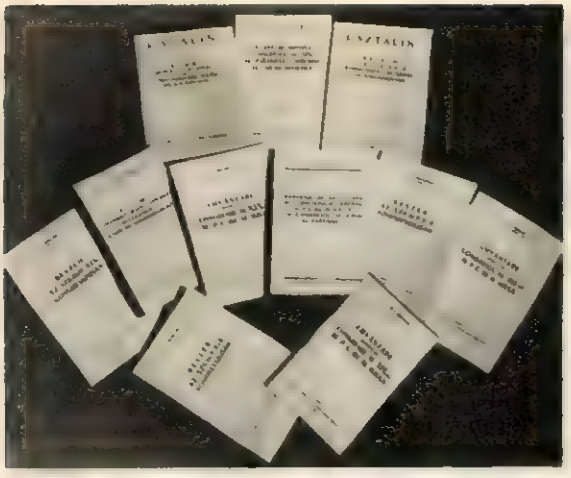

Documentele Congresului al XIX-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice au apărut în Editura pentru literatură politică, în sute de mii de exemplare, în limba română şi în limbi ale minorităţilor naţionale. Ele sunt studiate temeinic de oamenii muncii din ţara noastră.

O seară la punctul de agitaţie nr. 128 din Capitală: cetăţeni şi cetăţene, bătrâni şi tineri, ascultă adevărul vieţii noastre de azi. La 30 Noiembrie ei vor vota pentru acest adevăr, pentru viitorul nostru însorit.

Un nou grup de copii coreeni a sosit în ţara noastră. Departe de poporul lor care înfruntă vitejeşte cu arma în mână pe cotropitorii americani,—ei au aici, la noi, a doua lor patrie. Înconjuraţi de grija frăţească a poporului nostru, ei vor creşte să devină vrednici constructori ai Coreei noi.

În luna Decembrie va avea loc la Viena Congresul Popoarelor pentru Apărarea Păcii. În întâmpinarea acestui congres de o importanţă istorică pentru lupta pentru pace a popoarelor, în ţara noastră au loc adunări în care se reeleg comitetele de luptă pentru pace. În chipeu: noul comitet din cartierul Dristor (Bucureşti) la şedinţa de lucru.

La începutul lunii Octombrie a avut loc la Pekin, Congresul partizanilor păcii din ţările Asiei şi zona Pacificului. Desbătând problemele de bază ce preocupă popoarele din aceste ţări, Congresul a adoptat rezoluţii importante şi a făcut apel la toţi oamenii de bună credinţă să lupte contra agresiunii americane şi a uneltirilor cercurilor conducătoare ale S. U. A. În chipeu: delegaţia americană aplaudând hotărârile Congresului.

La Congres a luat cuvântul şi Han Ser Io, şeful delegaţiei eroicului popor coreean. El a chemat Congresul să înfiereze războiul bacteriologic, să tragă la răspundere pe cei care au organizat acest barbar război şi să obţină reglementarea paşnică a problemei coreene prin retragerea tuturor trupelor străine din Coreea. În chipeu: un moment emoţionant: Saifuddin Kicilev, şeful delegaţiei indiene, îmbrăţişând pe Han Ser Io.

Stahanovistul Nicolae Tudose prezintă noua sa inovație

Oameni din CETATEA MOTOARELOR

Orice s'ar putea spune, nici chiar un factor poştal nu-i poate cunoaşte pe toţi, mai ales într'o staţiune de odihnă. Dar pe Albu Tănase, îl ţin minte toţi factorii din Sinaia. Aşa om s'a pomenit rar prin părţile acelea. Mă rog, nici n'a ajuns să cunoască Sinaia şi a şi început : „Mi-a venit vreo scrisoare ?" — zice. „Nu, n'a venit". Şi se uită la factor, de parcă poşta ar trebui să-i scrie ea scrisori şi să-i trimeată.

Asta, de dimineaţă. După amiezi, iese omul să se plimbe, admiră munţii, ca la odihnă. Albu nu. „Unde e poşta ? Cum ? Tot nu mi-a venit— nicio scrisoare ?"

Azi aşa, mâine aşa, l-a luat lumea la ochi. Cei dela Casa Stahanoviştilor, unde şedea, l-au şi întrebat :

— Ce anume aştepţi să ţi se scrie ?

Aşa s'a făcut că factorii din Sinaia aşteptau şi ei scrisoarea lui Albu. Te pui cu el ? Unde te vede...

In care timp, Albu Tănase nu-şi găsea nici linişte, nici odihnă. Secţia lui, Aparatajul, trebuia să-şi termine dintr'o zi în alta planul anual. Şi Albu aştepta.

Era către prânz, când i s'a adus telegrama. Mai s'o rupă când a desfăcut-o. Apoi i s'a luminat toată faţa de bucurie :

— Mulţumesc. Din toată inima-ţi mulţumesc, tovarăşe.

A pornit-o grăbit către Casa Stahanoviştilor. Factorul s'a uitat lung în urma *„adresantului"*

— Cumsecade om.

. . .

La masă erau toţi prietenii lui. Matei Paraschiva, cei doi cincisutişti, muncitoarea franceză şi toţi ceilalţi. S'a oprit în pragul sălii mari şi a ascultat o clipă tumultul vesel al zecilor de glasuri. A bătut apoi din palme, cerând să fie ascultat.

S'au aţintit spre el privirile. A desfăcut telegrama şi a început să citească : *„Felicitări. Secţia Aparataj şi-a îndeplinit planul în opt luni şi jumătate. Direcţia Uzinelor Dinamo"*.

La prânzul acela, stahanoviştii aflaţi la odihnă au închinat câte un pahar de vin, în cinstea ajustorului Albu Tănase şi a tovarăşilor lui.

...Înserare. E linişte deplină pe terasă ; vântul şi-a oprit de mult bătaia şi doar de sus, din văile munţilor, mai răzbate câte o boare de răceală, semn că se apropie toamna. S'au aşezat cu toţii în fotoliile largi, confortabile şi Albu Tănase povesteşte.

— De mult, da, de multă vreme voiam noi să-i scriem tovarăşului Gheorghiu-Dej. Cei mai vechi din uzină ni-l amintim, de parcă toate s'au petrecut ieri. Şi doar sunt ani... Au trecut ani dela naţionalizare. Cam în vremea aceea a venit el în uzina noastră. Ce mai „uzină"... Maşini învechite, hale neîncăpătoare. Fost arsenal militar. S'a uitat peste tot, şi-a întipărit totul în minte. A dat apoi sarcini ; trebue făcut asta şi asta...

Albu Tănase s'a oprit o clipă, cu gândul în urmă, chemând din amintire ceasuri neuitate.

— Şi-a prins a creşte, uzina noastra. Ce hale am construit ! Şi ce maşini ne-au trimis tovarăşii sovietici ! Mai mare dragul să lucrezi cu ele. In 1949 am pornit întâia oară în întrecere. Dar nici atunci nu i-am scris. Ne-am gândit să prindă întrecerea rădăcini trainice, să avem ce-i spune. Cum au trecut anii ! Cum s'au schimbat la noi toate, după cuvântul lui !

Anul trecut, în cinstea lui 7 Noembrie, întreaga uzină şi-a îndeplinit planul anual. Atunci am hotărît că-i putem scrie tovarăşului Gheorghiu-Dej. Şi i-am scris cum secţia noastră s'a angajat să-şi termine planul pe 1952 în nouă luni şi jumătate şi cum îşi va ţine angajamentul.

. . .

Cu săptămâni în urmă, în hala secţiei Aparataj... Aici se lucrează aparatele de pornire a motoarelor electrice produse de uzină. In dreapta strungarii, în stânga ajustorii şi monteurii.

Se fac piese de înaltă precizie.

La loc de cinste e prinsă o lozincă : citat din Constituţie despre muncă — chestiune de onoare. Pe câte-un banc de lucru, steguleţe mici, din mătase roşie. Vezi flamura stahanovistului în faţa lui Tudose Nicolae în faţa lui Albu Tănase

Un sgomot surd, înfundat, necontenit. Al metalului muşcat de cuţite, al maşinilor de găurit, al polizoarelor. Flăcările aparatelor de sudură luminează uneori brusc, c'un albăstrui vesel

După schimb se adună la inginerul-şef al secţiei, Tudose, Albu, Filişeanu. Să discute despre plan.

— L-am putea depăşi mai mult. Ce-ar fi dacă..

Discuţii obişnuite, cu subiecte tehnice şi de organizare care aduc însă întotdeauna îmbunătăţiri muncii. Trebue răspândită experienţa brigăzii stahanoviste a lui Pătraşcu. Să se lucreze numai pe brigăzi. Apoi nu sunt oameni destui. Cadre şi iar cadre calificate

Au plecat împreună, cei trei.

A doua zi, dimineaţa, Tudose Nicolae, organizatoricul de atelier a pus chestiunea muncii pe brigăzi. El şi-a luat şi un om, să-i califice. Şi Albu a avut ceva de spus : să se ţină seama de orice amănunt, de *„lucrurile mărunte"* E preţios fiecare lucru mic pentru împlinirea angajamentelor mari.

Zile de muncă

— Cum stăm ?

— Mai bine decât ieri. Peste câteva zile ne luăm rămas bun şi dela luna asta

Îşi strâng mâna. Scurt, bărbăteşte. Ca'n toiul unei bătălii în care n'ai timp de vorbe ca să-ţi deschizi sufletul şi s'arăţi cât de fericit eşti de izbânda cucerită.

Ei dau înainte de termen transformatori de înaltă frecvenţă, pentru întâia oară fabricaţi în ţara noastră. Utilaj pentru siderurgie, pentru industria petroliferă, pentru adâncurile bogate ale pământului şi pentru halele şarjelor rapide, utilaj pentru întâia oară fabricat în ţara noastră.

Undeva pe un vârf de deal, se va'nălţa o nouă turlă de sondă. Îl va conduce către ea un fir subţire electric. In ritmul deslănţuit al motorului, sapa va muşca la sute de metri în adâncuri şi sângele negru al pământului va ţâşni, flacăra a viaţă pentru alte motoare.

. . .

Hala secţiei Aparataj. Albu a început să lucreze la un demaror. Unde oare, pe întinsa patrie, va merge, aparatul acesta ? Munca la el e migăloasă, cere o înaltă precizie. Trebue să lucrezi cu mâinile dar mereu să le comanzi cu capul. Şi asta a intrat în obiceiul lui Albu. „Asta trebue făcut la orice muncă. Şi nu sunt singurul care-o fac azi" — gândeşte el uneori. Când intră'n schimb îi răsună ca un svon depărtat în urechi zgomotul atelierului ; apoi se deprinde. I se pare că-i o linişte desăvârşită. Atunci sculele îl ascultă ca nişte copii cuminţi şi montajul se înfăţişează aşa cum vrea el. Aşa cum îşi închipue mintea lui.

La răstimpuri ridică privirea spre brigadă. Vede, simte că munceşte bine. Straşnic colectiv. Se sfătuesc, se ajută, luptă pentru calitate. Mai sunt şi greutăţi. Alaltăieri, Olga Procopie a plecat din brigadă ; câştiga, cică, mai mult lucrând singură. A stat de vorbă cu ea. I-a arătat că se înşeală în socoteli, că-şi fură singură căciula.

La cabinetul tehnic. Expunerea unei metode înaintate trezeşte mare interes.

Stahanovistul Albu Tănase lucrează de mult în contul celui de-al doilea cincinal. Iată-l împreună cu Ecaterina Gheorghiu, punând la punct rezistențele electrice.

Zile bogate în fapte; te frământă gândul înnoirii, al perfecționării muncii, cu mintea cauți să pătrunzi orice amănunt.

Tudose Nicolae chibzuește de câtva timp la o raționalizare. Știu cu toții, și când ies din schimb, despre asta vorbesc. Au făcut o grămadă de schițe.

— Așa ar veni...

— Dar există și eventualitatea..

Rămân cu toții pe gânduri.

Da, ai dreptate... Am să studiez și chestiunea asta.

Alte zile de gândire și încercare. Tudose nu se lasă. Toți sunt alături de el.

— Vino la inginerul-șef, la bancul de probă!

Albu vrea să știe dece e chemat, dar omul a plecat.

A ajuns la bancul de probă. Sunt mulți adunați aici. E și Filișeanu. Tudose zâmbește, parcă puțin încurcat.

— Ce-i, Filișene?

Acesta arată în așa fel din cap, că Albu înțelege pe dată. A izbutit Tudose! Am izbutit cu toții!

Tudose începe să demonstreze. Se simte că e puțin emoționat, dar stăpânește totul și dă lămuriri tehnice ca un inginer.

— Da, un demaror cu trei bare mai puțin. Aici va trebui executat așa...

Din nou creionul și carnetul. De astădată pentru punerea definitivă a punct.

Schițe precise, în care întrevezi obișnuința cu ele, siguranța liniilor, străduința și reușita evitării oricărei complicații.

— Da... E categoric superioară propunerii de alaltăieri. Așa este, — te pronunță inginerul șef al secției, Weinștein — ridicându-și privirea lepe carnet.

Așa este; te felicit tovarășe Tudose. O să scoatem o economie serioasă și-o să ridicăm productivitatea muncii.

Tudose zâmbește puțin încurcat. Albu îl bate pe umăr; Filișeanu își freacă mâinile de bucurie și discută cu tânărul de lângă el:

— Da... mii de lei economie...

Brigada lui Nicolae Tudose în timpul lucrului

Inginerul calculează.

Cifrele se înlănțuesc supuse. Parcă le vezi scrise în raportul despre împlinirea angajamentului.

De fapt, la a câta inovație a ajuns Tudose Nicolae? De fapt a câta inovație din fabrică e asta, dela naționalizare încoace?

* * *

...Brazii au prins a foșni; și-i plăcut să stai în noaptea liniștită, s'asculți șoaptele desimilor, să închizi din când în când ochii a aducere aminte și să povestești despre tovarășii tăi.

— „Dela Canal ne-au venit vești despre motoarele construite de uzina noastră pentru liniile de ciment. Spuneau cei de acolo că merităm laude. Ce-i drept, bune mașini și trainice. La Medgidia le-au poreclit „bivolii dela Dinamo». Nu ne-am supărat noi de asemenea glumă și le-am trimis vorbă să-i pască sănătoși.

La drept vorbind vestea dela ei ne-a dat sbor. Că drag îți e să fii lăudat pe drept. Uzina trăia din nou zile mari: inginerii noștri, ajutați de un tovarăș consilier sovietic, proiectaseră un motor special pentru munca în mină, anti-grizutos. Toți din uzină ne gândeam numai la asta: alt motor fabricat pentru întâia oară în țară, de noi cei dela «Dinamo». Și ce mai motor!

Discutau oamenii la cantină, la ieșirea din schimb:

— Ce se aude cu anti-grizutosul?

— Aud că merge bine. Nici nu s'ar putea altfel; ne ajută consilierul sovietic.

— Și zi, când o fi gata, îl și băgăm în lucru.

— Mai întrebi? Nu ne-om uita la el... Au minerii nevoe... Auzi? De-abia așteptă.

Pe urmă, a reușit anti-grizutosul. L-am sărbătorit care cum ne-am priceput. Tudose cu un colectiv, s'a apucat de economii la litargă și glicerină. Eu cu montajul. Doar nu era un motor oarecare. Munceam și, drept să spun, eram mândru. Filișeanu — parcă-l văd. Odată strungar! Nu degeaba are «Ordinul Muncii». Mașina lui parcă era de stanțat. Cum băga piesa, o și scotea terminată. Tăiere rapidă

Da, da... Și mai către toamnă, numai ce s'a inaugurat «Carbochimul» și se vorbea de inaugurarea «Argeșului». Erau și motoare de-ale noastre, acolo... Da, cam așa sună «istoria asta» — cum ar spune Filișeanu.

— Numai ce-ai făcut dumneata, nu ne-ai spus.

— Ei, asta e... Lucram...

Pe stahanoviști însă nu-i duci cu fraze generale. Sunt, ca să zicem așa, în materie.

— La concret, tovarășe Albu; în contul cărui an lucrezi?

Modestia-i modestie, dar asemenea întrebări îți fac plăcere.

— Păi, când am venit încoace, în concediu, eram la începutul lui 1957...

* * *

Cerul se întunecase treptat și începuse să plouă. S'au ridicat să intre'n vilă.

— Și cu Procopie Olga ce-a rămas?

Matei Paraschiva a pus întrebarea.

— Eu cred că Procopie ar vrea acum să se întoarcă în brigadă. I-o fi rușine să spună. Am să-i arăt că nu-i de rușine să te îndreptăți, ci de laudă. În colectivul brigăzii se va schimba. Sunt sigur că va fi bine.

Au intrat cu toții în vilă. Plouă deabinelea. Se cern stropi mărunți și ceața a prins copacii, terasa. Albu stă cu fruntea lipită de geam. Se gândește: și-au ținut angajamentul. Undeva la mulți kilometri depărtare, trăește uzina lui, pulsează ca o inimă uriașă... Ferestrele largi sunt luminate. Se lucrează în schimbul de noapte. Intens, entuziast; și cântă toate strungurile, clocotesc toate motoarele, luminează toate aparatele de sudură...

Acolo se făuresc patriei, motoare. Aceasta se chiamă industrializare. Acolo, ca și pretutindeni la noi, oamenii luptă pentru socialism.

Spre casă... Ziua de muncă a celor trei tovarăși a fost bogată în realizări

Despre strungul lui Filișeanu tovarășii din atelier spun că seamănă cu o mașină de stanțat: așa de repede termină piesele, așa de bine aplică strungarul metoda sovietică la tăiere rapidă.

Or fi și cei doi în schimb? Sau Filișeanu își mai mută — pentru a câta oară — lucrurile dintr'o cameră în alta, în apartamentul lui din Ferentari. Că nu se înțelege cu nevasta la așezatul mobilei... Tudose? Tudose precis că-și mustruluește vreun copil:

Să nu-mi umbli cu cioara vopsită. Te întreb de matematici.

E ambițios, Tudose. Și copiii vrea să și-i știe primii la învățătură. Las' că-i frumos așa, gândi de bine Albu despre tovarășul lui.

Și Procopie Olga? Ce-o fi cu dânsa oare...

Cade ploaia mărunt și des, iar ceața a învăluit totul. Curând toamna-și va dănțui frunzele îngălbenite în rafalele vântului tăios, pe potecile pădurii, pe străzi...

Albu nu se poate lăsa cuprins de tristețea toamnei. Copacii sănătoși reînverzesc întotdeauna. Iar toamna-i de fapt împlinirea primăverii.

Eugen MANDRIC

Răsfoind cărțile

ÎNVĂȚÂND DELA GORKI

(Insemnările traducătorului)

Noul volum al nuvelelor și povestirilor lui Maxim Gorki tipărit de „Cartea Rusă" e de-o însemnătate deosebită pentru cititorii români.

Pe lângă incomparabila măestrie artistică a marelui scriitor, pe lângă figurile vii și episoadele de-un adânc dramatism omenesc, social, cartea așa cum e întocmită reprezintă și un prețios document, căci ilustrează în chipul cel mai desăvârșit evoluția lui Maxim Gorki ca om, ca scriitor și ca revoluționar, pe un spațiu de aproape cincisprezece ani, în faza decisivă a formării sale.

Ca traducător și stilizator care s'a străduit cu îndelungă migală să transpună cât mai fidel aceste nuvele și povestiri în limba patriei sale, mărturisesc că pătrunderea treptată în fazele acestei creșteri a omului, a creatorului și revoluționarului Maxim Gorki, va rămâne una din cele mai rare emoții ce pot ilumina viața unui scriitor vreodată. Participam parcă la desvăluirea unei taine a naturii. Așa cum în filmele științifice, cu mijloacele tehnice de astăzi, orice spectator poate urmări în câteva clipe cum germinează un grăunte, cum răsare planta, cum își desposde mugurii și frunzele, cum luptă cu intemperiile și le învinge, cum ajunge la maturitate, înflorește și dă roade.

Tot astfel, în paginile acestei singure cărți, cititorul găsește sintetizată în chipul cel mai simplu și strălucit povestea căutărilor și prefacerilor din creația unui scriitor.

Dela vagabonzii aproape romantici ca aspect și ca retorică din primele povestiri, până la profundul realism revoluționar din *Vara*, nuvelă scrisă în 1909, îndată după celebrul roman *Mama*, cine-ar crede că s'au scurs numai 15 ani?

Netăgăduit, arta de a zugrăvi desmoștenirii soartei și sbuciumul lor în decorul peste seamă de înăbușitor al Rusiei autocrate dintre 1894-1909 — netăgăduit că măestria aceasta s'a afirmat în opera lui Gorki chiar dela început.

Insă eroii lui Gorki din această epocă erau răzleți și individualiști, iar dramele lor se pierdeau într'un ocean de alte drame omenești și sociale, fără deplina lor semnificație. Fără forța explozibilă a unei conștiințe revoluționare.

Viitorul mocnea încă latent. Zăcea ascuns sub stratul de lavă.

In schimb, în *Vara*, scrisă în 1909, după amara dar fertila experiență a revoluției din 1905 și doi ani după *Mama*, cât de larg și de luminoase se deschid toate orizonturile! Ce optimism vibrează în fiecare pagină! Ce conștiință a eliberării ce va să vină inevitabil, se afirmă prin glasul fiecărui erou pozitiv!

Pasul dela realismul critic la realismul socialist era făcut încă depe atunci.

Gorki arcuise puntea între două lumi și două epoci literare: — «Pregătește-te de sărbătoare, mare popor rus! Curând va veni ziua renașterii tale, popor drag!».

Cu aceste cuvinte profetice și ferme ca o proclamație se încheie nuvela din 1909, pentru ca ele să fie ratificate de istorie în mai puțin de zece ani. Cât drum parcurs atât de scriitor, cât și de eroii săi, din 1894, dela mormântul bietelor victime obscure dintr'un pustiu de stepă: moș Arhip și micul Lionca! Cât drum, pe ce minunate căi, sub o stea călăuzitoare fără șovăială și greș!

La lectura rapidă, dela povestire la povestire, procesul acestei evoluții este vădit pentru orice cititor. Pentru traducătorul care a trudit ceasuri și ceasuri cu migală asupra paginilor din carte, cu grija pioasă să nu le trădeze cumva, se mai vădea paralel și o altfel de evoluție plină de învățăminte: o maturizare și o simplificare a stilului, a frazelor, a metaforelor și imaginilor. O artă concentrată la esențialul vital, ca un organism viu și desăvârșit, în care nimic nu e de prisos și fără să răspundă unei funcții precise.

Indeosebi din această pricină, ca traducător am încheiat ultima pagină a acestei gingașe și laborioase străduanii, cu sentimentul unei incalculabile recompense care nu figura în prevederile nici unui contract de editură: cu recompensa acestor învățăminte scriitoricești, cum nu mi le-ar fi oferit altfel lectura a sute de alte cărți, din toată literatura lumii și a veacurilor.

Cezar PETRESCU

Maxim Gorki — Nuvele — Editura Cartea Rusă

UN MARE ROMAN ISTORIC

Citind și recitind romanul istoric «Port-Arthur» al scriitorului sovietic A. Stepanov, am luat parte la asediul Port-Arthurului. Dela început, din noaptea când flota japoneză a atacat mișelește, prin surprindere, și până în ceasul când epopeea Port-Arthurului s'a sfârșit. Am luat parte, nu ca un spectator, ci luptând, suferind, dar biruind împreună cu zeci și sute de soldați ruși. Am «trăit» — după 47 de ani — asediul Port-Arthurului.

Autorul s'a aflat la Port-Arthur în timpul asedierii cetății de către japonezi. Tatăl său era acolo căpitan de artilerie. Autorul avea pe atunci numai 14 ani. Copil, dar la vârsta la care evenimentele se întipăresc adânc.

Firește că voluminosul roman (două volume mari, — în total peste 1200 de pagini) este fructul unei vaste documentări. Dar, cu toată documentarea, romanul nu ar fi avut poate excepționala putere de captivare și de evocare, dacă autorul nu ar fi *trăit* acea grandioasă epopee, și nu ar fi adus în roman tonul autenticului, al faptului trăit.

Romanele istorice realiste au, în general, marea însușire de a captiva atenția și interesul deoarece, chiar prin materialul lor, prezintă eroi care au fost aevea, a căror existență și fapte sunt certificate de istorie. Această parte de realitate se resfrânge și asupra părții de fantezie cu care vine autorul.

Astfel, în acest roman, se conturează figurile unor personagii istorice, ofițeri atașați poporului ca Macarov, Kondratenko, dar și a unor trădători ca generalul Stessel, care a vândut japonezilor apărarea Port-Arthurului. Fotografiile timpului ni-i prezintă așa cum au fost.

Iar în acest cadru de oameni care au existat în realitate, capătă chip de oameni reali, care ar fi existat și ei în adevăr, și zecile și sutele de personagii ale romanului, izvorîte din amintirile autorului, sau din imaginația lui.

Tonul romanului este acela al unei istoriri simple. Autorul nu a încărcat-o cu găteli literare, nici cu un stil prețios, nici cu descripții lungi.

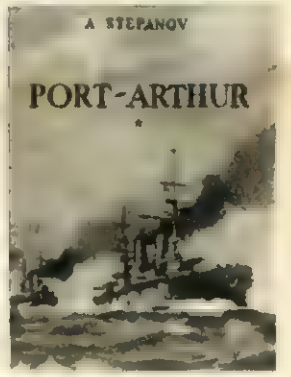

Totul e numai acțiune. Chipurile, caracterele, — multiple și variate, — se conturează cu o precizie de neuitat, din acțiunile lor, din felul cum participă la evenimente. Ce largi posibilități dă în mâna unui artist ca Stepanov această metodă!

Pentru demascarea dușmanilor de ieri și de azi ai păcii în Extremul Orient, pentru sublinierea caldă, emoționantă a vitejiei oștașului rus, ca și pentru stabilirea întregului adevăr istoric în legătură mai ales cu agresivitatea cercurilor guvernante ale Japoniei, romanul lui A. Stepanov înseamnă o mare frescă literară de evenimente istorice.

Demostene BOTEZ

A. Stepanov — Port-Arthur — Editura Cartea Rusă.

O CARTE PENTRU PĂRINȚI

Oare dece copilul meu a luat astăzi o notă mică la școală? Pentruce nu mă ascultă?...

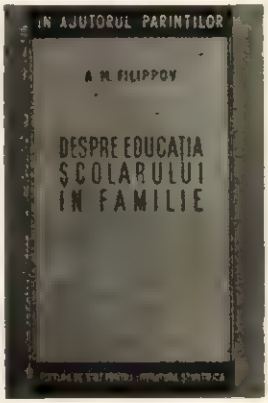

Intrebările acestea — și altele — care preocupă pe mulți părinți, nu mai sunt astăzi niște ghicitori. Pedagogii sovietici, în frunte cu Makarenko, au dat răspuns la aceste întrebări, pe baza experienței lor personale de ani și ani. Concluziile la care au ajuns sunt sintetizate limpede și la îndemâna oricui, în cărticica lui A. M. Filipov: „Despre educația școlarului în familie", publicată de Editura de Stat pentru Literatura Științifică. Aici părinții pot găsi un răspuns clar, un bun îndrumar în problemele educației copiilor lor.

A. M. Filipov — *Despre educația școlarului în familie* — Editura de Stat pentru Literatura Științifică.

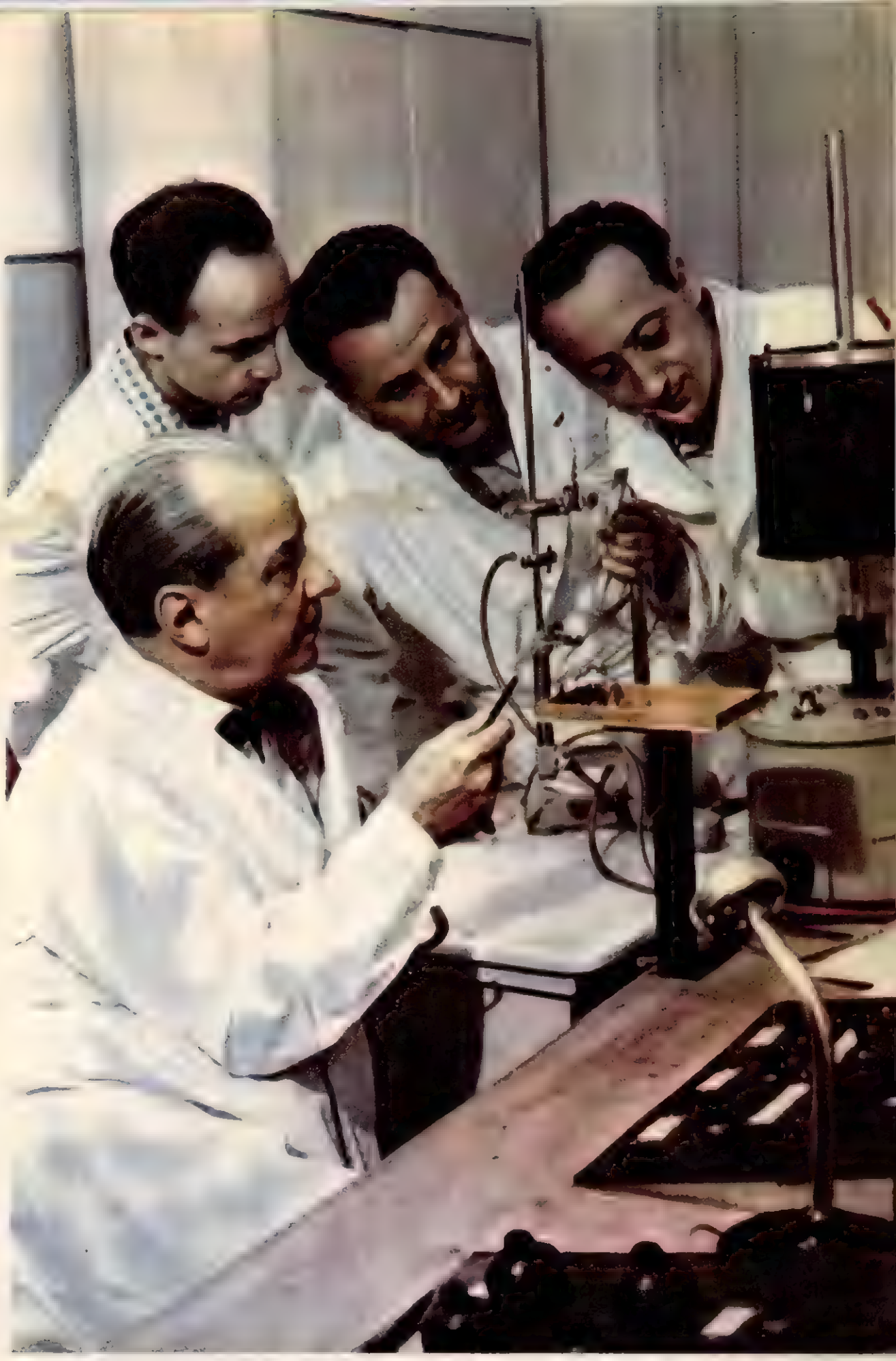

Știința sovietică este un izvor nepreţuit de învăţăminte pentru savanţii din ţara noastră. In clişeu : acad. prof. dr. D. Danielopolu explicând tovarăşilor M. Saragea, R. Floru şi C. Giurgea, colaboratorii săi ştiinţifici, o nouă experienţă bazată pe folosirea metodelor sovietice.

„NEUITATUL AN 1919" — minunata frescă istorică, realizată de cinematografia sovietică — a fost vizionat de sute de mii de oameni în țara noastră. Acest film este un document viu, înălțător, al luptei poporului sovietic pentru consolidarea revoluției, împotriva intervenționiștilor imperialiști. El cheamă azi la luptă împotriva acelorași dușmani ai păcii și ai independenței popoarelor. Filmul este un imn închinat genialilor conducători Lenin și Stalin, legăturii indisolubile dintre poporul sovietic și marele său călăuzitor pe drumul comunismului, tovarășul Stalin.

Întâlnirea omului din popor cu marele conducător. Rolul lui I. V. Stalin este interpretat de artistul poporului al U.R.S.S., M. Gheiovani; în rolul marinarului Șibaev, artistul B. Andreev.

Spionul imperialist (dreapta) s'a deghizat în haină simplă de marinar și vorbește în grai simplu, marinăresc. Dar vigilența luptătorilor revoluționari conduși de Stalin îl va descoperi.

O luptă grea şi plină de privaţiuni a dus poporul sovietic pentru apărarea tânărului stat socialist. Dar milioanele de oameni cum e Katia, logodnica marinarului Şibaev, (mijloc), au luptat până la victorie: astăzi, după 33 de ani, poporul sovietic construieşte victorios comunismul. In rolul Katiei — artista M. Kovaliova.

Aşa arătau intervenţioniştii în 1919 sub loviturile tinerei aviaţii roşii ; aceasta a fost şi va fi soarta oricărui agresor împotriva Uniunii Sovietice.

Unul din giganții de oțel trimiși de oamenii sovietici constructorilor Canalului...
Fără încetare, zi și noapte, cupa lui uriașă deschide drum nou apelor Dunării.

Pe frumoasele plaiuri ale Republicii noastre

PRIN REGIUNEA AUTONOMĂ MAGHIARĂ

de Silviu PODINĂ

Deasupra piscurilor Carpaților stăruie covor alb de zăpadă. Dimineţile, dupe Harghita, scoboară ceţuri dese, năpădind văile şerpuitoare ale Mureşului şi Oltului. În lumina aurie blândă a toamnei se văd până departe aşezările de piatră cu acoperişuri ţuguiate, spinări de dealuri cu iarba ruginită, iar din loc în loc, pe câte-o culme mai răsărită, ruinele castelelor vechi de unde grofii păndeau odinioară viaţa şi munca celor din vale. Pe aici au trăit oameni aspri, veniţi să străjuiască hotarele bântuite de dese năvăliri tătare. Asupra acestor meleaguri nici regele Ungariei n'avea drept de moştenire. Dar odată cu scurgerea anilor, urmaşii căpitanilor de oşti şi-au ridicat castele întărite, cocoţate pe creste. Şi drepturile cele vechi s'au pierdut. Secuii sărăceau, ajungeau iobagi pe moşiile nobililor. Nu odată văile au răsunat de vuetul răscoalelor, nu odată castelele au ars ca nişte făclii ameninţătoare. Secuii luptau pentru drepturile lor.

În 1849 ei s'au alăturat trupelor revoluţionare ale generalului Bem şi împreună i-au bătut pe Habsburgi, până când aceştia au fost nevoiţi să ceară ajutorul ţarului.

Mai apoi, pe lângă grofi, au început să răsară prin târguri şi alţi stăpâni, pricepuţi în afaceri. Nu purtau cămăşi de zale ci joben înalt şi frac albastru. Astfel la Sfântu Gheorghe domnul Klingher a adus războaie de lemn, le-a împărţit femeilor de prin sate, să-i ţesă pânză. Mai târziu, când au apărut războaiele mecanice, urmaşii domnului Klingher au strâns cu sila toate războaiele de lemn şi le-au făcut rug în curtea fabricii. Au ars războaiele, iar femeile de prin sate au fost silite să lucreze în fabrică câte 12 ore pe zi pentru câţiva creiţari.

Noii stăpâni au început să despoaie munţii. Pădurile străvechi se topeau sorbite de joagărele crescute pretutindeni ca ciupercile. Şiruri lungi de vagoane pline de scânduri luau drumul oraşelor iar piscurile rămâneau golaşe. Viaţa muncitorilor se făcea tot mai grea. Fabricanţii români spuneau cu toate prilejurile:
— Ungurii-s de vină! Sculaţi-vă împotriva lor!

Dar «domnii» unguri se înţelegeau «frăţeşte» în consiliile de administraţie cu cei români, în vreme ce muncitorii români se sbăteau în aceeaşi sărăcie lucie ca şi cei unguri.

Sărăcia a rămas şi după ce au venit hortiştii. Numai că atunci fabricanţii unguri strigau în gura mare:
— Românii-s de vină!

Dar secuii au înţeles că noii stăpâni, deşi vorbeau ungureşte, nu erau cu nimic mai buni decât cei plecaţi. Pentru o vorbă de revoltă muncitorii erau trimişi pe frontul de răsărit. În aceşti ani grei s'au ridicat patrioţii, comuniştii, care spuneau secuilor adevărul, le vorbeau despre libertate. Lazăr Mihai şi atâţia alţii au căzut răpuşi de gloanţele fasciştilor, dar libertatea pentru care au căzut ei, a venit.

În văile neasemuit de frumoase, au coborît tancuri sovietice. În anii ce-au urmat, partidul a măturat bandele lui Maniu care se năpustiseră să taie şi să spânzure pe cei care vorbeau ungureşte. Astăzi, în regimul democrat-popular, oamenii muncii din oraşele şi satele secuieşti trăiesc o mare bucurie. Constituţia patriei le-a consfinţit deplina egalitate în drepturi: s'a creeat Regiunea Autonomă Maghiară. Răspunzând prin minunate realizări de muncă, acestei măreţe înfăptuiri iniţiate de partid — aşa întâmpină oamenii muncii din regiune alegerile dela 30 Noembrie.

* * *

Târgu-Mureş, capitala Regiunii Autonome Maghiare. Încă din depărtare lucesc ţiglele smălţuite ale palatului cultural. În oraş sunt multe vestigii ale trecutului, portaluri gotice, înecate în umbră, case mohorâte cu grilajuri ruginite. Pe lângă ele suspină cu melancolie «domni» îndureraţi de fiecare locuinţă muncitorească ce se înalţă zveltă şi luminoasă. Privesc şi suspină cu melancolie când văd cum studenţii Institutului de medicină şi farmacologie fac cărămizi, prin muncă voluntară, pentru viitorul cămin studenţesc. Brigada lor poartă numele lui Filimon Sârbu şi a fabricat în fiecare zi câte 14—16.000 cărămizi. Brigada s'a angajat să acopere prin muncă voluntară 30% din totalul cheltuielilor. Studenta Nagy Etelka din anul trei e fruntaşă şi la învăţătură şi la fabricatul cărămizilor. Ea vrea să ajungă medic, să-şi închine munca poporului. Îşi aduce aminte de trecut. A avut 15 fraţi, dar opt din ei au murit unul după altul secerați de-o epidemie de difterie. Într'o singură zi, în casa lor au fost odată trei morţi. Pe-atunci era un medic la 15 sate şi acela sta mai mult la un pahar de vin cu solgăbirăul, decât să-şi facă datoria. Ca să nu mai bântuie epidemiile, să nu mai moară copiii, ca altădată, Nagy Etelka învaţă cu sârguinţă. Peste câţiva ani va colinda satele secuieşti, veghind sănătatea copiilor durdulii, viitori cetăţeni de nădejde ai Republicii Populare Române.

Uneori, seara, brigada se întâlneşte la Teatrul Secuiesc de Stat, unde în stagiunea trecută s'au jucat în limba maghiară piese ca: „Cetatea de foc" de M. Davidoglu, „Cântarul de călini" de A. Korneiciuk, „Revizorul" de Gogol şi atâtea altele. Acum aşteaptă cu nerăbdare premiera unei piese scrise de doi scriitori formaţi chiar în teatru: Kiss László şi Kovács Dezső. O piesă scrisă de doi scriitori secui, în care se arată viaţa grea a secuilor din vremea domniei hortiste.

Librăriile oraşelor din regiune, bibliotecile uzinelor şi ale gospodăriilor colective sunt pline de cărţi în limba maghiară. Oamenii muncii din Regiunea Autonomă Maghiară pot citi acum marile opere ale literaturii, traduse în limba lor.

Muncitorii din industria locală fabrică articole de consum pentru toate colţurile ţării. În curând la Târgu-Mureş se va ridica semeaţă o fabrică modernă de mecanică fină.

Dar nu numai în capitala regiunii clocoteşte această viaţă nouă. Departe, în raionul Odorhei, la poalele Harghitei cu vârfurile înzăpezite se zăresc coşurile înalte ale uzinei de fier dela Vlahiţa, veche de peste o sută de ani. Aici a fost stăpân pe vremuri unul Lancky, de care-şi amintesc cu ură muncitorii bătrâni. Apoi stăpânii s'au schimbat. A venit Bujoiu. În 1932, în perioada crizei el a concediat o mulţime de muncitori. Atunci, conduşi de partid, au hotărît să facă grevă. Şi la ceasul hotărît, fără măcar să sune sirena întreaga uzină a încetat lucrul. Direcţia a încercat să se răzbune.

Pe panoul de onoare al raionului Ciuc sunt înscrise realizările stahanoviştilor români şi maghiari.

La uzinele textile „Gh. Doja" din Sfântu Gheorghe... Harnicele filatoare muncesc cu însufleţire în cinstea sărbătorii alegerilor.

Nu este deloc ușor să zugrăvești petalele unei flori pe un vas de orgilă arsă... Și totuși muncitoarele dela „Industria Casnică de Ceramică" din Comănd, raionul Odorhei, reușesc o lucrează cu măestrie. Modelele depe vase sunt simple, inspirate din arta populară și au un minunat colorit. Iată-o pe fruntașa Iulia Katona care lucrează la ornamentarea vaselor ca o adevărată pictoriță. Nenumărate vase pictează ea într'o lună și fiecare floare pe care o zugrăvește o asemuie cu bucuria vieții noi, pe care o trăiește.

această clădire mare din Târgu-Mureș, fostă înainte a unui „domn", puterea populară o întemeiat Casa Copilului. Aici micuții români și maghiari trăiesc o copilărie frumoasă, lipsită de griji. Mulți din ei sunt orfani; dar lipsa părinților n'o simt de fel căci părinte iubitor și plin de grijă le e însuși Partidul. Și ei cresc ca florile, având în față un viitor pe care numai într'o țară cu adevărat liberă îl poate avea tânăra generație.

Dacă în trecut, prin aceste meleaguri, cei ce vorbeau în grai lor erau bătuți și asupriți, azi, copiii învață la școală în limba maternă. În clișeu - școala elementară nr. 4, de limbă maghiară, din Miercurea Ciuc.

aducând țărani din împrejurimi, dar nu i-a mers. Până la urmă a fost silită să reprimească pe toți cei concediați.

În vremea războiului, sub hortiști, uzina a fost militarizată. Se fabricau aici grenade. Și ca să înscăuneze mai bine teroarea, a fost numit un administrator militar, un locotenent, care se plimba toată ziua șuierându-și cravașa, trimițând la carceră pe muncitori pentru cea mai mică întârziere. Turbând de furie le spunea muncitorilor:

— Dacă v'aș putea curăța pe toți cu un singur glonte, aș trage. Dar două gloanțe n'aș strica pe voi că nu meritați atâta.

Gloanțe s'au tras în curând dar nu așa cum voia locotenentul și nu două, ci potop de gloanțe în care Armata Sovietică i-a înecat pe fasciști. Au fugit spre apus și locotenentul și patronii. Muncitorii au ajuns stăpânii uzinei. Având în frunte pe comuniști, au organizat un comitet care a luat în mâinile sale conducerea fabricii.

Foamea își arăta colții. Fasciștii jefuiseră totul. Din căști de oțel, din aluminiul avioanelor doborîte, muncitorii făceau cratițe și oale, pe care le vindeau prin sate pentru făină, pentru pâine... Chiaburii râdeau batjocoritor, le strigau că au ajuns cerșetori.

Azi, dușmanii nu mai râd: pentru prima oară în țară se fabrică la Vlahița cilindri pentru laminoare și carcase pentru motoare electrice. Uzina și-a depășit planul cu 35% . Mulți din cei care în 32 au încetat lucrul, care umblau cu cratițe în spinare, desculți, după hrană, sunt astăzi stahanoviști, întâmpină cu noi victorii alegerea deputaților lor în Marea Adunare Națională. Prin procentele scoase peste normă își exprimă ei dragostea și recunoștința față de Republică, față de partid. Nu sunt meșteri la vorbă, dar sunt meșteri la treabă. Orban Ferenc și-a luat angajamentul să repare cu echipa lui două cuptoare și să-și termine planul anual, în 11 luni. E mândru de fecioru-său Andraș, care la 16 ani, abia ieșit din școala profesională, se ține și el în fruntea strungarilor din uzină: „Lucrează bine, așa spune maistrul lui, nu eu". Secția stahanovistului Egyed și-a depășit planul pe Septembrie cu 107% . Pe timpuri, în 32, Egyed Albert a fost dat afară din uzină pentru „agitație comunistă". Dar solidaritatea tovarășilor nu l-a lăsat să rămână pe drumuri. Până la urmă patronii n'au avut încotro, au fost nevoiți să-l reprimească. De-atunci anii s'au scurs, dar Egyed nu uită ce-a fost. Privește la elevii săi sprinteni, veseli și bine îmbrăcați și fără să vrea își aduce aminte ce-a fost ucenicia lui: luni de zile a măturat atelierul, brutuluit și înjurat de maistru, privind doar pe furiș, cu coada ochiului, câte ceva din meseria ce-i era atât de dragă.

Egyed Albert a calificat la locul de muncă pe Benedek Gabor care, după șase luni și-a luat examenul de gradul I, iar acum e turnător specialist. El ține minte cuvintele lui Egyed:

— Acum că ți-au crescut aripile, eu te las să mergi singur mai departe. De-acum a venit vremea să ai grijă și tu de alți ucenici. Să se ridice împrejurul nostru cât mai mulți turnători de nădejde.

Elanul în cinstea alegerilor pulsează nu numai în întreprinderile din orașe, ci și sus, în creerii munților, acolo unde brigăzile de tăietori doboară bușteni de brad, cu ferestraie electrice sovietice, și mai jos, la Combinatul I.P.E.I.L. Reghin, unde niciun muncitor nu este sub plan. Bușteni coborîți din munți se transformă în barăci prefabricate, în planoare ce vor înfrunta albastrul cerului, în lăzi rășinoase pentru mărfuri, în bărci sportive care să spintece valurile, în mandoline și viori.

La Sfântu Gheorghe se învârt sulurile cu bumbac țesut undeva prin Cuban, țăcăne mașinile de țesut. Vremea domnului Kis Ingher a apus pentru totdeauna. Dar muncitoarele Uzinelor Textile „Gh. Doja" își aduc aminte de ea oridecâte ori stau de vorbă cu bătrânul muncitor Csintos Andras, care și-a măcinat sănătatea în încăperea umedă a vopsitoriei. Pe-atunci nimeni nu se gândea să curețe aerul otrăvit de chimicale. Astăzi munca la vopsitorie e mecanizată, s'au făcut instalații de ventilație și de condiționare a aerului. Astăzi fabrica nu mai seamănă cu ce a fost acum 10 ani. În 1948 s'a construit o nouă filatură, cu ringuri și flaiere sovietice: acum se montează o nouă răsucitorie cu mașini venite din Republica Democrată Germană. Înainte de aniversarea proclamării Republicii noastre, aceste mașini vor răsuci nesfârșite fire albe de bumbac sovietic și românesc.

În secții, megafoanele au transmis cuvintele tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, zugrăvind întâiașarea patriei noastre peste câțiva ani. Răspunsul uzinei a fost nenumărate angajamente însuflețite de depășire a planului, atât la filatură cât și la țesătorie. Inimile au bătut mai viu. Cuvintele conducătorului iubit al poporului nostru arătau împlinirea visurilor de frăție și fericire a oamenilor muncii din această regiune împreună cu tovarășii lor de luptă și muncă din întreaga Republică.

* * *

Pe firul văilor Mureșului, Oltului, se înșiră sate bătrâne, cu acoperișurile țuguiate de țiglă năpădită de mușchi. Pe crestele domoale pământul cafeniu e răscolit adânc, de fierul tractorului, e grăpat și semănat așa cum învață știința sovietică. Munci-

torii gospodăriei de stat „Stahanov" din Reghin au învățat cum trebuc să îngrijești pământul, ca să-l silești să-și desvăluc bogățiile ascunse. Ei au aplicat întocmai agrominimul și au dat patriei 14.000 kgr. de cartofi la hectar, au depășit planul de predare a cotelor de cereale cu 15% .

În jurul tarlalelor gospodăriei de stat se întind una lângă alta gospodăria colectivă din Batoș și întovărășirile din Voivodeni, Apalina, Reghin, Breaza, Dedra

— Avem aici o adevărată cetățuie de agricultură socialistă, spune zâmbind tovarășul Karoly Ludovic, mecanicul gospodăriei. A învățat meseria în Uniunea Sovietică, la un sovhoz. Acolo a văzut și a înțeles el ce'nseamnă adevărata prietenie între popoare, acolo și-a pus pentcu prima oară întrebarea .

— Oare când o să fie și la noi așa ?

Și în minte îi veneau anii dinaintea războiului, când era înjurat cumplit, batut, de plutonierul de jandarmi, numai pentrucă nu știa românește. De câte ori n'a auzit cuvinte jignitoare ! Astăzi în gospodăria de stat „Stahanov" - Reghin, în gospodăriile colective și întovărășirile din jur muncesc cot la cot români, unguri și sași. Ceeace a văzut Karoly Ludovic în sovhoz, începe să vadă și aici acasă la el. La Târgu-Mureș, în căminele de zi și în casele pentru orfani cresc și se joacă alături copii români și unguri. Astăzi Karoly Ludovic învață cu dragoste românește, că doar e președintele sindicatului agricol și vrea să se înțeleagă cu fiecare muncitor pe limba lui.

Foștii szalasiști și legionari și chiaburii mai încearcă cu vorbele mieroase ale naționalismului să înveninеze oamenii, și câte-un popă catolic, plătit în loc de arginți cu dolari, mai scapă câte-o rugăciune către „dumnezeul lui Truman". Dar nu le merge. Oamenii muncii îi demască. Pe peretele unei case din comuna Ilieni e scris cu litere negre : „Aici locuiește un chiabur. Nu credeți ce spune"

Regiunea Autonomă Maghiară a ieșit prima pe țară la însămânțările de toamnă. Pentru câștigarea acestui loc de cinste au luptat în primele rânduri cele peste 70 de gospodării colective resfirate pe văile apelor și la poalele Carpaților.

Pe malul Mureșului, printre casele comunei Acățari, înșirate dealungul drumului de țară, se ridică mândru sediul gospodăriei colective „Gheorghe Doja". Toamna aceasta gospodăria se poate lăuda că și-a semanat tarlalele mai devreme ca în toamna trecută

— Întrebați decе ? — spune președintele Nagy Domocoș. Apoi să vă spun : «Anul acesta am făcut curățenie mare, sau mai bine zis am plivit buruienile din holdă». Când te vede că-l privești mirat, continuă Am scos chiaburii. Până nu demult aveam șapte cuibăriți în gospodărie. Ni i-a băgat pe gât un om de-al lui Luca. „Nu sunt chiaburi", așa spunea că între secui nu sunt chiaburi, că secuii trebue să se unească toți. Numai că-i cam greu să unești focul cu apa. Își făceau de cap chiaburii în regiunea noastră. Învârteau afaceri fără grijă și mai miluiau pe câte-un bandit strecurat în vreun post cu câte-un porc gras, ori o vacă cu lapte. Cum să te unești cu alde Kiss Ferencz, Kiss Károly, Gall Beni, la care am slugărit pe vremuri ?

În Angheluș, Kovásznai János aducea oamenii înainte vreme la lucru împinși dela spate de baionetа jandarmilor, îi punea să muncească câte două zile pentru un kilogram de cartofi la clădirea casei sale cu etaj.

Și un asemenea om ajunsese să prezideze adunarea pentru înființarea gospodăriei ! Se credea tare, pentrucă îl avea în spate pe Süszler, peatunci secretar al raionului de partid și cumnatul lui V. Luca. A început să cuvânteze cu glas mare împotriva celor mai dârzi comuniști din sat. Dar s'au ridicat comuniștii în frunte cu Ștefan Jenő și Kristály Márton, și nu s'au liniștit până ce n'au demascat și pe chiaburi și pe cei ce se ascundeau în spatele lor.

Astăzi, în casa cu etaj, cu lumină electrică, în care până nu demult chiaburul Kovásznai János chefuia împreună cu cumnații lui Luca, este sediul gospodăriei colective «Gábor Áron».

Povestind despre începutul gospodăriei, președintele Kristály Márton, se înfierbântă și trântește sdravăn cu pumnul în masă.

— Geaba a împănat Luca regiunea cu tot felul de neamuri. Că noi una știm și bună : fie el ungur ori român, dacă-i chiabur ori le ține partea, apoi noi săcuii muncitori știm care-i rânduiala ; că pe vremuri, și sub Maniu și sub Horthy, ne-a fost la fel de greu ca țăranilor muncitori români.

Gânditor, ca și cum ar scruta niște adâncuri întunecate ale trecutului, șoptește :

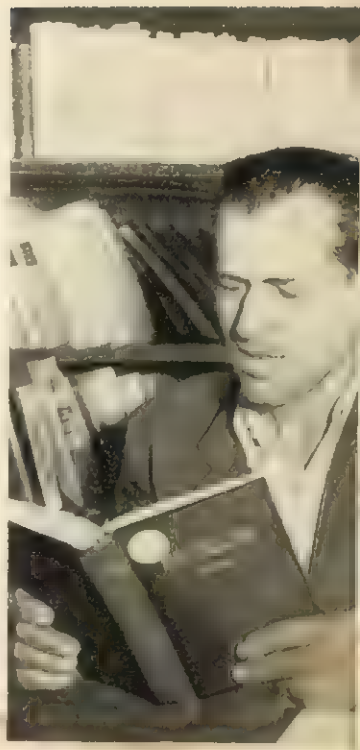

Sute de mii de volume — cărți ideologice, literare, științifice — în limba maghiară stau la îndemâna oamenilor muncii din Regiune

— Tare greu ne-a fost, dar acuma a răsărit soarele...

. . .

Peste dealuri și munți strălucește soarele tomnatec. Pe costișele golașe, despuiate fără milă de foștii stăpâni, cresc puieți tineri sădiți și îngrijiți cu dragoste. Vor trece anii, ei vor crește, și noi păduri bogate, foșnitoare, vor străjui aceste meleaguri ce se trezesc la viață. Cântecele aspre și amintirile amare vor rămâne doar o mărturie întunecata a trecutului. Copiii gateriștilor, ai muncitorilor metalurgiști din Vlahița, ai celor ce înalță termocentrala dela Sângeorgiul de Pădure, copiii colectiviștilor vor învăța în limba lor, vor cânta în limba lor bucuria de viață și de muncă și nu le va veni să creadă când bunicii le vor povesti despre întâmplări cumplite ce-au fost odată.

„Aici locuește un chiabur, nu credeți ce spune !" — au scris țoranii muncitori din Ilieni pe zidul casei unui chiabur

Înfrățiți în muncă, înfrățiți la cântec și joc — așa trăesc astăzi oamenii muncii români și maghiari. În fotografie : echipa de cântece și dansuri a căminului cultural din comuna Kendul Mare, raionul Sângeorgiul de Pădure

Oglinda măreţelor realizări

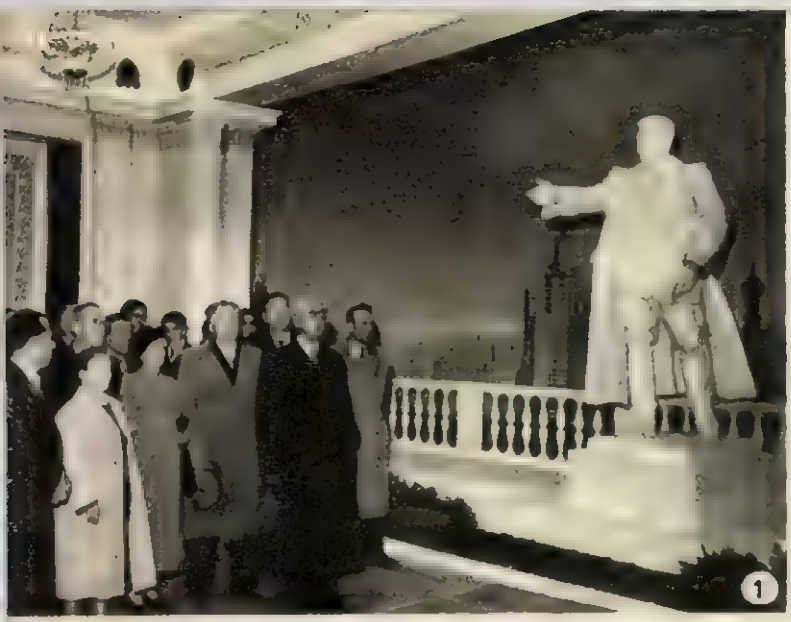

În zilele istorice ale celui de al XIX-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice a fost deschisă în Capitala ţării noastre, cu prilejul Lunii Prieteniei Româno-Sovietice, expoziţia „Uniunea Sovietică pe drumul construirii comunismului".

Cuprinzând bogate şi variate aspecte ale muncii şi vieţii oamenilor sovietici, expoziţia înfăţişează vizitatorilor săi o măreaţă frescă a realizărilor oamenilor sovietici, care, sub conducerea Partidului Comunist şi a tovarăşului Stalin, construiesc comunismul.

Un minunat sentiment de bucurie şi admiraţie încerci când vezi imaginea imenselor uzine şi hidrocentrale, a uriaşelor furnale şi turle de sonde, a instalaţiilor şi maşinilor perfecţionate. Toate ilustrează formidabila dezvoltare a industriei sovietice, dezvoltare care nu are şi nu poate avea pereche în lume. Documente, despre cât de înaintată este agricultura în Ţara Socialismului, despre grandioasele realizări dobândite în domeniul ştiinţei, arhitecturii, literaturii, cinematografiei, vorbesc în expoziţie nenumărate panouri, machete, fotografii, grafice. Toate aceste realizări sunt înfăptuite de oameni sovietici care stau de strajă păcii în lume. Ele au la temelia lor dorinţa nestrămutată de pace a constructorilor comunismului, consecventa politică de pace şi prietenie între popoare a Statului Sovietic. Plecând din sălile expoziţiei nenumăraţii oameni ai muncii care o vizitează duc cu ei nemărginita admiraţie pentru realizările constructorilor comunismului, duc cu ei bogate învăţăminte, convingerea de nesdruncinat în victoria forţelor păcii în frunte cărora stă marea şi puternica Uniune Sovietică.

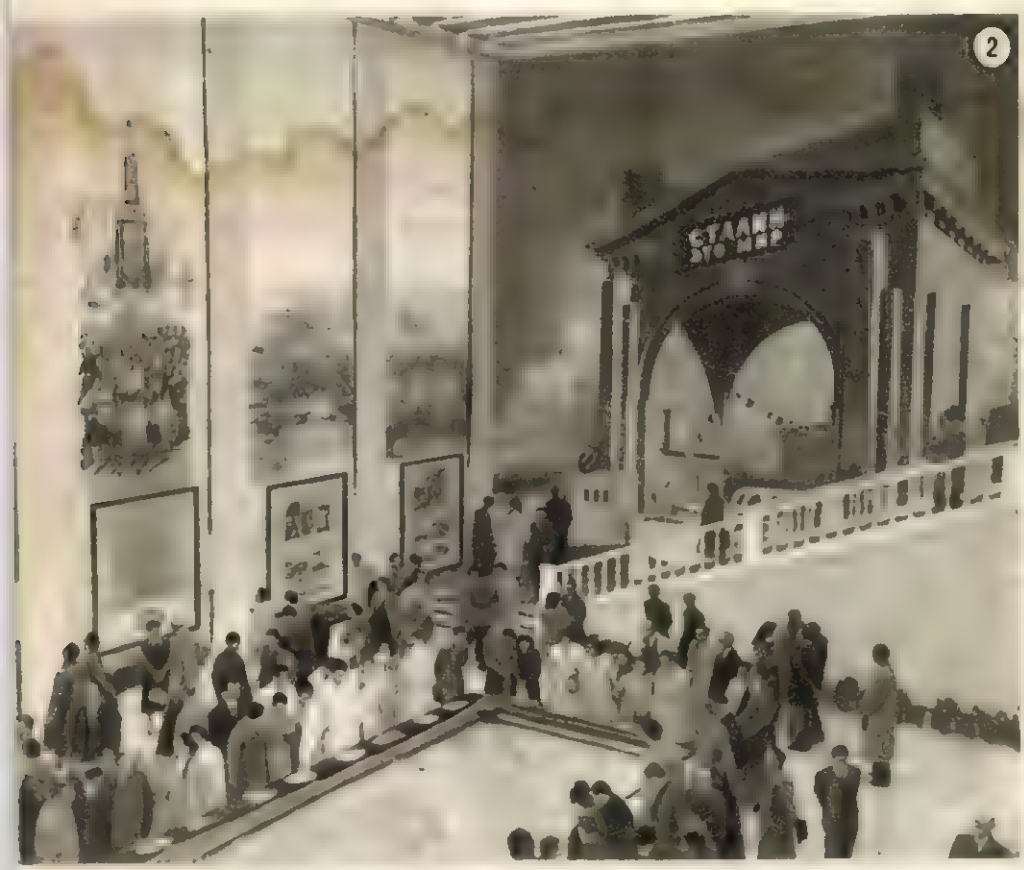

1

O impunătoare statuie a tovarăşului Stalin domină „sala păcii". Stalin este stegarul păcii în lumea întreagă, Stalin conduce cu înţelepciune popoarele sovietice pe drumul păcii, al construirii comunismului, al fericirii. Clişeul reprezintă un aspect dela inaugurarea expoziţiei, care a avut loc în prezenţa delegaţiei sovietice.

2

Aspect din marea sală centrală a expoziţiei. Sute de vizitatori admiră zilnic macheta arcului de triumf al Canalului navigabil Volga-Don „V. I. Lenin", prima mare construcţie a comunismului. Pe frontispiciul machetei se văd înscrise cu litere luminoase cuvintele: „Stalin înseamnă pace". Acest gând, acest adevăr i-a însufleţit în eroica lor muncă pe gloriosii constructori ai Canalului, îi însufleţeşte în lupta de zi cu zi pe partizanii păcii din lumea întreagă. În mijlocul sălii se află harta Canalului. Muncitori, tehnicieni, savanţi, studenţi — numeroşi oameni ai muncii — se opresc şi parcurg cu privirile marele drum de apă care dă unor regiuni întinse viaţă şi belşug.

3

Macheta Universităţii „Lomonosov" din Moscova strânge în jurul ei nenumăraţi vizitatori, în special studenţi, tineri muncitori şi elevi. În timp ce în ţările capitaliste tânăra generaţie este condamnată la o viaţă chinuită şi pregătită pentru războiul de agresiune, Statul Sovietic asigură tineretului minunate condiţii de dezvoltare, cele mai largi posibilităţi de învăţătură şi muncă creatoare.

4

La fiecare pas panourile cu fotografii şi cifre arată nemaiîntâlnitul belşug de produse de care va dispune Uniunea Sovietică la sfârşitul celui de al cincilea plan cincinal. În clişeu: un grup de vizitatori privind cu interes panourile care vorbesc despre dezvoltarea zootehniei.

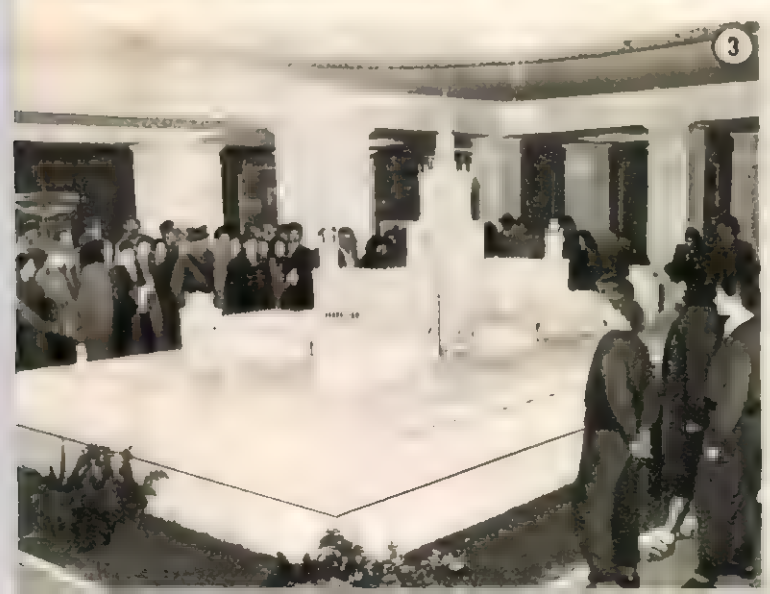

Va vota și Emin Nazandé

Mașina de ștanțat țăcăne înfierbântată, dar șefa de echipă Emin Nazandé îi stăpânește puterea cu mâinile ei mici, harnice

Cu mai bine de patruzeci de ani în urmă, în satul acela din Dobrogea, s'a născut o fetiță și părinții i-au pus numele Nazandé. Hogea chemat în grabă, a intrat aplecându-se în casa ce sta gata să se prăbușească. Tatăl, cioplitorul în piatră Emin, s'a frânt de șale în fața lui, iar soția-i, cu fața ascunsă în feregea s'a mistuit în colțul de apus al casei. Hogea s'a așezat pe un covoraș în mijlocul odăii, cu fața la răsărit, și și-a aplecat capul. A stat o clipă așa, apoi a început să cânte, abia auzit, un cântec tânguitor, neîntrerupt, ca un plâns resemnat. Prevestea drumul greu al unei vieți care începea, drumul întortocheat și plin de dureri al puiului de om înfășat în copăiță. Din când în când, Emin arunca, în vatra încinsă, câte o bucată de tizic, umplând încăperea de fum. Și glasul hogei urca, cobora plângător, cobitor. Inima tatălui se strângea de durere, iar mama din colțul de apus al casei, plângea, plângea...

Dar hogea a greșit când în Februarie 1911, a prevestit durere pentru toată viața fetiței Emin Nazandé. Ea a crescut mare. Ce-i drept, a avut necazuri, a suferit asprimea vieții din trecut, și-a plecat capul îndurerată și rușinată când stăpânii îi strigau: «Arăpoaico, fă asta, fă astălaltă, nu sta degeaba, muncește, neam de necredincios, neam de rob!»; dar nu toată viața ei a urmat drumul prezis de hogea la căpătâiul fiecărui nou născut. Iată că drumul a cotit și a lăsat în urmă tristețea și durerea din trecut, foamea și mizeria cumplită.

Emin Nazandé a pornit-o cu munca dela 10 ani. La școală n'a putut merge. A mers în schimb la stăpân: îngrijea de copii, spăla rufele cu mâinile ei mici, culegea tutunul, amețită de mirosul lui puternic. Suferea mânia și bătăile stăpânilor.

— Așa e viața — îi șoptea amărât tatăl — așa a cântat și hogea.

Tatăl Emin a închis ochii tot robind.

— Așa e viața — îi șoptea mai departe mama, care suferise și robia stăpânilor și a bărbatului.

Au trecut anii dar resemnarea nu putea pune stăpânire pe sufletul lui Nazandé.

— Nu așa trebue să fie viața omului! — gândea ea. Și ura arzătoare împotriva asupritorilor i s'a înfipt adânc în suflet, adânc.

Au trecut anii, a izbucnit războiul, care a prins-o pe Nazandé tot robotind la stăpâni. A venit apoi eliberarea. Și Nazandé a văzut cum toate drumurile i se deschid către o viață nouă. A căpătat drepturi, la fel ca bărbații, ca orice om al muncii, cetățean al țării acesteia unde ea se născuse. A intrat în Frontul Democrat Tătar.

— Așa e viața, mamă, viața este luptă, muncă.

Demult a închis ochii hogea, care prezicea fiecăruia drum greu, fără liman bun pe pământ, făgăduind pe lumea cealaltă munți de pilaf și Hurii frumoase. A închis ochii și tatăl Emin, robul tătar. Dar mama trăește. Feregeaua a scos-o, a aruncat-o și răsuflă liberă, se bucură azi din plin de viața nouă a fiicei sale, Emin Nazandé.

* * *

Mașina de ștanțat țăcăne înfierbântată, dar șefa de echipă Emin Nazandé îi stăpânește puterea cu mâinile ei mici, harnice. E o femeie potrivită de stat, cu fața ovală, cu ochii ridicați de colțuri spre tâmple. Are părul negru-cărbune și aspru. Muncește atentă, tăcută, cu grijă. În juru-i, celelalte patru tovarășe din echipă cu care-și duce munca. Nu este mult de când stahanovistul Traian Mărăcinescu a calificat-o în această muncă, după metoda Kotlear, metodă datorită căreia mulți muncitori dela fabrica „Munca" din Constanța au devenit fruntași.

— Trebue să învețl, — i-a spus el. Fabrica noastră are nevoie de oameni pricepuți în meserie.

Emin Nazandé a ajuns acum șefă de echipă. A învățat și carte. În fabrică a absolvit cursurile școlii de alfabetizare, ciclul II.

Mașina țăcăne mereu. În curând va veni schimbul de după amiază și Nazandé îi va preda mașina din mers, având grijă ca aceasta să fie în perfectă stare. Apoi se va duce să vadă cum joacă fetele cele tinere din echipa de dansuri a fabricii. Le va urmări încântată jocul, le va corecta gesturile, le va bate ritmul din palme. Și tinerele tătăroaice vor juca voioase, după o melodie lentă, orientală, cu izbucniri de bucurie stăpânită în notele ei. Și Nazandé își amintește, în orele acestea plăcute, toată viața ei amărâtă din trecut și cu atât mai vârtos îți iubește viața de acum.

Locuința ei nu mai este în Anadolchioi, cartierul acela al orașului năpădit întotdeauna pe vremuri de mizerie și inundații. Nu mai locuește într'o casă pe care, la o suflare mai puternică, vântul ar smulge-o din temelii. Emin Nazandé urcă în fiecare seară scările unei case solide, cu etaj, din centrul orașului, unde bătrâna sa mamă o așteaptă cu masa Clipe plăcute pentru fata fostului cioplitor în piatră Emin. În fața mesei inundată de lumina beculu electric, Nazandé citește iar mama brodează.

— Mamă, — îi spune ea bătrânei ridicând ochii depe carte — știi că vom vota acum din nou. Nu știu de ce, dar mi-a venit în minte cântecul de naștere al hogei, care spunea că fericirea este într'o altă lume Nu, mamă! Fericirea o fac aici, pe pământ, oamenii: noi, împreună cu cei aleși de mine, de tine.

Dionisie ȘINCAN

Emin Nazandé se înscrie în listele de alegători, la centrul Nr. 2 din Constanța.

Clipe plăcute pentru fata fostului cioplitor în piatra Emin. În fața mesei inundată de lumina becului electric Nazandé citește, iar mama brodează. (fotografia din dreapta).

DECEMBRIE 1917

— evocare pe marginea unui document —

de **A. G. VAIDA**

I

Dinspre mare bătea viscolul. Spulbera zăpada în vârtejuri, peste sălciile negre dela Şveştovca, peste bălţile înghetate ale deltei. Cerul sur părea că se prăvăleşte peste casele Sulinei, peste Dunărea ca oţelul, peste marea răscolită. Pe uliţele oraşului trei bărbaţi înaintau anevoie, cu capul în piept, împotriva furiei vântului. Pulpanele mantalelor de marinari le fluturau în viscol. Aproape de centru, cei trei cotiră pe o străduţă dosnică. Vântul îi izbea acum în faţă cu ţepii ascuţiţi ai zăpezii. Se opriră în faţa unei case scunde, pe jumătate înecată în nămeţi.

— Am ajuns, zise unul, scuturându-şi mantaua.

Ceilalţi îşi scuturară şi ei zăpada depe mantale, cel dintâi bătu în singura fereastră luminată a căsuţei. Uşa se deschise scârţâind şi un nor de aburi năvăli afară. Din aburi se ivi un chip bărbos.

— Noi sântem, Ivane, zise întâiul marinar. Dăne drumul că am îngheţat, din port şi până aici.

Bărbosul ieşi, se uită în toate părţile, apoi le făcu loc să intre; îl urmă şi el, trântind uşa după dânsul. In tindă, le-o luă înainte şi pătrunse într'o odăiţă unde mai erau doi inşi.

Ivan anunţă:

— A venit Petru cu încă doi tovarăşi de-ai lui...

Petru era cel care bătuse în fereastră. Îşi ştergea mustaţa de ciucurii de zăpadă şi se uita cercetător şi prietenos la cei din casă:

— Aţi venit de mult, fraţilor?

„Fraţii" erau un bărbat tânăr, zdravăn, într'o haină de piele şi un om cărunt, cu faţa brăzdată şi supţă. Rusu şi Tătucul. Amândoi lucrători la Fernic din Galaţi, care îşi mutase fabrica la Odessa. Amândoi revoluţionari. Bolşevici. De câte ori vin la Sulina, aduc ziare şi manifeste, pe care marinarii le strecoară spre Galaţi şi Brăila...

Cel cu haina de piele răspunse la întrebarea lui Petru:

— Sântem aici de vreun ceas. Credeam că nu mai veniţi...

— Am venit, zise Petru, aşezându-se pe o bancă pescărească, lângă perete. Abia am putut să plec depe vas cu tovarăşii ăştia doi, Dănilescu şi Ionescu. Comandantul ne-a consemnat: mi se pare că pornim în larg... De aia n'au putut veni şi ceilalţi...

Dănilescu — un om de vre-o patruzeci şi ceva de ani — încărunţit de viaţa grea. Ionescu, mult mai tânăr, se uita împrejur cu ochi mici, şireţi. Era aici a doua oară; întâia dată, fuseseră opt marinari şi le vorbise Rusu. Acuma, iată-l pe Tătucul că se ridică în picioare, schimbă două vorbe în şoaptă cu cel în haina de piele şi începe:

— Păi, dacă alţii nu mai vin, să-i dăm drumul noi. Aţi auzit ce s'a întâmplat acum o lună, în Noembrie, în Rusia? Ştiţi că noi, bolşevicii, am luat puterea? Şi că muncitorii români dela Fernic, dela Odessa, au format batalioane revoluţionare?

Doi dintre marinari ascultau cu ochi strălucitori. Ionescu, cel de-al treilea, zâmbea silit şi se uita cu o privire curioasă, când la Rusu, când la Tătucul. Ivan intră cu un samovar şi îl puse pe masă; apoi scoase câteva ceşti dintr'un dulap:

— Mai beţi şi câte un ceai, zise el şi se aşeză lângă Petru. Vântul sguduia ferestrele şi se auzea târâitul sec al zăpezii izbită în ferestre de viscol. Rusu îşi turnă o cană de ceai aburind; ceilalţi făcură la fel. Tătucul aşteptă până-i văzu pe toţi la locul lor:

— Da, tovarăşi: la Petrograd, la Moscova, în toate oraşele mari şi la Odessa, puterea e în mâinile muncitorimii revoluţionare. Dar Cartierul General al Armatei organizează contrarevoluţia. Toate puterile burgheze vor să înăbuşe libertatea noastră... Nemţii au pornit asupra Ucrainei. Guvernul român dela Iaşi vrea să cotropească Basarabia; au şi pornit trupe peste Prut... Iar vasele voastre de-aici din Sulina, e vorba să fie trimise împotriva puterii revoluţionare din Odessa.

Petru şi Dănilescu se schimbaseră la faţă. Începeau să înţeleagă... Tătucul urmă:

— Organizaţia noastră ne-a trimis la voi; avem să vă cerem ceva. Ce anume, o să vă spuie tovarăşul Rusu, care e membru în comitetul de partid al bolşevicilor din Odessa.

Privirile strălucitoare ale lui Petru şi Dănilescu se întoarseră spre omul în haină de piele. Cu coatele pe genunchi, Ivan îşi depăna fuiorul bărbii. Numai Ionescu părea speriat şi se retrăsese mai spre perete.

— Tovarăşi, începu Rusu, partidul bolşevicilor vă chiamă în ajutor. Împiedicaţi-i pe nemţi şi pe boerii români să ne atace ţara, libertatea, cuceririle revoluţiei! Împiedicaţi plecarea vaselor din port împotriva noastră! Ridicaţi steagul roşu, steagul luptei proletare, steagul lui Lenin! Începeţi şi voi lupta pentru eliberarea patriei voastre de sub cotropitorii nemţi, de sub asuprirea boierilor, fabricanţilor şi regelui vândut străinilor!

Petru, cuprins de un fior, se gândea: „Trebue să răspundem la chemarea asta!". Organizaţiile revoluţionare depe vasele staţionate în Sulina, puteau opri atacul împotriva Odessei. „Da, putem! Niciun vas nu va porni din Sulina".

Dănilescu îl privea întrebător. Petru îl văzu şi pe el schimbat la faţă şi ghici că e pătruns de acelaş fior. Se înţeleseră din ochi, apoi Petru se ridică în picioare şi spuse simplu:

— Tovarăşe Rusu şi Tătucule, spuneţi-le fraţilor noştri din Odessa că începem să organizăm şi noi batalioane revoluţionare şi începem lupta, ca să vedem slobod şi poporul nostru!

II

Ionescu rămăsese în târg „ca să-şi vadă nişte rude". Petru şi Dănilescu se urcaseră pe vas; oţelul cenuşiu al turnurilor era biciuit de viscol; sârmele antenelor dela catarge şuierau în vânt. Cum călcară pe punte, marinarul de sentinelă se apropie de Petru şi-i şopti:

— In zori pleacă toate vasele în larg...

— Incotro? întrebă scurt Petru. Celălalt dădu din umeri: nu ştia. Cei doi porniră pe punţea lucioasă, lăsându-l singur, cu arma pe umăr, cu spatele spre bătaia vântului. Prin vânzoleala zăpezii se zărea apa frământată, întunecată şi formele cenuşii ale celorlalte vase legate la cheiuri. Cu ochii spre ele, Dănilescu şopti tovarăşului său:

— Ai înţeles? Vasele nu trebue să plece!

Petru nu-i răspunse deadreptul. Ochii lui ce-

nuşii se făcuseră la fel de aspri ca apele mănoase şi reci care izbeau coastele de oţel ale vaselor. Murmură:

— Du-te şi scoală pe tovarăşii noştri, fără să simtă oamenii comandamentului. Să vie sus pe punte. Trimit eu vorbă şi la celelalte vase...

* * *

Peste câteva minute câţiva matrozi stăteau strânşi în jurul lui Petru, şi-l ascultau cu încordare. Ceeace vorbeau ei nu se putea auzi, în şueratul ascuţit al viscolului. Dar în curând câţiva se desfăcură din grup, lăsară bărcile în apă şi începură să vâslească; bărcile se depărtaseră pe valurile frământate şi sure: fiecare din ele se îndrepta către unul din celelalte vase din port. Cei ce rămăseseră în jurul lui Petru îl urmară spre provă. Vântul era mereu mai mânios şi ţiuia prin catarge; fura cuvintele vorbitorului şi le ducea peste ape; dar matrozii se înghesuiau în jurul lui Petru şi al lui Dănilescu, care se întorsese de sub punte împreună cu încă vreo douăzeci-treizeci de matrozi. Când tropăitul greoi al bocancilor pe plăcile de metal ale punţii se linişti, Petru începu:

— Măi, tovarăşi! Muncitorii, ţăranii şi soldaţii ruşi au făcut revoluţie! Vor pace şi pământul să fie al celor ce muncesc! Toată puterea e în mâna Sovietelor de muncitori, ţărani şi ostaşi. In fruntea guvernului revoluţionar e Lenin!

Oamenii se frământau împrejurul lui. Glasurile lor se ridicară, se învălmăşiră: da, auziseră şi ei! Era adevărat, prin urmare, ce se spune! Un flăcău cu obrajii supţi, înroşiţi de ger, strigă:

— Apăi, atunci, nu mai e mult şi-i revoluţie şi la noi!

— Da, aşa e! — încuviinţară câţiva; izbucniră râsete, în care răsuna bucuria, dar şi o încordare înfrigurată. Dănilescu le făcea semne arătând spre cabinele ofiţerilor. In învălmăşeala care se lăsa, în vântul aspru încărcat cu zăpadă îngheţată, Petru vorbi mai departe:

— Tovarăşi, guvernul ciocoilor dela noi mobilizează trupe ca să ocupe Basarabia. Pe noi vor să ne pornească asupra Odessei.

— Nu mergem! — strigă flăcăul cu obrajii înroşiţi de ger. Alte glasuri roştiră cu aceeaşi împotrivire înfundată:

— Nu mergem! Să se ducă ciocoii! Să se ducă ofiţerii! Noi nu luptăm!

— Ba da! Strigă Petru cu un glas care îi răscoli pe toţi. Îi ardeau ochii. — Ba da! Luptăm! Dar împotriva duşmanilor revoluţiei! Să ridicăm steagul roşu! Să luptăm alături de fraţii noştri ruşi, alături de batalioanele revoluţionare româneşti!

Cu toate semnele disperate ale lui Dănilescu, marinarii începură să strige:

— Da! Steagul roşu! Să începem!

— La arme! strigă Petru, acoperind glasul celorlalţi. Matrozii se împrăştiară alergând; sub bocancii lor, punţea răsuna adânc. In jurul lui Petru rămăseseră doar vreo cinci, strânşi în întuneric şi viscol. De sus, dela comandă, o lampă electrică aprinsă trimise un mănunchi de raze asupra lor — fulgi deşi de zăpadă jucau în mănunchiul de raze — apoi se stinse.

— Ofiţerii! zise Dănilescu printre dinţi. Ne-au auzit.

— Nu-i nimic! Să vie, —răspunse calm Petru.

In aceeaşi clipă se auziră glasuri la scara ce ducea până la cheiu. Iarăşi se aprinse lumina; în bătaia ei, prin fulguirea neastâmpărată spulberată de vânt, Petru şi Dănilescu recunoscură ofiţeri din poliţia portului. Intre ei, un marinar: Ionescu. In întuneric, Petru scrâşni din dinţi:

— Il vezi? Ne-a trădat, ticălosul! La adăpost, tovarăşi, până vin ai noştri înarmaţi!

Abia făcură doi paşi şi se treziră orbiţi de lumina aceea. Un glas răcni:

— Staţi, sau tragem!

Dar nici nu se pierduse ecoul strigătului şi sclipiră roşu focuri de pistol, cu pocnete uscate, scurte. Unul din marinarii de lângă Dănilescu gemu adânc, apucându-se cu mâinile de piept şi căzu cu faţa în jos. Alte focuri. Bătrânul Dănilescu întinse mâna şi-l apucă de umăr pe Petru; dar strânsoarea îi slăbi şi căzu greoi, făcând să răsune puntea. Petru ar fi vrut să aibă o armă, să tragă, să lovească... dar n'avea nicio armă şi era să moară aici, în clipa asta, în viscol... Imprejur vuiau valurile şi viscolul, şi lampa aceea electrică îi ţinea prinşi în lumina ei, izolaţi...

Se făcuse tăcere. Ce se întâmplă? Parcă izbucniseră alte glasuri... Ofiţerii nu mai trăgeau. Dimpotrivă, ridicau braţele. Bocăneau căzând pe jos pistoalele aruncate... Şi lumina dela comandă se stinse. Petru înţelese. Se repezi înainte, spre ofiţerii pe care şi începuseră să-i înconjoare matrozii ce se urcaseră pe bord — şi veneau mereu alţii, de pe celelalte vase. Petru le auzea glasurile în bărci, pe apă, lângă coasta vasului.

Se năpusti şi-l prinse de braţ prin întuneric pe Ionescu.

Ajunsese drept la el, din două salturi:

— Ăsta e trădătorul!

Un marinar îndreptă puşca spre Ionescu şi trase. Petru nici n'avu vreme să-l oprească:

— Ce-ai făcut? strigă el. Dece tragi fără ordin?

— Ce facem cu ofiţerii? întrebau matrozii.

— Îi închideţi şi-i păziţi. Nu vă atingeţi de ei!

Şi, pe când tropotul greu al bocancilor cobora scările de oţel ce duceau înlăuntrul vasului, un grup de umbre se adună în jurul catargului. Cineva aprinse reflectorul dela comandă şi-l îndreptă asupra catargului: sus, în viscol, flutura steagul roşu.

Petru se întorsese la provă şi cerceta trupurile celor întinşi pe jos. Unul era marinarul care căzuse primul. Nu se mai mişca. Celălalt... Petru întinse mâna şi-i mângâie blând faţa osoasă şi sbârcită. Ochii deschişi nu-şi sbătură pleoapele sub atingerea mâinii lui. Petru răsuflă adânc, chinuit şi se ridică. Sus, la comandă, începuseră să sclipească semnale luminoase. Repetau fără încetare în noapte către formele negre prelungi, ale celorlalte vase: *Trăiască revoluţia... Veniţi alături de noi... Trăiască revoluţia... Veniţi alături de noi...*

Nu răspundea nimic şi nimeni. Singur în bezna nemărginită, în vârful de catarg luminat de reflector, flutura steagul roşu.

Petru încercă să străpungă cu ochii întunericul. Ce se petrecea pe vasele celelalte? Se prelungea lupta? Incă nu se hotărîse? Inving ai noştri, sau sunt învinşi?

Târziu de tot, marinarii răsculaţi desluşiră forme negricioase ce alunecau pe apă. Erau bărci.

— Vin în ajutorul nostru! strigă cineva. Altul răcni peste valuri:

— Hai, măi tovarăşi! Vă aşteptăm demult!

La o comandă, semnalele luminoase mai clipiră odată: *Trăiască revoluţia... Veniţi alături de noi.*

Atunci, pe unul din vasele din port începu să palpite un punct de lumină. Era primul răspuns. Spunea: *Liberaţi ofiţerii şi predaţi-vă. Tunurile sunt îndreptate spre voi.*

In clipa aceea prima barcă se izbi de vas şi câteva umbre începură să urce pe bord. Depe punte, cineva întrebă:

— Voi depe care vas veniţi, tovarăşi?

Ii răspunse o detunătură de pistol. Se auzi un geamăt şi căderea unui trup. De sus fulgerară focuri de puşcă. A doua, a treia barcă, a patra, se izbeau în vas şi poliţişti tot mai mulţi se înghesuiau să se urce pe bordul vasului răsculat, pe care trosneau împuşcăturile, tropăiau marinarii alergând încoace şi încolo, răsunau strigăte, chemări, ţipete de durere, în întuneric, sub catargul la capătul căruia flutura mereu, luminat, steagul roşu plutind parcă singur în noaptea de iarnă.

La provă, Petru conducea apărarea. Impuşcăturile se apropiau, se vedea prin beznă încăierarea nedesluşită a marinarilor cu cei care-i atacaseră. Unul se apropie de Petru şi şopti:

— Mă duc să termin cu ăia arestaţi. Mai iau vreo doi băeţi cu mine...

— Lasă-i în pace! Mai bine ţine piept aici! Celălalt nici nu-l ascultă şi plecă în fugă.

— Ce faci? strigă Petru, dar matrozul dispăruse. Petru îl înjură, şi-l uită numaidecât: lupta ajunsese aici. Luă arma la ochi şi trase în plin. Incărcă iar şi trase încă un foc. Ultimii marinari răsculaţi se traseră îndărăt, adunându-se în jurul lui. Lăsaseră puntea plină de morţi şi răniţi — de-ai lor şi duşmani. Focurile de puşcă se răriseră. Cu puştile în mâini, răsculaţii se opriseră de-a dreapta şi de-a stânga lui Petru. Din întuneric, din faţa lor, se auziră zgomote metalice: ceilalţi trăgeau pe punte un obiect greu. Apoi un ţăcănit: „Inchizătorul, se gândi Petru. Au adus o mitralieră."

Un glas răstit, de ofiţer obişnuit să comande, strigă:

— Predaţi-vă! Dacă nu, v'am curăţat!

Vreo doi din jurul lui Petru ridicară mâinile, încet, şovăitor. Petru auzi că-i şopteşte cineva:

— Tu sări în apă... poate scapi.

Privi peste bord. Alături de el, tovarăşii lui trăgeau ultimele gloanţe. Isi făcu vânt şi sări peste bord. In clipa aceea auzi o rafală de mitralieră şi un strigăt din mai multe piepturi:

— Trăiască Revoluţia!

Isi dădu seama de umbra neagră a vasului, care i se păru uriaşă şi de ceva luminos, de o pată roşie care tremura undeva sus, în inima întunericului. Căzu în apă — era ca ghiaţa; îi tăia răsuflarea. Se scufundă şi apa se închise spumegând deasupra lui.

III

Când bărbosul Ivan intră în casa de lângă bălţi, nevasta unui pescar tocmai îi bandaja lui Petru rana căpătată la umăr în lupta depe vas, cu trei săptămâni în urmă. Petru n'avu răbdare să-i termine femeia bandajul şi-l întrebă pe lipovean:

— Vreo veste dela Tătucul?

Bărbosul nu se grăbi să răspundă. Isi desbrăcă cojocul lung de oaie, se uită la păsărei care i se urcau până la genunchi şi murmură în barbă:

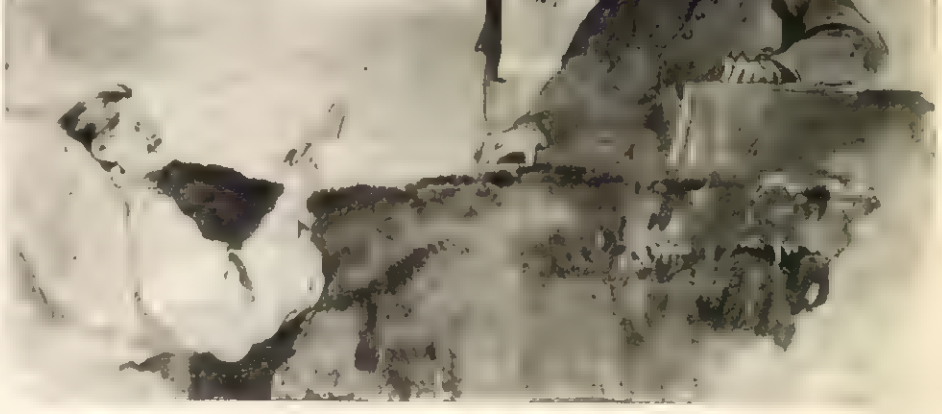

— Boerii români au mânat oastea lor în Basarabia... Apoi tot trec vapoare cu soldaţi spre Odessa...

Petru se învineţi şi mototoli în pumn marginea păturii. Femeia ieşi tăcută din odaie. Ivan se scotoci prin buzunare şi cu un gest potolit îi întinse rănitului o hârtie împăturită.

— Iată: hârtia asta au împrăştiat-o ai noştri printre marinari. E şi Tătucul aici prin Sulina. L-am văzut...

Petru rămase cu hârtia în mână. Se uită ţintă la bătrân:

— Când l-ai văzut? Dece nu mi-ai spus dela început? Vine pe la mine? I-ai spus unde sunt?

— Cum să nu-i fi spus? Aştept să pice din clipă în clipă. Se auzi scărţâind o uşă. Bărbosul întoarse privirea într'acolo şi şopti:

— Cred că trebue să fie ei...

Uşa încăperii se deschise şi în prag se arătară Tătucul şi cu Rusu.

Lui Petru îi dădură lacrimile. Pierduse nădejdea să-i mai vadă. Cât învăţase dela aceşti doi, în câteva luni de când se cunoşteau... Ei i-au arătat cum să întemeieze o organizaţie revoluţionară printre marinari... Prin ei a putut să-i cunoască pe bolşevici, să ştie cine e Lenin... şi ei erau bolşevici...

Rusu se apropie de Petru, se aplecă asupra lui, îl îmbrăţişă, apoi îi mângâie capul:

— Măi, tu eşti un tovarăş viteaz... Partidul bolşevicilor te preţueşte mult. Ai făcut un lucru mare; ai împiedicat vasele contrarevoluţionare să pornească asupra noastră...

Se apropie şi Tătucul, şi-l sărută pe obrajii aspri, neraşi, scobiţi. Ivan îi privea zâmbind stingherit. Se ruşină şi mormăi, ca să poată ieşi din cameră:

— Eu mă duc să ajut babei să facă samovarul...

Rusu îşi desbrăcă haina de piele şi se aşeză pe un scăunel în faţa rănitului. Tătucul îşi găsi loc mai încolo. Petru îi privea pe amândoi, nemişcat, strângând în pumn hârtia pe care o luase înainte dela Ivan. Tătucul zări şi întrebă intrigat:

— Ce ai în mână? Cine ţi-a dat hârtia asta?

— Mi-a adus-o Ivan. Spunea că-i un manifest care a fost împărţit eri printre marinari...

— E manifestul nostru, zise Rusu; e manifestul prin care am salutat lupta voastră...

Petru puse manifestul pe pătură şi, cu singura mână sănătoasă, îl despături. Îl ridică în dreptul ochilor şi începu să-l citească. Pe măsură ce citea, se schimba la faţă şi ochii începură să-i strălucească.

— Citeşte-l tare, tovarăşe Petru, zise Tătucul, zâmbind în mustaţă. Să-l auzim şi noi...

Petru se uită la Tătucul apoi la Rusu şi când întâlni privirea aprobatoare a acestuia, începu cu glas tare:

„Marinari şi soldaţi!

Marinarii din Sulina, după exemplul marinarilor ruşi, au ridicat drapelul revoluţiei.

Cinste primilor luptători pentru libertatea poporului român! Mişcarea a fost înăbuşită, dar asupra marinei româneşti va rămâne deapururi gloria de a fi făcut primul pas spre o viaţă nouă".

Uşa se deschise. Ivan se ivi cu samovarul în mâini. Petru îi aruncă o privire, apoi citi mai departe:

„Marinari şi soldaţi!

Sunteţi deslegaţi de orice jurământ. In faţa lumii întregi, legaţi-vă împreună să luptaţi de astă dată pentru drepturile voastre, pentru drepturile şi libertatea ţării.

Marinarii şi soldaţii ruşi au dat Rusiei libertatea. Asupra voastră apasă aceiaş sarcină istorică. Regimul care a dus la dezastrul militar şi la pierderea independenţei ţării trebue să fie înlăturat". In încăperea unde liniştea era turburată numai de cântul samovarului, rănitul citi cum ar fi citit pe puntea vasului răsculat: „Trăiască Republica!" „Trăiască Revoluţia!"

Tăcu. Rămase cu ochii aţintiţi asupra manifestului. Ceilalţi îi respectară tăcerea. Intr'o şoaptă, Petru adăugă:

— „Odessa, 11 Ianuarie 1918".

Era data la care a fost scris manifestul. Lăsă mâna în jos. Hârtia manifestului foşni. Petru rămase cu privirea aţintită undeva departe... Apoi se întoarse spre Tătucul şi zâmbi palid:

— Lenin şi tovarăşii lui... ştiu de lupta noastră dela Sulina?

— Cum să nu ştie? sări Tătucul dela locul lui. O ştie întreaga revoluţie proletară. O ştiu şi fraţii noştri ruşi şi muncitorii români!

Ivan bărbosul puse samovarul pe masă:

— E vremea să bem ceai, dragii mei.

Ilustraţii de RONI NOEL

E n d r e A d y

S'a născut în Noembrie 1877, acum 75 ani.

Cele patru decenii pe care le-a trăit au corespuns unei bune părţi din epoca de falsă strălucire a „domniei luminate" a lui Franz Iosef, în statul asupritorilor-grofi şi burghezi.

Dar în primul deceniu al acestui veac, sub steagul de luptă larg desfăşurat de muncitorimea înaintată din Ungaria se adună toţi asupriţii şi exploataţii, maghiari şi nemaghiari. In acest deceniu plin de clocot şi frământări la cuvântul poetul, ziaristul, scriitorul Endre Ady.

Duşmanii poporului şi ai poetului au ascuns tocmai conţinutul esenţial al operei lui Endre Ady: ura sa neîmpăcată împotriva tiranilor, asupritorilor şi exploatatorilor, dragostea sa nemărginită faţă de poporul muncitor, dorul său nesecat pentru revoluţie, încrederea sa nestramutată în forţele proletariatului, conducător al revoluţiei.

S'a născut pe pământul Ardealului, Endre Ady. Aici a studiat, aici şi-a început cariera de ziarist, aici a suferit prima sa condamnare pronunţată de judecătoria domnească. Acel colţ al Ardealului unde a trăit şi a muncit este adânc legat de tradiţiile de luptă comună

ale poporului român şi maghiar. A văzut bine Ady că în oraşele şi satele din Bihor, Sălaj, muncitorii şi ţăranii muncitori români şi unguri trudeau pentru aceiaşi stăpâni şi mulţi din ei luau împreună drumul pribegiei pentru a fugi de foamete şi mizerie. Din modesta redacţie orădeană a scris Ady articole împotriva asupririi, împotriva bisericii catolice reacţionare şi în acea perioadă şi-a dat pentru totdeauna seama că luptele pentru libertate începute de Doja, Rákoczi, Horia, Cloşca şi Crişan, Petöfi, vor fi conduse spre victorie numai de clasa muncitoare.

Ady nu era socialist. El era poetul revoluţiei burghezo-democratice. Nu avea însă încredere în *„tovarăşii săi de luptă"* burghezi. Văzuse bine că burghezia este falsă, mincinoasă. Spunea despre ea că: *„este lumea oamenilor răi... să găsim oameni mai răi trebue să ne obosim până în America, unde democraţia este şi mai mare..."*

In toiul frământărilor sale Ady a înţeles curând că numai forţele organizate ale proletariatului industrial sunt capabile să conducă la revoluţie massele poporului asuprit. Atunci când legăturile lui Ady cu clasa muncitoare devin mai strânse, se transformă toată poezia lui. Gândurile, ideile, expresiile îi devin mai limpezi; versurile avântate zboară şi îmbrăţişează pe adevăraţii săi tovarăşi de luptă, proletarii:

„Inima-mi cu voi aleargă, iat-o: Fraţi ai mei, o proletari maghiari!"

Boala de care suferea şi care se agravase l-a împiedicat pe Ady să ia parte activă la revoluţia din 1918; poetul nu mai apucă să trăiască bucuria proclamării dictaturii proletariatului în primăvara anului 1919, nu mai apucă să-şi vadă visul împlinit. Dar *„lumea nouă şi proaspătă"* pentru care a luptat Endre Ady a răsărit în ţările eliberate de către glorioasele oşti sovietice şi este clădită cu entuziasm de popoarele noastre, în frunte cu comuniştii, — *«invincibilii viitorului»*.

Steaua Stelelor

Nu cade niciodată steaua roşie:
Soare şi lună, Venus — au pierit,
Şi ea măreţ domneşte'n răsărit.

Nu-i roşie nicicând steaua ce cade:
E-albastră, verde-i, rozâ este, palâ:
O toană 'n nesfârşita lume — astrală.

Alunecă, stea pieritoare, cazi,
Te prăbuşeşte, cu suspine mii;
Şi dintr'o stea se poate face zi.

Stea roşie, tu scapără domnind!
De când e omul om şi'n sus priveşte,
Doar steaua roşie i-a fost nădejde.

(1908)

Lecţie de istorie pentru copii

Cucerit-au ţara asta
Bravi, boerii plini de falâ,
Plini de milă cu poporul:
Asta se învaţă'n şcoalâ.

N'a fost astfel zece veacuri.
Crunt o duse muncitorul.
Domni, un pumn, legară cobză
Iobăgimea, 'ntreg poporul.

Fu bogată ţara noastră,
Are holde, codri, — odoare.
Dar ce biet poporul strâns-a
Pun boerii 'n buzunare.

Doar bogatul, doar hapsânul,
Se 'nfruptau din tot ce bun îi.
Cei ce lucră, milioane,
Beznele-i strângeau şi funii.

Azi mai dârză ni-este vrerea,
Pruncii-s pali, — dar bolta albastră
De s'ar frânge, şi'ncă, mâine
Alta fi-va ţara noastră.

Ţara'n care pun cătuşe
Domnii, a ta-i, a tuturor:
Pregătească-se de luptă
Palii fii de muncitori.

Soare bun e'n ţara asta,
Aer ce te'mbujorează.
De-or veni domni să ni-l fure,
Smulge-i-va munca viteză.

Sus, copii, la învăţătură,
La luptă, la sănătate!
Mâine, voi veţi fi poporul
Ţării noastre liberate.

(1912)

In româneşte de Eugen JEBELEANU

Cu 16 luni în urmă, în iunie 1951, a fost pusă la Buftea piatra fundamentală a primului Centru de Producție Cinematografică din țara noastră. Astfel a fost inaugurată una din marile construcții ale socialismului, menită să contribue — alături de „Casa Scânteii" și de alte instituții de cultură — la desăvârșirea revoluției culturale ce se desfășoară în patria noastră, la ridicarea nivelului cultural al poporului nostru.

În timpul scurt ce a trecut dela începerea acestei mari lucrări, constructorii au înregistrat succese remarcabile. Pe fostele domenii ale prințului Știrbei, se înalță azi construcțiile marelui Centru Cinematografic, capătă contururi tot mai precise. Proiectele acestui centru — întocmite de un grup de specialiști sovietici în frunte cu arhitectul Lavrov — prind viață, se transformă — cu ajutorul oamenilor sovietici — în clădiri ale viitoarelor studiouri, în instalații și construcții menite să dea tinerei cinematografii românești baza materială necesară unei desvoltări și înfloriri nemaicunoscute vreodată la noi în țară.

Datorită utilajului sovietic și folosirii metodelor sovietice, lucrările pe șantier au atins un înalt nivel de mecanizare. Pe șantier funcționează uriașa macara sovietică ce se vede în clișeul de mai sus și care contribue la ridicarea considerabilă a productivității muncii, la realizarea unor mari economii. Transportul pe vertical este mecanizat în întregime iar cel pe orizontal în proporție de peste 70%. În interiorul șantierului circulă o locomotivă Diesel cu vagonete care descarcă materialele la diferite locuri de muncă. Metoda sovietică de zidărie rapidă este folosită azi de toți zidarii șantierului; s'a evidențiat echipa lui Dumitru Borcea: ea dă regulat 2-3 norme zilnic.

Rezultatele a 16 luni de muncă a constructorilor sunt impresionante: corpul depozitelor centrale ale viitorului Centru Cinematografic, atelierul electromecanic, atelierul de tâmplărie au și fost terminate. Pe șantier a luat ființă și o fabrică de cărămidă care produce pe loc cantitățile uriașe de cărămizi necesare construcției.

În raportul său asupra proiectului de Constituție, tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej a anunțat terminarea Centrului Cinematografic dela Buftea în actualul cincinal. Nu e deci departe ziua când în laboratoare, în studiouri, pe platourile de filmare, muncitorii și artiștii tinerei noastre cinematografii își vor începe munca pusă în slujba frumosului, în slujba vieții noi, socialiste, ce se naște în patria noastră.

Echipa de dansuri a căminului cultural din comuna Iancu-Jianu, raionul Bălcești, este binecunoscută în întreaga regiune Craiova. Printre dansurile populare pe care le interpretează, sunt și dansurile tradiționale de care își amintesc doar bătrânii și lăutarii satului. Răscolind acest bogat tezaur, scoțând la lumină minunatele jocuri bătrânești, echipa și-a alcătuit un repertoriu bogat. În clișeu: echipa de dansuri formată din tinere țărănci muncitoare, interpretând vechiul joc: „Crăițele".

Tinerele fete din fotografia de mai jos fac parte din echipa germană de dansuri a căminului cultural „Tudor Vladimirescu" din comuna Miercurea, raionul Sebeș, regiunea Hunedoara. Echipa a luat ființă în anii regimului de democrație populară, când s'au deschis perspective luminoase de înflorire a culturii minorităților naționale. Iată-le pe dansatoarele echipei făcând o ultimă repetiție a unui dans popular german, înainte de începerea spectacolului la căminul cultural.

BISTRIȚA ULIȚA LARGĂ

— Note de drum —

de Eusebiu CAMILAR

Bistrița, drum larg, mișcător, coboară pe lângă munți, prin umbra brădetelor, prin sate.

1

— Vin haiturile! mi-a spus badea Visarion Cimbru, arătându-mi cum Bistrița prinde să se întunece și să crească. Undeva, tocmai sub hotarele Maramureșului, se dăduse drumul pârâelor prinse în opritori. Și apele acelor pârae, haiturile, umflau râul, îl făceau să glăsuiască mai tare la vaduri, să cutremure din ce în ce mai tare plutele gata pregătite. Îndată Visarion Cimbru a deslegat *buzarul* [3] din *cozâc* [1]; tablele din lemn apucară una după alta cursul apei și Dorna-Arinului, cu baraca dragomanului de linie rămânea tot mai în urmă. Din prima clipă, un nour s'a ferit de pe fața munților și atunci s'a arătat Rarăul, în toată măreția lui. Pietrele Doamnei păreau o cetate neagră, a umbrei. În fața lor se desfășura plaiul Giumalăului. Așa am început cea mai minunată călătorie a vieții mele. Cârma scârțâia în pironul de lemn, când am început să hopurim, tot pe lângă munții Pietrosului. Când treceam prin sate, Bistrița părea o uliță, cu fluide pulberi de aur, pe care le soarbe Visarion Cimbru cu cârma. Copii se arătau de-o parte și de alta a acelui drum larg, mișcător, care cobora neîncetat, pe lângă munți, prin umbra brădetelor, prin sate.

— Apă bună! strigă în semn de urare, un moșneag din Gheorgbițeni. Avea piele albe pe umeri. Părea un bătrân oștean dac. Visarion Cimbru îi mulțumi frumos și se întoarse spre mine:

— „*Apă bună*", e o urare care amintește multe năpraznе vechi. Pentrucă Bistrița noastră n'a avut întotdeauna apă bună.

Așa, prin locuri line, badea Visarion mi-a istorisit greutățile de altădată, mi-a descris nemaipomenitul plutărit de noapte... Mi-a spus istorii de necrezut, tragedii petrecute la Dâmbul Colacului, la Vadul lui Holobâcă, la Chiril... Fiecare stâncă primejdioasă a fost stropită mai demult cu sânge și cu creieri de plutași. Porneau haiturile Cârlibabei, la un anumit ceas al zilei. La Dorna-Arinului, de pildă, ajungeau pe la patru după amiază. Plutașul care pierdea apa asta trebuia s'aștepte până a doua zi, sau zile și săptămâni la rând. Însă, cel ce o apuca începea o îndrăzneață aventură. Își săruta copiii, își lua rămas bun dela căsuță, dela munți; avea în desagă o mână de făină sau un dărab de mămăligă rece; își punea în chimir un capăt de lumânare; spunea:

— ...dacă cumva... feresică sfântul... să mă căutați la Toance...

Așa pornea, mânând tonele de butuci pe apa haiturilor. Spre a nu „scăpa" apa asta, plutărea neîntrerupt; se lăsau asupra munților niște nopți de smoală; vânturile, izbindu-se la confluențele lor, aduceau furtuni cu fulgere; geamau haotic codrii, sub uruitul neîntrerupt al tunetelor; când se rupeau arborii dela jumătate s'auzeau parcă răcnetele uriașilor printre niște explozii. Iar plutașul, călăuzit numai de „simțul apei", vâslea îndărătnic, desnădăjduit, pătrundea în guri de iad, la lumina fulgerelor; butucii se repezeau unii în alții, se săltau unii peste alții, scrâșneau, uruiau, geamau când se izbeau de stânci și de pereții munților. Pluta, cu tonele ei de copaci, era ca o mână de surcele, în jocul naturii deslănțuite. Omul era mai mărunt și mai neputincios ca o furnică. Ud până'n inimă, înghețat de frig, sta cu dinții încleștați, cu ochii măriți peste măsură, iscodind clipocitul apei în noaptea din ce în ce mai neagră, iar deasupra lui, uruiau cumpenele văzduhului; fremătau pădurile la o mie de metri înălțime; uneori, s'auzeau vuete puternice, bufnituri de stânci în prăbușire; și plutașul, cu brațele încremenite pe cârmă, țâșnea ca năluca, din hău în hău, dintr'o gură de iad într'alta, tot înainte. Cunoștea satele, după luminițele anume aprinse, în ferestre, de către femeile și copiii altor plutași, duși înainte, cu alte haiturі, în alte nopți. Deseori, îi întâmpinau pe maluri femei cu felinarele ridicate; strigau ceva, despre noapte, despre furtună, făceau semn către plutași să oprească: oare dece? Înainte, la Moara Dracului, se întâmplase nenorocirea: se izbise în peretele muntelui pluta lui Traian Găină; peste ea, se izbiseră tonele de butuci din pluta lui Ilarion din Crucea; apoi, piute după piute, se amestecaseră acolo, copacii se frânseseră ca surcelele; se făcuse acel *zăhat* drăcesc și apa Bistriței se închisese... Femeile depe mal răcneau către plutaș să oprească, să nu se ducă la năpraznă... Atunci, în noaptea aceea de demult, acel plutaș a svârlit (uiacul [2]) la mal, în niște mâini voinice și pluta s'a oprit. L-au chemat cei depe mal sub streașina unei case; încă dela poartă, el zări niște lumânărele cu flăcări galbene: întins pe prispă, înmuiat tot în sânge, Traian Găină sta încremenit, cu ochii holbați în toate spaimele acelei nopți.

— Trăiește?

Niște femei își dădură drumul suspinelor:

— ...și are acasă cinci copii mărunți! De-acum, cine-o să le aducă mămăliga?

— Cât era de necăjit, biotul Traian, și tot cânta din coajă de mesteacăn, când trecea în nopți luminate de lună...

Acestea au fost unicele cuvinte de pomenire, pentru plutașul sdrobit în zăhatul dela Moara Dracului. După aceea, cineva a luat un suman vechi, ud tot, și l-a acoperit; i-au rămas afară numai picioarele desculțe, ca o mărturie a sărăciei.

— Pe cine-l mai aduc, oare?

— I-i-i, doamne... cât e de tânăr! spuse o fată, plecând lampa asupra celui de-al doilea mort și de-odată scoase un țipăt: Uite-l, mamă... E Avesalom al nostru...

O bătrână se aplecă asupra mortului, îi tot îndrepta capul, șoptind:

— Hai-hai... Avesalom... îngerul mamei...

Dar capul lui Avesalom se lăsa iar pe-o parte; când înțelese că e grumazul frânt, bătrâna se întoarse spre tunete și le amenință cu pumnul ei mic, ciolănos:

— Oh, blestematul plutărit de noapte! Mi-a mâncat feciorul!

În vremea asta, străjerul dela primăria satului, învârtea într'una manivela unui telefon; răcnea în receptorul stins, mort:

— Nu s'aude? Hei, chemați dragomanul de linie... echipele... ce

1) Prima tablă de lemne a unei plute.
2) Butuc gros, de care se leagă pluta.
3) Țăruș de lemn de care e legat un odgon de sârmă, șpranga; când plutașul vrea să oprească, svârle fulacul; cei de pe mal îl înfig repede în pământ

Apă bună! — urează dragomanul de linie Leonte Cazan lui Visarion Cimbru și fiului său Traian, la plecarea din Dorna-Arinului. Plutașii sunt bine pregătiți pentru drum: au montale și cisme de cauciuc.

dracu? S'a întâmplat năpraznă la Moara Dracului!

Răcnea așa, la o flacără de lumânare pe sfârșite; când auzi un glas pe fir, își prefăcu blestemele în rugăciune:

— Măi frate... măi frățioare! Cine ești tu? Lasă tot și aleargă... dă de știre... moarte de om la Moara Dracului... Mă auzi?

Glasul de pe fir pieri; dar paznicului i se părea că aude acolo un om cu răsuflarea oprită anume, parcă din răutate.

— Măi frate, răspunde-mi și nu te-ascunde! Cine ești? A... ți-i greu să alergi până la schelă, să anunți dragomanii? Să vină repede, cu doftori, căci sunt mulți răniți...

Doftori? Pe dracu! Pe semne că străjerul se zăpăcise deabinelea că visa doftori pe Valea Bistriței! Astfel au pierit în năprazna aceea — cu atâția ani în urmă — Traian și Avesalom. Și în loc să mai adauge ceva Visarion Cimbru îmi tot arăta crucițele de lemn înfipte din loc în loc pe malurile râului sălbatic și auriu.

2

Cine scăpa dintr'o astfel de noapte ajungea la Holda pe la răsăritul soarelui, ud tot, flămând ca un câine. Își lua șpranga și țuiacul la spinare; mergea la Broșteni, la administrație, să arate că pierduse merindea în furtună: nu s'ar putea să primească o pâine sau ceva bani? Mai marii plutăritului ridicau din umeri:

— He-he... ți-au luat-o alții înainte și s'au dus tot cu buzele umflate! Azi n'avem bani, vino peste două săptămâni...

Plutașul își lua iar uneltele meseriei la spinare și pornea înapoi, tot în sus pe Bistrița, cale de aproape o sută de kilometri, ud și flămând; îi scăpărau ochii măcar după un capăt de țigară... Până acasă îl năpădeau păduchii; bea pe la crâșmele întâlnite în cale, pe datorie, să-și aiunge temperatura și reumatismele care-l tăiau la toate încheieturile.

— Bine că te-ai întors...: îi spunea nevasta. Vom mânca și noi ce vom putea, vom roade lemne la nevoe, dar nu te mai duce, Davide, la plutărit de noapte...

— Mi-i foame! scânceau copiii și atunci David își lua șpranga și țuiacul pe-ascuns și cobora la schelă.

Prindea haitul și începea altă aventură, mai îndrăcită. Uneori nu-l lăsau să oprească la schelele Broștenilor, nici la Cotârgași, nici la Borca; lihnit de foame, cu ochii duși în fundul capului, alb ca mortul, David își mâna pluta înainte, până la Piatra Neamț. Căpăta o mână de bani mărunți care nu-i ajungeau nici pe-o măsea, după atâtea zile de foame și sete; totuși își strângea cureaua și cumpăra o traistă de făină.

Întorsul acasă era îngrozitor, căci avea de făcut două sute de kilometri, cu o greutate mai mult peste odgonul de sârmă al șprangei și țuiacului. Ca să ajungă acasă, în satul lui de sub Rarău, avea de mers zile și nopți la rând. Uneori se urca în tren, până la Bacău; acolo, se ascundea în frâna vreunui tren de marfă și înconjura o bucată de țară, până la Dorna.

Așa, ani și ani, îi năpădeau pe plutași tuberculoza și reumatismul, încât piereau în floarea tinereții, plutărind aurul alb al munților până la schelele Hohenzollernilor la Broșteni, ori până la fabricile de cherestea din Piatra Neamț. Așa s'au secerat generații de feciori bistrițeni, în năpraznele plutăritului de noapte, cu plămânii roși de tuberculoză, cu încheieturile încremenite de reumatism. Dar, cea mai urâtă amintire a trecutului, rămâne tot plutăritul de noapte, desființat acum, datorită grijii partidului.

L-am întrebat pe badea Visarion, cum a fost cu putință acest lucru; tocmai hopuream pe sub niște umbre mari ale Pietrosului.

El lăsă cârma și zâmbi arătându-mi zidurile barajului dela Zugreni:

— Uită-te înainte! Clasa muncitoare și inginerii sovietici au supus râul, i-au dat *debit constant*, așa că nu mai avem nevoie să plutărim și noaptea; avem *apă bună*... fără întrerupere.

Venea o ploaie rară cu curcubee strălucitoare. Vârful pleșuv al Pietrosului se încununase într'un nour alb. Un fâșâit lung s'auzi, ca un oftat al codrilor. N'am știut pân'atunci ce avea badea Visarion în legătura pusă pe-un butuc. Aproape că nu l-am mai cunoscut, după ce s'a îmbrăcat în mantaua lungă de cauciuc, după ce și-a tras gluga pe cap. După ce și-a pus și cizmele de cauciuc în picioare, se întoarse spre ploaia repede și piezișă și apucă iar cârma... Butucii uruiau pe bolovanii din fundul Bistriței.

— Tot clasa muncitoare... rosti Visarion mândru, când și-a dat seama că-i privesc lung îmbrăcămintea de cauciuc. Îndată ajungem la baraj, unde găsim mâncare caldă și paturi moi, cu cearceaf, în dormitorul plutașilor...

Am privit barajul de beton care supune azi apa Bistriței și-i dă drumul să alerge în spume, sau să fie blândă și domoală după voința omului; «Vom supune și munții!» — spune un cuvânt scris pe baraj, cuvânt care exprimă mândria plutașilor că au izbutit să pună genunchiul pe grumazul Bistriței sălbatice...

Pe când se întemeia pe munți un amurg lung, tivit cu purpură, am ajuns în bazinul barajului; pluta țâșni ca rândunica prin jghiab, într'un puhoi scânteietor de spume; badea Visarion svârli șpranga pe mal; pluta se înțepeni; prima parte a călătoriei se sfârșise...

3

Ne-am strâns, plutași și călători, în bucătărie. În jurul unui ceaun pântecos; mămăliga forfotea rar, molcom, în timp ce limbile focului lingeau ceaunul; înserarea se lăsa de pe creste, înalbăstrea ferestrele bărăcii. Apoi, ne-am rânduit la masă; era tăcere: întingeam hrincile de mămăliga în strachinile cu brânză; după aceea, plutași și călători, am intrat în dormitorul lung, cu paturi așezate pe două rânduri; o femeie tocmai isprăvise de înfățat pernele și de așternut cearceafurile. Afară, se auzea apa vuind la baraj. Toată seara am ascultat istorii. Toți plutașii binecuvântau *apa bună* și acest cămin. Își aduceau aminte și de Traian Găină și de Avesalom; numelui lor li se adaugă tot altele și altele, nemaipomenite întâmplări; plutașii, întinși la odihnă, îi evocau și le era milă de ei, că nu apucaseră vremea de azi; făceau asemănări între plutăritul lor și spurcatul plutărit de noapte... Tonul cald, reținut, întâmplările, totul se împletea, parcă, într'un mesaj de mulțumire către partid:

— E ca și cum am fi supus sălbăticia Bistriței... s'auzi glasul lui Visarion Cimbru.

— Da, adause altul. Să tot pluta

Plutașul Visarion Cimbru, unul din oamenii Bistriței care trăiesc azi o viață nouă.

Mai sunt de legat câțiva bușteni și pluta va fi gata. În curând butucii vor porni în călătorie pe ulița largă a Bistriței, la vale, spre fabricile de cherestea.

reşti aşa! Mă gândesc să cobor pluta până la Galaţi, la Dunăre. Vedeţi, altădată nu m'ar fi ţinut ciolanele... Nu mai suntem la cheremul haiturilor...

Glasurile au tăcut, pe rând, către miezul nopţii. S'a auzit cum cântă în singurătatea munţilor un cocoş; era ceasornicul înaripat al paznicului dela baraj. Apoi, pe la patru dimineaţa, când au prins a se ridica negurile, munţii s'au arătat iar în toată splendoarea. După mâncarea caldă, badea Vitarion a trecut iar la cârma plutei şi am pornit pe la răsăritul soarelui, tot în jos, lăsând în urmă cetăţile neguroase ale Pietrosului.

— Apă bună! s'auzea din toate părţile.

— Apă bună!

— Călătorie bună!

Iar seara, când am coborît la schelele din Hărăoaia lângă Holdiţa, badea Vitarion Cîmbru s'a grăbit să nu scape camionul care l-a adus înapoi în satul lui de sub Pietrele Doamnei. Era tixit camionul de plutaşi. Toţi erau veseli. Cântau, în timp ce apucau drumul Negrei, spre Cârpiniş. Mă gândeam că peste câteva ceasuri prietenul meu va fi acasă, lângă copiii lui care nu mai suspină după mămăliga şi nu-l mai aşteaptă la miezul nopţii, cu lumânările galbene, la malul apei; copiii lui Vitarion sunt azi nişte fecioraşi îmbrăcaţi şi hrăniţi bine; ştiu că tatăl lor se va întoarce viu şi sănătos, cu destui bani la chimir... Năprazele au rămas în trecutul de năprazne.

M'am aciuat în căminul plutaşilor din Hărăoaia, până a doua zi când l-am cunoscut pe badea Mihai Chiuaru care avea să mă ducă mai departe, pe sălbatica şi încântătoarea Bistriţă... Rămăseseră de mult în urmă Toancele cele vestite în primejdii: le trecusem fără ca măcar să bag de seamă. Stânca lui Toader, Piatra lui Osman, le-au detunat dinamitele şi au fost acoperite cu butuci. La toate coturile primejdioase mâna bună şi plină de grijă a clasei muncitoare a făcut zăgazuri, îezături, încât şi dela Broşteni în jos, plutăritul nu mai este o aventură.

Cu cât coboram spre Ceahlău, Mihai Chiuaru îmi arăta mândru mărturiile civilizaţiei: tractoarele sovietice târau butucii pe la schele, îi rânduiau, gata pentru a fi legaţi în plute. Altădată, lucrul acesta nespus de greu, îl făcea amărâtul pământean cu boii lui flămânzi; păreau, tractoarele de departe, nişte furnicari negri, târând cu îndărătnicie tone după tone de butuci.

Mai apoi, Chiuaru tăcea la cârmă. Se gândea poate la viitorul apei lui natale. Cum va arăta valea asta, după cincinaluri?

— Parcă plutim prin fundul lacului. Îl şi văd ridicat până la jumătatea munţilor, larg şi de-o adâncime fără seamăn... Parcă anume s'a hotărît să se facă acel loc aici, pentru a fi măreţ ca muntele...

Chiuaru tăcu iar, după ce făcu un semn spre Asfinţit, către altarele Ceahlăului.

— Pe valea asta va fi marea... vezi? Până unde se scaldă gâştele aceles, până unde adună pietre copiii aceia, va fi o adâncime nemaipomenită; cei ce vor plutări pe lac, nici nu vor zări fundul unde se joacă ei...

Se uită în sus:

— ...Să ne închipuim cum umblă remorcherele, ca pe lacurile Ieniseiului cum am cetit într'o carte sovietică... Vor veni remorcherele şi la noi şi vor târî plutele până departe, după barajul cel mare al Bicazului... Vezi turnul acela înalt? Ar părea o furnică în fundul lacului! He, Bistriţa noastră! adause Chiuaru, cu mândrie. Ea va da mâzgă pământului secetos al Jijiei! Şi tocmai până'n Bărăgan va ajunge Bistriţa noastră, să-l ude şi să-i dee hrană!

Ochii plutaşului erau plini de o strălucire a visului. Îşi muşca buzele a mişcare, cu cât se gândea la viitorul Bistriţei, uliţa amarnică a copilăriei lui.

— E drept că datorită ei, Bacăul şi Iaşul vor fi porturi la Dunăre? E... asta-i nemaipomenit... nici nu mă pot gândi cum are să fie! Bistriţa noastră!

Poate visa la lărgirea şi îmbogăţirea cu ape a Siretului... vedea crescând Jijia, Bahluiul: cum va fi, oare, portul Bacăului? Într'o zi, catargul unui vapor se va zări apropiindu-se. Va opri în gara fluvială, vor coborî oameni de pe alte meleaguri... S'aude vuetul scurt al sirenei: să grăbească la coborîre, căci peste o secundă vaporul va porni drept spre inima Moldovei, printre dealuri cu vii, printre păduri, spre Iaşi...

—... Peste cincinaluri Bistriţa noastră va fi inima ţării... ea va svâcni aici, în creierii munţilor, şi-şi va mâna sângele prin atâtea vine, prin toate vinele ţării... Dar electricitatea, fabricile?

Când nu-şi găsea cuvintele, Chiuaru plesnea din degete. Vâslea mai mândru, cu cât îmi spunea cum îşi închipue ţara, datorită Bistriţei lui. Îşi închipuia stâlpii de înaltă tensiune, urcând pe munţi, coborînd văile, trecând prin oraşe şi sate, ca nişte şiraguri de hultani, în toate direcţiile vânturilor.

Înainte de un cot mare, el luă o pălărie de apă şi o bău până'n fund, cu o sete nebiruită, ca şi cum ar fi băut toate puterile acestui râu: seva care va înflori Jijia şi Bărăganul, forţa gigantică a motoarelor de mâine, electricitatea... Şi tot timpul ni s'au perindat prin faţa ochilor, după aceea, oraşele înfloritoare, satele noi, grădinile înfrunzind în ţinuturi sterpe; în vreme ce Bistriţa suna din valurile aurii, se lovea sălbatică de maluri; uneori era de o frumuseţe simplă, ca a ţărăncilor muntence; alteori apuca în braţele valurilor butuci şi-i arunca la ţărm ca pe nişte jucării; vedeam munţi săpaţi la temelii, stânci gata să se prăbuşească; alteori părea un iaz domol plin de raţe scălâmbe, care se scufundau să prindă broaşte; până ce, la vadul din Gura Schitului, apucă o tablă de butuci şi o trânti pe mal, ca şi cum ar fi deşertat o cutie de chibrituri.

— Se poate întâmpla zăhat! apuse Chiuaru şi strigă către pluta dinainte: he... bagă de seamă... bagă de seamă! Dar se vede că plutaşul din faţă era abia ieşit din dălcăuşie[1]). Oricât de eroic lucra cu cârma, buzarul se izbi de tabla de lemn aruncată în şuvoiu, butucii se repeziră şi câţiva încălecară malul.

— Zăhat! Zăhat! s'auzeau strigătele. Atunci, Mihai Chiuaru a apucat cârma, dar era prea târziu: a două mânie a Bistriţei înşfăcă pluta noastră şi o svârli peste cea din faţă, într'un scrâşnet al butucilor. Din urmă, altă plută venea spre noi, într'un potop de lemne. S'a produs un zăhat nemaipomenit şi noi păream nişte pitici în jucăria apei şi a tonelor de brazi care se amestecau în părăituri prelungi, ca de păduri prăbuşite... Iar în vremea asta, din urmă veneau alte şi alte plute, — brazi fungi năzuiau în sus, parcă înviaţi din morţi, alţii se svârleau cu vârfurile sub ceilalţi, încât dedesubt s'auzeau profundele gemete omeneşti ale butucilor striviţi în fundul râului...

Atunci s'a dat de veste prin telefon:

— Zăhat la Gura Schitului...

Şi nu peste multă vreme, s'a arătat echipa cu tractorul K. T. sovietic. Înainte venea Vladimir, un flăcău înalt. Şi astfel, tractorul a prins în cângi primul sul de butuci şi i-a tras afară ca pe nişte pene; apoi a prins alte şi alte lemne, până ce s'a văzut buzarul plutei noastre, smucindu-se spre şuvoi. În mai puţin de o oră, un singur tractor a lucrat cât lucrau plutaşii din trecut cu vitele, în două săptămâni. Bistriţa s'a deschis din nou şi era acum veselă şi sălta repede înaintea noastră, sălbatică şi încântătoare...

— Eh, Bistriţă... Bistriţă... râse Mihai Chiuaru, în timp ce hopuream repede prin faţa Ceahlăului, tot spre Bicaz în jos.

La o vreme, el se uită în urmă, să-şi închipue marea de mâine. Apoi se uită în sus, să-şi închipue şuluriile de fum ale remorcherelor.

— Să tot trăieşti! rosti la o vreme, în timp ce se zăreau primele lucrări pe şantierele Bicazului.

Astfel, Bistriţa, uliţa largă din cântecele bătrânilor, ne coborîse două sute de kilometri. Când am trecut prin locul unde vor fi genunchii de beton ai barajului, amândoi ne-am uitat în urmă: ne închipuiam puhoaele rostogolindu-se dintr'o înălţime ameţitoare, într'o deslănare de spume albe, ca o prăbuşire de omături... Şi Mihai Chiuaru rosti iar:

— Bistriţă... Bistriţa noastră!

Iar râul se gătea în vremea asta, în culorile rumene ale asfinţitului.

Azi, dacă se întâmplă vreun zăhat, tractorul sovietic vine în ajutorul plutaşilor lucrând într'o oră cât lucrau plutaşii altădată, cu vitele, în două săptămâni.

Pătrunde cultura în aceste locuri altădată uitate şi năpăstuite. La chipeu: căminul cultural ce se ridică la Doma-Arinului.

[1]) Dălcăuş = ucenic în ale plutăritului.

Avem recoltă de orez bogată!". Președintele gospodăriei agricole colective „Maxim Gorki" cercetează spicele pline de rod împreună cu responsabilul orezăriei.

Apa vieții

de Petru VINTILĂ

Există în folclorul nostru un basm în care unul din eroii principali nu e o ființă, ci unda șerpuitoare a unui izvor fermecat. Cine își udă buzele cu apa aceasta, cine bea măcar un strop din unda ei limpede, capătă puteri noi, înmiite. Apa aceasta e dăruită de fantezia poporului cu puterea de a reda chiar și viața.

Am băut din apa vieții, fiindcă mi-a fost dat prilejul să ajung până la izvoarele ei.

Așa are obiceiul să spună Nicolae Andrei, locuitor în nesfârșita câmpie a Bărăganului. E președintele uneia din cele aproape 1500 de gospodării agricole colective din patria noastră, gospodăria «Maxim Gorki» din comuna Gheorghe Lazăr. Spusele lui se referă la călătoria făcută în Uniunea Sovietică anul trecut, se referă la învățăturile și lumina venită dela Răsărit.

E un om nu înalt la trup. Are 41 de ani și abia câteva clase primare. Când râde, își dezvelește două șiruri de dinți albi, strălucitori și fiecare mișcare a ta, fiecare vorbă descoperă o nepotolită putere și poftă de muncă și de viață.

Nicolae Andrei nu e un povestitor obișnuit. Povestirea lui are ceva din stilul telegrafic al rapoartelor de stat major. Spune, enumerând pe degete: «avem 600 oi, 70 cai de muncă, 31 vaci cu lapte, 28 boi, 56 stupi...» Deodată se oprește. Ochii săi au o lumină nouă. Un joc de flacără și argint viu. Și, parcă fără nicio legătură cu cele spuse mai înainte, continuă: «Când Bărăganul era stăpânit de Aurelian Bentoiu, Pană, Cămărășescu și alți câțiva moșieri, nu puteam spune că avem ceva. Numai suferințele erau ale noastre. Când duceam carăle cu grâne la magaziile din gară, picurau ici-colo din saci boabe răzlețe de grâu. Cădeau în colbul drumului. Ploua și boabele încolțeau acolo în drum. Așa de bogat e pământul ăsta! Dar bogăția lui sătura numai pe moșieri și chiaburi. Țăranii săraci n'aveau ce mânca dela o vară la alta.

Anul trecut, vara, am fost ales să merg cu o delegație de țărani români în Uniunea Sovietică. Înainte să plec, oamenii din satul nostru și cei din Slobozia Nouă m'au pus să scriu în carnet sute de întrebări. N'am să uit niciodată întrebările: Cum se altoiesc pomii de fac fructe mari? Cum se fac muncile la porumb? Ce rasă de vaci se crește în stepă? Dacă mai există în U. R. S. S., uluce între case? Cum lucrează colhoznicii? Cum este organizat un cămin sezonier? Să număr treptele metropolitanului din Moscova și să aduc o fotografie dela intrarea în metropolitan.

N'am să uit niciodată cele 30 de zile petrecute și umblate în Uniune. Uite, am umplut un caiet întreg cu însemnări...

Îmi întinde caietul. Un scris colțuros și mărunt, umple paginile. Scrisul reflectă din plin uimirea omului simplu pus în fața celor mai noi cuceriri ale agrotehnicii: *„Am văzut una combainâ mergând la recoltă și când s'a umplut hamberul are un fagnal și sună să vină mașina să ia grâul să-l ducă la magazie. Combaina tale pe fiecare zi 27 ha. și merge și cu discul după ea..."*

La altă pagină citesc: *„Pe tarlaua de porumb s'a reușit recoltă bogată prin menținerea umezelii căpătată de pământ în timpul iernii, prin facerea de parazăpezi, prin îngrășăminte. La un ha. 20.000 kg. gunoi de grajd bine putrezit. Arat de toamnă adânc la 25-30 cm., iar până la semănat s'a mai dat de două ori cu cultivatorul de 8-10 cm.; pe urmă se seamănă în cruce cu mașina expre de semănat, sămânță bună, făcută germinația. S'au făcut 4 praștile cu mașina trasă de tractor, care merge odată cu 6 rânduri și face pe zi 6-7 ha..."*

Colhoznicii îmi arătaseră cum lucrează pământul, cum îl îngrașă, cum îl îngrijesc.

Am văzut perdele de protecție și colhoznicii ne sfătuiau zâmbind: „Să puneți și voi hățuri și căpestre d'astea, vânturilor!" Și apoi: „Ce faceți cu gunoiul de grajd?"

Mi-era rușine să răspund: îl ardem.

— Așezați-l pe ogoare, iarna. Parazăpezi faceți?

Și iar îmi însemnam în caiet: „de făcut parazăpezi din coceni de floarea soarelui și din stuf".

— Când m'am întors acasă—continuă Nicolae Andrei — am colindat 16 sate din raion să povestesc cele văzute.

Oamenii nu mai pridideau cu întrebările. Și iată, la câteva zile numai, sosește la „Maxim Gorki" o delegație de colhoznici și agrotehnicieni sovietici.

Președintele s'a oprit parcă să-și adune gândurile. Apoi mi-a spus: „Hai să-ți arăt locul acela! Să vezi cum arată acum, după ce am îndeplinit sfaturile colhoznicilor".

Pășeam alături. Din spusele lui, parcă vedeam aevea cele ce se petrecuseră:

La marginea satului se afla pe atunci un loc gol, întins. Era un vânt înăbușitor. O furtună de praf înecă ochii. Colectiviștii ascultau pe colhoznici și arătau cu mâna întinsă: „Aici, vasăzică, să fie grajdul pentru cai. Acolo, grajdul pentru vaci". Locurile spre care se întindeau mâinile, aveau o iarbă uscată, foind în bătaia turbată a vântului încărcat cu nori de praf...

Și azi, la un an din ziua aceea, locul s'a schimbat cu desăvârșire, Colectiviștii arată din nou cu brațele întinse. Dar nu mai arată zidiri închipuite în zarea goală, ci construcții adevărate: atelierul de fierărie, atelierul de lemnărie, magazia de cereale și cele două grajduri masive, impunătoare, ajunse la lucrările de finisaj. În zare se văd grupuri de oameni între stive de lemnărie și grămezi de pământ. „Acolo va fi saivanul oilor". În aceiași direcție se zărește o construcție ciudată: un fel de vagon pe roate.

— „E creșcătoria de păsări, spune un colectivist. Tragem vagonul pe miriște și găinile mănâncă grăunțele

— „Să arăm cât mai adânc! Să smulgem pământului recolte bogate, așa cum ne învață oamenii sovietici!" Tractoriștii ascultă cuvintele președintelui gospodăriei.

În fața lui Ion Irimia s'a deschis un drum nou. El a intrat de curând în gospodăria colectivă, cu 5 ha. de pământ, doi boi, o căruță, un plug, o secerătoare și alte unelte.

scuturate. Grăunţele nu se irosesc, iar păsările cresc în greutate".

Acum au şi cadre de specialitate crescute din mijlocul colectiviştilor 3 socotitori, 5 brigadieri cu şcoală de 5 luni, un apicultor, un zootehnician, un viticultor şi un brigadier pentru cultura bumbacului.

A crescut averea obştească. Au avut o singură vacă cu lapte, pe Tuţa. Azi au 31 de vaci. Au avut abia peste o sută de oi. Acuma au 600. Un punct de seamă în planul lor, e cumpărarea a zece iepe de prăsilă. Nicolae Andrei a văzut herghelliile cazacilor colhoznici, caii lor iuţi ca vântul, cu coamele negre ca smoala, fluturând în galop năpraznic. Aşa va fi şi în Bărăgan!

Cifrele mereu crescânde ale averii obşteşti, sunt însă, urmarea unei lupte aprige. In registrele Sfatului Popular, Iacob Dobre era trecut „mijlocaş". „Mijlocaşul" ăsta a trăit o viaţă întreagă pe spinarea ţăranilor cărora le da în parte pământul. Cu toate astea, Iacob Dobre a isbutit să se strecoare în gospodărie.

Au avut colectiviştii într'o zi în vizită o delegaţie de ţărani cu gospodării individuale din comuna Ghimpaţi. Iacob Dobre a spus: „Stimaţi şi iubiţi tovarăşi, lăsaţi-mă şi pe mine să le arăt ce-am făcut în gospodărie, să-i conduc prin casele colectiviştilor". A luat o parte din delegaţi şi i-a dus prin casele oamenilor. Intr'o casă le-a dat rachiu, în alta vin, apoi iar rachiu. A căutat să-i îmbete şi în vremea asta, strecura vorbe meşteşugite din care se înţelegea că oamenii ar face mai bine să-şi caute alte treburi, decât să intre în colectivă. Spunea lucrurile în «pilde». Cică: ai în ocol un mânz. Şi vrei să-l înveţi la ham. Îi aşezi dinainte o troacă cu urluială. Şi mânzul vine. Ei, şi îi arunci laţul. Dobre lăsa povestea neterminată.

— Cum vine asta? îl întrebau delegaţii, plini de uimire. Ce vorbe spui?

— Ia judecaţi şi singuri, că nu sunteţi copii, le spunea Dobre.

Au venit pe urmă câţiva din delegaţi să întrebe conducerea gospodăriei: „Ce fel de «mijlocaş» este Iacob Dobre, că vorbele sale sânt ale unui duşman înrăit şi viclean?". Pe urmă s'a mai aflat că Dobre Iacob făcea un fel de adunări la el acasă. Citea «statutul G. A. C.» şi-l «comenta» chiabureşte. Spunea că dacă ar fi el să conducă, treburile ar merge ca pe roate. Spunea că statutul e prost întocmit şi că ar avea el câteva «modificări»..

Când ieşeau toamna, ori primăvara la semănat, cu coloana cu steaguri în frunte, cu echipa artistică, Iacob Dobre «mijlocaşul» mergea pe margine, pe jos, cu capul în pământ. Îl durea bucuria colectiviştilor, îi ardeau bojocii de mânie.

Chiaburii strecuraţi în colectivă, erau la adunările generale cei mai iabraşi la gură. Pentru cea mai neînsemnată greşală a vreunui colectivist, numai ce-i auzeai:

— Să iasă afară din gospodărie! Să fie scos! Nu merită să stea între noi!

Când se împărţeau muncile de răspundere, căutau să samene neîncredere în cei aleşi. Când Ion D. Stere a fost numit conductor la un atelaj, chiaburii au sărit cu gura: „Stere n'a avut nici acasă cai! Nu se pricepe".

Alt chiabur, Marin Dumitrache, a isbutit să se strecoare şi el în gospodărie. Venise colectivistul Aurel Bordei să spună la organizaţia de bază:

— Cum dracu, am fost ani de-a rândul salariat la alde Marin şi acuma-i membru? Numele de colectivist e nume de cinste şi eu să stau lângă fiara care a tras zece rânduri de piei depe mine?

Demascarea devierii de dreapta, a arătat dece se putuseră petrece toate acestea. In seara zilei de 29 Iulie s'a convocat adunarea generală. A ţinut adunarea până la miezul nopţii şi 13 familii chiabureşti au fost date de-a zvârlita din gospodărie. Neuitată a rămas pentru colectiviştii seara aceea.

* * *

...Toată ziua e zor mare la colectivă. Cei trei socotitori abia prididesc să-şi facă situaţia zilnică. Sunt 342 de familii şi cu doi ani în urmă, s'a pornit la drum numai cu 45. Fără încetare vin căruţe încărcate cu struguri. Teascul lucrează până seara târziu, la lumina felinarelor. Miile de kilograme de vin şi tescovină alcătuesc în acest an un isvor bogat de venituri pentru colectiviştii din Gh. Lazăr. Zeci de mii de lei vor scoate din cele 15 hectare de orez, zeci de mii de lei o să aducă valorificarea bumbacului, lânii, floarei soarelui, laptelui şi brânzeturilor, a mierii, a zarzavaturilor din grădina gospodăriei.

Produse noi vor primi colectiviştii din Gh. Lazăr, produse la care în anul dintâi, la început, abia îndrăzneau să se gândească. Din cele 80 de ha. de baltă au scos până acum sute şi sute de chile de peşte.

Te duci la căminul sezonier. Îi vezi la masă sau la joacă pe copiii colectiviştilor. Treci pe uliţa satului şi vezi ieşind fum albăstrui din cuptoarele de pământ zidite în ogrăzile colectiviştilor. Peste ulucile scunde, zăreşti femei cu mânecile sumese, albe de aluat şi făină, aplecate deasupra coveţilor de lemn. Frământă aluatul pentru pâine; le vezi apoi îmbujorate, scoţând pâinile coapte, rumene şi aroma lor umple ogrăzile.

...Seară. Se întorc brigăzile dela câmp. Vin ultimele care cu struguri şi bumbac.

— Îţi place la noi, tovarăşe?

Brigadierul Vasile Florea pune întrebarea zâmbind; nu se îndoieşte că răspunsul este afirmativ. Dar vrea să-şi spună că la început a fost greu.

— N'aveam niciun pom fructifer. După exemplul sovietic am pus o livadă de 3,50 ha. Dela 3 ha. de grădină am ajuns să avem 7 ha. Orez n'am avut de fel. Acum avem orezărie de 15 ha. Aducem apa cu motor, ce crezi dumneata? Dela 1 Ianuarie până la 15 Iunie 1952, gospodăria noastră a avut venituri de 100.000 lei noi. Neam cumpărat camion. In iarna asta vom electrifica şi casele colectiviştilor...

Vasile Florea, nici el nu-i un poveştitor obişnuit. Şi cuvintele sale au ceva din înfăţişarea unui raport telegrafic. In vorbirea lui sunt multe cuvinte noi din domeniul agrotehnicii. Spune cum se lucrează «la porumb» după metodele sovietice şi expunerea lui dovedeşte că omul a învăţat temeinic. A fost la o şcoală de brigadieri şi cuvintele: germinaţie, polenizare artificială, superfosfaţi, fac parte din vorbirea lui obişnuită. Puterea ştiinţei aplicată pe ogoarele gospodăriei colective, dovedeşte că o eră nouă a început nu numai pentru comuna Gh. Lazăr, dar pentru agricultura întregii ţări. Aci, la Gh. Lazăr, în condiţii de secetă, recolta de grâu la hectar a fost în anul acesta cu 600—800 kg. mai mare decât la gospodăriile individuale!

L-am văzut şi pe colectivistul Lambru Ion. O întâmplare impresionantă se leagă de viaţa acestui om. Are un copilaş. Pe Tomiţă. Mâna stângă îi lipseşte. Cu câţiva ani în urmă, copilului i-a ars mâna. Il aşezase tatăl său pe marginea ogorului. Lângă un foc de bălegar. Focul s'a întins ca un şarpe până la culcuşul puiului de om şi i-a ars mânuţa, carnea fragedă. Cât chin şi durere va fi fost în sufletul lui Lambru Ion! Acuma, ziua, Tomiţă stă la căminul sezonier al colectivei. Nu mai e cu putinţă ca, aci, copiii să fie mâncaţi de porci, să ardă de vii ori să piară înecaţi în fântâni. Până pe uliţă răsună vocile lor subţiri, melodioase ca zurgălăii de argint:

„Podul de piatră s'a fărâmat,
A venit apa şi l-a luat.
Vom face altul pe vale'n jos,
Altul mai mândru şi mai frumos".

Apa vieţii, adusă de departe, din Răsărit, şi-a aflat matcă; răsună în şopot limpede şi în această comună din însetata câmpie a Bărăganului. Soarele va ajunge nu peste mulţi ani, să mângâie nu numai coroanele copacilor din perdelele de protecţie din câmpiile sovietice, ci şi coroanele perdelelor mezine, plantate pe Bărăgan. Vor alerga şi pe Bărăgan herghelii de cai cu coamele ca păcura fluturând în vânt.

Parcă aevea văd în viitor, într'o delegaţie sovietică poposită la «Maxim Gorki», lângă Slobozia, pe preşedintele colhozului «Stalin» din regiunea Niprului. Nicolae Andrei nu l-a uitat. O să-i arate caietul cu însemnări, o să-i arate gospodăria înfloritoare. Şi-o să-i spună:

— Vedeţi, dragi prieteni şi sfătuitori, n'am irosit un strop din minunata apă a vieţii pe care ne-aţi dăruit-o!

Soproanele vechi au devenit neîncăpătoare. Deaceea membrii gospodăriei lucrează cu hărnicie la construirea unei remize mari.

Nu o avalanşă de zăpadă a umplut uliţa satului, ci zeci de oi cu lână albă, mândria gospodăriei agricole colective.

— E bună supa! La căminul gospodăriei, copiii sunt îngrijiţi cu dragoste, cât timp părinţii lor lucrează pe câmp.

Oamenii muncii din Belgia au zădărnicit prin luptă adoptarea măsurii privitoare la prelungirea duratei serviciului militar, măsură inspirată de călăul Ridgway. In clișeu: o demonstrație a muncitorilor grevați din Bruxelles împotriva militarizării țării.

BELGIA se deșteaptă

de Yvette JOYE

Corespondentă a ziarului „Drapeau Rouge"-Bruxelles

NEMULȚUMIREA CREȘTE, ADEVĂRUL IESE LA LUMINĂ...

Evenimentele care se desfășoară de câtva timp în Belgia atrag iarăși atenția opiniei publice mondiale.

Încă din primăvara anului 1950, se vorbea mult despre această țărișoară, cu prilejul impunătoarelor greve și manifestații de masă pornite împotriva întoarcerii în țară a lui Leopold al III-lea. Aceste mișcări duseseră la abdicarea «regelui antipatriot» în favoarea fiului său Baudouin.

Trădarea pe care au săvârșit-o în ultima clipă leaderii social-democrați, nu îngăduise victoria completă, astfel precum o spera poporul și anume izgonirea definitivă din țară a regelui-colaboraționist. Totuși alungarea lui de pe tron reprezenta un succes însemnat.

Ultimii doi ani poartă pecetea subordonării mereu sporite față de stăpânii americani, a guvernului partidului socialist-creștin — partid catolic reacționar. Ca urmare a renunțării guvernanților la independența națională, cât și a pregătirilor de război, în Belgia crește mizeria în care se zbat oamenii muncii și, drept corolar, libertățile democratice apar din ce în ce mai ciuntite.

In timp ce miliarde sunt cheltuite pentru cumpărarea de arme, iar aerodromurile răsar unul după altul, economia națională se îndreaptă spre catastrofă. Numărul șomerilor sporește neîncetat, deși cifra oficială arată o descreștere. Trucajul folosit de statistica oficială se bazează pe desființarea alocației de șomaj la anumite categorii de muncitori fără de lucru: femei căsătorite, etc. (trebue știut că există azi în Belgia circa 300.000 de șomeri, față de 2 milioane de muncitori). Salariile sunt deasemenea în scădere, costul vieții sporește, în timp ce atacurile împotriva asigurărilor sociale se țin lanț și devin din ce în ce mai scandaloase; patronii desfășoară o ofensivă înverșunată împotriva delegaților sindicali care apără interesele clasei [illegible]are.

In industria de război, în siderurgie și în mine, productivitatea de tip american își întinde rețele: *„Tunuri! Mai multe tunuri! Mai multe muniții! Mai mult oțel și cărbune pentru război!"* — astfel glăsuește porunca patronilor din Wall-Street. In acest timp rubrica accidentelor de muncă crește mereu. Numeroși muncitori grav răniți, adesea accidente mortale — iată rezultatul ritmului infernal de muncă îmbinat cu desființarea măsurilor de protecție a muncii.

Pretutindeni, populația este grav lovită de politica pregătitoare a unui nou război, dusă de guvernul de înjosire națională care se află la cârma țării. Impozitele sunt din ce în ce mai apăsătoare, îndeosebi pentru cetățenii cu venituri limitate. Alimentele sunt din ce în ce mai dese în rândurile micilor comercianți; țăranii cu gospodării mici sunt izgoniți depe pământurile lor prin exproprierile militare, iar în ce privește desfacerea produselor lor, se lovesc de lipsa de cumpărători agravată de acordurile Benelux [1]. Pretutindeni nemulțumirea crește.

Propaganda mincinoasă, organizată sistematic de preșu social-democrați și burghezi (ceeace înseamnă 95% din cotidianele și periodicele ce apar în Belgia) și de radiodifuziune (unde comuniștii nu au acces) izbutise până acum să ascundă într-o măsură marelui public belgian semnificația Pactului Atlantic. Dar treptat, adevărul iese la lumină; nu mai stă în putința atâtătorilor la război să ascundă pregătirile lor monstruoase. Provocările împotriva Chinei, bombardarea centralelor de pe Yalu, grozăviile incendierilor cu napalm, folosirea armei bacteriologice în Coreea, sabotarea tratativelor dela Panmunjon, graba cu care s'au iscălit acordurile privitoare la reînarmarea Germaniei Occidentale, acordurile dela Paris referitoare la așa zisa „comunitate europeană de apărare", menită a grăbi reînarmarea unei Germanii de care belgienii se tem (după două experiențe ale unui trecut încă proaspăt: 1914-1940), declarațiile candidaților la președinția Statelor Unite — atât republicani cât și democrați — care aruncă masca și se declară partizanii unui război „preventiv" — de fapt partizanii unui război de agresiune... — pe toate acestea, cetățeanul belgian nu le mai poate ignora, chiar dacă citește numai presa social-democrată sau burgheză. Tot astfel, el nu mai poate ignora că sărăcia din ce în ce mai mare, care se năpustește asupra țării sale, este consecința directă a politicii de război dusă de un guvern înfeudat stăpânilor americani.

ÎN LOCUL ȘCOLII — CAZARMA...

In această conjunctură internațională și internă, care este oare soarta, de pildă, a tineretului belgian?

Majoritatea copiilor de muncitori părăsesc școala la o vârstă fragedă. Mulți dintre ei nu găsesc de lucru, adeseori vreme de ani de zile. Astfel acești tineri sporesc rândurile șomerilor, înainte chiar de a fi cunoscut ce este munca. Ei sunt aruncați în stradă și lăsați pradă acelei vătămătoare școli pe care o reprezintă lipsa de lucru.

Tinerii mai norocoși, care, ieșind din școală, găsesc unde să lucreze, intră în anevoioasa fază a uceniciei, așa precum este concepută ea în regimul capitalist. Puțini vor fi acei care vor avea posibilitatea să învețe o meserie; cei mai mulți rămân toată viața lor muncitori necalificați.

Acei tineri care urmează școala medie și acei puțini care ajung până în universități și școli superioare sunt cu toții prada unui învățământ oficial cu caracter reacționar, din care sunt înlăturate toate ideile progresiste. Dealtfel scumpetea însăși a unor asemenea studii, face ca ele să fie din ce în ce mai inaccesibile tinerilor fii și fiice ai oamenilor muncii. Sporirea monstruoasă a cheltuielilor de război merge mână în mână cu reducerea bugetului pentru învățământ.

Mijloacele de trai reduse, șomajul, lipsa de locuințe și scumpetea nemaipomenită a chiriilor pun deasemeni pe foarte mulți tineri în imposibili-

1) Benelux — creatură ridicolă a imperialiștilor americani, formată prin unirea economică a Belgiei, Olandei și Luxemburgului, în scopul aservirii acestor țări mici monopoliștilor de peste Ocean — Nota red.

tatez de a se căsători și de a-și întemeia un cămin.

Față de această situație deznădăjduită a tineretului belgian, care este soluția propusă de imperialiști? — Cazarma. Ei vântură în ochii tineretului prestigiul armatei, prezentând-o ca o carieră strălucită și le oferă drept ideal, participarea la războiul de cucerire și de jaf. Dar acest apel la înrolarea voluntară nu dă nici pe departe rezultatele sperate de guvern. După ce prelungise cu o jumătate durata legală a serviciului militar, guvernul a încercat s'o dubleze, arătându-se astfel a fi unul dintre primele guverne dispuse să pună în practică recomandările făcute mai întâi de generalul Eisenhower, apoi de succesorul său, Ridgway, — «generalul-ciumă», — cu privire la prelungirea serviciului militar în toate țările Pactului Atlantic.

„ÎMPOTRIVA PREGĂTIRILOR DE RĂZBOI, PENTRU UN GUVERN DEMOCRATIC!"

Este cunoscut felul în care tinerii aflați sub arme au răspuns încercării guvernului de a dubla timpul serviciului militar. Întreaga clasă muncitoare a sprijinit pe ostași. În timp ce, în numeroase orașe, aceștia manifestau în cazărmi și pe străzi, greve de solidarizare s'au desfășurat pe tot cuprinsul țării, culminând cu greva generală dela 24 August.

Protestul ostașilor a stârnit în toată țara o asemenea vâlvă încât guvernul a făcut apel la întrunirea reprezentanților celor șase țări, convocată la Paris la 12 August. Acea întrunire însă, s'a încheiat cu un eșec grav pentru politica atlantică: cu toată stăruința lui Ridgway, *„cei șase"*, nevoiți să ia aminte de experiența belgiană, au refuzat să dubleze în țările lor durata serviciului militar. Ba mai mult: a doua zi, după conferința din Paris, chiar guvernul belgian a scăzut cu un trimestru pretențiile sale referitoare la serviciul militar.

Iată un succes important repurtat prin acțiunea unanimă și hotărîtă a oamenilor muncii din Belgia!

Dar guvernul, în turbarea sa, se răzbună asupra ostașilor, pornind o serie de procese împotriva „instigatorilor" și obținând din partea curților marțiale pedepse „exemplare" mergând până la trei ani de pușcărie. În fața unor asemenea sentințe strigător de nedrepte, întreg poporul belgian protestează prin manifestații, greve, meetinguri, unde sunt votate rezoluții cerând punerea în libertate a ostașilor închiși pe nedrept.

Și — culmea ticăloșiei! — pe când de o parte se desfășurau acele nemaiauzite procese de răzbunare, de altă parte guvernul lua uluitoare măsuri de clemență în favoarea unor criminali de război condamnați după eliberare și pe care ministrul de justiție Pholien a dispus să fie puși în libertate. El a împins sfidarea până într'acolo, încât să acorde unui criminal de război condamnat la moarte în contumacie, autorizația de a se reîntoarce în Belgia!

Contrastul, pe drept cuvânt izbitor, între cruzimea cu care bravii ostași erau loviți de grele pedepse și îngăduința arătată față de ucigașii de cea mai joasă speță, ia proporțiile unei adevărate provocări. Întreaga clasă muncitoare, toate păturile sănătoase ale populației, toți patrioții uniți într'un singur bloc, ca pe vremea Rezistenței, au ridicat protestе așa de puternice încât guvernul s'a văzut nevoit să arunce ceva lest și să-l *„demisioneze"* la 3 Septembrie pe ministrul de justiție Pholien.

Deși această măsură reprezintă în sine o victorie, poporul belgian nu se poate considera satisfăcut numai cu atât: el urmărește mai departe, cu fermitate, eliberarea ostașilor și reîntemnițarea trădătorilor scoși pe nedrept din pușcărie. Impunătoare manifestații de stradă continuă să se desfășoare la Bruxelles și în provincie, în timp ce sindicatele adoptă rezoluții vestind noi greve pentru cazul în care revendicările patriotice nu vor fi acceptate în termenul cel mai scurt. Totodată oamenii muncii, strâns uniți, pretind nu demiterea unui singur ministru, ci înlocuirea întregului guvern reacționar cu un guvern democratic, un guvern al independenței naționale, în stare să lupte împotriva mizeriei, împotriva fascismului și împotriva războiului.

ÎN MEMORIA LUI JULIEN LAHAUT

Acum doi ani, fasciștii au asasinat mișelește pe veneratul președinte al Partidului Comunist Belgian, Julien Lahaut. El întruchipa una dintre cele mai frumoase figuri de muncitor militant. Poporul întreg i-a făcut atunci funeralii emoționante, iar anul acesta, la 7 Septembrie, a fost inaugurat, mulțumită unei subscripții naționale, monumentul înălțat memoriei sale.

Dezvelirea monumentului lui Julien Lahaut, conducătorul Partidului Comunist Belgian, ucis mișelește de agenții dușmanilor poporului belgian.

Grandioasa ceremonie la care au participat zeci de mii de bărbați și de femei veniți din toate colțurile țării, s'a desfășurat în atmosfera de combativitate care domnește astăzi în Belgia. Lahaut, iubitul nostru Julien, precum îi spuneam noi în mod obișnuit, rămâne pentru totdeauna viu în inimile tuturor acelora care l-au cunoscut. Și în aceste zile de luptă încordată, nu putem să nu evocăm mândra-i statură, vocea lui caldă, privirea înviorătoare, optimismul acestui luptător aflat mereu primul pe baricadă! După cum spunea secretarul general al Partidului Comunist Belgian, Edgar Lalmand: «Ce-ar mai fi aplaudat Lahaut alianța muncitorilor și soldaților! Cât ar fi fost de fericit să poată saluta această victorie! Cu ce entuziasm ar fi întâmpinat realizarea în Belgia a acestei alianțe dintre muncitori și soldați, la care fuțese martor în Rusia, în zorii victorioasei Revoluții din Octombrie, pe care o amintea cu atâta căldură!»...

COMUNIȘTII ÎN AVANGARDĂ

Lupta curajoasă a întregii clase muncitoare, a tuturor patrioților, a tuturor oamenilor cinstiți, împotriva măsurilor de pregătire a războiului luate de guvern, dovedește că poporul belgian începe să înțeleagă mai bine situația internațională. Ce-i drept nu este încă vorba de o pricepere limpede — sută la sută — a substratului politicii de pregătire a războiului. Totuși, faptul că poporul desaprobă această politică, faptul că el cere locuințe în loc de tunuri și în general, micșorarea cheltuielilor militare; deasemeni faptul că poporul se ridică împotriva pretențiilor americanilor; apoi succesul recent pe care-l constituie unirea foarte largă între muncitorii socialiști, comuniști și chiar social-creștini, — unire sprijinită și simpatizată de populație; toate acestea împreună alcătuesc un serios obstacol în calea pregătirilor de război ale puterilor occidentale.

Lupta pentru pace crește și se întărește. Numeroase comitete locale iau ființă; zeci de mii de *«cărți de sprijin»* au fost vândute în vederea trimiterii de delegați la Marele Congres al Popoarelor dela Viena.

Un vânt de speranță suflă deasupra Belgiei. Clasa noastră muncitoare este încurajată de pilda glorioasei Uniuni Sovietice, care pășește cu fermitate spre comunism. Realizările măreț ale țărilor de democrație populară sunt cunoscute în Belgia prin istorisirile oamenilor muncii belgieni care au avut norocul să viziteze aceste țări fericite. Ele sunt răspândite și prin presa comunistă care face mari eforturi pentru a populariza cuceririle maselor muncitoare din țările de unde a fost șau este izgonită exploatarea omului de către om. Aceste rezultate măreț dau curaj oamenilor muncii belgieni, în lupta ce o duc pentru eliberarea lor.

Formidabilele manifestații care au avut loc de curând, arată limpede că guvernul belgian este izolat de popor. Acesta din urmă începe să înțeleagă că trebue să se termine odată cu politica de război și de mizerie și că trebue măturat guvernul vasal americanilor, care duce țara la catastrofă.

Comuniștii sunt în fruntea acestei lupte pe care o vor duce până la capăt, tot astfel precum au fost în primele rânduri ale Rezistenței. Bătăliile grele sunt încă în perspectivă, dar, călăuziți de flacăra glorioasă a Revoluției din Octombrie, vom câștiga lupta finală!

ȘAH

Un domeniu deosebit de interesant al șahului îl constitue studiile. Spre deosebire de problemele de șah, în care albul trebue să facă mat pe negru într'un număr precis de mutări, enunțul studiilor este mai general: *„Albul câștigă"*, sau *„Remiză"*, fără a limita numărul mutărilor, dar cerând deslegătorului să găsească, în mod obligatoriu, *calea cea mai scurtă* pentru realizarea temei.

Și în domeniul studiilor școala șahistă sovietică deține o necontestată întâietate mondială, cucerită prin lucrările minunate ale clasicilor compoziției șahiste: A. Troițki, L. I. Kubbell, frații Platov, N. Grigoriev — și adusă la un nivel excepțional de către maeștrii actuali — V. Korolkov, G. Gasparian, M. Liburkin și mulți alții. Studiile acestor fruntași ai compoziției șahiste sovietice au întotdeauna ca temă realizarea unei idei originale, surprinzătoare. Unele dintre ele constitue adevărate *„tururi de forță"*, în care surprizele copleșesc la fiecare mutare pe deslegătorul uimit care este pe cale de a le pătrunde secretul...

Studiul care urmează, de compozitorul sovietic V. Korolkov, a fost distins cu premiul III la concursul anual pe 1948 al revistei *„Șahmati v SSSR"*. El ilustrează într'o formă elegantă așa numita *„temă a pat-ului"*. Albul are doi cai în plus dar nu poate împiedica transformarea pionului negru h3 în damă. Dar acest pion mai trebue să facă încă două mutări pentru a se transforma. Albul folosește acest răgaz pentru a construi cu unul din cai și cu pionul „h" o poziție foarte interesantă, în care o amenințare puternică de mat paralizează activitatea damei negre nou apărute. Abia acum începe însă adevărata luptă între celălalt cal alb și dama neagră — luptă care se desfășoară în jurul imobilității regelui negru *(aflat* în poziție de *„pat")*, ceeace îi dă posibilitatea să se apere amenințând sacrificiul damei. Și totuși — albul poate câștiga!

V. KOROLKOV

Albul joacă și câștigă
Contrulul poziției, Alb: Rg5, Ca2, Cg2, Pioni b4 c5, c6, e2, g3, h6. Negru: Rg8, Pioni b5 c7 e6, e7, h3)

DESLEGAREA JOCULUI DE CUVINTE ÎNCRUCIȘATE DIN NUMĂRUL TRECUT

ORIZONTAL: Socialism — Cinci — Oraș — Estetic — An — Laminate — A.S.L.T. — Ițe — Acomoda — Ter — Dorit — Raportate — Arături — Er — Ih — Ri — Ar — Seră — Pace — Pravile — Conar — Tel — Ere — Cerale — Alegeri — Ou — Ivi — Tineri — Aspiri — E. B. — U — Oltenisme — Economii — Tir — Cros — Dialectică — Manifestație — Al.

VERTICAL: Solidaritate — Cm — Oratori — Elibera — Cameră — Plen — Con — Și — Iar — Golași — Natură — Erin — Leac — Veri — Ode — Istorisiri — Omis — Stemă — Ele — Aliat — Me — Opere — Ostilă — Tudora — Cupe — Et — Ci — Ar — Co — Inici — Ica — Tipăriri — Te — Stahanovist — Colet — Coli — Micâ — Intrecere — Serai.

HORES K. BALL CANDIDEAZĂ

de Delon **ANDERSON**

desene de V. Alimpiev

Intr'o zi, pe la începutul lui August, Missis Lola Bender, la care lucram în vara aceea împreună cu Clody, îl trimise pe acesta la fortul Stockton să repare un frâu şi să cumpere nişte articole de băcănie. Clody, care nu poate să se gândească la mai multe lucruri deodată, a reparat frâul, dar a pierdut lista de articole de băcănie. A cumpărat tot ce a putut să-şi aducă aminte, apoi ne-am dus în parcul oraşului, pentruca să stea liniştit să-şi amintească tot ce uitase să cumpere. Înainte să fi izbutit acest lucru, am auzit deodată un strigăt puternic: „Grăbiţi-vă domnilor!" In centrul parcului era o estradă; în jurul ei se strânsese grămadă de oameni. Lângă estradă staţiona o maşină. Deasupra cabinei ei se ridicau patru megafoane mari, din care răbufnea mereu invitaţia de a veni mai aproape. Pe geamul maşinii se vedea o placardă: „Hores K. Ball, candidat la postul de guvernator". Am pornit-o şi noi în grabă spre estradă. Pe ea s'a urcat un domn înalt, cu favorite lungi care invita de zor pe cei ce se plimbau prin parc să vină mai aproape. Întrebai pe un gentleman de lângă mine dacă domnul cu favorite era Hores K. Ball, candidat la postul de guvernator.

— Nu, e un scamator care adună mulţimea. Hores K. Ball vorbeşte abia după spectacol.

Pe chipul lui Clody, care uneori înţelege greu, apăru o expresie de nedumerire. Mă simţii nevoit să întreb:

— Care spectacol?

— Scamatorul ăsta are de gând să ne arate câte ceva din trucurile sale. Cu cuvântări nu prea aduni lumea; la început, trebue să dai un spectacol frumos.

Încă de când îşi începu giumbuşlucurile, Van cel Mare (domnul cu favorite) dovedi că e bun în felul său, adică e bun ca orice prestidigitator... Scoase din urechea asistentei sale, Flossy, iepuri de casă, cărţi de joc, batiste de mătase şi, în sfârşit, un pistol mare încrustat. Apoi, o tăie pe Flossy în două, năzdrăvănie pe care Clody mai că era gata să creadă c'a făcut-o cu adevărat. Spectatorii aplaudau.

Hores K. Ball se urcă pe estradă şi se îndreptă repede spre microfon. Era un domn mic de vreo patruzeci de ani, cu cap chel şi lucios, cu faţa pătrată şi cu gura mare plină de dinţi neregulaţi.

Hores K. Ball îndepărtă microfonul, declarând că n'are nevoie de

acest soi de mofturi tehnice pentru a vorbi cu vechii săi prieteni. Glasul lui spintecă aerul ca sirena unei fabrici de cherestea. Comunică celor de faţă că vizita lui la fortul Stockton echivalează cu înapoierea lui în patrie, nu pentrucă ar fi trăit acolo, ci pentrucă a dorit întotdeauna să se stabilească la Stockton. Spuse că s'a născut într'o familie foarte săracă, în partea de Răsărit a statului Texas, dar că-i plac oamenii din partea de Apus a Texasului, ca şi cum în mijlocul lor şi-ar fi petrecut toată viaţa.

Hores K. Ball declară apoi că vede în mulţime feţele cele mai plăcute din câte a văzut de când se ştie.

După aceea, trecu la expunerea programului său.

Era pentru şosele bune, atât cele de stat, cât şi cele comunale; pentru rigole mari pe amândouă părţile şoselelor, în aşa fel încât apa să se poată scurge în libertate în timpul ploii. Era pentru urcarea preţurilor la vite şi la alte produse agricole şi pentru reducerea preţurilor la pluguri, grape, etc.

— Dece, — exclamă el — voi, dragii mei concetăţeni, sunteţi lipsiţi de toate aceste binefaceri pe care le meritaţi din plin? Am să vă spun eu dece. La Austin[1]) domneşte corupţia şi risipa — iată dece! Dragi cetăţeni ai statului Texas, acestei stări de lucruri i se va pune capăt dacă veţi prezenta la urnele electorale şi veţi alege guvernator pe Hores K. Ball!

In continuare el ne arată împotriva căror lucruri luptă şi, judecând după felul cum a făcut-o, îţi părea că în această privinţă n'avea alt adversar în Texas în afară de Tornado Timpson.

— Cine-i Tornado Timpson? — şopti tovarăşul meu.

— E alt candidat la postul de guvernator, — îi răspunsei în timp ce Hores K. Ball continua să enumere lucrurile împotriva cărora luptă.

Era împotriva Wall-Street-ului, împotriva băuturilor alcoolice şi a jocurilor de noroc, împotriva furturilor de vite, împotriva febrei aftoase, împotriva monopolurilor (şi aici glasul lui devenise ca răcnetul unui taur sfânt)... «Urăsc monopolurile mai mult de cât urăşte diavolul aghiasma» — declară el. Alegătorii izbucniră în aplauze puternice, iar unii strigară chiar:

— Bravo, Ball, bine le zici!

Furia candidatului la postul de guvernator ajunse la apogeu, când veni rândul trusturilor. De fapt, după cum spunea, ura lui pentru trusturi era mai mare decât ura pentru monopoluri. Făcea însă spume la gură şi când vorbea despre trusturi şi când vorbea despre monopoluri.

In continuare, Hores K. Ball trecu la chestiunea cu Tornado Timpson. Declară că nu poate suferi introducerea în lupta electorală, pe care el a încercat s'o ducă cinstit, a ofenselor personale, însă că va trebui s'o facă din cauza tacticii perfide a vrednicului său adversar.

— Nu-i adevărat — declară el, lipindu-şi palma dreaptă de partea stângă a pieptului şi ridicând mâna stângă spre cer — că sunt sprijinit de trusturi şi monopoluri. Ele sprijină pe acest lup în piele de oaie, pe Tornado Timpson şi el ştie bine acest lucru! Să-l întrebaţi mâine, când va vorbi aici! El n'o va recunoaşte, dar să încerce să tăgăduiască!

— Păcat, Clody, că nu vom putea veni mâine aici ca să-l auzim pe Timpson cum se va desvinovăţi!

A doua zi dimineaţă, se constată că Clody uitase să cumpere mai tot ce era scris pe listă, aşa că furăm nevoiţi să ne întoarcem la fortul Stockton. După ce colindarăm toată ziua prăvăliile, seara ne îndreptarăm spre parc. Când ajunserăm acolo, adunarea electorală începuse. Timp de mai bine de-o oră şi-au dat concursul cowboy cu ghitare şi fete cu mandoline, adunând alegători, apoi, Tornado Timpson a prins să-şi rostească discursul. Vorbea cu glas piţigăiat şi, atunci când ajunse la trusturi şi monopoluri, începu să tune şi să fulgere; întradevăr, se părea că începuse de acolo de unde se oprise Hores K. Ball. Cocoţat pe estradă, el trimetea trusturilor şi monopolurilor ameninţări fioroase şi transpiraţia îi curgea gârlă pe faţă.

Peste câteva zile, îl întâlnii pe Van cel Mare în oraşul Pekos. Hores K. Ball şi Flossy erau aşteptaţi să sosească la adunare. Li spusei lui Van cel Mare că are o asistentă excelentă.

— Da, firește, e potrivită, nimic de zis, dar nu prea măreşte caracterul atractiv al reprezentaţiilor mele. Adunăm puţini alegători, — mi se plânse el.

— Atunci, pentru ce o mai ţii?

— E stenografa lui Hores K. Ball şi el şi-a folosit influenţa asupra trustului «Branigan şi Schwartz» ca să obţină pentru ea acest post.

— Ce legătură are cu toate astea trustul «Branigan şi Schwartz»? — am întrebat nedumerit.

— E un mare trust pentru construcţii de şosele. Ştii? El... sprijină campania electorală a lui Hores K. Ball.

— Dar pe Tornado Timpson cine-l... sprijină?

— Păi... trustul «Branigan şi Schwartz», — mi-a răspuns Van cel Mare.

(Din revista americană «Atlantic»)

1). Austin este reşedinţa guvernatorului statului Texas.

PREŢUL ABONAMENTELOR: 6 luni: 12 lei — un an: 24 lei.

...IA: Bucureşti, str. Dobrogeanu-Gherea, 8 — Raionul Lenin. Telefon: 4.36.29 — 4.87.31

...la toate oficiile poştale din ţară şi la secţiile raionale de difuzare a presei.

Eisenhower candidat la cucerirea lumii

Desen de Eugen TARU

PREȚUL 2 LEI

...ean de P. HAZARIE